

بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور
۵۵. از منظر حقوق عمومی
(تبصره‌ها، جداول، پیوست‌ها)

معاونت پژوهش‌های سیاسی - حقوقی
دفتر مطالعات حقوقی

دوره یازدهم - سال اول

شماره ثبت: ۳۰۰

شماره چاپ: —

تاریخ چاپ: —

کد موضوعی: ۲۴۰

شماره مسلسل: ۱۷۳۸۰

بهمن‌ماه ۱۳۹۹

به نام خدا

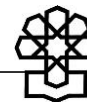
فهرست مطالب

۱	مقدمه.....
۱	ماده واحده.....
۱	بند «الف».....
۲	بند «ب».....
۳	تبصره «۱».....
۳	بند «الف».....
۴	بند «ب».....
۶	بند «ج».....
۶	بند «هـ».....
۷	بند «و».....
۷	بند «ز».....
۷	تبصره «۲».....
۷	بند «الف».....
۱۰	بند «ب».....
۱۰	بند «ج».....
۱۰	بند «د».....
۱۰	بند «هـ».....
۱۱	بند «و».....
۱۱	بند «ز».....
۱۱	تبصره «۳».....
۱۱	بند «الف».....
۱۲	بند «ب».....
۱۲	بند «ج».....
۱۲	بند «د».....
۱۳	تبصره «۴».....
۱۳	بند «الف».....
۱۳	بند «ب».....
۱۳	بند «ج».....
۱۴	بند «هـ».....
۱۵	تبصره «۵».....
۱۵	بند «الف».....
۱۵	بند «ب».....
۱۵	بند «ج».....
۱۶	بند «د».....
۱۶	بند «هـ».....
۱۷	بند «و».....
۱۷	بند «ز».....
۱۷	بند «ح».....
۱۷	بند «ط».....
۱۸	بند «ی».....
۱۸	بند «ک».....

۱۸.....	بند «ل»
۱۹.....	بند «م»
۱۹.....	بند «ن»
۱۹.....	بند «س»
۱۹.....	بند «ع»
۱۹.....	بند «ف»
۱۹.....	بند «ص»
۱۹.....	بند «ق»
۲۰.....	بند «ر»
۲۰.....	تبصره «۶»
۲۰.....	بند «الف»
۲۰.....	بند «ب»
۲۰.....	بند «ج»
۲۱.....	بند «د»
۲۱.....	بند «ه»
۲۱.....	بند «ز»
۲۲.....	بند «ح»
۲۲.....	بند «ط»
۲۲.....	بند «ی»
۲۲.....	بند «ک»
۲۲.....	بند «م»
۲۲.....	بند «ن»
۲۳.....	بند «س»
۲۳.....	بند «ع»
۲۳.....	بند «ف»
۲۳.....	تبصره «۷»
۲۳.....	بند «الف»
۲۳.....	بند «ب»
۲۳.....	بند «ج»
۲۴.....	بند «د»
۲۴.....	بند «ه»
۲۴.....	تبصره «۸»
۲۴.....	بند «الف»
۲۴.....	بند «ب»
۲۵.....	بند «ج»
۲۵.....	بند «د»
۲۶.....	بند «ه»
۲۶.....	بند «و»
۲۷.....	بند «ز»
۲۷.....	تبصره «۹»
۲۷.....	بند «الف»
۲۷.....	بندهای «ب»، «ج» و «ه»
۲۷.....	بند «د»
۲۸.....	بند «ز»
۲۸.....	بند «ح»

٢٨.....	بند «ط».....
٢٨.....	بند «ی».....
٢٩.....	بند «ک».....
٢٩.....	تبصره «١٠».....
٢٩.....	بند «الف».....
٢٩.....	بند «ب».....
٣٠.....	بند «ج».....
٣٠.....	تبصره «١١».....
٣٠.....	بند «الف».....
٣٠.....	بند «ب».....
٣٠.....	بند «ج».....
٣١.....	بند «د».....
٣١.....	بند «ه».....
٣١.....	تبصره «١٢».....
٣١.....	بند «الف».....
٣٢.....	بند «ب».....
٣٢.....	بند «ج».....
٣٢.....	بند «د».....
٣٢.....	بند «و».....
٣٣.....	تبصره «١٣».....
٣٣.....	تبصره «١٤».....
٣٤.....	تبصره «١٥».....
٣٤.....	بند «الف».....
٣٤.....	بند «ب».....
٣٤.....	بند «ج».....
٣٤.....	بند «د».....
٣٤.....	تبصره «١٦».....
٣٤.....	بند «الف».....
٣٧.....	بند «ب».....
٣٧.....	بند «ج».....
٣٧.....	بند «و».....
٣٧.....	تبصره «١٧».....
٣٧.....	بند «الف».....
٣٨.....	بند «ج».....
٣٨.....	بند «د».....
٣٨.....	بند «و».....
٣٨.....	تبصره «١٨».....
٣٨.....	بند «الف».....
٣٩.....	بند «ب».....
٤٠.....	بند «ج».....
٤٠.....	بند «د».....
٤٠.....	تبصره «١٩».....
٤٤.....	تبصره «٢٠».....
٤٤.....	بند «الف».....
٤٥.....	بند «ب».....

۴۵.....	بند «ج».....
۴۶.....	بند «د».....
۴۶.....	بندهای «ه» و «و».....
۴۶.....	بند «ز».....
۴۷.....	تبصره «۲۱».....
۴۷.....	بند «الف».....
۴۷.....	بند «ب».....
۴۷.....	بند «ج».....
۴۷.....	بند «د».....
۴۸.....	بند «و».....
۴۸.....	جداول.....
۴۸.....	جدول ۵.....
۴۸.....	جدول ۷.....
۴۹.....	جدول ۹.....
۴۹.....	جدول ۱۰.....
۴۹.....	جدول ۱۳.....
۵۰.....	جدول ۱۴.....
۵۰.....	جدول ۱۶.....
۵۰.....	جدول ۱۷.....
۵۱.....	جدول ۱۹.....
۵۱.....	جدول ۲۰.....
۵۲.....	پیوست‌ها.....
۵۲.....	پیوست ۱.....
۵۲.....	پیوست ۳.....
۵۳.....	گزارش بودجه استانی.....
۵۴.....	نتیجه‌گیری.....
۵۶.....	پیوست‌ها.....
۱۷۸.....	منابع و مأخذ.....



بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور

۵۵. از منظر حقوق عمومی

(تبصره‌ها، جداول، پیوست‌ها)

مقدمه

به دلیل تغییرات گسترده در نقش، کارکرد و راهبرد انجام وظایف دولت‌ها طی زمان، بودجه به سند سیاستگذاری سالیانه جهت اداره کشورها تبدیل شده است و از این منظر مورد توجه قوای مقننه و مجریه قرار می‌گیرد. در این سند که ماهیتی قانونی دارد، دولت با پیش‌بینی منابع، براساس وظایف قانونی و اولویت‌های خط‌مشی دولت، مصارف عمومی را برآورد می‌کند و مجلس با رسیدگی و تصویب بودجه سالیانه کل کشور، اجازه پرداخت را در حدود اعتبارات مصوب می‌دهد که در اثر آن مشخص می‌شود دولت وظایف خود (شامل تأمین و ارتقای عدالت، امنیت، سلامت، آموزش، تنظیم سیاست‌های پولی و مالی، صیانت و ارتقای فرهنگ و ...) را با چه هزینه و کیفیتی انجام خواهد داد و این هزینه را از طریق چه منابعی (مالیات، نفت و ...) تأمین می‌کند و همچنین این مجموعه عملیات چه تأثیری بر شاخص‌های اقتصادی، اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و ... جامعه دارد. از همین رو رسیدگی و تصویب چنین سندی اهمیت بسزایی در نحوه اداره کشور خواهد داشت و بدون تردید این امر مستلزم بررسی دقیق و موشکافانه آن است.

در این گزارش جزئیات لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور در قسمت احکام، جداول و پیوست‌ها از منظر حقوقی مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

ماده واحد

بند «الف»

- حکم این بند به دلیل غیرواقعی بودن منابع برآوردشده و بیش‌برآورد منابع عمومی موجب شده است تا تراز بودن و تعادل داشتن بودجه محل تأمل باشد.

- بند «۵۲» سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه حکم به «تخصیص حداقل ۵ درصد بودجه عمومی کشور برای بنیه دفاعی» کرده است. لایحه از حیث عدم تضمین تخصیص حداقل ۵ درصد بودجه عمومی دولت برای بنیه دفاعی کشور اشکال دارد. باید تحت حکمی در بودجه، تخصیص سهم مزبور تضمین شود والا این امر، با بند «الف» سیاست مزبور و به تبع آن، با اصول پنجاه و هفتم و یکصد و دهم قانون اساسی مغایر به نظر می‌رسد.

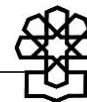
بند «ب»

- بودجه شرکت‌های دولتی مقرر در پیوست ۳ که حدود ۶۴ درصد بودجه کل کشور است، به صورت اجمالی و نه تفصیلی آمده است. با توجه به اصل تفصیل بودجه (مستنبط از اصل پنجاه و پنجم قانون اساسی) و لزوم نظارت دیوان محاسبات بر اینکه هر وجهی در محل خود هزینه شود، تصویب اجمالی بودجه شرکت‌های دولتی از حیث مغایرت با اصل پنجاه و پنجم قانون اساسی محل تأمل است. به علاوه، حکم اصل پنجاه و دوم قانون اساسی مبنی بر تصویب بودجه کل کشور که شامل بودجه شرکت‌های دولتی است، دلالت بر رسیدگی غیر اجمالی و تصویب بودجه شرکت‌های دولتی می‌کند؛ البته نحوه رسیدگی و تصویب بودجه شرکت‌های دولتی به دلیل استقلال حقوقی آنها باید به ترتیبی غیر از رسیدگی و تصویب بودجه وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی باشد.

- در قوانین عادی نیز حکم بندهای «۵» و «۱۱» ماده (۱) قانون برنامه و بودجه کشور مصوب ۱۳۵۱، ماده (۱) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶ و ماده (۲) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰ نیز این برداشت را به ذهن متبادر می‌کنند که بودجه شرکت‌های دولتی باید به صورت تفصیلی به تصویب مجلس برسد.

- استفاده از عبارت «مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت» هر چند تبدیل به یک رویه در قوانین بودجه سنواتی شده است، نقض مکرر ماده (۱۳۰) قانون محاسبات عمومی مصوب ۱۳۶۶ است. طبق این ماده «... ایجاد یا تشکیل سازمان دولتی با توجه به مواد (۲) و (۳) و (۴) این قانون منحصراً به صورت وزارتخانه یا مؤسسه دولتی یا شرکت دولتی مجاز خواهد بود. کلیه مؤسسات انتفاعی و بازرگانی وابسته به دولت و سایر دستگاه‌های دولتی که به صورتی غیر از وزارتخانه یا مؤسسه دولتی یا شرکت دولتی ایجاد شده و اداره می‌شوند مکلفند حداکثر ظرف مدت یک سال از تاریخ اجرای این قانون با رعایت مقررات مربوط وضع خود را با یکی از سه وضع حقوقی تطبیق دهند والا با انقضای این فرصت، مؤسسه دولتی محسوب و تابع مقررات این قانون در مورد مؤسسات دولتی خواهند بود.» البته تا به امروز از مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت، سازمان بنادر و دریانوردی ایران و سازمان صنایع دفاع باقی مانده‌اند که بودجه آنها در پیوست ۳ لایحه بودجه درج شده است. در نتیجه عبارت مزبور در بند «ب»، به دلیل نقض قانون دائمی، ماهیت بودجه‌ای نداشته و از این جهت، با اصل پنجاه و دوم قانون اساسی مغایر است.

- همچنین بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری ابلاغی ۱۳۹۸/۷/۶ مقام معظم رهبری حکم به «انسجام قوانین و عدم تغییر یا اصلاح ضمنی آنها بدون ذکر شناسه تخصصی» به عنوان یکی از «اصول قانونگذاری و قانون‌نویسی» کرده است؛ تصریح بر «مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت» مغایر با سیاست کلی مزبور است.



تبصره «۱»

بند «الف»

- در این بند، برخلاف حکم صریح بند «۱۰» سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه ابلاغی ۱۳۹۴/۴/۹ و بند «۱۸» سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی ابلاغی ۱۳۹۲/۱۱/۳۰ مقام معظم رهبری^۲ و جزء «۱» بند «ب» ماده (۷) قانون برنامه ششم توسعه،^۳ سهم صندوق توسعه ملی، بیست درصد (۲۰٪) تعیین شده است و مابه‌التفاوت تا ۳۸ درصد سهم صندوق، به‌عنوان وام به دولت تلقی شده است. در نتیجه این بند به دلیل مغایرت با بند «۱۰» سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه، با اصل پنجاه و هفتم و بند «۱» اصل یکصد و نهم قانون اساسی مغایر به نظر می‌رسد. بر اساس اسناد بالادستی، باید سهم صندوق توسعه، ۳۸ درصد باشد و هیئت امنای این صندوق نیز اولاً، مجاز به اعطای وام به صورت ریالی نیستند بلکه باید تسهیلات را به صورت ارزی ارائه کنند و تحدید تسهیلات، به وام که معنایی اخص از تسهیلات است، ایراد دارد و ثانیاً، تسهیلات باید به بخش غیردولتی داده شود و نه به دولت.

- پذیرش ضمنی «شرکت ملی گاز ایران»، به دلیل نداشتن اساسنامه قانونی آن شرکت، مغایر با اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی است. اساسنامه مصوب ۱۳۵۶ این شرکت (پیش از انقلاب)، بر اساس ماده (۴) قانون نفت^۴ لغو شده است و نیز اساسنامه مزبور، شائبه مغایرت با شرع و قانون اساسی دارد. این ایراد را بارها شورای نگهبان بیان کرده است. به‌عنوان نمونه، بند اول ایراد شورای نگهبان در مورد لایحه بودجه سال ۱۳۹۱ نیز دقیقاً به همین موضوع اختصاص یافته بود.^۵ سهل‌انگاری قانونگذار در رسمیت دادن به شرکت ملی گاز که فاقد اساسنامه قانونی است، موجب تأیید، تشویق و استمرار فرهنگ بی‌توجهی به قانون می‌شود.

- عبارت «مبالغ مذکور به صورت ماهانه واریز و از ماه یازدهم سال محاسبه و تسویه می‌شود» به جهت تصریح بر واریز به صورت «ماهانه»، با قید «بلافاصله» در خط دوم بند «الف»، تطابق نداشته و بلکه دارای تناقض است.

۱. «۱۰۰۰... واریز سالانه ۳۰ درصد از منابع حاصل از صادرات نفت و میعانات گازی و خالص صادرات گاز به صندوق توسعه ملی و افزایش حداقل ۲ واحد درصد سالیانه به آن... ۱۰-۲- ارائه تسهیلات از منابع صندوق توسعه ملی به بخش‌های غیردولتی به صورت ارزی.»

۲. «افزایش سالانه سهم صندوق توسعه ملی از منابع حاصل از صادرات نفت و گاز تا قطع وابستگی بودجه به نفت.»

۳. «۱. سهم صندوق توسعه ملی از منابع حاصل از صادرات نفت، میعانات گازی و خالص صادرات گاز در سال اول اجرای قانون برنامه سی درصد (۳۰٪) تعیین می‌شود و سالانه حداقل دو واحد درصد به این سهم اضافه می‌شود. بانک مرکزی مکلف است در طول سال و متناسب با وصول منابع بلافاصله نسبت به واریز این وجوه و سهم چهارده و نیم درصد (۱۴٪/۵) شرکت ملی نفت ایران از کل صادرات نفت و میعانات گازی و همچنین سهم سه درصد (۳٪) مناطق نفت‌خیز، گازخیز و توسعه‌نیافته اقدام کند و از محل باقی‌مانده، سهم بودجه عمومی دولت از منابع موضوع این جزء در سقف جدول شماره (۴) این قانون تعیین و به حساب درآمد عمومی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز و مابقی را به حساب ذخیره ارزی واریز نماید.»

۴. «ماده (۴) - وزارت نفت برای انجام عملیات نفتی و بهره‌برداری در سراسر کشور و فلات قاره و دریاها می‌تواند شرکت‌هایی را تأسیس نماید. اساسنامه‌های شرکت‌های نفت و گاز و پتروشیمی پس از تصویب مجلس شورای اسلامی به مورد اجرا گذارده خواهد شد. تصویب اساسنامه‌های سایر شرکت‌ها با هیئت وزیران خواهد بود.»

۵. بند «۱» نامه شورای نگهبان در مورد لایحه بودجه ۱۳۹۱ به شماره ۹۱/۳۰/۴۶۷۱۳ مورخ ۱۳۹۱/۲/۲۸: «لایحه دارای همان ابهام معموله در خصوص نبود اساسنامه شرکت ملی نفت ایران و شرکت ملی گاز ایران از جمله در بند «الف» جزء ۱-۱ و بندهای «پ» و «س» است.»

- حکم ذیل فراز اول این بند مبنی بر تعیین نحوه بازپرداخت مابه‌التفاوت سهم ۲۰ درصد تا سهم ۳۸ درصد توسط هیئت امنای صندوق توسعه ملی، مغایر اصل هشتادوپنجم قانون اساسی به‌نظر می‌رسد. طبق جزء «۸» بند «ب» ماده (۱۶) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۱۰ مجلس که طبق ماده (۱۲۲) قانون برنامه ششم، بخشی از قانون برنامه ششم است، «تعیین حداقل نرخ بازده مورد انتظار از منابع صندوق و همچنین نرخ بازده مورد قبول طرح‌های تولیدی و سرمایه‌گذاری برای پرداخت تسهیلات و تعیین نرخ سهم مشارکت در طرح‌های سرمایه‌گذاری به‌نحوی که میانگین این نرخ‌ها کمتر از متوسط نرخ بازده سپرده‌های بانک مرکزی در بازارهای خارجی نباشد»، در نتیجه، باید حکم مزبور مقید به رعایت قوانین شود والا نیاز به رأی دوسوم نمایندگان جهت تصویب به‌دلیل مغایرت با قانون برنامه دارد.

- در خصوص «گزارش هزینه‌کرد وجوه این بند»، علاوه بر اینکه باید در خصوص عدم ارائه گزارش مزبور در مهلت قانونی، ضمانت اجرای مناسب، تعیین شود، گزارش مزبور باید در شکل واحد بوده و نیز با گزارشی که شرکت ملی نفت به سازمان امور مالیاتی جهت محاسبه مالیات با نرخ صفر می‌دهد، راستی‌آزمایی شود. این امر می‌تواند به‌صورت یک حکم در قانون بودجه درج شود.

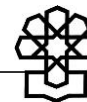
بند «ب»

- در جزء «۲»، واژه دولت، از حیث اینکه دستگاه مستقیم مسئول اجرا مشخص نشده است، ابهام دارد و این ابهام، با بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری و جزء «۳» بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری مغایر به‌نظر می‌رسد.

- در جزء «۲»، عدم تعیین ضوابط پیش‌فروش نفت، با اصل هشتادوپنجم قانون اساسی مغایر به‌نظر می‌رسد. این ضوابط در تعیین حقوق خریداران نفت و حدود صلاحیت مقامات و سازمان‌های حکومتی، اثرگذار است که این موارد، ماهیت تقنینی دارند.

- اجازه پیش‌فروش نفت به دولت در جزء «۲»، محصور به طرق قانونی نشده است و صرفاً دو اولویت نام برده شده است. این سکوت، موجب ابهام بوده و می‌تواند موجب اضرار به غیر شود. سابقه سوءاستفاده مقامات اجرایی از چنین اجازاتی در قوانین بودجه نظیر فروش سهام شرکت‌های دولتی، این ایراد را تقویت می‌کند.

- در جزء «۲»، عبارت «اوراق مالی اسلامی» به‌دلیل نداشتن تعریف مشخص در قوانین و مقررات، ابهام دارد؛ هرچند در بند «ب» تبصره «۵» قانون بودجه سال ۱۳۹۶ کل کشور بر عبارت «اوراق مالی اسلامی (اسناد، مشارکت و صکوک)» تصریح شده بود و در ماده (۲۶) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب ۱۳۹۴، اوراق مرابحه به‌عنوان یکی از مصادیق اوراق مالی اسلامی تعریف شده است. همچنین بند «ر» تبصره «۵» این لایحه با تکرار مفاد بند «ش» تبصره «۵» قانون بودجه سال ۱۳۹۹، اوراق مالی اسلامی را به‌نحو ناقص و مبهمی تعریف کرده است که این تعریف، رافع این ایراد نیست.



- حکم جزء «۳»، اولاً، به دلیل اصلاح قانون، ماهیت بودجه‌ای ندارد. ثانیاً، طبق بند «ش» ماده (۱۷) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۱۰ مجلس، عواید حاصل از صادرات نفت اعم از نفت خام و میعانات گازی و درآمد دولت از خالص صادرات گاز پس از کسر مصارف ارزی پیش‌بینی شده در جداول قانون بودجه کل کشور، باید به حساب ذخیره ارزی واریز شود. در نتیجه، جزء «۳» به معنای نقض ماده (۱۷) مزبور بوده که طبق ماده (۱۲۲) قانون برنامه ششم، جزیی از قانون برنامه است و اصلاح آن، طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین نامه داخلی مجلس نیاز به رأی دوسوم نمایندگان دارد.

- حکم جزء «۳» با فلسفه ارائه لایحه متمم بودجه در تغایر است. در صورتی که منابع حاصله بیش از برآورد قانون بودجه باشد، باید لایحه متمم قانون بودجه تقدیم مجلس شود، به خصوص اینکه در ردیف شماره ۲۱۰۱۱۲، عدد ۱ درج شده است که با اصول بودجه‌نویسی و اصول پنجاه‌ودوم و پنجاه‌وسوم قانون اساسی، مغایر به نظر می‌رسد.

- حکم ذیل جزء «۳» مبنی بر اینکه نحوه توزیع منابع مازاد حاصله میان هزینه‌ها توسط مصوبه هیئت وزیران تعیین می‌شود، با اصول پنجاه‌ودوم و هشتادوپنجم مغایر به نظر می‌رسد.

- حکم جزء «۳» این بند، منجر به کاهش منابع صندوق توسعه و اختصاص پیشینی منابع صندوق به مصارف بودجه‌ای می‌شود که این مسئله با جزء «۳» بند «۱۰» سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه ابلاغی ۱۳۹۴/۴/۹ مقام معظم رهبری مبنی بر استقلال مصارف صندوق توسعه ملی از تکالیف بودجه‌ای، مغایرت دارد. از آنجا که طبق جزء «۴» بند «ح» ماده (۱۶) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور، یکی از منابع صندوق توسعه ملی، پنجاه درصد (۵۰٪) مانده نقدی حساب ذخیره ارزی در پایان هر سال است، عدم واریز منابع موضوع جزء ۳ این بند به حساب ذخیره ارزی، منجر به کاهش منابع صندوق توسعه ملی می‌شود.

- حکم جزء «۳»، اصلاح مفاد ماده (۳۰) قانون برنامه و بودجه کشور مصوب ۱۳۵۱ و دارای ماهیت غیربودجه‌ای است؛ لذا تصویب آن با اصل پنجاه‌ودوم قانون اساسی مغایر است. طبق ماده (۳۰) مزبور، کلیه اعتبارات جاری و عمرانی که در بودجه عمومی به تصویب می‌رسد براساس گزارش‌های اجرایی بودجه و پیشرفت عملیات در دوره‌های معین شده توسط کمیته‌ای مرکب از نمایندگان وزارت اقتصاد و امور دارایی و سازمان برنامه و بودجه تخصیص داده می‌شود. لذا طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، به جهت اصلاح قانون دائمی، تصویب این حکم، نیاز به رأی دوسوم نمایندگان دارد.

- بخش دوم جزء «۳»، به دلیل تمثیلی بودن و عدم تعیین دقیق محل‌های مصرف به صورت ردیف، مغایر اصول پنجاه‌ودوم و پنجاه‌وسوم و هشتادوپنجم و بند «۱۰» اصل سوم قانون اساسی است و باید محل مصرف دقیقاً معلوم و مشخص باشد.

- جزء «۴»، ماهیت بودجه‌ای ندارد، زیرا در خصوص وضعیتی غیرمستقر، حکم تعیین کرده است. این نوع تدوین لوایح بودجه، به معنای ارائه لایحه قانونگذاری در ضمن لایحه بودجه است که این امر با

اصل پنجاه و دوم قانون اساسی مغایرت دارد. اگر شرایط مندرج در جزء «۴» محقق شد، باید در لایحه قانونی مستقل دیگری یا لایحه متمم بودجه، در خصوص مصارف منابع حاصل از تغییر نرخ ارز ترجیحی، تعیین تکلیف شود. ضمن اینکه درج عدد ۱ برای ردیف شماره ۱۶۰۱۳۶، مغایر با اصول پنجاه و دوم و پنجاه و سوم قانون اساسی به نظر می‌رسد.

- در جزء «۴»، عبارت «تأمین معیشت و سلامت مردم»، واجد ابهام است و حدود، کیفیت و مصادیق آن مشخص نیست؛ لذا به دلیل عدم شفافیت، با مغایر بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری ابلاغی ۱۳۸۹/۱/۱۴ مقام معظم رهبری و جزء «۳» بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری ابلاغی ۱۳۹۸/۷/۶ مقام معظم رهبری است.

بند «ج»

- حکم این بند متناقض‌نماست؛ زیرا از یک‌سو، طبق بند «پ» ماده (۱۷) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور، «تأمین کسری بودجه عمومی دولت ناشی از کاهش منابع ارزی حاصل از صادرات نفت خام، گاز و میعانات گازی نسبت به ارقام پیش‌بینی شده در قوانین بودجه سنواتی» یکی از مأموریت‌های حساب ذخیره ارزی حاصل از عواید نفت است؛ حال آنکه در بند «ج»، علاوه بر جبران کاهش منابع ارزی حاصل از صادرات نفت، حساب ذخیره ارزی، باید کاهش منابع بند «ب» را جبران کند و بند «ب» در جزءهای «۲» و «۴» خود، شامل مواردی غیر از منابع ارزی حاصل از صادرات نفت، نیز می‌شود. طبق جزء «۴» بند «ح» ماده (۱۶) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور، یکی از منابع صندوق توسعه ملی، «پنجاه درصد (۵۰٪) مانده نقدی حساب ذخیره ارزی در پایان سال ۱۳۸۹ و سال‌های بعد» است. از سوی دیگر، اجازه مقرر در بند «ج» مقید به رعایت جزء «۴» بند «ح» ماده (۱۶) و بند «پ» ماده (۱۷) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور شده است.

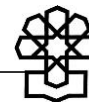
بند «هـ»

- حکم این بند اصلاح بندهای «الف» و «ب» ماده (۶۵) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)^۱ است؛ لذا ماهیت بودجه‌ای نداشته و نیز به دلیل اینکه قانون مزبور به استناد ماده (۱۲۲) قانون برنامه ششم، بخشی از قانون برنامه محسوب می‌شود، **نیاز به رأی دوسوم نمایندگان دارد.** همچنین طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، به جهت اصلاح قانون دائمی، تصویب این حکم، نیاز به رأی دوسوم نمایندگان دارد.

۱. ماده (۶۵) - دولت مکلف است تا پایان تکالیف تعیین شده ذیل علاوه بر دریافت نرخ گاز، به ازای مصرف هر متر مکعب گاز طبیعی ده درصد (۱۰٪) بهای گاز مصرفی به‌استثنای خوراک پتروشیمی‌ها را به‌عنوان عوارض از مشترکان دریافت و به حساب خزانه‌داری کل کشور واریز کند.

الف) هشتاد درصد (۸۰٪) وجوه دریافتی صرفاً برای احداث تأسیسات و خطوط لوله گازرسانی به شهرها و روستاها، با اولویت مناطق سردسیر، نفت‌خیز، گازخیز و استان‌هایی که برخوردار از آنها از گاز کمتر از متوسط کشور است، توسط وزارت نفت از طریق شرکت دولتی تابعه ذی‌ربط هزینه می‌شود....

ب) بیست درصد (۲۰٪) از منابع مذکور به تأمین و استانداردسازی سیامانه گرمایشی و سرمایشی مدارس یا اولویت مدارس روستاها، تجهیزات آموزشی و کمک آموزشی مدارس و هنرستان‌ها در قالب ردیف مشخص در قوانین بودجه سنواتی و با مبادله موافقتنامه با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور اختصاص می‌یابد.



بند «و»

- این بند، ماهیت بودجه‌ای ندارد؛ فلذا با اصل پنجاه و دوم قانون اساسی مغایر است.

بند «ز»

- مفاد این بند به دلیل غیربودجه‌ای بودن، با اصل پنجاه و دوم مغایر به نظر می‌رسد. براساس تبصره ماده (۱۸) قانون اصلاح الگوی مصرف انرژی، الگوی مصرف گاز طبیعی به ازای هر مترمربع ساختمان به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های نفت، نیرو و راه و شهرسازی به تصویب شورای عالی انرژی می‌رسد. لذا این بند، در مقام اصلاح قانون دائمی مزبور است و ماهیت بودجه‌ای ندارد و طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، به جهت اصلاح قانون دائمی، تصویب این حکم، نیاز به رأی دوسوم نمایندگان دارد.

- در این بند مشخص نشده است که وزارت نفت باید براساس چه ملاکی، الگوی مصرف گاز طبیعی را تعیین کند و این سکوت به دلیل داشتن ماهیت تقنینی آن، با اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی مغایر به نظر می‌رسد.

تبصره «۲»

بند «الف»

- در جزء «۱»، واژه دولت، از این جهت که دستگاه متولی اجرای این حکم را مشخص نکرده است، ابهام دارد و این ابهام، با بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری و جزء «۳» بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری مغایر به نظر می‌رسد.

- عبارت «به دولت اجازه داده می‌شود» در جزء «۱» این بند، از حیث مفهوم اجازه (ایجاد تکلیف یا رفع مانع قانونی)، ابهام دارد؛ زیرا براساس تبصره بند «الف» ماده (۲۱) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی، وزارت امور اقتصادی و دارایی (سازمان خصوصی‌سازی) مکلف است دستورالعمل اجرایی روش انتخاب مشتریان راهبردی (استراتژیک) و احراز و پایش اهلیت مدیریتی را در واگذاری‌ها رعایت کند، لذا جزء «۱» به دلیل اصلاح قانون دائمی، ماهیت بودجه‌ای نداشته و با اصل پنجاه و دوم مغایر به نظر می‌رسد. همچنین طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، تصویب آن به جهت اصلاح قانون دائمی، نیاز به رأی دوسوم دارد.

- در جزء «۱» این بند، باید واگذاری بنگاه‌های دولتی مقید به رعایت بند «ج» سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم و قانون اجرای این سیاست کلی شود؛ زیرا اطلاق این جزء، شامل واگذاری هر بنگاه دولتی می‌شود و نیز، اصطلاح (بنگاه‌های دولتی)، فاقد تعریف قانونی است که این ابهام، با بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری و جزء «۳» بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری مغایر به نظر می‌رسد.

- در جزء «۱»، واژه واگذاری در عبارت (واگذاری بنگاه‌های دولتی) با توجه به فعل جمله، زائد است و

باید حذف شود.

- در جزء «۱» این بند، ردیف ۸ از جدول ۱۳ با عنوان «اعتبارات موضوع ماده (۲۹) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی»، حاوی هزینه‌هایی برخلاف جزء «۲» بند «د» سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی است. توضیح آنکه هرچند بر «بازسازی ساختاری، تعدیل نیروی انسانی و آماده‌سازی بنگاه‌ها جهت واگذاری» در ماده (۲۹) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی تصریح شده است؛ لکن سیاست‌های کلی نظام به استناد ماده (۱۲۳) قانون برنامه ششم توسعه و مرجع وضع آنها اعتباری فراتر از قانون مزبور دارند و باید دولت و مجلس، در صورت تعارض سیاست کلی و قانون، مفاد سیاست کلی را اجرا کنند؛ حال آنکه در جزء «۱» این بند و در جدول ۱۳، بر ردیف‌های ۱ تا ۶ جدول مزبور عیناً در جزء «۲» بند «د» سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی تصریح شده است و ردیف ۷ نیز مستند به ذیل بند «ج» سیاست‌های کلی مذکور با عنوان الزامات واگذاری است که اشعار می‌دارد: «تخصیص درصدی از منابع واگذاری جهت حوزه‌های نوین با فناوری پیشرفته در راستای وظایف حاکمیتی مجاز است». لذا جزء «۱» این بند مغایر سیاست کلی مذکور ارزیابی می‌گردد.

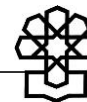
- در جزء «۱» این بند و در جدول ۱۳، با توجه به ارقام مندرج در جمع کل و ردیف ۲، سهم ۳۰ درصدی تعاونی‌های فراگیر ملی موضوع بند «د» سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی رعایت نشده است؛ لذا این جدول از این حیث، به دلیل مغایرت با سیاست کلی مزبور، با اصول پنجاه و هفتم و یکصد و سه قانون اساسی مغایر است. بر این اساس، تصریح بر قید «با تأکید بر تقویت تعاونی‌ها» در جزء «۱» این بند، بی‌توجهی به اسناد بالادستی و قوانین لازم‌الاجراست.

- در جزء «۲»، باید واگذاری سهام و دارایی‌های دولتی دستگاه‌های اجرایی مقید به رعایت بند «ج» سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم و قانون اجرای این سیاست کلی شود، زیرا اطلاق این جزء، مغایر با سیاست کلی مزبور است و نیز، عبارت (تمام یا بخشی) به دلیل دادن صلاحیت تخییری به قوه مجریه مغایر بند «۱۰» اصل سوم قانون اساسی به نظر می‌رسد.

- در جزء «۲»، اصطلاح (دستگاه‌های اجرایی) به دلیل داشتن تعاریف متعدد قانونی، ابهام دارد و این ابهام و عدم شفافیت، با بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری و جزء «۳» بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری مغایر به نظر می‌رسد.

- در جزء «۲»، از آنجاکه برخی از دستگاه‌های اجرایی زیرمجموعه قوه مجریه، زیر نظر مستقیم مقام معظم رهبری قرار دارند، اجازه موضوع این جزء بدون اذن رهبری، بارها توسط شورای نگهبان مغایر با اصل پنجاه و هفتم قانون اساسی تلقی شده است.

- در جزء «۲» و نیز جزء «۲-۲»، تشکیل صندوق‌های سرمایه‌گذاری قابل معامله در بورس با مدیریت دولتی، مستلزم ایجاد شرکت دولتی جدید است. در آیین‌نامه اجرایی قانون بودجه سال ۱۳۹۸، ماهیت



حقوقی این صندوق‌ها به صورت شرکت دولتی، تعیین شده است. تأسیس چنین شرکتی در قانون بودجه که سالانه است، از حیث مغایرت با اصل پنجاه و دوم قانون اساسی محل تأمل است.

- در جزء «۲» و نیز جزء «۲-۲»، ایجاد چنین شرکت دولتی جدیدی، با بند «۱۰» سیاست‌های کلی نظام اداری ابلاغی ۱۳۸۹/۱/۱۴ مقام معظم رهبری^۱ و بند «۱۶» سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی ابلاغی ۱۳۹۲/۱۱/۳۰ مقام معظم رهبری^۲ مغایر به نظر می‌رسد.

- در جزء «۲»، واژه «بلندمدت» واجد ابهام است لذا به دلیل عدم شفافیت، با بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری و جزء «۳» بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری مغایر به نظر می‌رسد. به علاوه، این واژه با حکم بند «ه» تبصره «۲۱» لایحه حاضر مبنی بر اجرای احکام لایحه در سال ۱۴۰۰، مغایرت دارد.

- حکم جزء «۲»، ماهیت بودجه‌ای نداشته و با اصل پنجاه و دوم مغایر به نظر می‌رسد. حکم این بند باید در قالب لایحه الحاق موادی به قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی تقدیم مجلس شود نه در قالب لایحه بودجه. به خصوص اینکه تشکیل صندوق‌های سرمایه‌گذاری قابل معامله در بورس مسبوق به سابقه است و قبلاً در جزء «۳» بند «م» تبصره «۵» قانون بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور با عنوان نهادهای واسط و نیز جزء «۲» بند «الف» تبصره «۲» قانون بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور پیش‌بینی شده بود و تکرار آن در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور، محل تأمل است؛ زیرا دولت می‌توانست در طول این مدت به جای پیش‌بینی این حکم در لوایح بودجه سالانه، آن را در قالب یک لایحه دوفوریتی به مجلس شورای اسلامی ارائه کند. بر این اساس لازم است مجلس به جای تصویب احکامی که صرفاً اعتبار آنها یک سال است، آن را در ضمن قوانین دائمی پیش‌بینی و تصویب کند. این روش دولت در وضع قوانین در ضمن لوایح بودجه، با اصول قانون‌نویسی صحیح مغایر است و از این حیث، مفاد این حکم با بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری مغایر به نظر می‌رسد.

- در جزء «۲-۱»، اصطلاح (دستگاه‌های اجرایی) به دلیل داشتن تعاریف متعدد قانونی و اصطلاح (شرکت‌های تابعه) به دلیل نداشتن تعریف قانونی، ابهام دارند و این ابهام و عدم شفافیت، با بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری و جزء «۳» بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری مغایر به نظر می‌رسد.

- واژه «هماهنگی» در جزء «۲-۲»، از حیث مفهوم و سازوکار آن ابهام دارد. این ابهام، علاوه بر مغایرت با سیاست کلی نظام، می‌تواند بستر اضرار به مردم شود چراکه سال ۱۳۹۹، دوگانگی بین وزارت نفت و اقتصاد جهت تشکیل این صندوق‌ها، موجب التهاب در بازار سرمایه شد.

- جزء «۳-۲»، فاقد ماهیت بودجه‌ای بوده و با اصل پنجاه و دوم مغایر به نظر می‌رسد.
- در جزء «۴-۲»، اولاً، باید عنوان دقیق شورای عالی بورس، یعنی «شورای عالی بورس و اوراق بهادار» قید شود. ثانیاً، تعیین درصدی از مبلغ پذیره‌نویسی توسط وزیر امور اقتصادی و دارایی، بدون تعیین

۱- ۱۰. چابک‌سازی، متناسب‌سازی و منطقی‌ساختن تشکیلات نظام اداری در جهت تحقق اهداف چشم انداز.
۲. ۱۶- صرفه‌جویی در هزینه‌های عمومی کشور با تأکید بر تحول اساسی در ساختارها، منطقی‌سازی اندازه دولت و حذف دستگاه‌های موازی و غیرضرور و هزینه‌های زاید.

ضابطه و چارچوب و یا سقف آن در قانون، مغایر اصل هشتادوپنجم قانون اساسی به نظر می‌رسد.

- در جزء «۳» این بند، تصریح بر عبارت «مشمول واگذاری موضوع قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم (۴۴) قانون اساسی مصوب ۱۳۸۷/۳/۲۵»، به معنای نادیده انگاشتن بخشی از سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم قانون اساسی است؛ زیرا سیاست‌های کلی مزبور شامل همه فعالیت‌های دولت می‌شود ولی به تصریح تبصره «۲» ماده (۳) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم قانون اساسی، «فعالیت‌های حوزه‌های سلامت، آموزش و تحقیقات و فرهنگ مشمول این قانون نیست». طبق اصل یکصدودهم قانون اساسی و ماده (۱۲۳) قانون برنامه ششم توسعه، سیاست‌های کلی لازم‌الاجرا هستند؛ لذا حکم این جزء، مغایر با اصل مزبور به نظر می‌رسد.

بند «ب»

- حکم این بند به دلیل نداشتن ماهیت بودجه‌ای با اصل پنجاه‌ودوم قانون اساسی مغایر به نظر می‌رسد.

بند «ج»

- تکلیف صدر این بند باید دارای ضمانت اجرای متناسب و بازدارنده باشد والا علی‌رغم تکرار آن در قوانین بودجه، اجرایی نخواهد شد.

- به جای عبارت «سهم» عبارت «سرمایه» ذکر شود؛ زیرا عبارت سهم متبادر به سهام در شرکت‌های سهامی است.

- عبارت «وزارت امور اقتصادی و دارایی (خزانه‌داری کل کشور)» و عبارت «دولت (خزانه‌داری کل کشور)» واجد ابهام هستند. اگر منظور از عبارت‌های مزبور، خزانه است که باید به جای آن عبارت، از لفظ «خزانه» استفاده شود.

- برآورد سود سهام دولت در شرکت‌ها، برخلاف لوایح سال‌های قبل، در هیچ ردیفی در جدول ۵ نیامده است. طبق ماده (۳۷) قانون محاسبات عمومی کشور، «مسئولیت حصول صحیح و به‌موقع درآمدها به‌عهده رؤسای دستگاه‌های اجرایی مربوط می‌باشد». جالب اینکه ردیف مزبور به‌عنوان منبع از سال ۱۳۹۱ با عدد ۳۹۵ هزار میلیارد تومان تاکنون در لوایح بودجه درج شده است؛ حال آنکه عملکرد این ردیف در سال ۱۳۹۱، ۵۲۲ میلیارد تومان بوده است. کتمان درآمد در این بند، با اصول پنجاه‌ودوم و پنجاه‌وسوم قانون اساسی مغایرت دارد.

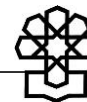
- عدم تصریح بر واریز سود سهم دولت در شرکت‌ها، با اصل پنجاه‌وسوم مغایر به نظر می‌رسد.

بند «د»

- مشخص نیست که بدهی موضوع این بند چقدر است و چه میزان از این بدهی باقی مانده است. این امر با اصل شفافیت مغایرت دارد. این ابهام (عدم شفافیت) با بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری و بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری مغایرت دارد.

بند «ه»

- در جزء «۱» تصریح بر عبارت «مدیران عامل» که در قانون بودجه سال قبل عبارت «مدیران» بوده



است، به جهت عناوین مختلفی که برای مسئولان و اشخاص موضوع این جزء به کار برده می‌شود، موجب اجرای تبعیض‌آمیز ضمانت اجرای مندرج در ذیل این جزء می‌شود که این امر با بند «۹» اصل سوم قانون اساسی مغایر به نظر می‌رسد.

- در صدر جزء «۲»، عبارت (و مؤسسات) زاید است زیرا موضوع ماده (۴) قانون محاسبات عمومی، شرکت‌های دولتی است.

- در جزء «۲»، عبارت «شرکت‌های تابعه»، به دلیل نداشتن تعریف قانونی، ابهام دارد و این ابهام (عدم شفافیت) با بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری و بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری مغایرت دارد.

- در جزءهای «۳» و «۴»، عبارت (شرکت‌های دولتی) به دلیل داشتن تعاریف قانونی متعدد، ابهام دارد و این ابهام (عدم شفافیت) با بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری و بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری مغایرت دارد.

- در ذیل جزء «۳»، عبارت (خارج از مصوبات هیئت وزیران) به معنای اعطای اختیار به دولت بدون تعیین حدود و ضوابط قانونی است که این امر با اصل هشتادوپنجم مغایر به نظر می‌رسد.

بند «و»

- حکم این بند از جهت اختصاص منبع به چند محل مصرف، با اصول پنجاه و سوم و پنجاه و پنجم قانون اساسی مغایرت دارد. باید میزان هر محل مصرف، به صورت مستقل مشخص باشد تا بتوان عملکرد بودجه را به درستی کنترل کرده و موجبات انضباط مالی دولت را فراهم آورد. در بند «و» تبصره «۲» قانون بودجه سال ۱۳۹۹ مقرر شده بود تا همه مطالبات سازمان‌های تأمین اجتماعی و سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح از دولت در اجرای ماده (۱۲) قانون برنامه ششم، تأدیه شود ولی همچنان در این بند، بر مطالبات سازمان تأمین اجتماعی تصریح شده است.

- به نظر می‌رسد که عدم لحاظ منابع موضوع این بند در سقف لایحه بودجه، با اصول پنجاه و دوم و پنجاه و سوم مبنی بر جامعیت بوده، مغایرت دارد.

بند «ز»

- حکم این بند به دلیل نداشتن ماهیت بودجه‌ای با اصل پنجاه و دوم قانون اساسی مغایر به نظر می‌رسد.
- حکم ذیل این بند، به دلیل عدم تعیین ضابطه برای تأیید یا رد توثیق سهام توسط وزیر امور اقتصادی و دارایی، بستر فساد (امضای طلایی و تعارض منافع) بوده و با نظام اداری صحیح (موضوع بند «۱۰» اصل سوم) و اصل هشتادوپنجم قانون اساسی، مغایر به نظر می‌رسد.

تبصره «۳»

بند «الف»

- در فراز سوم، تجویز مداخله شورای اقتصاد در امور اجرایی و یا مقررات‌گذاری و بودجه‌ای، به ترتیب با

اصول شصت، یکصدوسی و هشت و یکصد و بیست و شش قانون اساسی مغایر است؛ زیرا این شورا دارای اعضای غیر از رئیس‌جمهور و وزیران است.

- در خصوص طرح‌های متقاضی فاینانس، لازم است در جهت تقویت اقتصاد ملی، عدم امکان استفاده از ظرفیت داخلی، احراز شود.

بند «ب»

- در این بند نیز باید همانند بند «الف» این تبصره، بر رعایت بند «الف» ماده (۴) قانون برنامه ششم تصریح شود والا با شرع و اصل یکصد و دوازدهم قانون اساسی مغایرت دارد.

بند «ج»

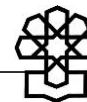
- این بند به دلیل نداشتن ماهیت بودجه‌ای، با اصل پنجاه و دوم قانون اساسی مغایرت دارد.

بند «د»

- عبارت «مجاز است»، از حیث مفهوم اجازه، ابهام دارد. در لایحه حاضر تعابیر متعددی با مضمون اینکه «اجازه داده می‌شود» یا «مجاز است» وجود دارد. مشخص نیست که این تعبیر به چه معنایی است: ایجاد الزام یا صدور اختیار و رفع ممنوعیت قانونی. با توجه به تفاوت مفهومی هر یک از این دو تفسیر و آثار و تبعات حقوقی متفاوت هر کدام، لازم است تا قانون بودجه عاری از این ابهام باشد.

- جالب‌تر اینکه در لایحه از تعبیر «موظف است» نیز استفاده شده است. پیشنهاد می‌شود جهت پیشگیری از هر گونه تفسیر اجرایی محتمل، چنین تعابیری که امکان تفاسیر متعدد و گاه متناقض را برای مجریان ایجاد می‌کند، جهت صیانت از حقوق مردم و شفافیت بودجه به صورت دائمی در ضمن اصلاح قانون برنامه و بودجه کشور مورد تعریف قرار بگیرند.

- مقصود «دولت» از حیث تعیین نهاد مسئول و صلاحیت‌دار مبهم است. به خصوص اینکه در این بند اجازه اختصاص منابع به طرح‌های کاهش آلودگی هوا داده شده است و حال آنکه در این زمینه طبق قوانین عادی، شورای عالی حفاظت محیط زیست، شخص صلاحیت‌دار به نظر می‌رسد. ماده (۳) قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست در بیان صلاحیت این شورا است و بندهای ماده (۳) دلالت بر صلاحیت این شورا در این خصوص دارد. از یک سو مسئولیت مستقیم امور بودجه به تصریح اصل یکصد و بیست و ششم قانون اساسی با رئیس‌جمهور است و از سوی دیگر، وضع مقررات دولتی به تصریح اصل یکصد و سی و هفتم در صلاحیت انحصاری هیئت وزیران است و اعمال قوه مجریه نیز به تصریح اصل شصتم در صلاحیت رئیس‌جمهور و وزیران است. بر این اساس، مشخص نیست که دولت مصرح در صدر این بند، در چه معنایی است. در صورتی که به معنای شورای عالی حفاظت محیط زیست باشد و مشتمل بر صلاحیت این شورا در وضع مقررات در تعیین ضوابط طرح‌های کاهش آلودگی هوا باشد، با اصل یکصد و سی و هفتم قانون اساسی مغایرت دارد.



تبصره «۴»

بند «الف»

- عبارت «اجازه داده می‌شود» از حیث مفهوم اجازه که به معنای ایجاد تکلیف یا صرف تجویز است، ابهام دارد.
- عبارت (بانک‌های تجاری و تخصصی) فاقد تعریف قانونی بوده و ابهام دارد. این ابهام (عدم شفافیت) با بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری و بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری مغایرت دارد.
- در جزء «۱»، با توجه به اینکه اعطای مجوز سرمایه‌گذاری بخش‌های غیردولتی در جمع‌آوری گازهای همراه، مستلزم اذن در استفاده از خطوط گاز نیز برای انتقال و فروش آن است و با توجه به مشکل بخش غیردولتی در دریافت این امکان حتی با پرداخت هزینه انتقال، لازم است تا مقنن برای حل این مشکل با اصلاح بند «الف» ماده (۴۸) قانون برنامه ششم توسعه، جهت تحقق بند «۱۵» سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه ابلاغی ۱۳۹۴/۴/۹ مقام معظم رهبری،^۱ چاره‌اندیشی کند.

- در جزء «۲»، اصطلاحات «طرح‌های توسعه‌ای و زیربنایی» و «مناطق محروم و کمتر توسعه‌یافته» فاقد تعریف و معیار قانونی هستند. فهرست مناطق محروم و کمتر توسعه‌یافته موضوع تصویب‌نامه شماره ۷۶۲۵۴/ت/۳۶۰۹۵ هـ مورخ ۱۳۸۸/۴/۱۰ هیئت‌وزیران نیز تا پایان دوره برنامه پنجم تمدید شده بود. تفویض تعریف این امور به بانک‌های عامل نیز، با اصول هشتادوپنجم یا یکصدوسی‌وهشتم قانون اساسی مغایر به نظر می‌رسد.

- در جزء «۳»، عبارت (بخش‌های خصوصی، تعاونی و نهادهای عمومی غیردولتی) با توجه به مفاد اصل چهل‌وچهارم باید به عبارت (بخش‌های خصوصی و تعاونی و نهادهای عمومی غیردولتی) تبدیل شود.

بند «ب»

- تصریح بر «سازمان امور شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور»، از حیث اینکه آن سازمان، اساسنامه قانونی ندارد، شائبه مخالفت با اصل هشتادوپنجم قانون اساسی را دارد.

- عبارت «اجازه داده می‌شود» از حیث مفهوم اجازه، ابهام دارد.

- عبارت (بانک‌های تجاری و تخصصی) فاقد تعریف قانونی بوده و ابهام دارد. این ابهام (عدم شفافیت) با بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری و بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری مغایرت دارد.

بند «ج»

- مطابق اجزای «۲» و «۳» بند «۱۰» سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه، اولاً ارائه تسهیلات از منابع صندوق توسعه ملی صرفاً به بخش‌های غیردولتی مجاز می‌باشد و ثانیاً مصارف صندوق توسعه ملی باید از تکالیف بودجه‌ای و قوانین عادی مستقل باشد. از یک‌سو به دلیل اینکه این بند در قانون بودجه، به صورت غیرمستقیم، تکلیفی را نسبت به بخشی از منابع صندوق توسعه ملی مقرر کرده است و از سوی دیگر به بهره‌برداری بخش دولتی از منابع صندوق مزبور می‌انجامد، مغایر با سیاست‌های کلی

۱. ۱۵۰۱. واگذاری طرح‌های جمع‌آوری، مهار، کنترل و بهره‌برداری از گازهای همراه تولید در کلیه میادین نفت و تأسیسات صنعت نفت به مردم.

برنامه ششم توسعه بوده و در نتیجه با اصل پنجاه و هفتم و بند «۱» اصل یکصد و نهم قانون اساسی مغایر به نظر می‌رسد.

- واژه دولت، ابهام دارد. این ابهام (عدم شفافیت) با بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری و بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری مغایرت دارد.

- عبارت «اجازه داده می‌شود» از حیث مفهوم اجازه، ابهام دارد.

- عبارت «اقدامات قانونی لازم» ابهام دارد. به نظر می‌رسد به معنای اخذ اجازه از هیئت امنای صندوق توسعه ملی باشد که در این صورت، به معنای نقض و دور زدن اجزای «۲» و «۳» بند «۱۰» سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه است.

بند «ه»

عاین بند به دلیل نداشتن ماهیت بودجه‌ای، با اصل پنجاه و دوم قانون اساسی مغایرت دارد. طبق جزء «۳» بند «۱۰» سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه، مصارف صندوق توسعه ملی باید از تکالیف بودجه‌ای و قوانین عادی مستقل باشد.

حیا توجه به اینکه مبلغ مندرج در این بند در سقف لایحه بودجه، دیده و لحاظ نشده است، با اصول پنجاه و دوم و پنجاه و سوم که دلالت بر جامعیت بودجه می‌کنند، مغایر به نظر می‌رسد.

- واژه دولت ابهام دارد که به معنای هیئت وزیران است یا رئیس‌جمهور یا ... این ابهام (عدم شفافیت) با بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری و بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری مغایرت دارد.

- عبارت «اجازه داده می‌شود» از حیث مفهوم اجازه، ابهام دارد.

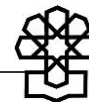
- در خصوص ردیف‌های شماره ۱۳ و ۱۴، این شائبه وجود دارد که در موارد اجازه داده شده توسط رهبری نبوده و جدید باشند که در این صورت مغایر با اصل پنجاه و هفتم قانون اساسی خواهد بود.

- در جزء «۱» همانند حکم قانون بودجه سال ۱۳۹۸، باید «اهداف راهبردی طرح‌ها به شرح جداول پیوست» باشد.

- حکم جزء «۳» علی‌رغم تکرار در قوانین بودجه سال‌های اخیر، فاقد عملکرد به نظر می‌رسد از این رو مبتنی بر اصل صداقت، باید در خصوص آن، تجدید نظر شود.

- در جزء «۵»، مرجع دریافت گزارش مشخص نیست.

- مفاد جزءهای «۶» و «۷»، به نظر در تغایر با قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی مصوب ۱۳۹۸/۳/۲ است که باید اصلاح شود والا به دلیل اصلاح قانون دائمی، با اصل پنجاه و دوم مغایر به نظر می‌رسد. جزء «۶» رافع این ایراد نیست. همچنین طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، تصویب آن به جهت اصلاح قانون دائمی نیاز به رأی دوسوم دارد.



تبصره «۵»

- عبارت «اجازه داده می‌شود» از حیث مفهوم اجازه، ابهام دارد.

- انتشار اوراق مالی اسلامی که برای دولت تعهدزا هستند، به معنای استقرار دولت و در نتیجه بدهکار شدن دولت است. مجمع تشخیص مصلحت نظام ذیل جزء «الف» بند «۲» ماده (۷) لایحه برنامه ششم توسعه مصوب ۱۳۹۵/۱۰/۲۶ مجلس، مبنی بر اعطای مجوز انتشار اوراق بدهی تعهدزا به منظور تأمین کسری درآمدهای عمومی دولت را مغایر سیاست‌های کلی نظام دانسته بود که مجلس برای رفع این ایراد، آن حکم را در قانون برنامه دارای سقف مصوب (جدول شماره ۴ قانون برنامه ششم) کرد. اجازه‌های مندرج در لایحه، (یعنی با احتساب تبصره ۱ ناظر بر پیش‌فروش نفت و تبصره ۵)، از سقف مصوب بالاتر است. هم‌اکنون نیز جدول ۴ قانون بودجه، سقف اوراق را تعیین کرده است که ارقام مندرج در این تبصره، بالاتر از آن است.

بند «الف»

- عبارت «اوراق مالی اسلامی» به دلیل نداشتن تعریف مشخص در قوانین و مقررات، ابهام دارد. در بند «ب» تبصره «۵» قانون بودجه سال ۱۳۹۶ کل کشور بر عبارت «اوراق مالی اسلامی (اسناد، مشارکت و صکوک)» تصریح شده بود. البته در ماده (۲۶) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور، اوراق مرابحه به عنوان یکی از مصادیق اوراق مالی اسلامی تعریف شده است.

- اعطای صلاحیت تصویبی به شورای اقتصاد در این بند، از حیث وجود اعضای غیروزیر و خارج از قوه مجریه در آن شورا، مغایر با اصول شصتم و یکصدوسی و هشتم قانون اساسی به نظر می‌رسد.

- اصطلاح «شرکت‌های دولتی» به جهت داشتن تعاریف قانونی متعدد، ابهام دارد و باید قانون مبنای تعریف (قانون محاسبات عمومی و یا قانون مدیریت خدمات کشوری) تعیین شود. این ابهام (عدم شفافیت) با بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری و بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری مغایرت دارد.

بند «ب»

- عبارت «اجازه داده می‌شود» از حیث مفهوم اجازه، ابهام دارد.

- عبارت «اوراق مالی اسلامی» به دلیل نداشتن تعریف مشخص در قوانین و مقررات، ابهام دارد. این ابهام (عدم شفافیت) با بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری و بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری مغایرت دارد.

بند «ج»

- در صورتی که منظور از «قابل واگذاری» در این بند، الزام اشخاص به قبول آن باشد، واگذاری اوراق مشارکت فروش نرفته به «تمامی طلبکاران طرح (اعم از پیمانکاران، مشاوران، تأمین‌کنندگان تجهیزات و همچنین سایر هزینه‌های طرح‌ها و پروژه‌ها از جمله تملک اراضی و تأدیه بدهی طرح‌های ساماندهی دانشگاه‌ها)»، بدون رضایتشان مغایر با موازین شرعی و اصول متناظر با آن در قانون اساسی نظیر اصول

چهلیم، بند «۵» اصل چهل و سوم و اصل چهل و هفتم است. شورای نگهبان در نظر مورخ ۱۳۹۰/۲/۱۸ خود در مورد بودجه مصوب سال ۱۳۹۰ کل کشور اعلام کرد «واگذاری سهام باید در قبال دیون با رضایت طرف باشد والا خلاف شرع است.»

- مطابق ذیل این بند، حکم این بند در خصوص مواردی نظیر «تملك اراضی» نیز جاری می‌شود. با توجه به اینکه مطابق «لایحه قانونی نحوه خرید و تملك اراضی و املاک برای اجرای برنامه‌های عمومی، عمرانی و نظامی دولت» مصوب شورای انقلاب، مالکان اراضی مکلفند، ملک خود را جهت اجرای طرح‌های عمرانی دولت مطابق تشریفات این قانون از جمله ضوابط مربوط به قیمت‌گذاری به دولت واگذار کنند. در صورتی که دولت مجاز باشد به جای پرداخت بهای اراضی مورد نیاز خود جهت اجرای طرح‌های عمرانی، به پرداخت اوراق اقدام کند، در واقع مالکان جهت فروش الزامی اراضی خود مکلف به دریافت اسناد مزبور شده‌اند که با توجه به هزینه‌بر بودن نقد نمودن این اسناد (به جهت تفاوت ارزش اسمی و ارزش واقعی به‌هنگام نقد کردن)، متحمل ضرر خواهند شد و چنین امری بدون رضایت مالکان اراضی، مغایر با حقوق مالکانه اشخاص (موضوع اصول نوزدهم، بیستم، بیست و دوم، چهل و سوم و چهل و هفتم قانون اساسی) تلقی می‌شود.

بند «د»

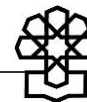
- ذیل این بند در خصوص واگذاری اوراق فروش نرفته، در صورتی که به معنای الزام طلبکاران برای پذیرش باشد، مغایر با شرع و اصل چهلیم و بند «۵» اصل چهل و سوم قانون اساسی است.
- عبارت «اوراق مالی اسلامی» به دلیل نداشتن تعریف مشخص در قوانین و مقررات، ابهام دارد. این ابهام (عدم شفافیت) با بند «۹» سیاست کلی قانونگذاری و بند «۱۳» سیاست کلی اداری مغایرت دارد.

بند «ه»

- در صورتی که تصریح بر تأدیه طلب طلبکاران از محل اسناد موضوع این بند، به معنای الزام طلبکاران به قبول آن باشد، مغایر با شرع و قانون اساسی است. واگذاری اوراق مشارکت فروش نرفته به طلبکاران بدون رضایتشان، مغایر با موازین شرعی و اصول متناظر با آن در قانون اساسی نظیر اصول چهلیم و چهل و هفتم است.

- اسناد خزانه اسلامی تعریف قانونی ندارد و صرفاً در آیین‌نامه اجرایی بند «۴۲» قانون بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور و برای مدت یک سال تعریف شده است؛ لذا این بند به دلیل نداشتن تعریف قانونی مزبور، برخلاف اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی است و باید اولاً این اصطلاح توسط مجلس تعریف شود و ثانیاً باید حدود، ضوابط و چارچوب‌های انتشار آن را مجلس معلوم کند. البته ممکن است گفته شود که این اسناد همان اوراق بهادار موضوع بند «۲۴» ماده (۱) قانون بازار اوراق بهادار مصوب ۱۳۸۴ هستند که اگر چنین است باید تصریح شود.

- اصطلاح «دستگاه‌های اجرایی» به دلیل داشتن تعاریف قانونی مختلف، ابهام دارد و این ابهام (عدم شفافیت)



با بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری و بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری مغایرت دارد.

بند «و»

- اصطلاح «تهداها و مؤسسات عمومی غیردولتی» از حیث تعریف قانونی حاکم، مبهم هستند. این ابهام (عدم شفافیت) با بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری و بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری مغایرت دارد.

بند «ز»

- عبارت «اوراق مالی اسلامی» به دلیل نداشتن تعریف مشخص در قوانین و مقررات، ابهام دارد. این ابهام (عدم شفافیت) با بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری و بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری مغایرت دارد.

بند «ح»

- انتشار مستمر اوراق و اسناد مالی به منظور تعویق بازپرداخت مطالبات طلبکاران دولت به خصوص مطالبات از محل اصل و سود اوراق سررسید شده، در بلندمدت، مغایر با جزء «۱» بند «ت» ماده (۸) قانون برنامه ششم است.

- عبارت «اوراق مالی اسلامی» به دلیل نداشتن تعریف مشخص در قوانین و مقررات، ابهام دارد. این ابهام (عدم شفافیت) با بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری و بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری مغایرت دارد.

بند «ط»

- «طرح‌های زیربنایی و توسعه‌ای» موضوع این بند، فاقد تعریف شفاف قانونی هستند که این خلأ و ابهام، علاوه بر مغایرت با بند «۹» سیاست کلی قانونگذاری و بند «۱۳» سیاست کلی اداری، در عمل می‌تواند به تشمت در اجرا و تبعیض ناروا منجر شود. لذا از این حیث مغایر با بند «۹» اصل سوم است.

- عبارت «اوراق مالی اسلامی» به دلیل نداشتن تعریف مشخص در قوانین و مقررات، ابهام دارد.

- اعطای صلاحیت تصویبی به شورای اقتصاد در این بند، از حیث وجود اعضای غیر وزیر و خارج از قوه مجریه در آن شورا، مغایر با اصول شصتم و یکصدوسی و هشتم قانون اساسی به نظر می‌رسد و از حیث عدم مسئولیت مستقیم رئیس‌جمهور در این شورا، مغایر با اصل یکصدویست و ششم قانون اساسی است.

- عدم تصریح بر واریز دریافتی‌های موضوع این بند به خزانه، مغایر با صدر اصل پنجاه و سوم قانون اساسی است. منابع حاصل از انتشار اوراق مالی اسلامی موضوع این بند در برخی موارد به خزانه واریز نمی‌شود که این امر با اصل پنجاه و سوم منافات دارد. به عنوان مثال براساس ماده (۷۱) قانون اساسنامه شرکت ملی نفت ایران «سرمایه‌گذاری‌های مستقل و مشترک و درآمد و سود حاصل از آنها، ... درآمد شرکت محسوب و در دفاتر شرکت ثبت و وجوه حاصله به حساب‌های بانکی شرکت، که به تأیید خزانه‌داری کل کشور رسیده است، واریز می‌شود.»

بند «ی»

- عبارت «اوراق مالی اسلامی» به دلیل نداشتن تعریف مشخص در قوانین و مقررات، ابهام دارد. این ابهام (عدم شفافیت) با بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری و بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری مغایرت دارد.

- عدم تصریح بر واریز دریافت‌های دولت از محل منابع موضوع این بند، با اصل پنجاه و سوم قانون اساسی مغایر به نظر می‌رسد.

- در صورتی که «قابل واگذاری» مصرح در این بند، فارغ از رضایت اشخاص به قبول اوراق فروش نرفته باشد، از حیث شرعی محل اشکال است؛ واگذاری اوراق مشارکت فروش نرفته به پیمانکاران و طلبکاران طرح‌ها، بدون رضایتشان مغایر با موازین شرعی و اصول متناظر با آن در قانون اساسی نظیر اصول چهلم و چهل و هفتم است.

بند «ک»

- حکم این بند به دلیل نداشتن ماهیت بودجه‌ای، مغایر با اصل پنجاه و دوم قانون اساسی به نظر می‌رسد. عبارت «اوراق مالی اسلامی» در اجرای مختلف این بند، به دلیل نداشتن تعریف مشخص در قوانین و مقررات، ابهام دارد. این ابهام (عدم شفافیت) با بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری و بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری مغایرت دارد.

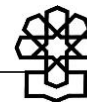
- در جزء «۱»، تعیین نرخ سود اسمی اوراق و نرخ حفظ قدرت خرید اسناد خزانه اسلامی توسط کمیته بدون تعیین ضابطه و سقف، با اصل (۸۵) قانون اساسی مغایر به نظر می‌رسد.

- حکم جزء «۲» مبنیاً بر ایرادهای بندهای «و» و «ح» این تبصره، محل ایراد است.

- در جزء «۴»، در خصوص «کلیه روش‌های انتشار اولیه اوراق»، اولاً مشخص نیست که منظور همان اوراق مالی اسلامی است یا خیر؛ ثانیاً، نظر به فقدان تعریف قانونی از این روش‌ها و با توجه به ماهیت تقنینی این موضوع، واگذاری تعیین سازوکار این روش‌ها به وزارت اقتصاد، با اصل هشتاد و پنجم مغایر به نظر می‌رسد. همین ایراد در خصوص واگذاری «روش خرید یا فروش» به بانک مرکزی وجود دارد. ثالثاً، یکی از مصادیق این روش‌ها، تحویل اوراق به طلبکاران است که این امر، بدون رضایت طلبکاران، مغایر با موازین شرعی و اصول متناظر با آن در قانون اساسی نظیر اصول چهلم و چهل و هفتم است.

بند «ل»

- حکم این بند به دلیل نداشتن ماهیت بودجه‌ای، مغایر با اصل پنجاه و دوم قانون اساسی به نظر می‌رسد. طبق بند «الف» ماده (۶) قانون برنامه ششم توسعه، «برقراری هرگونه تخفیف، ترجیح یا معافیت مالیاتی جدید طی سال‌های اجرای قانون برنامه ممنوع است»؛ لذا تصویب این بند به دلیل مغایرت با قانون برنامه، با توجه به حکم ماده (۱۸۵) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، **نیازمند رأی دوسوم نمایندگان** است.

**بند «م»**

- اصطلاح «انجام عملیات بازار باز» از حیث شرایط قانونی و تبعات آن نسبت به حقوق مردم، غیرشفاف و مبهم است. این ابهام (عدم شفافیت) با بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری و بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری مغایرت دارد.

- اوراق مالی اسلامی فاقد تعریف قانونی و واجد ابهام است. این ابهام (عدم شفافیت) با بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری و بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری مغایرت دارد.

بند «ن»

- این بند، ماهیت بودجه‌ای نداشته و با اصل پنجاه و دوم مغایر به نظر می‌رسد.
- اصطلاحات «دولت» و «دستگاه‌های اجرایی» مبهم هستند. با توجه به اینکه ظاهر این اصطلاحات شامل دستگاه‌های ذیل قوای مقننه و قضائیه نیز می‌شود، حکم این بند مغایر با استقلال قوا مندرج در اصل پنجاه و هفتم قانون اساسی و استقلال قوه قضائیه مندرج در اصل یکصد و پنجاه و ششم به نظر می‌رسد.

بند «س»

- این بند به جهت اصلاح قوانین دائمی، ماهیت بودجه‌ای نداشته و با اصل پنجاه و دوم مغایر به نظر می‌رسد. همچنین طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، تصویب آن به رأی دوسوم نیاز دارد.

بند «ع»

- در عبارت «وزارت آموزش و پرورش (سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور)»، با توجه به مفاد این بند، عبارت داخل پرانتز، زاید به نظر می‌رسد و باید حذف شود.

- حکم ذیل این بند به جهت اصلاح قانون برنامه، نیاز به رأی دوسوم نمایندگان دارد.

بند «ف»

- اوراق مالی اسلامی فاقد تعریف قانونی و واجد ابهام است. این ابهام (عدم شفافیت) با بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری و بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری مغایرت دارد.
- اصطلاح (دستگاه‌های اجرایی) به دلیل داشتن تعاریف قانونی متعدد، ابهام دارد.

بند «ص»

- اوراق مالی اسلامی فاقد تعریف قانونی و واجد ابهام است. این ابهام (عدم شفافیت) با بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری و بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری مغایرت دارد.

بند «ق»

- اصطلاح «انجام عملیات بازار باز» از حیث شرایط قانونی و تبعات آن نسبت به حقوق مردم، غیرشفاف و مبهم است. این ابهام (عدم شفافیت) با بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری و بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری مغایرت دارد.

بند «ر»

با اینکه این بند تکرار مفاد بند «ش» تبصره «۵» قانون بودجه سال ۱۳۹۹ در تعریف اوراق مالی اسلامی است، تعریفی ناقص و مبهم است.

تبصره «۶»**بند «الف»**

- «شاخص جمعیت و کمبود آب» مصرح در این بند، مخصوصاً در وضعیتی که دلالت مصداقی این دو سنجه در حالات مختلف آن مدنظر قرار گیرد، با توجه به اینکه نسبت ارزش هر شاخص نسبت به دیگری مشخص نیست، با ابهام مواجه است. به علاوه، براساس اصل چهل‌وهشتم دو ملاک نیاز و استعداد رشد، ضابطه استفاده از درآمدهای ملی در سطح استان‌ها دانسته شده است. لذا مفاد این بند از این حیث، با اصل مزبور مغایر به نظر می‌رسد.

- با توجه به ابهام فوق‌الذکر، اعطای صلاحیت تصمیم‌گیری برای توزیع و تشخیص موارد اولویت‌دار به شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور، عملاً دلالت بر تفویض وضع مقررات محسوب شده که مغایر با اصل یکصدوسی‌وهشتم قانون اساسی به نظر می‌رسد.

- طبق بند «الف» ماده (۶) قانون برنامه ششم توسعه، «برقراری هرگونه تخفیف، ترجیح یا معافیت مالیاتی جدید طی سال‌های اجرای قانون برنامه ممنوع است»؛ لذا حکم ذیل این بند مبنی بر شمول مالیات با نرخ صفر، با قانون برنامه مغایرت دارد و با توجه به حکم ماده (۱۸۵) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، تصویب حکم مزبور، **نیازمند رأی دوسوم نمایندگان** مجلس خواهد بود.

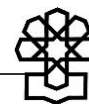
بند «ب»

- حکم این بند به دلیل نداشتن ماهیت بودجه‌ای مغایر با اصل پنجاه‌ودوم قانون اساسی به نظر می‌رسد.
- عبارت «بخشی از پرونده‌های مؤدیان» دلالت بر تبعیض ناروا می‌کند که با بند «۹» اصل سوم مغایرت دارد.
- در عبارت «ضوابطی (از جمله نحوه انتخاب)» به جهت عدم تعیین ملاک قانونی، با اصل هشتادوپنجم مغایرت دارد.

بند «ج»

- حکم این بند، از برخی جهات نظیر ضرورت انجام مبادله موافقتنامه با سازمان برنامه برای تخصیص منابع و قائل شدن معافیت روستاها و مناطق دامداری و عشایری، اصلاح ماده (۵) قانون حمایت از صنعت برق کشور^۱ است که این امر ماهیت بودجه‌ای نداشته و مغایر با اصل پنجاه‌ودوم قانون اساسی است. همچنین طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، به جهت اصلاح قانون دائمی، تصویب آن به رأی دوسوم نیاز دارد.

۱. ماده (۵)- دولت موظف است برای تأمین بخشی از منابع لازم جهت اجرای طرح‌های توسعه و نگهداری شبکه‌های روستایی و تولید برق تجدیدپذیر و پاک عوارض مصرف هر کیلو وات ساعت برق را در بودجه سالانه پیش‌بینی نماید. وجوه حاصل شده به حساب شرکت توانیر نزد خزانه‌داری کل کشور واریز و صد درصد (۱۰۰٪) آن صرفاً بابت کمک به اجرای طرح‌های مذکور هزینه می‌شود.

**بند «د»**

- این بند (جزءهای «۱» و «۲») به دلیل اصلاح قوانین دائمی، ماهیت بودجه‌ای نداشته و در نتیجه مغایر با اصل پنجاه و دوم قانون اساسی است. همچنین طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، به جهت اصلاح قانون دائمی، تصویب آن به رأی دوسوم نیاز دارد.
- با توجه به حکم ماده (۱۲۲) قانون برنامه ششم، قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور، جزئی از قانون برنامه ششم توسعه است. مفاد این بند که قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور را اصلاح کرده است، به منزله مفاد قانون برنامه محسوب می‌شود؛ لذا طبق ماده (۱۸۵) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، جزء «۱» این بند برای تصویب نیاز به رأی دوسوم نمایندگان دارد.
- تعیین شاخص‌های مناطق و شهرستان‌های غیر برخوردار، ماهیت تقنینی دارد و واگذاری آن به تصویب هیئت وزیران، با صدر اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی مغایر است. این شاخص‌ها باید با رعایت ملاک‌های مندرج در جزء «۱» بند «پ» ماده (۳۲) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور باشد.
- جزء «۳» اصلاح قانون برنامه است لذا برای تصویب نیاز به رأی دوسوم نمایندگان دارد.

بند «ه»

- این بند به دلیل ماهیت غیربودجه‌ای آن، مغایر با اصل پنجاه و دوم قانون اساسی است.
- عدم شمول مالیات بر وجوه موضوع این بند در ذیل فراز اول، به منزله اعطای معافیت مالیاتی است که علاوه بر اصلاح قانون دائمی و به تبع آن، نداشتن ماهیت بودجه‌ای و مغایرت با اصل پنجاه و دوم قانون اساسی، به دلیل تعارض با مفاد قانون برنامه، برای تصویب نیاز به رأی دوسوم نمایندگان دارد.
- حکم اخیر مندرج در پاراگراف پایانی بند، اصلاح قانون برگزاری مناقصات است که علاوه بر نداشتن ماهیت بودجه‌ای و مغایرت با اصل پنجاه و دوم قانون اساسی، به دلیل تصویب ماده (۱) قانون برگزاری مناقصات توسط مجمع تشخیص مصلحت نظام، مغایر با اصل یکصد و نوزدهم قانون اساسی به نظر می‌رسد. همچنین این امر می‌تواند موجب فساد و تبعیض ناروا شود که با بندهای «۱» و «۹» اصل سوم قانون اساسی مغایرت دارد.
- حکم اخیر مندرج در فراز پایانی این بند که شامل تعیین «تعهدات شرکت‌های بیمه‌گر و پرداخت خسارت» در آیین‌نامه اجرایی مصوب هیئت وزیران می‌شود، به دلیل نداشتن ماهیت تقنینی، مغایر با اصل هشتاد و پنجم است. همچنین طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، به جهت اصلاح قانون دائمی، تصویب آن به رأی دوسوم نیاز دارد.

بند «ز»

- حکم این بند در مقام اصلاح قوانین دائمی است که به دلیل ماهیت غیربودجه‌ای آن، مغایر با اصل پنجاه و دوم قانون اساسی است. همچنین طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، به جهت اصلاح قانون دائمی، تصویب آن به رأی دوسوم نیاز دارد.

بند «ح»

- اصطلاح «نهادهای عمومی» از حیث تعریف قانونی، ابهام دارد. در قانون بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور، از عبارت «وابسته به نهادهای عمومی غیردولتی» استفاده شده است.
- این بند به دلیل ماهیت غیربودجه‌ای آن، مغایر با اصل پنجاه و دوم قانون اساسی است.

بند «ط»

- مشخص نیست که ۲ درصد حجم سپرده‌های اشخاص نزد بانک در چه زمانی معیار دریافت جریمه است؛ این ابهام با بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری و بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری مغایرت دارد.

بند «ی»

- اختصاص یک منبع به چند هزینه در این بند، بدون تعیین سهم هریک از هزینه‌ها، با شفافیت (موضوع بند «۹» سیاست کلی قانونگذاری و بند «۱۳» سیاست کلی اداری)، انضباط بودجه‌ای و مصوب بودن اعتبارات و پرداخت در حدود اعتبارات مصوب (مصرح در اصل پنجاه و سوم قانون اساسی) مغایرت دارد. همچنین این امر می‌تواند موجب تضعیف نظارت دیوان محاسبات بر اجرای بودجه موضوع اصل پنجاه و پنجم قانون اساسی شود.

بند «ک»

- این بند به دلیل ماهیت غیربودجه‌ای آن و اصلاح قوانین، مغایر با اصل پنجاه و دوم قانون اساسی است. همچنین طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، به جهت اصلاح قانون دائمی، تصویب آن نیاز به رأی دوسوم دارد.

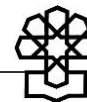
- با توجه به تصویب قانون تمدید مهلت اجرای آزمایشی قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۳۹۹/۸/۲۷، حکم این بند موضوعاً منتفی و تکراری بوده و زاید است.

بند «م»

- این بند به دلیل ماهیت غیربودجه‌ای آن و اصلاح بند «ب» ماده (۶) قانون برنامه ششم، مغایر با اصل پنجاه و دوم قانون اساسی به نظر می‌رسد. برای تصویب در مجلس نیز به رأی دوسوم نمایندگان نیاز دارد.

بند «ن»

- حکم این بند اصلاح قانون بوده و به دلیل نداشتن ماهیت بودجه‌ای، به نظر با اصل پنجاه و دوم مغایر است. همچنین طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، به جهت اصلاح قانون دائمی، تصویب آن نیاز به رأی دوسوم دارد. ماده (۴۵) قانون مالیات بر ارزش افزوده اشعار می‌دارد: «به دولت اجازه داده می‌شود بابت خروج هر مسافر از مرزهای هوایی دویست و پنجاه هزار (۲۵۰,۰۰۰) ریال و از مرزهای دریایی و زمینی مبلغ پنجاه هزار (۵۰,۰۰۰) ریال از مسافران دریافت و به حساب درآمد عمومی (نزد خزانه‌داری کل کشور) واریز نماید. تغییرات این مبالغ هر سه سال یک بار با توجه به نرخ



تورم با تصویب هیئت وزیران تعیین می‌گردد.» حکم این بند به جز تعیین مبالغ، باید در قالب قانون دائمی و نه قانون بودجه انجام شود.

بند «س»

- اصطلاح «دستگاه‌های اجرایی» به دلیل داشتن تعاریف متعدد قانونی، ابهام دارد و باید قانون مبنای تعریف آن تعیین شود.

- ثبت به صورت جمعی - خرجی، به جهت نداشتن تعریف قانونی، محل ابهام است.

بند «ع»

- این بند به دلیل ماهیت غیربودجه‌ای آن، مغایر با اصل پنجاه و دوم قانون اساسی به نظر می‌رسد. سامانه موضوع این بند، ماهیت دائمی دارد و تکمیل آن صرفاً برای یک سال، منطقی نبوده و با حکم بند «ه» تبصره «۲۱» این لایحه، ناسازگار است.

بند «ف»

- تصریح بر عنوان «سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور»، به دلیل اینکه این سازمان اساسنامه مصوب قانونی ندارد، با اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی مغایر به نظر می‌رسد.

تبصره «۷»

بند «الف»

- جزء «۱» این بند به دلیل ماهیت غیربودجه‌ای آن، مغایر با اصل پنجاه و دوم قانون اساسی است. مفاد این بند اصلاح ماده (۳۵) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور است. همچنین طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، به جهت اصلاح قانون دائمی، تصویب آن نیاز به رأی دوسوم دارد.

- حکم جزء «۱» این بند صرفاً در خصوص شرکت‌های دولتی، صادق است و در خصوص وزارت صنعت، معدن و تجارت و سازمان‌های تابعه و وابسته به آن که در قالبی غیر از شرکت فعالیت می‌کنند، نادرست است.

بند «ب»

- این بند به دلیل ماهیت غیربودجه‌ای آن، مغایر با اصل پنجاه و دوم قانون اساسی است.

بند «ج»

- در خصوص «صدور مجوز توزیع دخانیات و حق انحصار دریافتی بابت واردات و تولید محصولات دخانی» اگر به معنای اعطای مجوز جدید قانونی برای دریافت مالیات باشد، به دلیل ماهیت تقنینی آن و عدم تعیین ضابطه، علاوه بر داشتن ماهیت غیربودجه‌ای و مغایرت با اصل پنجاه و دوم، با اصول پنجاه و یکم و

هشتادوپنجم قانون اساسی نیز مغایرت دارد و اگر به معنای اعطای مجوز جدید قانونی برای دریافت مالیات نباشد، ضرورتی برای تکرار یک حکم قانونی نیست و به دلیل زاید بودن، باید حذف شود.

بند «د»

- عبارت «اجازه داده می‌شود» از حیث مفهوم اجازه، ابهام دارد.
 - حکم به تسویه به صورت جمعی - خرجی، به رغم نداشتن تعریف قانونی، چون به قرینه ظاهر متن بند «ه» این تبصره، فاقد گردش در خزانه است، مغایر با اصل پنجاه و سوم قانون اساسی است.
 - قانون برنامه و بودجه کشور مصوب ۱۳۵۱، به تأیید شورای نگهبان نرسیده است. از آنجایی که موضوع ماده (۳۲) قانون مزبور از حیث دلالت به امر ربوی، خلاف شرع است و قبلاً فقهای شورای نگهبان در این خصوص اظهار نظر کرده‌اند،^۱ تصریح به عنوان ماده مذکور در این بند و به نوعی تنفیذ آن در قانون بودجه فعلی، خلاف موازین شرع است.

بند «ه»

- عبارت «اجازه داده می‌شود» از حیث مفهوم اجازه، ابهام دارد.
 - حکم به تهاتر «به صورت جمعی - خرجی از طریق گردش خزانه»، به رغم نداشتن تعریف قانونی، متناقض به نظر می‌رسد. چون تهاتر «به صورت جمعی - خرجی، فاقد گردش در خزانه و مغایر با اصل پنجاه و سوم قانون اساسی است و مشخص نیست که تهاتر «به صورت جمعی - خرجی»، چگونه می‌تواند از طریق گردش خزانه باشد؛ در صورتی که این امر صرفاً گردش حسابداری در خزانه باشد، رافع ایراد مغایرت با اصل پنجاه و سوم نیست.
 - اطلاق این بند در مواردی که منجر به هزینه کردن منابع حاصل از واگذاری‌های اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی در مواردی خارج از موارد مصرح در جزء «۲» بند «د» سیاست‌های کلی مزبور باشد، به دلیل مغایرت با سیاست کلی مزبور، با اصول پنجاه و هفتم و یکصد و دهم قانون اساسی مغایر به نظر می‌رسد.

تبصره «۸»

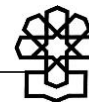
بند «الف»

- ذیل این بند به دلیل ماهیت غیربودجه‌ای آن، مغایر با اصل پنجاه و دوم قانون اساسی است.

بند «ب»

- عبارت «اجازه داده می‌شود» در صدر این بند و عبارت «مجاز است» در جزء «۳» آن، از حیث

۱. نظر شماره ۱۵۴۷ مورخ ۱۳۶۲/۵/۱۷: «به طور کلی قرار دریافت بهره از وام اگرچه پس از تاریخ سررسید آن باشد شرعی نمی‌باشد توضیحاً چنانچه در ضمن قرارداد وام شرط نمایند که در صورت خودداری وام‌گیرنده از پرداخت وام مبلغی را مجاناً (نه به عنوان بهره) بپردازد اشکال ندارد.»



مفهوم اجازه، ابهام دارد.

- این بند به دلیل ماهیت غیربودجه‌ای آن، با اصل پنجاه و دوم قانون اساسی مغایر است.
- در جزء «۲» برای تعیین چگونگی واگذاری قطعی اراضی واحدهای مسکن مهر ۹۹ ساله، ضابطه مشخصی تعیین نشده است که این امر با اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی مغایر است. باید ضوابط تعیین قیمت برای واگذاری قطعی در قانون تعیین شود.

- در خصوص جزء «۲»، تا قبل از سال ۱۳۸۹، واگذاری اراضی دولتی و ملی به موجب تبصره «۵۴» قانون بودجه ۱۳۷۳ و ماده (۸۴) قانون وصول برخی از درآمدهای دولت، زمینه‌ساز زمین‌خواری و تصرف و از بین بردن اراضی مرغوب کشور شده بود. این وضعیت تا سال ۱۳۸۹ تداوم داشت اما به موجب تبصره «۲» ماده (۹) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی، انتقال قطعی مالکیت دولت در واگذاری اراضی ملی، دولتی و موات، ممنوع اعلام شد. اکنون لایحه بودجه به‌عنوان یک قانون سنواتی با تجویز واگذاری قطعی اراضی مسکن مهر، به نوعی درصدد اصلاح یا الغای حکم مندرج در قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی به‌عنوان یک قانون دائمی است. تغییر قوانین دائمی کشور با یک قانون سنواتی، از وجاهت حقوقی برخوردار نیست. علاوه بر اینکه، اساساً مشخص نیست واگذاری قطعی اراضی یادشده قرار است در چه قالب و عنوانی صورت گیرد و چه تشریفات بر آن حاکم است. نحوه قیمت‌گذاری بر اراضی و نحوه تسویه حساب با متقاضیان نیز به سکوت برگزار شده است. علاوه بر این، پیش‌بینی چنین حکمی در یک قانون یک‌ساله، برای متقاضیان ایجاد حق مکتسبه می‌کند که منتهی به ادامه آن به سال‌های بعد خواهد شد. انتقال مالکیت دولت به اشخاص حقیقی و حقوقی در قالب قانون بودجه که معمولاً به دلیل محدودیت‌های زمانی مجال بررسی دقیق کارشناسی نمی‌یابد، واجد پیامدهای حقوقی و اقتصادی است که فراتر از ظرفیت قانون بودجه است.

بند «ج»

- در خط دوم، تفویض تعیین «روش» به دستگاه اجرایی مربوطه، بدون تعیین ضابطه مشخص، با اصل هشتاد و پنجم یا اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی مغایر به نظر می‌رسد.
- الزام به فروش به صورت اقساطی، با مالکیت افراد (موضوع اصول نوزدهم، بیستم، چهل و سوم و چهل و هفتم قانون اساسی) مغایرت دارد. صاحب چاه باید در پذیرش روش خرید (نقد یا اقساطی) مجاز باشد.
- طرح‌های احیا و تعادل‌بخشی منابع آب زیرزمینی به‌عنوان محل هزینه‌کرد، کلی بوده و چنین محل مصرفی با اصول پنجاه و سوم و پنجاه و پنجم مغایر به نظر می‌رسد.

بند «د»

- جزء «۱» در مقام اصلاح قانون تشکیل شرکت‌های آب و فاضلاب بوده که به دلیل نداشتن ماهیت بودجه‌ای، به نظر می‌رسد با اصل پنجاه و دوم مغایرت دارد. قانون مزبور در خصوص شهرها بوده و ارتباطی با روستاها ندارد. همچنین طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، به جهت اصلاح قانون

دائمی، تصویب آن نیاز به رأی دوسوم دارد.

- در جزء «۱»، شاخص «جمعیت و کمبود آب شرب سالم» که صرفاً وضع موجود را لحاظ می‌کند و فاقد نگاه به آینده و استعداد رشد است، با اصل چهل‌وهشتم قانون اساسی مغایر به‌نظر می‌رسد.

- جزء «۲»، در مقام اصلاح قانون ایجاد تسهیلات برای توسعه طرح‌های فاضلاب و بازسازی شبکه‌های آب شهری بوده که به دلیل نداشتن ماهیت بودجه‌ای، به‌نظر می‌رسد با اصل پنجاه‌ودوم مغایرت دارد. قانون مزبور در خصوص شهرها بوده و ارتباطی با روستاها ندارد. همچنین طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، به جهت اصلاح قانون دائمی، تصویب آن نیاز به رأی دوسوم دارد.

- حکم جزء «۲» به جهت اعطای صلاحیت تصویبی به شورای شهر جهت وضع مشارکت مالی، با اصل یکصدم قانون اساسی مغایر به‌نظر می‌رسد. همچنین با توجه به مفاد تبصره «۳» قانون ایجاد تسهیلات برای توسعه طرح‌های فاضلاب و بازسازی شبکه‌های آب شهری،^۱ به‌نظر می‌رسد که تبصره «۳» مزبور، در حال حاضر موضوعاً منتفی شده است و استناد به آن، از حیث حقوقی محل تردید است.

بند «هـ»

- حکم این بند از حیث اینکه در طول بند «ب» ماده (۳۳)^۲ قانون توزیع عادلانه آب مصوب ۱۳۶۱ قرار دارد یا در عرض آن، ابهام دارد. اگر در طول آن است، به جهت اصلاح قانون دائمی و نداشتن ماهیت بودجه‌ای، با اصل پنجاه‌ودوم مغایر به‌نظر می‌رسد. همچنین طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، به جهت اصلاح قانون دائمی، تصویب آن نیاز به رأی دوسوم دارد. اگر در عرض آن باشد، دریافت عوارض مضاعف منطقی نیست.

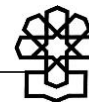
بند «و»

- عبارت «اجازه داده می‌شود» در صدر این بند، از حیث مفهوم اجازه، ابهام دارد.

- تجویز استفاده از روش قرارداد مشارکت عمومی - خصوصی، با توجه به ابعاد مختلف حقوقی این روش، باید در قالب قانون انجام شود و صرفاً، تعیین برخی از این ابعاد و احاله سایر موارد به آیین‌نامه اجرایی، به جهت متأثر شدن حقوق عمومی و عامه مردم و بیم فساد و تضمین حداکثری منفعت عمومی، محل تأمل است؛ لذا این بند شائبه مغایرت با اصول متعدد قانون اساسی را دارد. لایحه مشارکت عمومی - خصوصی در مجلس در دست رسیدگی است و با توجه به ابعاد گسترده آن، پیش‌بینی ناقص ضوابط مربوط در لایحه بودجه، ایراد دارد.

۱. تبصره «۳» - تا زمان تشکیل شورای اسلامی شهر اجازه داده می‌شود هیئتی مرکب از استاندار، رئیس سازمان برنامه و بودجه استان، مدیر عامل آب و فاضلاب استان و یک یا دو نفر از نمایندگان مردم استان در مجلس شورای اسلامی به انتخاب مجلس (به‌عنوان ناظر)، راهکارهای مشارکت مالی مردم و سایر بخش‌ها و ایجاد تسهیلات برای اجرای طرح‌های آب و فاضلاب شهرها را براساس پیشنهاد شرکت آب و فاضلاب استان بررسی و تأیید نموده تا پس از تصویب وزیر نیرو توسط شرکت‌های آب و فاضلاب به اجرا درآید.

۲. ب) در مواردی که استحصالی آب به‌وسیله دولت انجام نمی‌پذیرد دولت می‌تواند به‌ازاء نظارت و خدماتی که انجام می‌دهد با توجه به شرایط اقتصادی و اجتماعی هر منطقه در صورت لزوم عوارضی را تعیین و از مصرف‌کننده وصول نماید.

**بند «ز»**

- اختصاص منابع عمومی صرفاً مبتنی بر شاخص جمعیت، با اصل چهل و هشتم قانون اساسی مغایرت دارد.

تبصره «۹»**بند «الف»**

- عبارت «اجازه داده می‌شود» در صدر این بند، از حیث مفهوم اجازه، ابهام دارد.

- این بند به دلیل ماهیت غیربودجه‌ای آن، مغایر با اصل پنجاه و دوم قانون اساسی است.

بندهای «ب»، «ج» و «ه»

- این بندها به دلیل ماهیت غیربودجه‌ای آنها، مغایر با اصل پنجاه و دوم قانون اساسی هستند.

بند «د»

- این بند در مقام اصلاح قانون دائمی است و به دلیل ماهیت غیربودجه‌ای آن، مغایر با اصل پنجاه و دوم قانون اساسی است. همچنین طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، به جهت اصلاح قانون دائمی، تصویب آن نیاز به رأی دوسوم دارد. مطابق قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغ‌ها، تغییر کاربری اراضی زراعی و باغی منوط به جلب نظر کمیسیون مذکور در آن قانون است که در لایحه بودجه ترتیبات دیگری برخلاف قانون دائمی کشور پیش‌بینی شده است.

- اجرای این بند به کوچک شدن بخش دولتی در حوزه آموزش و پرورش منجر می‌شود که به نظر می‌رسد این امر مغایر با اصل سی‌ام قانون اساسی است. شورای نگهبان در بند «۱» نظر شماره ۹۵/۱۰۰۲/۸۴۷ مورخ ۱۳۹۵/۲/۱۹ در خصوص لایحه تأسیس مدارس و مراکز آموزش و پرورش غیردولتی مصوب ۱۳۹۵ مجلس اعلام کرد که این مصوبه از حیث مشخص نبودن نسبت آن با فرمایشات مقام معظم رهبری مبنی بر تقویت مدارس دولتی ابهام دارد. لذا تبدیل فضاهای آموزش و پرورش به غیر آن یعنی کاهش نقش و اندازه دولت در امر آموزش و پرورش، مغایر با اصل سی‌ام قانون اساسی است.

- سقف و میزان تغییر کاربری معلوم نیست؛ این بند از این حیث ابهام دارد. با توجه به مفاسد احتمالی ناشی از حکم این بند و فروش مدارس واقع در مناطق گرانتقیمت شهری و تغییر کاربری آنها و بنا شدن مدارس در نقاط دورافتاده و فاقد امکانات شهری به جای آنها، پیشنهاد می‌شود هر نوع تغییر کاربری طبق قوانین و مقررات مربوط انجام گیرد.

- نحوه بهره‌برداری از املاک تغییر کاربری داده شده معلوم نیست و از این جهت ابهام دارد؛ این امر به‌طور مطلق به وزارت آموزش و پرورش واگذار شده است که از این حیث مغایر با اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی است.

- معافیت از پرداخت مخارج شهرداری بدون تأمین منابع آن، موجب لطمه به انجام وظایف شهرداری می‌شود که این امر با اصل چهلم مغایرت دارد؛ از سویی قانونگذار وظایفی برعهده شهرداری قرار می‌دهد و از سوی دیگر در قوانین متعددی، نهادهای مختلف را از پرداخت هزینه‌های مربوطه معاف می‌کند که موجب اخلال در انجام

وظایف شهرداری‌ها می‌شود. این امر با نظام اداری صحیح موضوع بند «۱۰» اصل سوم مطابقت ندارد.

بند «ز»

- عبارت «مجاز است»، از حیث مفهوم اجازه، ابهام دارد.

- حکم به منتشر کردن اطلاعات هزینه‌کرد در ذیل این بند، به‌رغم مفید بودن، برای شفافیت کافی نبوده و باید بر در دسترس عموم قرار گرفتن این اطلاعات تصریح شود.

بند «ح»

- با توجه به اطلاق عبارت «در اجرای تکالیف قانونی مربوط» در صدر این بند، اشخاص موضوع این بند اقدام به انجام امور اجرایی خود از محل «هزینه امور پژوهشی خود» از طریق «توافقنامه با دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی و جهاد دانشگاهی و در قالب طرح (پروژه)‌های کاربردی، عناوین پایان‌نامه‌های تحصیلات تکمیلی، طرح (پروژه)‌های پسادکتری و طرح (پروژه)‌های تحقیقاتی دانش‌آموختگان تحصیلات تکمیلی غیرشاغل» می‌کنند که این امر علاوه بر مغایرت با نظام اداری صحیح موضوع بند «۱۰» اصل سوم، موجب انحراف بودجه پژوهشی و عدم تحقق اهداف و تکالیف مندرج در قانون برنامه ششم (نظیر بند «ب» ماده (۶۴) می‌شود.

- در حکم ذیل این بند، تصریح بر اینکه «و سایر موارد» به‌موجب آیین‌نامه اجرایی مصوب هیئت وزیران تعیین می‌شود، به‌دلیل فقدان ضابطه مشخص قانونی، با اصل هشتادوپنجم شائبه مغایرت دارد.

- این بند به‌دلیل نداشتن ماهیت بودجه‌ای، با اصل پنجاه‌دوم مغایر است.

بند «ط»

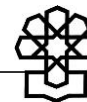
- ذیل این بند در مقام اصلاح ماده (۷۸) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت ۲۲ است؛ که به دلیل جزئی از قانون برنامه بودن، اصلاح آن نیاز به رأی دوسوم دارد، لذا به‌دلیل داشتن ماهیت غیربودجه‌ای، با اصل پنجاه‌دوم مغایر به نظر می‌رسد.

بند «ی»

- حکم این ماده از حیث ارجاع امر به شخص غیرمسئول از مصادیق نظام اداری ناصحیح بوده و در نتیجه با بند «۱۰» اصل سوم مغایر به‌نظر می‌رسد. تأمین آب و برق در مسئولیت وزارت نیرو است؛ لذا مشارکت وزارت نفت در این امر ناصحیح است. همچنین تأمین گاز در مسئولیت وزارت نفت است و مشارکت وزارت نیرو در این حوزه نایب‌جاست.

۱. ب) کلیه دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و دستگاه‌های موضوع ماده (۵۰) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۱) مصوب ۱۳۸۴/۸/۱۵ مکلفند علاوه بر اعتبارات پژوهشی که ذیل دستگاه در قوانین بودجه سالانه منظور شده است، یک درصد (۱٪) از اعتبارات تخصیص‌یافته هزینه‌ای به‌استثنای فصول (۱) و (۶) و در مورد شرکت‌های دولتی از هزینه‌های غیرعملیاتی را برای امور پژوهشی و توسعه فناوری هزینه کنند.

۲. ماده (۷۸) - به‌منظور برقراری عدالت آموزشی و اجرای اصل سی‌ام (۳۰) قانون اساسی و تجهیز کلیه آموزشگاه‌های آموزش و پرورش با اولویت مناطق محروم و روستاها، آستان قدس رضوی و آن دسته از مؤسسات و نگاه‌های اقتصادی زیرمجموعه نیروهای مسلح و ستاد اجرایی فرمان امام و سایر دستگاه‌های اجرایی که تا زمان تصویب این قانون مالیات پرداخت نکرده‌اند، به‌استثنای مواردی که اذن ولی‌فقیه وجود دارد موظف به پرداخت مالیات مستقیم و مالیات بر ارزش‌افزوده می‌باشند، منابع حاصله صرفاً جهت توسعه عدالت آموزشی در اختیار وزارت آموزش و پرورش قرار می‌گیرد تا براساس آیین‌نامه‌ای که به این منظور تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد، هزینه نماید.



- تجویز مداخله وزارت آموزش و پرورش در تعیین سقف الگوی مصرف در این بند، اصلاح حکم بند «الف» ماده (۸) قانون هدفمند کردن یارانه‌ها^۱ است. همچنین طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، به جهت اصلاح قانون دائمی، تصویب آن نیاز به رأی دوسوم دارد.

بند «ک»

- به دلیل مشخص نبودن ضوابط نحوه کمک به فدراسیون‌ها، حکم ذیل این بند با اصول پنجاه و سوم و هشتاد و پنجم مغایر است.

تبصره «۱۰»

بند «الف»

- این بند به دلیل ماهیت غیربودجه‌ای آن، مغایر با اصل پنجاه و دوم قانون اساسی است.
- اعطای صلاحیت تصویبی به شورای عالی بیمه، مغایر با اصول شصتم و یکصد و سی و هشتم قانون اساسی است. شورای عالی بیمه براساس بند «۲» ماده (۶) قانون تأسیس بیمه مرکزی ایران و بیمه‌گری مصوب ۱۳۵۰/۳/۳۰، از ارکان بیمه مرکزی ایران شناخته شده است. براساس ماده (۱۰) این قانون، شورای مذکور متشکل از یازده عضو است که همه اعضای آن، غیروزییر بوده و حتی برخی از آنان، خارج از مجموعه قوه مجریه هستند.

- تذکر: نظارت بیمه مرکزی نسبت به کل این بند، با توجه به تکلیف مقرر برای نیروی انتظامی و عدم امکان نظارت بیمه مرکزی بر نیروی انتظامی، محل ابهام و ایراد است.

- عنوان «سازمان اورژانس کشور» به استناد بند «ب» ماده (۷۲) قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور، به «سازمان فوریت‌های پیش بیمارستانی اورژانس کشور»، تغییر یافته است که ضروری است اصلاح شود.

بند «ب»

- این بند به دلیل ماهیت غیربودجه‌ای آن، مغایر با اصل پنجاه و دوم قانون اساسی است. به علاوه، صدر این بند، تکرار قوانین بوده و زاید است.

- اصل یکصد و سی و چهارم قانون اساسی اختصاص به دستگاه‌های زیرمجموعه دولت دارد؛ در حالی که در این بند به کلیه دستگاه‌های اجرایی تسری داده شده است که از این جهت با اصل یکصد و سی و چهارم و اصل پنجاه و هفتم (استقلال قوا) مغایر است.

- اصطلاحات «دستگاه‌های اجرایی» و «شرکت‌های دولتی» به جهت داشتن تعدد تعاریف قانونی، ابهام دارند.

۱. الف) بهینه‌سازی مصرف انرژی در واحدهای تولیدی، خدماتی و مسکونی و تشویق به صرفه‌جویی و رعایت الگوی مصرف که توسط دستگاه اجرایی ذی‌ربط معرفی می‌شود.

بند «ج»

- اختصاص یک منبع به چند هزینه در این بند، بدون تعیین سهم هریک از هزینه‌ها، با شفافیت (بند «۹» سیاست کلی قانونگذاری و بند «۱۳» سیاست کلی اداری)، انضباط بودجه‌ای و نظارت‌پذیری اجرای بودجه (موضوع اصل پنجاه و پنجم) مغایرت دارد.

- تعیین منبع ناپایدار برای هزینه دائمی، مغایر با اصول حقوقی است.

تبصره «۱۱»**بند «الف»**

- عبارت «مجاز است» در جزء «۱»، از حیث مفهوم اجازه، ابهام دارد.

- حکم جزء «۱» این بند در مقام اصلاح قانون (دائمی) بیمه اجباری خسارات وارد شده به شخص ثالث در اثر حوادث ناشی از وسایل نقلیه است که این اصلاح، ماهیت بودجه‌ای ندارد؛ لذا با اصل پنجاه و دوم قانون اساسی مغایر است. همچنین طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، به جهت اصلاح قانون دائمی، تصویب آن نیاز به رأی دوسوم دارد.

- جزء «۲» این بند به دلیل داشتن ماهیت غیربودجه‌ای، مغایر با اصل پنجاه و دوم قانون اساسی است.

- هر چند در قوانین بودجه سال‌های پیشین از جمله در قوانین بودجه سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۳۹۸ کل کشور، عنوان «ستاد دیه کشور» ذکر شده است؛ اما عنوان صحیح این نهاد عبارت است از «ستاد مردمی رسیدگی به امور دیه و کمک به زندانیان نیازمند» که این عنوان باید در متن جزء «۲» این بند اصلاح شود.

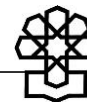
بند «ب»

- اصل حکم مذکور در این بند، در ماده (۱۱۰) قانون برنامه ششم توسعه^۱ ذکر شده است؛ البته تکلیف مذکور در ماده (۱۱۰) مزبور، متوجه «دولت» است، در حالی که در این بند، تکلیف یاد شده متوجه «نیروهای مسلح» شده است. لذا این بند، قانون مزبور را اصلاح کرده است که اولاً به دلیل نداشتن ماهیت بودجه‌ای، با اصل پنجاه و دوم مغایر است و ثانیاً طبق ماده (۱۸۵) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، برای تصویب نیاز به رأی دوسوم نمایندگان دارد.

بند «ج»

- مصارف موضوع این بند فراتر از مصارف مندرج در قانون اصلاح قانون تعزیرات حکومتی است؛ لذا این بند به جهت اصلاح قانون، ماهیت بودجه‌ای نداشته و با اصل پنجاه و دوم مغایر است. همچنین طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، به جهت اصلاح قانون دائمی، تصویب آن نیاز به رأی دوسوم دارد.

۱. ماده (۱۱۰) - دولت مکلف است هر سال در بودجه سنواتی، کمک هزینه مسکن کارکنان نیروهای مسلح (نظامی و انتظامی) ساکن در خانه‌های سازمانی را پس از کسر از دریافتی آنان به حساب مخصوصی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز کند و معادل وجوه واریز شده به حساب ردیف‌های بودجه‌ای نیروهای مسلح را برای تأمین هزینه‌های تعمیر و نگهداری خانه‌های سازمانی در طول اجرای این قانون پیش‌بینی و واریز نماید.

**بند «د»**

- حکم این بند، ترویج قانون‌گریزی و مغایر بند «۱۷» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری است؛ پیش از این مفاد این بند در بند «ز» تبصره «۱۱» قانون بودجه سال ۱۳۹۸ به شرح زیر ذکر شده بود و تکرار مجدد آن فاقد وجهت حقوقی است:

«دولت مکلف است اقساط جریمه غیبت از خدمت وظیفه عمومی افرادی را که تا پایان سال ۱۳۹۷ متقاضی پرداخت اقساطی این جریمه‌ها بوده‌اند تا پایان سال ۱۳۹۸ وصول و به حساب خزانه واریز کند. افرادی که تا پایان سال ۱۳۹۸ نسبت به تسویه اقساط خود اقدام نکنند مشمول غایب محسوب و به خدمت وظیفه عمومی اعزام می‌شوند» و بند «ز» تبصره «۱۱» قانون بودجه سال ۱۳۹۸ مقرر داشته بود:

«دولت مکلف است اقساط باقی مانده جریمه غیبت بیش از هشت سال از خدمت وظیفه عمومی افرادی که تا پایان سال ۱۳۹۷ متقاضی پرداخت اقساطی این جریمه‌ها بوده و موفق به پرداخت بخشی از اقساط آن در سال ۱۳۹۸ شده‌اند را وصول و به حساب خزانه واریز کند. افرادی که تا پایان سال ۱۳۹۹ نسبت به تسویه اقساط خود اقدام نکنند مشمول غایب محسوب و به خدمت وظیفه عمومی اعزام می‌شوند.»

- حکم این بند به دلیل نداشتن ماهیت بودجه‌ای، با اصل پنجاه‌ودوم مغایر است.

بند «ه»

- جزء «۱»، در مقام اصلاح (و نه اجرا) ماده (۸) قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی^۱ است زیرا هزینه ابلاغ قبض جریمه برعهده راهنمایی و رانندگی است نه برعهده متخلف؛ لذا به جهت اصلاح قانون دائمی، ماهیت بودجه‌ای نداشتن و با اصل پنجاه‌ودوم مغایر است. همچنین طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، به جهت اصلاح قانون دائمی، تصویب آن نیاز به رأی دوسوم دارد.

- حکم جزء «۲»، به دلیل نداشتن ماهیت بودجه‌ای، با اصل پنجاه‌ودوم مغایر است.

تبصره «۱۲»**بند «الف»**

- این بند به دلیل داشتن ماهیت غیربودجه‌ای با اصل پنجاه‌ودوم قانون اساسی مغایر است.

- حکم جزء «۶» به جهت اصلاح یک ساله قانون مدیریت خدمات کشوری (به خصوص ماده (۱۰۲) (۲)،

۱. ماده (۸) - هرگاه ظرف مهلت چهار ماه از تاریخ ابلاغ قبض جریمه متخلف جریمه مربوطه را پرداخت ننماید ازسوی راهنمایی و رانندگی اخطاریه کتبی با مهلت یک ماهه مبنی بر پرداخت جریمه به وی ابلاغ می‌گردد. در صورت پایان مهلت و عدم پرداخت، ضمن ضبط گواهینامه، پلاک وسیله نقلیه تا زمان پرداخت جریمه در سامانه راهنمایی و رانندگی توقیف خواهد شد. تبصره - در صورتی که مبلغ جریمه خودرویی به ده میلیون (۱۰۰۰۰۰۰۰) ریال برسد راهنمایی و رانندگی موظف است مراتب را به مالک خودرو اعلام و چنانچه ظرف مهلت یک ماه از تاریخ ابلاغ، مالک خودرو نسبت به پرداخت جریمه یا اعتراض به واحد مندرج در ماده (۵) این قانون اقدام ننماید، راهنمایی و رانندگی مکلف به توقیف خودرو تا پرداخت جریمه می‌باشد. در صورت اعتراض، واحد مزبور موظف است در خصوص این موارد ظرف یک هفته تعیین تکلیف نماید.

۲. ماده (۱۰۲) - کارمندان می‌توانند در صورت تمایل به‌جای سازمان تأمین اجتماعی یا سازمان بازنشستگی کشوری مشمول مقررات یکی دیگر از صندوق‌های بیمه‌ای قرار گیرند. در این صورت سهم کارفرمایی دولت برای خدمات تأمین اجتماعی حداکثر به میزان سهم کارفرمایی مقررات قانون تأمین اجتماعی می‌باشد و مابه‌التفاوت توسط کارمندان پرداخت می‌گردد. این قبیل کارمندان از لحاظ بازنشستگی، وظیفه، از کارافتادگی و نظایر آن مشمول مقررات صندوقی که انتخاب کرده‌اند می‌باشند. تغییر صندوق در طول مدت قرارداد فقط یک بار امکان‌پذیر می‌باشد. تبصره - آیین‌نامه اجرایی نحوه تغییر صندوق‌ها با پیشنهاد سازمان به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

مغایر با اصل پنجاه و دوم به نظر می‌رسد. همچنین طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، به جهت اصلاح قانون دائمی، تصویب آن نیاز به رأی دوسوم دارد.

بند «ب»

- اصطلاح «دستگاه‌های اجرایی» به جهت تعدد تعاریف قانونی، ابهام دارد.
 - اصطلاحات «انفال» و «دستگاه‌های زیر نظر مقام معظم رهبری»، از حیث تعریف قانونی، ابهام دارند.
 - اعطای صلاحیت تصویبی به شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان، با اصول شصت، یکصد و بیست و ششم و یکصد و سی و هشتم قانون اساسی مغایر است؛ زیرا براساس بند «الف» ماده (۳۱) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور، این شورا دارای اعضای خارج از قوه مجریه است. شایان ذکر است که شورای نگهبان در نظر شماره ۹۵/۱۰۲/۲۱۹۵ مورخ ۱۳۹۵/۶/۱۶ خود ماده (۳۴) لایحه احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور مصوب ۱۳۹۵/۴/۳۰ مجلس را واجد ایراد اعلام کرده است. این نظر اشعار می‌دارد که «در بند «الف»، اطلاق اختیارات شورای مذکور نسبت به اختیارات رئیس‌جمهور در اصل یکصد و بیست و ششم و اختیارات وزرا در اصل شصت و سایر اصول مربوط به هیئت وزیران، مغایر اصول مذکور شناخته شد».

بند «ج»

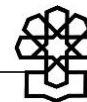
- عبارت «مجاز است» در جزء «۳» این بند، از حیث مفهوم اجازه، ابهام دارد.
 - اصطلاح «دستگاه‌های اجرایی» در جزء «۲»، از حیث تعدد تعاریف قانونی، ابهام دارد.

بند «د»

- عبارت «اجازه داده می‌شود» در جزءهای «۱» و «۲» این بند، از حیث مفهوم اجازه، ابهام دارد.
 - در جزء «۱»، اوراق مالی اسلامی فاقد تعریف قانونی بوده و ابهام دارد.
 - اطلاق جزء «۲» و استثنای آن از تشریفات مربوط به تصویب هیئت وزیران (اجرای ماده (۱۱۵) قانون محاسبات عمومی)، اولاً از حیث اصلاح قانون دائمی، با اصل پنجاه و دوم مغایر است همچنین طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، به جهت اصلاح قانون دائمی، تصویب آن نیاز به رأی دوسوم دارد. ثانیاً از حیث امکان شمول بر اموال موضوع سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی، مغایر اصل چهل و چهارم و نیز بند «۱» اصل یکصد و دهم قانون اساسی به نظر می‌رسد.
 - اصطلاح «دستگاه‌های اجرایی» در جزء «۲»، از حیث تعدد تعاریف قانونی، ابهام دارد.
 - حکم جزء «۳» مبنی بر اختصاص منبعی برای چند هزینه، با اصل انضباط مالی دولت مغایر است که در نظارت دیوان محاسبات بر اجرای بودجه (موضوع اصل پنجاه و پنجم) ایجاد اختلال می‌کند.

بند «و»

- عبارت «مجازند» از حیث مفهوم اجازه، ابهام دارد.



تبصره «۱۳»

- در جزء «۲»، اختصاص مبلغ موضوع این بند به صندوق بیمه محصولات کشاورزی، با توجه به صلاحیت‌های گسترده این صندوق مندرج در ماده (۶) اساسنامه این صندوق^۱، از محل منابع ماده (۱۰) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و ماده (۱۲) قانون تشکیل سازمان مدیریت بحران کشور (موضوع بند «م» ماده (۲۸) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت^۲)، از دو جهت زیر محل اشکال است:

۱. منابع مزبور باید طبق ماده (۱۰) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت، «برای پیش‌آگاهی‌ها، پیشگیری، امدادسانی، بازسازی و نوسازی مناطق آسیب‌دیده از حوادث غیرمترقبه از جمله سیل، ... آفت‌های فراگیر محصولات کشاورزی» هزینه شود، حال آنکه اطلاق حکم این بند این اجازه را از صندوق بیمه محصولات کشاورزی نگرفته است تا این منابع را در جای دیگری براساس اساسنامه خود هزینه کند. ۲. ترتیبات مندرج در ماده (۱۲) قانون تشکیل سازمان مدیریت بحران کشور^۳ رعایت نشده است. بر این اساس، حکم این بند، به دلیل اصلاح قوانین مزبور، ماهیت غیربودجه‌ای داشته و با اصل پنجاه و دوم مغایر است. همچنین طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، به جهت اصلاح قانون دائمی، تصویب آن نیاز به رأی دوسوم دارد.

تبصره «۱۴»

- ستون مصارف باید منطبق بر بند «۴» سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی مبنی بر استفاده از ظرفیت اجرای هدفمندسازی یارانه‌ها در جهت افزایش تولید، اشتغال و بهره‌وری، کاهش شدت انرژی و ارتقای شاخص‌های عدالت اجتماعی و بند «۱۴» سیاست‌های کلی برنامه ششم مبنی بر تحقق کامل هدفمندسازی یارانه‌ها در جهت افزایش تولید، اشتغال و بهره‌وری، کاهش شدت انرژی و ارتقای شاخص‌های عدالت اجتماعی باشد.

۱. ماده (۶) - حدود عملیات صندوق به شرح زیر می‌باشد:

۱ - بررسی و تحقیق در مورد مختصات اقتصادی، اجتماعی، کشاورزی و فنی مناطق مختلف کشور.
۲ - بررسی و تحقیق تطبیقی در مورد روش‌های بیمه کشاورزی در دنیا با توجه به نظام بهره‌برداري، هدف‌ها و سیاست‌های کشاورزی ایران جهت اتخاذ تصمیم در مورد برقراري مناسب‌ترین نوع بیمه کشاورزی با توجه به نظام اقتصادی و اجتماعی و برنامه بخش کشاورزی.

۳ - بررسی و مطالعه طرح‌های کاهش‌دهنده خسارات ناشی از خطرات تحت پوشش بیمه و پیشنهاد آن به دولت جهت هماهنگ کردن آنها با طرح‌های مربوط به عملیات زیربنایی و همچنین راهنمایی و ارشاد تولیدکنندگان به منظور خودپیشگیری در مقابل خطرات و در نتیجه کاهش خسارات وارده به محصولات کشاورزی....

۲. بند «م» - به دولت اجازه داده می‌شود به منظور پیش‌آگاهی، پیشگیری، امدادسانی، بازسازی و نوسازی مناطق آسیب‌دیده از حوادث غیرمترقبه از جمله سیل، زلزله، سرمازدگی، نگرگ، طوفان، آتش‌سوزی، گردوغبار، پیشروی آب دریا، آفت‌های فراگیر محصولات کشاورزی و بیماری‌های همه‌گیر انسانی و دامی و حیات وحش و مدیریت خشکسالی، تنخواه‌گردان موضوع ماده (۱۰) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰ را به سه درصد (۳٪) و اعتبارات موضوع ماده (۱۲) قانون تشکیل سازمان مدیریت بحران کشور مصوب ۱۳۸۷ را به دو درصد (۲٪) افزایش دهد. اعتبارات مذکور با پیشنهاد وزارت کشور و تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور (طرف مدت ده روز) و تصویب هیئت وزیران قابل هزینه است. از ابتدای سال ۱۳۹۵ بخشی از اعتبارات مذکور به ترتیب و میزانی که در قوانین بودجه سنواتی تعیین می‌شود به صورت هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای به جمعیت هلال احمر و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اختصاص می‌یابد تا در جهت آمادگی و مقابله با حوادث و سوانح هزینه گردد.

۲. ماده (۱۲) (اصلاحی ۱۳۹۳/۱۲/۴) - به دولت اجازه داده می‌شود در صورت وقوع حوادث طبیعی و سوانح پیش‌بینی نشده معادل دو درصد (۲٪) از بودجه عمومی هر سال را از محل افزایش تنخواه‌گردان خزانه تأمین کند تا به صورت اعتبارات خارج از شمول با پیشنهاد شورای عالی و تأیید رئیس‌جمهور هزینه گردد.

- جدول منابع و مصارف هدفمندی یارانه‌ها، نشان می‌دهد قانون هدفمند کردن یارانه‌ها از اهداف خود یعنی واقعی کردن قیمت حامل‌های انرژی دور شده است و در لایحه نیز، پیشنهادی برای اصلاح این روند یعنی واقعی کردن قیمت حامل‌های انرژی ارائه نشده است و این یعنی کشور به صادرات فرآورده‌های نفتی پرداخته و منابع آن را صرف اعطای یارانه نقدی غیرهدفمند کند. این رویه، ترتیب و رویکرد در لایحه، با حکم بند «۱۴» سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه^۱ مغایر است و از این حیث، مغایر با اصل پنجاه و هفتم و بند «۱» اصل یکصد و دهم قانون اساسی به نظر می‌رسد.

- به نظر می‌رسد که عدم لحاظ منابع موضوع این تبصره در سقف لایحه بودجه، با اصول پنجاه و دوم و پنجاه و سوم مبنی بر جامعیت بوده، مغایرت دارد.

- استثنا شدن منابع حاصل از فروش آب و برق، از منابع قانون هدفمند کردن یارانه‌ها، مغایر با ماده (۱۲) قانون مزبور^۲ بوده و به دلیل اصلاح قانون دائمی، با اصل پنجاه و دوم مغایر است. همچنین طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، به جهت اصلاح قانون دائمی، تصویب آن نیاز به رأی دوسوم دارد.

- بابت حق بیمه مشترکان گاز طبیعی و عوارض گازرسانی به مواد (۱۲)^۳ و (۶۵)^۴ قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۴ مجلس استناد شده است که علاوه بر حق بیمه مشترکان گاز طبیعی، شامل حق بیمه مشترکان برق نیز می‌شود و این امر باید در متن این بند اصلاح شود.

- اطلاق هزینه کردن منابع هدفمندی بعد از تخصیص سازمان برنامه و بودجه، می‌تواند موجبات مداخلات نابجای سازمان در اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها و تشدید بی‌انضاطی مالی دولت شود.

- اختصاص مبلغ ۴۲۸ هزار میلیارد ریال برای پرداخت یارانه نقدی یعنی اینکه در سال ۱۴۰۰ به‌طور میانگین، هر ماه برای بیش از ۷۷ میلیون و ۸۳۸ هزار نفر، یارانه نقدی واریز خواهد شد. این رویکرد، نقض تکلیف مندرج در جزء «۱» بند «الف» تبصره «۱۴» قانون بودجه سال ۱۳۹۹^۵ است. از سوی دیگر، از حیث تعلق به

۱. ۱۶- تحقق کامل هدفمندسازی یارانه‌ها در جهت افزایش تولید، اشتغال و بهره‌وری، کاهش شدت انرژی و ارتقای شاخص‌های عدالت اجتماعی.

۲. ماده (۱۲)- دولت مکلف است تمام منابع حاصل از اجرای این قانون را به حساب خاصی به نام هدفمندسازی یارانه‌ها نزد خزانه‌داری کل واریز کند. صد درصد (۱۰۰٪) وجوه واریزی در قالب قوانین بودجه سنواتی برای موارد پیش‌بینی شده در مواد (۷)، (۸) و (۱۱) این قانون اختصاص خواهد یافت.

۳. ماده (۱۲)- به هریک از وزارتخانه‌های نفت و نیرو از طریق شرکت‌های تابعه ذی‌ربط اجازه داده می‌شود مبلغی را که طبق قوانین بودجه سنواتی در قبوض گاز و برق برای هر واحد مسکونی و تجاری تعیین می‌گردد، اخذ و صرفاً جهت بیمه خسارات مالی و جانی اعم از فوت و نقص عضو و جبران هزینه‌های پزشکی ناشی از انفجار، آتش‌سوزی و مسمومیت مشترکان شهری و روستایی و سکونتگاهی عشایری گاز و برق از طریق شرکت‌های بیمه با برگزاری مناقصه اقدام کنند.

۴. ماده (۶۵)- دولت مکلف است تا پایان تکالیف تعیین شده ذیل علاوه بر دریافت نرخ گاز، به‌ارای مصرف هر مترمکعب گاز طبیعی ده درصد (۱۰٪) بهای گاز مصرفی به‌استثنای خوراک پتروشیمی‌ها را به‌عنوان عوارض از مشترکان دریافت و به حساب خزانه‌داری کل کشور واریز کند.

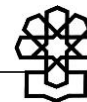
الف) هشتاد درصد (۸۰٪) وجوه دریافتی صرفاً برای احداث تأسیسات و خطوط لوله گازرسانی به شهرها و روستاها، با اولویت مناطق سردسیر، نفت‌خیز، گازخیز و استان‌هایی که برخورداری آنها از گاز کمتر از متوسط کشور است، توسط وزارت نفت از طریق شرکت دولتی تابعه ذی‌ربط هزینه می‌شود.

تبصره - وزارت نفت از طریق شرکت دولتی تابعه ذی‌ربط مکلف است خسارات وارده به معابر عمومی روستاها ناشی از عملیات گازرسانی را از محل منابع این بند جبران نماید.

ب) بیست درصد (۲۰٪) از منابع مذکور به تأمین و استانداردسازی سامانه گرمایشی و سرمایشی مدارس با اولویت مدارس روستاها، تجهیزات آموزشی و کمک آموزشی مدارس و هنرستان‌ها در قالب ردیف مشخص در قوانین بودجه سنواتی و با مبادله موافقتنامه با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور اختصاص می‌یابد.

تبصره - منابع مذکور به‌عنوان درآمد شرکت تابعه ذی‌ربط وزارت نفت محسوب نمی‌شود و مشمول مالیات نیست.

۵. بند الف) ... ۱. دولت موظف است با استفاده از کلیه بانک‌های اطلاعاتی در اختیار، نسبت به شناسایی و حذف سه دهک بالای درآمدی از فهرست یارانه‌گیران اقدام کند.



کلیه خانوارها، به مفاد بند «الف» ماده (۷) قانون هدفمند کردن یارانه‌ها مبنی بر پرداخت «یارانه در قالب پرداخت نقدی و غیرنقدی با لحاظ میزان درآمد خانوار نسبت به کلیه خانوارهای کشور» نزدیک‌تر است.

- طبق تبصره «۱» ماده (۳۹) قانون برنامه ششم، «دولت مکلف است سهم سازمان هدفمند کردن یارانه‌ها از دریافتی‌ها را هر ساله در ردیف منابع بودجه عمومی (شماره ۲۱۰۱۰۲) و ... درج کند». این حکم در لایحه رعایت نشده است.

- در ردیف شماره ۱۴ جدول موضوع این تبصره با عنوان مصارف هدفمندی، سهم هریک از موارد باید به صورت مشخص درج شود؛ در غیر این صورت این امر با اصل شفافیت بودجه (موضوع سیاست‌های کلی امنیت اقتصادی ابلاغی ۱۳۷۹/۱۱/۳ مقام معظم رهبری و بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری ابلاغی ۱۳۸۹/۱۱/۱۴ مقام معظم رهبری) و مصوب بودن اعتبارات و پرداخت در حدود اعتبارات مصوب (مصرح در اصل پنجاه‌وسوم قانون اساسی) همخوانی ندارد. همچنین این امر می‌تواند موجب تضعیف نظارت دیوان محاسبات بر اجرای بودجه موضوع اصل پنجاه‌وپنجم قانون اساسی شود.

- ایراد فوق‌الذکر در خصوص ردیف شماره ۱۰، ۱۵، ۱۷، ۲۱ و ۲۳ جدول نیز وجود دارد.

- در ردیف شماره ۱۳ مصارف هدفمندی، تنها دو مورد اول دارای اجازه قانونی است و سایر موارد، اصلاح قانون هدفمند کردن یارانه‌هاست. همچنین طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، به جهت اصلاح قانون دائمی، تصویب آن نیاز به رأی دوسوم دارد.

- مبانی قانونی ردیف‌های شماره ۷، ۱۲ و ۲۲ در ستون مصارف، ابهام دارد.

- ردیف شماره ۷ جدول مصارف هدفمندی مبنی بر مالیات صفر، مغایر با بند «الف» ماده (۶) قانون برنامه ششم توسعه بوده که برای تصویب، طبق ماده (۱۸۵) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، نیاز به رأی دوسوم نمایندگان دارد.

- حکم ماده (۸) قانون هدفمند کردن یارانه‌ها^۱ در اعتبارات موضوع این قانون تضمین نشده است.

- واژه «دولت» در جزء «۱» ذیل جدول، به دلیل تعدد تعاریف قانونی، ابهام دارد.

- عبارت «اجازه داده می‌شود» در جزء «۱» ذیل جدول ابهام دارد.

- حکم جزء «۱» این بند از حیث عدم تعیین ملاک تعیین معیارها و ضوابط از سوی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و با توجه به ماهیت تقنینی این امور، با اصل هشتادوپنجم مغایر است.

- حکم جزء «۲» این تبصره در خصوص اعطای معافیت از عوارض و مالیات، اولاً اصلاح قانون بوده و به

۱. ماده (۸) - دولت مکلف است سی درصد (۳۰٪) خالص وجوه حاصل از اجرا این قانون را برای پرداخت کمک‌های بلاعوض، یا یارانه سود تسهیلات و یا وجوه اداره شده برای اجرای موارد زیر هزینه کند:
(الف) بهینه‌سازی مصرف انرژی در واحدهای تولیدی، خدماتی و مسکونی و تشویق به صرفه‌جویی و رعایت الگوی مصرف که توسط دستگاه اجرایی ذی‌ربط معرفی می‌شود.
(ب) اصلاح ساختار فناوری واحدهای تولیدی در جهت افزایش بهره‌وری انرژی، آب و توسعه تولید برق از منابع تجدیدپذیر.
(ج) جبران بخشی از زیان شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات آب و فاضلاب، برق، گاز طبیعی و فرآورده‌های نفتی و شهرداری‌ها و دهیاری‌ها ناشی از اجراء این قانون.
(د) گسترش و بهبود حمل‌ونقل عمومی در چهارچوب قانون توسعه حمل‌ونقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت و پرداخت حداکثر تا سقف اعتبارات ماده (۹) قانون مذکور.
(ه) حمایت از تولیدکنندگان بخش کشاورزی و صنعتی.
(و) حمایت از تولید نان صنعتی.
(ز) حمایت از توسعه صادرات غیرنفتی.
(ح) توسعه خدمات الکترونیک تعاملی با هدف حذف و یا کاهش رفت‌وآمدهای غیرضرور.

- این جهت با اصل پنجاه و دوم مغایر است و ثانیاً به جهت مغایرت با بند «ب» ماده (۶) قانون برنامه ششم، جهت تصویب به رأی دوسوم نمایندگان نیاز دارد.
- حکم جزء «۴» این تبصره، فاقد ضمانت اجراست که این امر با اصول قانون‌نویسی موضوع بند «۹» سیاست‌های کلی قانونگذاری، مغایرت دارد.
- عبارت «اجازه داده می‌شود» در جزء «۵»، به‌خصوص با توجه به نیابت وزارت اقتصاد مندرج در ذیل این بند، از حیث مفهوم اجازه، ابهام دارد.
- اوراق مالی اسلامی مندرج در جزء «۵» این بند به دلیل نداشتن تعریف قانونی، ابهام دارد.

تبصره «۱۵»

بند «الف»

- تصریح بر شرکت توانیر با توجه به اینکه اساسنامه قانونی آن مصوب پیش از انقلاب است، باید از حیث تطابق با شرع و قانون اساسی مورد بازنگری قرار گیرد. به‌خصوص اینکه در سال ۱۳۸۱ هیئت وزیران طی تصویب‌نامه شماره ۵۲۸۴۱/ت ۲۷۲۴۰ هـ مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۲۸، اساسنامه شرکت مادر تخصصی مدیریت تولید، انتقال و توزیع نیروی برق ایران (توانیر)، را به استناد ماده (۴) قانون برنامه سوم توسعه مصوب ۱۳۷۹ تصویب کرد و این مصوبه مورد ایراد رئیس مجلس قرار گرفت که در نظر شماره ۹۳/۱۰۲/۱۵۱۰ مورخ ۱۳۹۳/۴/۲۴ شورای نگهبان مورد تأیید قرار گرفته است.

بند «ب»

- عبارت «اجازه داده می‌شود» از حیث مفهوم اجازه، ابهام دارد.

بند «ج»

- حکم به محاسبه مالیات با نرخ صفر در ذیل این بند، با حکم بند «الف» ماده (۶) قانون برنامه ششم توسعه، مغایرت داشته و برای تصویب، نیاز به رأی دوسوم نمایندگان دارد.

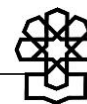
بند «د»

- تصریح بر شرکت توانیر و تأیید ضمنی شرکت ملی گاز، از حیث مغایرت با شرع و قانون اساسی محل تأمل است.

تبصره «۱۶»

بند «الف»

- حکم ذیل این بند مبنی بر تعیین شرایط سنی متقاضیان وام ازدواج، ماهیت تقنینی دارد و واگذاری آن به مصوبه هیئت وزیران، با اصل هشتاد و پنجم مغایر به نظر می‌رسد.



بند «ب»

- حکم جزء «۱» این بند در مقام اصلاح نسبت‌های مقرر در ماده (۵۲) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور^۱ است؛ نسبت «شصت درصد (۶۰٪) کمیته امداد و چهل درصد (۴۰٪) سازمان بهزیستی» در این بند رعایت نشده است؛ لذا ماهیت بودجه‌ای نداشته و مغایر با اصل پنجاه و دوم است. همچنین، از آنجاکه قانون مزبور طبق ماده (۱۲۲) قانون برنامه ششم، جزئی از قانون برنامه است، اصلاح مزبور به استناد ماده (۱۸۵) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس نیاز به رأی دوسوم نمایندگان دارد.

- حکم جزء «۲» این بند، مخالف با حکم بند «پ» ماده (۸۹) قانون برنامه ششم توسعه است؛ زیرا طبق بند «پ»، باید همه ساله حداقل ده درصد (۱۰٪) منابع قرض‌الحسنه تمامی بانک‌ها و مؤسسات پولی و اعتباری دولتی را در چارچوب بودجه سنواتی جهت اشتغال ایثارگران از طریق صندوق اشتغال و کارآفرینی ایثارگران اختصاص دهد.

بند «ج»

- اعطای اولویت به زنان زندانی نیازمند، با اصل دهم قانون اساسی و بند «۲» سیاست‌های کلی خانواده ابلاغی ۱۳۹۵/۶/۱۳ تطابق ندارد. بند «۲» سیاست کلی مزبور تصریح بر «محور قرار گرفتن خانواده در قوانین و مقررات» کرده است. لذا به نظر می‌رسد که باید زندانیان نیازمند سرپرست خانواده (چه مرد و چه زن) در اولویت قرار گیرند.

بند «و»

- مشارکت بانک مرکزی در تدوین مقررات دولتی مندرج در ذیل جزء «۲»، با اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی مغایر به نظر می‌رسد.

تبصره «۱۷»

بند «الف»

- عبارت «خدمات بیمه پایه تعریف شده» مبهم است و مشخص نیست که منظور از آن خدمات بیمه پایه موضوع قانون برنامه پنجم است یا موضوع قانون بیمه همگانی خدمات درمانی کشور مصوب ۱۳۷۳/۸/۱۱ یا ...

- «آزمون وسع» به‌عنوان طریق برخورداری رایگان از خدمات بیمه پایه، از جهت نداشتن ضابطه کمی و کیفی قانونی، مشخص نبوده و نیازمند تعریف و تبیین دقیق است.

۱. ماده (۵۲) - بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است جهت توسعه اشتغال خرد و خانگی مددجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی، مبالغی از تسهیلات قرض‌الحسنه بانکی و رشد آن را که در قوانین بودجه سنواتی تعیین می‌شود، در اختیار این دستگاه‌ها قرار دهد تا به نسبت شصت درصد (۶۰٪) کمیته امداد و چهل درصد (۴۰٪) سازمان بهزیستی به افراد مشمول تحت پوشش پرداخت شود.

- تعیین میزان مشارکت افراد در پرداخت حق سرانه بیمه، موضوع ذیل این بند، ماهیت تقنینی دارد که باید حداقل ضوابط شفاف و دقیق آن توسط مجلس (و نه هیئت وزیران) تعیین شود. لذا حکم این بند از این حیث مغایر با اصل هشتادوپنجم قانون اساسی است. بر همین اساس بند «د» ماده (۳۸) قانون برنامه پنجم توسعه اشعار می‌داشت: «حق بیمه پایه سلامت خانوار به شرح زیر، سهمی از درآمد سرپرست خانوار خواهد بود: ...».

بند «ج»

- این بند به دلیل داشتن ماهیت غیربودجه‌ای مغایر با اصل پنجاه‌ودوم قانون اساسی به نظر می‌رسد. عبارت «استحقاق سنجی»، واجد ابهام است و بایستی ضوابط چنین احکامی به طور مشخص تعیین شود تا با اصل هشتادوپنجم قانون اساسی مغایرت نداشته باشند.

بند «د»

- حکم این بند توسعه مصادیق ماده (۵۵) قانون برنامه ششم^۱ است؛ لذا به جهت اصلاح قانون، با اصل پنجاه‌ودوم مغایر است. همچنین تصویب آن به رأی دوسوم نمایندگان نیاز دارد.

بند «و»

- این بند به دلیل داشتن ماهیت غیربودجه‌ای، مغایر با اصل پنجاه‌ودوم قانون اساسی به نظر می‌رسد. حکم این بند، فاقد ضمانت اجراست که این امر با اصول قانون‌نویسی موضوع بند «۹» سیاست‌های کلی قانونگذاری، مغایرت دارد.

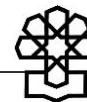
- اطلاق واگذاری «اقلام مورد نیاز ثبت اطلاعات، نحوه واگذاری اطلاعات سامانه به دستگاه‌های اجرایی و نهادهای حمایت‌کننده» به مصوبه هیئت وزیران، از حیث شمول آن به مواردی که ماهیت تقنینی دارد، با اصل هشتادوپنجم مغایر به نظر می‌رسد.

تبصره «۱۸»

بند «الف»

- عبارت «جازه داده می‌شود» از حیث مفهوم اجازه و واژه «دولت» از حیث تعدد معانی، دارای ابهام هستند. - قید «جوانان دانش‌آموخته دانشگاهی» در صدر بند «الف» تبصره «۱۸» قانون بودجه سال ۱۳۹۷ (مصرح در این بند) به معنای نفی تحصیلات حوزوی و عدم امکان استفاده از مزایای موضوع این بند توسط اشخاص دیگر است که به نظر می‌رسد این انحصار از مصادیق تبعیض ناروا و مغایر با بند «۹» اصل سوم قانون اساسی است. به علاوه تصریح بر زنان به نحو خاص بدون لحاظ مردان در صدر پاراگراف

۱. ماده (۵۵) - هزینه خدمات مدیریت طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای شرکت ساخت و توسعه زیربناهای حمل‌ونقل کشور، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، شرکت مجری ساختمان‌ها و تأسیسات دولتی و عمومی، شرکت سهامی توسعه منابع آب و نیروی ایران و شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی تا دو و نیم درصد (۲/۵٪) عملکرد تخصیص اعتبارات ذی‌ربط با احتساب کل وجه دریافتی از بودجه عمومی دولت اعم از وجوه نقد، اسناد خزانه، اوراق مشارکت و سایر اوراق بهادار تعیین و توسط سازمان در اختیار بنیاد و شرکت‌های مذکور قرار می‌گیرد.



اول، از مصادیق تبعیض ناروا به نظر می‌رسد که این امر مغایر با بند «۹» اصل سوم قانون اساسی است. - نظر به اینکه اقدامات موضوع این بند باید با رعایت مسائل آمایش سرزمینی تعیین شوند، اطلاق این بند و عدم تصریح بر رعایت مفاد اصل چهل‌وهشتم قانون اساسی محل ایراد است؛ طبق اصل چهل‌وهشتم، درخصوص «توزیع فعالیت‌های اقتصادی میان استان‌ها و مناطق مختلف کشور» باید دو ضابطه «نیازها» و «استعداد رشد» ملاک باشد.

- تعیین مصارف متعدد برای یک منبع در فراز اول این بند، با اصل شفافیت (موضوع سیاست‌های کلی امنیت اقتصادی ابلاغی ۱۳۷۹/۱۱/۳ مقام معظم رهبری و بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری ابلاغی ۱۳۸۹/۱/۱۴ مقام معظم رهبری) و مصوب بودن اعتبارات و پرداخت در حدود اعتبارات مصوب (مصرح در اصل پنجاه‌وسوم قانون اساسی) همخوانی ندارد. همچنین این امر می‌تواند موجب تضعیف نظارت دیوان محاسبات بر اجرای بودجه موضوع اصل پنجاه‌وپنجم قانون اساسی شود.

- واگذاری تأیید «برنامه‌های موضوع این حکم» به سازمان برنامه و بودجه کشور، بدون در نظر گرفتن هرگونه ضابطه و معیار مشخص در قانون، تفویض قانونگذاری و یا مقررات‌گذاری قلمداد شده و مغایر با اصول هشتادوپنجم و یا یکصدوسی‌وهشتم قانون اساسی به نظر می‌رسد.

بند «ب»

- عبارت «اجازه داده می‌شود» و اصطلاح «شرکت‌های تابعه»، دارای ابهام هستند. - این بند به دلیل داشتن ماهیت غیربودجه‌ای مغایر با اصل پنجاه‌ودوم قانون اساسی است. - مشخص نیست قید «توسط بخش‌های خصوصی و تعاونی» ناظر به بخش اخیر موضوع این حکم، یعنی «صادرات کالا و خدمات در این بخش» است و یا ناظر به سایر قسمت‌ها. در صورتی که قید مزبور صرفاً ناظر به بخش اخیر موضوع این حکم باشد، این امر به منزله مجوز به شرکت‌های تابعه وزارت ارتباطات جهت انجام فعالیت‌هایی است که خارج از صدر اصل چهل‌وچهارم قانون اساسی است که در این صورت این بند مغایر با جزء «۱» بند «الف» سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم قانون اساسی مبنی بر ممنوعیت فعالیت دولت در موضوعات خارج از صدر اصل چهل‌وچهارم قانون اساسی خواهد بود. - عدم تصریح بر «مؤسسات عمومی غیردولتی» در کنار «بخش‌های خصوصی و تعاونی» در این بند مغایر با بند «۳» سیاست‌های کلی برنامه ششم و سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم قانون اساسی به نظر می‌رسد. بند «۳» سیاست‌های کلی برنامه ششم، حکم به «مشارکت و بهره‌گیری مناسب از ظرفیت نهادهای عمومی غیردولتی با ایفای نقش ملی و فراملی آنها در تحقق اقتصاد مقاومتی» کرده است. همچنین جزء «۱» بند «الف» سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم حکم به واگذاری «هرگونه فعالیت (شامل تداوم فعالیت‌های قبلی و بهره‌برداری از آن) را که مشمول عناوین صدر اصل چهل‌وچهارم» «به بخش‌های تعاونی و خصوصی و عمومی غیردولتی» کرده است. بند «ج» سیاست کلی مزبور نیز حکم به جواز واگذاری ۸۰ درصد از سهام بنگاه‌های دولتی مشمول صدر اصل چهل‌وچهارم به بخش‌های خصوصی

شرکت‌های تعاونی سهامی عام و بنگاه‌های عمومی غیردولتی کرده است.

- اطلاق حکم مندرج در این بند و استفاده از عبارات کلی و مطلق «کمک به سرمایه‌گذاری‌های خطرپذیر، ایجاد کارورهای ارائه‌کننده خدمات الکترونیکی و ...» بدون ارجاع به قانون مشخص و بدون پیش‌بینی هرگونه ضابطه و معیار معین، مغایر با اصل هشتادوپنجم قانون اساسی به‌نظر می‌رسد.

بند «ج»

- عبارات «اجازه داده می‌شود» و «شرکت‌های تابعه»، دارای ابهام هستند.

- این بند به دلیل داشتن ماهیت غیربودجه‌ای مغایر با اصل پنجاه‌ودوم قانون اساسی است.

بند «د»

- عبارت «اجازه داده می‌شود» از حیث مفهوم اجازه و «سرمایه‌گذاری‌های خطرپذیر» از حیث نداشتن تعریف قانونی، مبهم هستند.

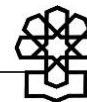
- عدم تصریح بر «مؤسسات عمومی غیردولتی» در کنار «بخش‌های خصوصی و تعاونی» در این بند مغایر با بند «۳» سیاست‌های کلی برنامه ششم و سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم قانون اساسی به‌نظر می‌رسد.

تبصره «۱۹»

- اصطلاح «دستگاه‌های اجرایی» از حیث تعدد تعاریف قانونی، دارای ابهام است.

- در این تبصره، دولت روشی را برای مشارکت بخش خصوصی برای اتمام طرح‌های عمرانی پیش‌بینی کرده است؛ این درحالی است که استفاده از روش‌های مشارکت عمومی - خصوصی و واگذاری طرح‌ها با صرف اتکا به تبصره‌های موقت بودجه‌ای، نمی‌تواند وافی به مقصود باشد. در این تبصره به‌رغم یک‌ساله بودن قانون بودجه، تعهداتی بلندمدت که شاید تا سال‌ها ادامه یابند، مطرح شده است (بند «۵» تنفیذی تبصره «۱۹» «قانون بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور»^۱ موضوع بند «۲» این تبصره). همچنین درخصوص تشریفات و ضوابط این واگذاری‌ها و نحوه برخورداری مردم از خدمات عمومی که نهایتاً ناظر به این طرح‌ها خواهد بود، سکوت شده و برخی نیز به‌صورت مطلق و بدون الزام به رعایت قوانین و مقررات موجود، به شورای اقتصاد محول شده است. مجدداً یادآور می‌شود که با عنایت به همین مباحث و گستردگی و اهمیت امر، لایحه مشارکت عمومی - خصوصی در مجلس در دست رسیدگی است و با توجه به ابعاد گسترده آن، پیش‌بینی ناقص ضوابط مربوط در لایحه بودجه، از حیث رعایت منافع عمومی و جلوگیری از فساد، محل تأمل جدی است. همچنین هرچند در این تبصره به این مطلب که مقصود از طرح‌های موضوع آن، کدام طرح‌ها بوده، اشاره‌ای نشده است، ظاهراً منظور از طرح‌های مذکور در این تبصره همان طرح‌های تملک‌داری‌های سرمایه‌ای موضوع جدول قسمت دوم پیوست یک، تحت عنوان «طرح‌های مشارکت عمومی خصوصی

۱. بند «۵» - تعهدات دولت برای قراردادهای منعقد شده در سال ۱۳۹۷، در سال‌های آتی نیز لازم‌الاجرا است.



موضوع تبصره «۱۹» است که بالغ بر حدود ۱۷۸ طرح عمرانی مهم و عظیم است. در خصوص طرح‌های موضوع این تبصره درخور ذکر است که طرح‌های مزبور عمدتاً به صورت نیمه‌تمام بوده و دولت هزینه‌های زیادی در این مدت برای آنها صرف کرده است و نیز طرح‌های مزبور عمدتاً مشمول دریافت زمین‌های دولتی با شرایط مناسب بوده و با توجه به این شرایط، واگذاری این طرح‌ها به صورت کلی و در قالب یک تبصره ذیل قانون بودجه، زمینه‌های فساد و انحراف طرح‌های مزبور از اهداف اصلی را فراهم می‌کند. بنابراین با توجه به توضیحات پیش‌گفته، احکام این تبصره و بندهای آن، ماهیت بودجه‌ای نداشته و لذا مغایر اصل پنجاه و دوم قانون اساسی است و همچنین از آنجاکه می‌تواند زمینه‌ساز فسادهای احتمالی باشد، مغایر با ذیل بند «۱۹» سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی ابلاغی ۱۳۹۲/۱۱/۳۰ مقام معظم رهبری^۱ است.

- در صدر این تبصره، بر لزوم رعایت «قوانین و مقررات مربوط» در انعقاد قرارداد واگذاری یا مشارکت با بخش‌های خصوصی، تعاونی و شهرداری‌ها و دهیاری‌ها تصریح نشده است و لذا کل این تبصره و بندهای آن با اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی مغایر است. ذکر این نکته لازم است که در صدر تبصره «۱۹» «قانون بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور»، بر لزوم «رعایت قوانین و مقررات از جمله قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی و قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی» در اجرای تبصره مذکور تأکید شده بود.

- اطلاق حکم این تبصره و بندهای آن که «مدارس دولتی» را از واگذاری، خرید خدمات و مشارکت با بخش غیردولتی مستثنا نکرده است، با بند «الف» ماده (۲۵) و بند «الف» ماده (۲۸) «قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران»^۲ مغایر است. لذا از این حیث، تصویب آن براساس ماده (۱۸۵) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، نیاز به رأی دوسوم نمایندگان دارد.

- حکم این تبصره از این جهت می‌تواند واجد ابهام باشد که چرا در آن، صرفاً بر مشارکت «شهرداری‌ها و دهیاری‌ها» تصریح شده و اجازه مشارکت به سایر نهادهای عمومی غیردولتی داده نشده است. این مسئله با بند «۳» سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه ابلاغی ۱۳۹۴/۴/۹ مقام معظم رهبری مبنی بر «مشارکت و بهره‌گیری مناسب از ظرفیت نهادهای عمومی غیردولتی با ایفای نقش ملی و فراملی آنها

۱. شفاف‌سازی اقتصاد و سالم‌سازی آن و جلوگیری از اقدامات، فعالیت‌ها و زمینه‌های فساد را در حوزه‌های پولی، تجاری، ارزی و...

۲. ماده (۲۵) -

الف) به منظور مردمی‌شدن و گسترش سهم بخش خصوصی و تعاونی در اقتصاد و به منظور افزایش بهره‌وری و ارتقای سطح کیفی خدمات و مدیریت بهینه هزینه، به تمامی دستگاه‌های اجرایی که عهده‌دار وظایف اجتماعی، فرهنگی و خدماتی هستند (از قبیل واحدهای بهداشتی و درمانی، مراکز بهزیستی و توان‌بخشی، مراکز آموزشی، فرهنگی، هنری و ورزشی و مراکز ارائه‌دهنده خدمات و نهادهای کشاورزی و دامپروری) اجازه داده می‌شود در چهارچوب استانداردهای کیفی خدمات که توسط دستگاه ذی‌ربط تعیین می‌گردد، نسبت به خرید خدمات از بخش خصوصی و تعاونی (به‌جای تولید خدمات) اقدام نمایند. در اجرای این بند، واگذاری مدارس دولتی ممنوع است.

ماده (۲۸) - در راستای اصلاح نظام اداری، موضوع «صرفه‌جویی در هزینه‌های عمومی کشور با تأکید بر تحول اساسی در ساختارها، منطقی‌سازی اندازه دولت و حذف دستگاه‌های موازی و غیرضرور و هزینه‌های زائد»، اقدامات زیر انجام می‌شود: الف) کاهش حجم، اندازه و ساختار مجموع دستگاه‌های اجرایی به‌استثنای مدارس دولتی در طول اجرای قانون برنامه، حداقل به میزان پانزده درصد (۱۵٪) نسبت به وضع موجود (حداقل پنج درصد (۵٪) در پایان سال دوم) از طریق واگذاری واحدهای عملیاتی، خرید خدمات و مشارکت با بخش غیردولتی با اولویت تعاونی‌ها، حذف واحدهای غیرضرور، کاهش سطوح مدیریت، کاهش پست‌های سازمانی، انحلال و ادغام سازمان‌ها و مؤسسات و واگذاری برخی از وظایف دستگاه‌های اجرایی به شهرداری‌ها و دهیاری‌ها و بنیاد مسکن انقلاب اسلامی با تصویب شورای عالی اداری.

تبصره- انحلال، انتزاع و ادغام مؤسساتی که به موجب قانون تأسیس شده است، صرفاً با تصویب مجلس شورای اسلامی امکان‌پذیر می‌باشد.

در تحقق اقتصاد مقاومتی « تطابق ندارد.

حکم صدر بند «۱» مبنی بر اجازه دولت در کسر «تا ده درصد (۱۰٪) از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای این قانون» و واریز آن به ردیف «۳۷-۵۵۰۰۰۰»، به جهت تفویض صلاحیت تصویب بودجه کل کشور به دولت مغایر اصول پنجاه و دوم و پنجاه و سوم قانون اساسی به نظر می‌رسد. همچنین قرار دادن عدد «۱» به عنوان «اعتبار برآوردی» در ردیف مذکور نیز مغایر با اصول پنجاه و دوم، پنجاه و سوم و پنجاه و پنجم قانون اساسی و اصل شفافیت است.

- اطلاق حکم ذیل بند «۱» در خصوص اجازه استفاده از «تسهیلات ریالی و ارزی صندوق توسعه ملی» برای تأمین مالی طرح‌های موضوع این تبصره، مغایر بند «۱۰-۲» «سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه» است که بر لزوم ارائه تسهیلات از منابع صندوق توسعه ملی به بخش‌های غیردولتی «به صورت ارزی» تأکید کرده و همچنین مغایر بند «۱۰-۳» سیاست‌های مذکور است که بر «استقلال مصارف صندوق توسعه ملی از تکالیف بودجه‌ای و قوانین عادی» تصریح کرده است و علاوه بر این، مغایر بند «۱۰-۴» این سیاست‌هاست که ارائه تسهیلات ریالی از محل سپرده‌گذاری منابع ورودی صندوق نزد بانک‌های عامل را «با معرفی صندوق توسعه ملی»، آن هم صرفاً به «بخش کشاورزی، صنایع کوچک و متوسط و تعاونی»، مجاز دانسته است. در نتیجه حکم ذیل این بند مغایر بند «۱» اصل یکصد و نهم قانون اساسی است. تصریح بر قید «با رعایت قوانین و مقررات موضوعه» نیز دارای تناقض بوده و صرفاً می‌تواند در عمل موجب عدم مغایرت شود با اینکه در عمل این مغایرت رخ خواهد داد. در واقع، این قید، رافع ایراد مغایرت با سیاست‌های کلی ناظر بر صندوق توسعه ملی نیست؛ زیرا برای صدور مجوز پرداخت برای این مصارف غیرقانونی، توقع ایجاد می‌کند.

- حکم بند «۲» مبنی بر مجوز استفاده طرح‌های موضوع آن از «ظرفیت این تبصره»، مبنیاً بر ایراد بندهای «۱» و «۳» این تبصره، مغایر با اصول متعدد قانون اساسی است.

- در بند «۲» این تبصره، بند «۸» تنفیذی، با اصل پنجاه و هفتم و بند «۱» با اصل یکصد و نهم قانون اساسی مغایرت دارد. لازم به توضیح است با عنایت به اینکه موضوع اصلی «سیاست‌های کلی اصل چهارم و چهارم قانون اساسی»، «فعالیت اقتصادی» است و نه صرفاً بنگاهداری و مطابق جزء «۱» بند «الف» «سیاست‌های کلی اصل چهارم و چهارم قانون اساسی»،^۱ صراحتاً «فعالیت‌های اقتصادی» دولت مورد توجه قرار گرفته و نه بنگاهداری یا شرکت‌های دولتی، واگذاری‌های موضوع تبصره حاضر نیز مشمول این سیاست‌ها می‌شوند و به تبع، درآمدهای ناشی از واگذاری این طرح‌ها نیز باید در چارچوب همین سیاست‌ها هزینه شود. در حالی که مطابق این بند، این درآمدها به غیر از مصارف مذکور در جزء «۲» بند «د» سیاست‌های کلی اصل چهارم و چهارم قانون اساسی^۲

۱. بند «الف»- سیاست‌های کلی توسعه بخش‌های غیردولتی و جلوگیری از بزرگ شدن بخش دولتی:

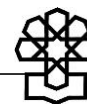
۱- دولت حق فعالیت اقتصادی جدید خارج از موارد صدر اصل چهارم و چهارم را ندارد و موظف است هرگونه فعالیت (شامل تداوم فعالیت‌های قبلی و بهره‌برداری از آن) را که مشمول عنوان صدر اصل چهارم و چهارم نباشد، حداکثر تا پایان برنامه پنج‌ساله چهارم (سالانه حداقل ۲۰٪ کاهش فعالیت) به بخش‌های تعاونی و خصوصی و عمومی غیردولتی واگذار کند.

۲. د) سیاست‌های کلی واگذاری:

۲- مصارف درآمدهای حاصل از واگذاری:

وجوه حاصل از واگذاری سهام بنگاه‌های دولتی به حساب خاصی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز و در قالب برنامه‌ها و بودجه‌های مصوب به ترتیب زیر مصرف می‌شود:

۲-۱- ایجاد خودتکاپی برای خانواده‌های مستضعف و محروم و تقویت تأمین اجتماعی.



اختصاص یافته است.

- خصوصاً با توجه به اینکه برخی از طرح‌های موضوع این تبصره، در قالب بنگاه دولتی سازماندهی و اداره می‌شوند، اطلاق حکم این بند می‌تواند به‌طور خاص، «واگذاری سهام بنگاه‌های دولتی» را نیز شامل شده و لذا مغایر جزء «۲» بند «د» «سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی» و اصل پنجاه و هفتم و بند «۱» اصل یکصد و سه قانون اساسی است.

- حکم بند «۳» این تبصره مبنی بر تنفیذ بند «۳» تبصره «۱۹» قانون بودجه سال ۱۳۹۹، از این جهت که در بند «۳» تنفیذ شده، مشخص نیست با اجرای آن، نحوه برخورداری مردم از این امور چگونه خواهد بود و مردم به پرداخت هزینه اضافه مکلف خواهند بود یا خیر، ابهام دارد. در این خصوص ماده (۴۶) «قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۱)» مصوب ۱۳۸۴/۸/۱۵، خرید خدمات را صرفاً در خصوص «مأموریت‌ها و وظایف قانونی غیرحاکمیتی» و به شرطی مجاز دانسته است که «متضمن اخذ هزینه اضافه از مردم نگردد».

- صلاحیت اجرایی شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان مندرج در بند «۴» تبصره «۱۹» قانون بودجه سال ۱۳۹۹ تنفیذ شده در بند «۳» این تبصره، به دلیل عضویت اعضای خارج از قوه مجریه، مغایر با اصل شصت، یکصد و بیست و ششم و یکصد و سی و هشتم قانون اساسی است.

- حکم بند «۵» تبصره «۱۹» قانون بودجه سال ۱۳۹۹ تنفیذ شده در بند «۳» این تبصره، ماهیت بودجه‌ای نداشته و از جهت اصلاح قوانین دائمی، مغایر اصل پنجاه و دوم قانون اساسی است. همچنین طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، به جهت اصلاح قانون دائمی، تصویب آن نیاز به رأی دوسوم دارد.

- اصطلاح دستگاه اجرایی مندرج در بندهای «۸» و «۱۰» تبصره «۱۹» قانون بودجه سال ۱۳۹۹ تنفیذ شده در بند «۳» این تبصره، ابهام دارد.

- به جهت عدم تعیین ضوابط و ملاک‌های قانونی تغییر شرایط برای تغییر کاربری طرح (پروژه) در بند «۹» تبصره «۱۹» قانون بودجه سال ۱۳۹۹ تنفیذ شده در بند «۳» این تبصره، بند «۳» مزبور ابهام داشته و یا با اصل هشتاد و پنجم مغایر است.

- در جزء «۱۰» تبصره «۱۹» قانون بودجه سال ۱۳۹۹ تنفیذ شده در بند «۳» این تبصره، مداخله دو

۲-۲- اختصاص ۳۰٪ از درآمدهای حاصل از واگذاری به تعاونی‌های فراگیر ملی به منظور فقرزدایی.

۲-۲- ایجاد زیربنای اقتصادی با اولویت مناطق کمتر توسعه یافته.

۲-۲- اعطای تسهیلات (وجه اداره شده) برای تقویت تعاونی‌ها و نوسازی و بهسازی بنگاه‌های اقتصادی غیردولتی با اولویت بنگاه‌های واگذار شده و نیز برای سرمایه‌گذاری بخش‌های غیردولتی در توسعه مناطق کمتر توسعه یافته.

۲-۲- مشارکت شرکت‌های دولتی با بخش‌های غیردولتی تا سقف ۴۹٪ به منظور توسعه اقتصادی مناطق کمتر توسعه یافته. ۲-۲- تکمیل طرح‌های نیمه‌تمام شرکت‌های دولتی با رعایت بند «الف» این سیاست‌ها.

۱. ماده (۴۶)- به دستگاه‌های اجرایی مذکور در ماده (۱۶۰) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می‌شود به منظور ارتقای کیفیت خدمات و کاهش اعتبارات هزینه‌ای، نسبت به خرید خدمات، برای انجام مأموریت‌ها و وظایف قانونی غیرحاکمیتی خود از بخش غیردولتی به شرطی که متضمن اخذ هزینه اضافه از مردم نگردد، اقدام نمایند.

آیین‌نامه اجرایی این ماده بنابه پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

شخص (دستگاه اجرایی تابع استانی و استاندار) در اجرای مشارکت، از مصادیق نظام اداری ناصحیح بوده و با بند «۱۰» اصل سوم مغایر به نظر می‌رسد.

تبصره «۲۰»

- این تبصره و بندهای آن، به دلیل داشتن ماهیت غیربودجه‌ای، مغایر با اصل پنجاه و دوم قانون اساسی است. در این تبصره، دولت مجوزها و لوازم اجرای بودجه‌ریزی مبتنی بر عملکرد را پیش‌بینی کرده است؛ اما نکته کلی که در خصوص این تبصره وجود دارد این است که تبصره مزبور، واجد ابهامات و مسائلی است که تکلیف آن در این تبصره مشخص نشده است. به عنوان مثال، مشخص نیست با افزایش مهلت خرج به دستگاه تا دو سال، نحوه تفریغ بودجه و تهیه گزارش‌هایی از قبیل صورت‌حساب عملکرد بودجه چگونه خواهد بود؟ یا قیمت تمام‌شده در تفاهمنامه که تفاوت آن با هزینه قطعی، معیار پرداخت اضافی به کارکنان است، چگونه تعیین خواهد شد؟ یا نحوه محاسبه هزینه قطعی چگونه است؟ بنابراین با توجه به توضیحات پیش‌گفته، احکام این تبصره و بندهای آن، ماهیت بودجه‌ای نداشته و با اصل پنجاه و دوم قانون اساسی مغایر است.

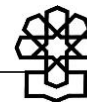
- اطلاق حکم این تبصره و بندهای آن که «مدارس دولتی» را از بودجه‌ریزی مبتنی بر عملکرد مستثنی نکرده است، مغایر بند «پ» ماده (۷) «قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران»^۱ است و در صورتی که حکم تبصره شامل مدارس دولتی بشود، با توجه به ماده (۱۸۵) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، برای تصویب نیاز به رأی دوسوم نمایندگان دارد.

بند «الف»

- حکم این بند، از جهت اینکه اثر مستقیم درآمدی یا هزینه‌ای ندارد، غیربودجه‌ای بوده و مغایر اصل پنجاه و دوم قانون اساسی است.

۱. ماده (۷) - به منظور انطباق بودجه‌های سنواتی با قانون برنامه ششم، انضباط مالی، اصلاح فرایند برنامه‌ریزی و بودجه‌ریزی و نظارت بر عملکرد و هزینه‌های دولت:

پ) دولت موظف است از سال اول اجرای قانون برنامه، سالانه اعتبارات بیست درصد (۲۰٪) دستگاه‌های اجرایی مندرج در قوانین بودجه سنواتی را به صورت بودجه‌ریزی بر مبنای عملکرد تنظیم نماید؛ به نحوی که در سال پایانی اجرای قانون برنامه، صد درصد (۱۰۰٪) دستگاه‌ها، دارای بودجه مبتنی بر عملکرد باشند. مفاد این بند شامل مدارس دولتی نمی‌شود.



بند «ب»

- اصطلاح «دستگاه‌های اجرایی» از حیث عدم تعیین قانون مبنای تعریف ابهام دارد.
- حکم این بند، علاوه بر اینکه اثر مستقیم درآمدی یا هزینه‌ای ندارد، از جهت اصلاح قانون دائمی (تبصره «۱» ماده (۶۴) «قانون محاسبات عمومی کشور»^۱، غیربودجه‌ای بوده و مغایر اصل پنجاه و دوم قانون اساسی است. همچنین طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، به جهت اصلاح قانون دائمی، تصویب آن نیاز به رأی دوسوم دارد.

بند «ج»

- حکم این بند، غیربودجه‌ای بوده و مغایر اصل پنجاه و دوم قانون اساسی است.
- اصطلاح «دستگاه‌های اجرایی» در همه اجزای این بند، ابهام دارد.
- حکم این بند و اجزای آن، به جهت اینکه اثر مستقیم درآمدی یا هزینه‌ای ندارد و یا اصلاح قوانین جاری است، غیربودجه‌ای بوده و مغایر اصل پنجاه و دوم قانون اساسی است. همچنین طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، به جهت اصلاح قانون دائمی، تصویب آن نیاز به رأی دوسوم دارد.
- حکم جزء «۲» این بند مبنی بر اعطای «اختیارات کامل» به دستگاه‌های اجرایی در «جابه‌جایی اعتبارات فصول هزینه»، مغایر اصول پنجاه و دوم، پنجاه و سوم و هشتاد و پنجم قانون اساسی است.
- در جزء «۳»، از جهت اصلاح قوانین دائمی، ماهیت بودجه‌ای نداشته و مغایر اصل پنجاه و دوم قانون اساسی است. همچنین طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، به جهت اصلاح قانون دائمی، تصویب آن نیاز به رأی دوسوم دارد. با توجه به اینکه بازخریدی در قانون مدیریت خدمات کشوری فاقد ضابطه مرتبط با موضوع این جزء است، در ذیل این جزء بر عبارت «وفق مقررات مربوط» تصریح شده است که نشان‌دهنده وضع قانون از طریق تصویب مقررات است و این امر مغایر با اصول هشتاد و پنجم و یکصد و سی و هشتم قانون اساسی است.

- با توجه به اینکه تشخیص مازاد بودن کارکنان و تعدیل آنان، بدون هیچ ضابطه‌ای و به‌طور مطلق به «واحد مجری» سپرده شده است، حکم ذیل جزء «۳» این بند، مغایر اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی بوده و از جهت ایجاد زمینه عملکرد تبعیض‌آمیز، مغایر بند «۹» اصل سوم قانون اساسی است.
- حکم جزء «۴» این بند، از جهت اعطای مجوز به دستگاه اجرایی برای هزینه‌کرد جهت «پرداخت‌های غیرمستمر به کارکنان»، آن هم بدون هیچ ضابطه‌ای و به‌طور مطلق، مغایر اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی بوده و می‌تواند زمینه فساد همانند فیش‌های نجومی شود.

۱. ماده (۶۴) - اعتبارات مصوب از محل درآمدهای اختصاصی تا آخر سال مالی در حدود وصولی درآمدهای مربوط قابل تعهد و پرداخت می‌باشد و مانده وجوه اعتبارات از محل درآمد اختصاصی مصرف نشده هر سال باید تا پایان فروردین ماه سال بعد به خزانه برگشت داده شود تا به حساب درآمد عمومی کشور منظور گردد. تعهداتی که تا آخر سال مالی با رعایت مقررات در حدود اعتبار مصوب و درآمدهای وصولی مربوط ایجاد شده و پرداخت نشده باشد، در سال‌های بعد از محل اعتبار موضوع بند «۱» ماده (۶۲) این قانون قابل پرداخت خواهد بود.

تبصره «۱» - هر مبلغ از درآمدهای اختصاصی موضوع این ماده که زائد بر میزان پیش‌بینی شده در بودجه‌های مصوب مربوط وصول شود، قابل مصرف نبوده و باید به حساب درآمد عمومی کشور واریز گردد.

بند «د»

- حکم جزء «۱» این بند، علاوه بر اینکه اثر مستقیم درآمدی یا هزینه‌ای ندارد، از جهت اصلاح قانون دائمی مواد (۶۳) و (۶۴) «قانون محاسبات عمومی کشور»^۱ مصوب ۱۳۶۶/۶/۱ و «قانون اصلاح مواد (۶۳) و (۶۴) قانون محاسبات عمومی کشور»^۲ مصوب ۱۳۷۹/۱۲/۱۵ و اصلاحات بعدی آن و نیز مغایرت با اصل سالانه بودن بودجه، غیربودجه‌ای بوده و مغایر اصل پنجاه‌دوم قانون اساسی به‌نظر می‌رسد. همچنین طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، به جهت اصلاح قانون دائمی، تصویب آن نیاز به رأی دوسوم دارد.

- حکم جزء «۲» این بند، علاوه بر اینکه اثر مستقیم درآمدی یا هزینه‌ای ندارد، از جهت اصلاح مواد (۹۸) و (۱۰۳) قانون محاسبات عمومی کشور، غیربودجه‌ای بوده و مغایر اصل پنجاه‌دوم قانون اساسی است. همچنین طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، به جهت اصلاح قانون دائمی، تصویب آن نیاز به رأی دوسوم دارد.

- در جزء «۲» مشخص نیست که هیئت‌مدیره یا هیئت‌عامل حسب مورد چه چیزی را گواهی می‌کند؛ چراکه صورت‌های مالی شرکت‌های دولتی موضوع ماده (۹۸) قانون محاسبات عمومی کشور به تصویب مجمع عمومی شرکت‌ها می‌رسد.

بندهای «ه» و «و»

- اصطلاح «دستگاه‌های اجرایی» به جهت داشتن تعاریف قانونی متعدد و مشخص نبودن ملاک بودن کدام‌یک از این تعاریف در این بندها، ابهام دارد.

بند «ز»

- در جزء «۲»، اصطلاح «شرکت‌های دولتی» به جهت داشتن تعاریف قانونی متعدد و مشخص نبودن ملاک بودن کدام‌یک از این تعاریف، ابهام دارد.

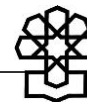
- در جزء «۳»، استفاده از واژه غیرفارسی (کد)، مغایر با اصل پانزدهم است.

- در جزء «۳»، اصطلاح «دستگاه‌های اجرایی» به جهت داشتن تعاریف قانونی متعدد و مشخص نبودن ملاک بودن کدام‌یک از این تعاریف، ابهام دارد.

۱. ماده (۶۲) - کلیه اعتبارات جاری و عمرانی (سرمایه‌گذاری ثابت) منظور در قانون بودجه کل کشور تا آخر سال مالی، قابل تعهد و پرداخت است و مانده وجوه اعتبارات مصرف نشده هر سال باید حداکثر تا پایان فروردین‌ماه سال بعد به خزانه برگشت داده شود. تعهداتی که تا آخر سال مالی مربوط با رعایت مقررات در حدود اعتبار مصوب ایجاد شده و پرداخت نشده باشد، در سال‌های بعد به‌شرح زیر قابل‌پرداخت خواهد بود:
۱-.....

ماده (۶۴) - اعتبارات مصوب از محل درآمدهای اختصاصی تا آخر سال مالی در حدود وصولی درآمدهای مربوط قابل تعهد و پرداخت می‌باشد و مانده وجوه اعتبارات از محل درآمد اختصاصی مصرف نشده هر سال باید تا پایان فروردین‌ماه سال بعد به خزانه برگشت داده شود تا به حساب درآمد عمومی کشور منظور گردد. تعهداتی که تا آخر سال مالی با رعایت مقررات در حدود اعتبار مصوب و درآمدهای وصولی مربوط ایجاد شده و پرداخت نشده باشد، در سال‌های بعد از محل اعتبار موضوع بند «۱» این قانون قابل پرداخت خواهد بود.

۲. ماده‌واحد (اصلاحی ۱۳۹۳/۱۲/۴) - مهلت‌های مذکور در مواد (۶۳) و (۶۴) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱ برای تعهد و پرداخت هزینه‌های جاری و عمرانی (سرمایه‌گذاری ثابت) اعم از اینکه از محل اعتبارات عمومی و یا اختصاصی تأمین شده [و] در مورد اعتبارات هزینه‌ای تا پایان سال مالی و اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای تا پایان فروردین‌ماه سال بعد توسط خزانه‌داری کل کشور در اختیار دستگاه‌های اجرایی قرار گرفته باشند، به‌ترتیب برای هزینه‌های جاری پایان فروردین‌ماه و هزینه‌های عمرانی پایان تیرماه سال بعد اصلاح می‌گردد. مانده وجوه مصرف نشده تا تاریخ‌های مذکور پس از انقضای مهلت، ظرف ده روز به خزانه واریز می‌گردند. کلیه قوانین و مقررات عام و خاص مغایر از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون لغو می‌گردند.



تبصره «۲۱»

بند «الف»

- در جزء «۱»، تصریح بر عبارت «و شرکت‌های دولتی» بعد از عبارت دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۲۹) قانون برنامه ششم توسعه، زاید است؛ زیرا شرکت‌های دولتی یکی از مصادیق آن دستگاه‌ها هستند.

بند «ب»

- این بند ماهیت بودجه‌ای نداشته و با اصل پنجاه و دوم مغایر است.
- حکم این بند، از حیث نقض نظام اداری صحیح (موضوع بند «۱۰» اصل سوم) قابل تأمل است. تصمیم‌گیری در خصوص مسائل استخدامی سازمان‌هایی که تابع قوه مجریه نیستند و از محل منابع داخلی خود اقدام به جذب نیروی انسانی می‌کنند، نباید منوط به تأیید سازمان‌های برنامه و بودجه یا اداری و استخدامی شود.
- واژه قانون مصرح در ذیل این بند، ابهام دارد.

- تصویب دستورالعمل این بند توسط سازمان‌های برنامه و بودجه یا اداری و استخدامی، با توجه به دایره شمول آن، با اصول متعدد قانون اساسی مغایر به نظر می‌رسد.

بند «ج»

- این بند ماهیت بودجه‌ای نداشته و با اصل پنجاه و دوم مغایر است.
- استفاده از واژه غیرفارسی (لیست) در فراز دوم، مغایر با اصل پانزدهم قانون اساسی است.

بند «د»

- حکم این بند، به جهت شمول آن نسبت به نیروهای مسلح، علاوه بر مغایرت با بند «۴» اصل یکصد و نهم، مغایر با تبصره بند «الف» ماده (۵) قانون برنامه ششم توسعه^۱ است و جهت تصویب **به رأی دوسوم نمایندگان نیاز دارد**؛ البته حتی با رأی دوسوم نیز با بند «۴» اصل یکصد و نهم مغایر است.

- جزء «۱» از حیث تصریح بر اینکه برنامه عملیاتی به سازمان برنامه و بودجه ارائه شود با بند «الف» ماده (۵) قانون برنامه ششم توسعه^۲ مغایر است و باید هماهنگی با سازمان ملی بهره‌وری ایران انجام شود؛ فلذا جهت تصویب **به رأی دوسوم نمایندگان نیاز دارد**. همین ایراد در خصوص جمله آخر و مسئله آیین‌نامه اجرایی وجود دارد.

۱. تبصره - این حکم در خصوص نیروهای مسلح با اذن فرمانده کل قوا از طریق ستاد کل نیروهای مسلح اجرا می‌شود.
۲. الف) دستگاه‌های اجرایی و نیروهای مسلح مکلفند برای محور قرار دادن رشد بهره‌وری در اقتصاد، ضمن اجرایی نمودن چرخه مدیریت بهره‌وری در مجموعه خود، تمهیدات لازم را برای عملیاتی نمودن این چرخه در واحدهای تحت تولید خود با هماهنگی سازمان ملی بهره‌وری ایران فراهم نموده و گزارش سالانه آن را به سازمان ملی بهره‌وری ایران ارائه نمایند. دستگاه‌های اجرایی مکلفند در شش ماه نخست اجرای قانون برنامه، برنامه‌های عملیاتی خود برای ارتقای بهره‌وری از طریق تسهیل و تشویق فعالیت‌های غیردولتی در حوزه‌های مربوطه را به تأیید سازمان ملی بهره‌وری رسانده و این سازمان نیز حداکثر ظرف مدت یک سال مجموعه اقدامات مذکور را به تصویب هیئت وزیران برساند.

بند «و»

- تصویب آیین‌نامه‌های قانون بودجه با توجه به یک ساله بودن بودجه، ضرورت دوچندانی دارد و عدم تصویب آنها عملاً موجب اضرار به مردم می‌شود. بر این اساس لازم است ضمانت اجرای عدم تصویب آیین‌نامه به میزان متناسب و بازدارنده (مثلاً تذکر در مرتبه اول به مسئول مربوطه برای وضع مقررات ظرف یک هفته، جزای نقدی درجه یک (تا یک ماه بعد از مهلت وضع مقررات) و در صورت استمرار استنکاف، انفصال موقت یا دائم مسئول متخلف) وضع شود.

جداول

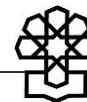
- به‌طور کلی، درج حکم در ذیل جداول، خارج از عرف تقنینی و مخالف با قواعد قانون‌نویسی صحیح است. لذا ضروری است این احکام در صورت لزوم به ماده‌واحده یا تبصره‌های آن منتقل شوند.
- در شماره‌گذاری جداول، جداول شماره ۱۴ و ۱۷ وجود ندارد که یا ناشی از اشتباه در شماره‌گذاری است و یا عدم ارائه کامل جداول به مجلس.

جدول ۵

- درج عدد ۱ در مقابل ردیف‌های شماره ۱۶۰۱۳۶، ۱۶۰۱۶۲، ۲۱۰۱۱۲، ۳۱۰۴۰۳، ۳۱۰۴۰۴، ۳۱۰۹۰۰، ۳۱۰۹۰۱ و ... فاقد ماهیت بودجه‌ای است؛ اگر منبعی برآورد نشود، چگونه می‌توان لایحه بودجه را جامع دانست. این امر با اصول متعدد قانون اساسی از جمله اصول پنجاه‌ودوم و پنجاه‌وسوم مغایرت دارد.

جدول ۷

- تصریح بر عناوین برخی اشخاص مانند سازمان غذا و دارو (جدول ۷ با کد دستگاه به شماره ۱۲۹۴۰۰ و سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور (مثلاً در جدول (۷-۱) با کد دستگاه به شماره ۱۰۵۶۰۰ و سازمان امور دانشجویان (با شماره طبقه‌بندی ۱۱۳۵۷۹) به دلیل نداشتن اساسنامه مصوب قانونی، با اصل هشتادوپنجم قانون اساسی مغایر است. همچنین به‌اشتباه عنوان این سازمان، سازمان امور شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور درج شده است که باید لفظ «امور» حذف شود.
- تصریح بر کمک بودن برخی از اعتبارات این جدول، نظیر شماره‌های ۱۰۱۰۰۲ و ۱۰۱۰۶۵، ناقض نظارت حداکثری دیوان محاسبات بر مصارف بودجه‌ای بوده و مغایر با اصل پنجاه‌وپنجم به‌نظر می‌رسد.
- حکم به «تأمین و پرداخت حقوق و مزایای اجتناب‌ناپذیر کارکنان و بازنشستگان لشکری و کشوری از تمامی ردیف‌های هزینه‌ای مصوب این قانون» در ذیل جدول ۷، اولاً به‌معنای واگذاری صلاحیت



گسترده به سازمان برنامه و بودجه برخلاف اصول پنجاه و دوم و پنجاه و سوم قانون اساسی است و ثانیاً به دلیل فقدان تعریف قانونی از «حقوق و مزایای اجتناب‌ناپذیر»، حکم مزبور ابهام دارد که این ابهام با بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری و بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری مغایر است.

- در ذیل جدول ۷، حکم مقرر مبنی بر عدم رعایت ماده (۷۹) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت، ماهیت بودجه‌ای نداشته و مغایر با اصل پنجاه و دوم است؛ توزیع اعتبارات با توافق سازمان برنامه و بودجه، مغایر با صلاحیت تصویبی مجلس (یعنی مغایر اصول پنجاه و دوم و هشتاد و پنجم) و ناقض استقلال نیروهای مسلح تحت فرماندهی مقام معظم رهبری (موضوع بند «۴» اصل یکصد و دهم) به نظر می‌رسد.

- در ذیل جدول ۷، جواز جابه‌جایی از اعتبار هزینه‌ای اختصاصی به اعتبار تملک دارایی سرمایه‌ای اختصاصی، بدون تعیین ضابطه مغایر با صلاحیت تصویبی مجلس در مورد بودجه، مندرج در اصل پنجاه و دوم است و در حکم تفویض تقنین بوده و مغایر با اصل هشتاد و پنجم است.

جدول ۹

- تصریح بر جمعی - خرجی بودن اعتبارات در این جدول و با شماره‌های ۵۳۰۰۰۰-۲ و ۱۰-۵۳۰۰۰۰ و ... با صدر اصل پنجاه و سوم مغایرت دارد.

- درج عدد ۱ در مقابل ردیف‌های شماره ۲۰-۵۳۰۰۰۰ و ۲۴-۵۳۰۰۰۰ و ... فاقد ماهیت بودجه‌ای است؛ اگر منبعی برآورد نشود، چگونه می‌توان لایحه بودجه را جامع دانست. این امر با اصول متعدد قانون اساسی از جمله اصول پنجاه و دوم و پنجاه و سوم مغایرت دارد.

جدول ۱۰

- حکم اول ذیل جدول ۱۰-۱، مغایرت‌هایی با ماده (۴۴) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) دارد و چون این قانون، طبق ماده (۱۲۲) قانون برنامه، جزئی از قانون برنامه است، تصویب حکم مزبور براساس ماده (۱۸۵) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، نیاز به رأی دوسوم نمایندگان دارد.

- حکم ذیل جدول ۱۰-۱ مبنی بر جواز جابه‌جایی ۱۰ درصدی اعتبارات توسط شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان، با اصول پنجاه و دوم و پنجاه و سوم قانون اساسی، مغایر به نظر می‌رسد.

جدول ۱۳

- ردیف ۸ از جدول ۱۳ با عنوان «اعتبارات موضوع ماده (۲۹) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم و چهارم قانون اساسی»، حاوی هزینه‌هایی برخلاف جزء «۲» بند «د» سیاست‌های کلی اصل چهارم و چهارم قانون اساسی است. هرچند بر «بازسازی ساختاری، تعدیل نیروی انسانی و آماده‌سازی

بنگاه‌ها جهت واگذاری» در ماده (۲۹) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی تصریح شده است؛ سیاست‌های کلی نظام به استناد ماده (۱۲۳) قانون برنامه ششم توسعه و مرجع وضع آنها اعتباری فراتر از قانون مزبور دارند و باید دولت و مجلس، در صورت تعارض سیاست کلی و قانون، مفاد سیاست کلی را اجرا کنند؛ حال آنکه در جزء «۱» این بند و در جدول ۱۳، بر ردیف‌های ۱ تا ۶ جدول مزبور عیناً در جزء «۲» بند «د» سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی تصریح شده است و ردیف ۷ نیز مستند به ذیل بند «ج» سیاست‌های کلی مذکور با عنوان الزامات واگذاری است که اشعار می‌دارد: «تخصیص درصدی از منابع واگذاری جهت حوزه‌های نوین با فناوری پیشرفته در راستای وظایف حاکمیتی مجاز است.»

- با توجه به ارقام مندرج در جمع کل و ردیف ۲ جدول ۱۳، سهم ۳۰ درصدی تعاونی‌های فراگیر ملی موضوع بند «د» سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی رعایت نشده است؛ لذا این جدول از این حیث، به دلیل مغایرت با سیاست کلی مزبور، با اصول پنجاه و هفتم و یکصد و سه قانون اساسی مغایر است. بر این اساس، تصریح بر قید «با تأکید بر تقویت تعاونی‌ها» در جزء «۱» این بند، نقض صریح اسناد بالادستی و قوانین لازم‌الاجراست.

جدول ۱۴

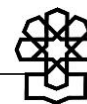
- چنین جدولی وجود ندارد.

جدول ۱۶

- در خصوص احکام مندرج در جدول ۱۶، قانونگذار در قانون بودجه سال ۱۳۹۰ تعرفه خدمات دولتی را در ضمن احکام ماده واحده قانون بودجه (بندهای «۵۲» تا «۶۴») تعیین کرده بود؛ ولی در لوائح بودجه سال‌های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲ این احکام با اصلاحاتی در جدول ۱۶ ذکر شده است. از آنجاکه طبق ماده (۳۷) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶ «پیش‌بینی درآمد و یا سایر منابع تأمین اعتبار در بودجه کل کشور مجوزی برای وصول از اشخاص تلقی نمی‌گردد و در هر مورد احتیاج به مجوز قانونی دارد»، لازم است این تغییرات در قانون وصول برخی از درآمدهای دولت بیان شود و الا لازم‌الاجرا نیستند؛ به علاوه، احکام مندرج در این جدول، به دلیل داشتن ماهیت غیربودجه‌ای، با اصل پنجاه و دوم مغایر هستند.

جدول ۱۷

جدولی با این شماره وجود ندارد.



جدول ۱۹

- اطلاق حکم اول مندرج در ذیل جدول ۱۹ مبنی بر امکانپذیر بودن استفاده از فاینانس برای طرح‌های مندرج در این جدول، در صورتی که مقید به سقف مجاز قانونی نشود، مغایر با مصوبه شماره ۹۴۳۴۴/۰۱۰۱ مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۲۳ مجمع تشخیص مصلحت نظام بوده و در نتیجه مغایر با شرع و قانون اساسی است.

- حکم دوم مندرج در ذیل جدول ۱۹ مبنی بر اقدام به اجرای طرح‌های موضوع این جدول بر اساس مجوز ماده (۳۲) قانون برنامه چهارم یا ماده (۲۱۵) قانون برنامه پنجم، نظر به منقضی شدن زمان اعتبار این دو قانون، محل اشکال است. به علاوه، با توجه به اینکه اطلاق استفاده از تسهیلات مالی خارجی به دلیل اشمال آن بر ربا مغایرت با شرع دارد، حکم دوم مندرج در ذیل این جدول با اصول حقوقی و موازین شرع و اصل چهارم قانون اساسی مغایرت دارد.

جدول ۲۰

- امکانپذیر بودن استفاده از فاینانس در خصوص حکم آخر ذیل جدول ۲۰، در صورتی که مقید به سقف مجاز قانونی نشود، مغایر با مصوبه شماره ۹۴۳۴۴/۰۱۰۱ مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۲۳ مجمع تشخیص مصلحت نظام بوده و در نتیجه مغایر با شرع و قانون اساسی است.

- حکم اول ذیل جدول ۲۰ به دلیل عدم شفافیت قیود توزیع اعتبارات و یا تشخیص این قیود توسط سازمان برنامه و بودجه، به معنای تفویض تصویب جدول ۲۰ بودجه به این سازمان است که این امر با اصول پنجاه و دوم و هشتاد و پنجم مغایر است.

پیوست‌ها

پیوست ۱

- همان‌طور که در ذیل تبصره «۱۹» بیان شد، مشارکت عمومی - خصوصی به جهت ابهامات قانونی محل ایراد است.

پیوست ۳

- فهرست شرکت‌های دولتی، در این پیوست به صورت کامل نیامده است که این امر مغایر با اصل جامعیت بودجه موضوع اصول پنجاه و دوم و پنجاه و سوم قانون اساسی است. براساس گزارش تفریغ بودجه سال ۱۳۹۶، بودجه ۱۷ شرکت دولتی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ درج نشده بود. براساس دادنامه شماره ۱۵۵۹ مورخ ۱۳۹۷/۷/۱۰ هیئت عمومی دیوان عدالت اداری، شرکت سرمایه‌گذاری بیمه خدمات درمانی، شرکت دولتی است. لذا باید نام آن در پیوست ۳ بیاید که نیامده است. همچنین می‌توان به شرکت آتیه‌سازان حافظ و شرکت فارما شیمی اشاره کرد که آنها نیز شرکت دولتی هستند و در این فهرست درج نشده‌اند.

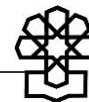
- ایراد فوق در خصوص عدم درج شرکت‌های دولتی وابسته به مؤسسات عمومی غیردولتی نیز وجود دارد که به رغم استفاده از منابع عمومی، در پیوست‌های بودجه درج نمی‌شوند. توضیح اینکه تعریف ماده (۴) قانون مدیریت خدمات کشوری،^۱ جامع‌تر از تعریف ماده (۴) قانون محاسبات عمومی کشور^۲ (که به نادرستی تعاریف مندرج در آن، ملاک تنظیم لایحه بودجه قرار می‌گیرد) است و با این حال، صرف ملاک دانستن میزان سهام و عدم توجه به نحوه مدیریت شرکت، با روح قانون اساسی و مفاد اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی مبنی بر ماهیت تقنینی داشتن اساسنامه مؤسسات وابسته به دولت، مغایرت دارد. برخی از شرکت‌های وابسته به مؤسسات عمومی غیردولتی، عملاً توسط دولت (حکومت)، مدیریت و اداره می‌شوند که طبق اصول پنجاه و دوم و پنجاه و سوم قانون اساسی، باید بودجه کل کشور مشتمل بر بودجه آنها نیز باشد.

- در اولین پیوست از پیوست ۳ لایحه با عنوان «فهرست شرکت‌های موضوع بند «ج» تبصره «۲» قانون بودجه سال ۱۳۹۹»، بودجه شرکت‌های دولتی را به صورت ناقص ارائه کرده است که در آن

۱. ماده (۴) - شرکت دولتی: بنگاه اقتصادی است که به موجب قانون برای انجام قسمتی از تصدی‌های دولت به موجب سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی، ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری جزء وظایف دولت محسوب می‌گردد، ایجاد و بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) سرمایه و سهام آن متعلق به دولت می‌باشد. هر شرکت تجاری که از طریق سرمایه‌گذاری وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی و شرکت‌های دولتی منفرداً یا مشترکاً ایجاد شده مادام که بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) سهام آنها منفرداً یا مشترکاً متعلق به واحدهای سازمانی فوق‌الذکر باشد شرکت دولتی است.

۲. ماده (۴) - شرکت دولتی واحد سازمانی مشخصی است که با اجازه قانون به صورت شرکت ایجاد شود و یا به حکم قانون و یا دادگاه صالح ملی شده و یا مصادره شده و به عنوان شرکت دولتی شناخته شده باشد و بیش از ۵۰ درصد سرمایه آن متعلق به دولت باشد. هر شرکت تجاری که از طریق سرمایه‌گذاری شرکت‌های دولتی ایجاد شود، مادام که بیش از پنجاه درصد سهام آن متعلق به شرکت‌های دولتی است، شرکت دولتی تلقی می‌شود.

۳. «ج» ... سازمان برنامه و بودجه کشور موظف است اطلاعات مربوط به کلیه شرکت‌هایی را که مجموع سهام دولت و شرکت‌های دولتی در آنها کمتر از پنجاه درصد (۵۰٪) است، به تفکیک میزان سهام، مبلغ سود واریزی و اطلاعات عملکردی به صورت مستقل در پیوست ذی‌ربط لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور درج و ارائه کند.»



مبلغ سود سهام واریزی و اطلاعات عملکردی مشخص نشده است. لذا دولت به تکلیف مقرر در بند «ج» مزبور نیز به صورت ناقص عمل کرده است.

- در اولین پیوست از پیوست ۳ لایحه، بودجه شرکت‌های دولتی را از حیث شمول مصداقی، به صورت ناقص ارائه کرده است. به عنوان مثال، اسم شرکت‌های توزیع برق استانی که ذیل شرکت مادر تخصصی توانیر هستند در این پیوست نیامده است. لذا دولت به تکلیف مقرر در بند «ج» مزبور نیز به صورت ناقص عمل کرده است.

گزارش بودجه استانی

- براساس اصل چهل‌وهشتم قانون اساسی، «در بهره‌برداری از منابع طبیعی و استفاده از درآمدهای ملی در سطح استان‌ها و توزیع فعالیت‌های اقتصادی میان استان‌ها و مناطق مختلف کشور، باید تبعیض در کار نباشد، به طوری که هر منطقه فراخور نیازها و استعداد رشد خود، سرمایه و امکانات لازم در دسترس داشته باشد». توجه به این اصل و احیای آن، به انقلاب اقتصادی در کشور منجر خواهد شد.

- متأسفانه در قوانین کشور به جای توجه به دو معیار مصرح در اصل چهل‌وهشتم درخصوص استفاده از درآمدهای ملی در سطح استان‌ها و توزیع فعالیت‌های اقتصادی میان استان‌ها، استان‌ها براساس میزان مشارکت در تولید درآمد ملی از آن برخوردار می‌شوند. این انحراف بنیادین از قانون اساسی در لایحه بودجه نیز به رسمیت شناخته شده است. به عنوان نمونه، فارغ از بودجه استان‌ها (موضوع جدول ۱۰) که خود نیازمند بررسی مستقلی است، می‌توان به این گزارش پیوست شده به لایحه اشاره کرد.

نتیجه‌گیری

لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور در قالبی مشابه لوایح بودجه تقدیمی دولت در سال‌های اخیر، ارائه شده است. این گزارش، فارغ از نکات و ملاحظات فنی و تخصصی از منظر اقتصادی، فرهنگی و ...، لایحه پیش رو را از منظر حقوق عمومی مورد بررسی قرار داده است. اهم ایرادهایی که متوجه این لایحه است عبارتند از:

۱. عدم دقت و واقع‌بینی لازم در برآورد منابع بودجه

شرایط کشور و کسری بودجه دولت در سال‌های اخیر، مستلزم بودجه‌ریزی مبتنی بر صرفه‌جویی و رعایت اصول دقت و صرفه است. با این وجود، پیش‌بینی منابع فاقد عملکرد و برآورد منابع بیش از آنچه قابل تحقق است، نشانگر بی‌دقتی یا عدم واقع‌بینی مقامات اجرایی در تنظیم لایحه بودجه است.

۲. فشار بر منابع صندوق توسعه ملی خارج از چارچوب قانونی مقرر

برداشت‌های غیرقانونی از صندوق، موجب انحراف صندوق توسعه ملی از اهداف تأسیسی خود مبنی بر «تغییر نگاه به نفت و گاز و درآمدهای حاصل از آن، از منبع تأمین بودجه عمومی به منابع و سرمایه‌های زاینده اقتصادی» می‌شود. راهکار حقوقی تأمین کسری بودجه دولت، وابستگی به درآمدهای نفتی و اتکا به منابع صندوق توسعه ملی نیست بلکه رعایت اصل صرفه‌جویی، انضباط مالی و دقت در برآورد و انجام هزینه است.

۳. عدم رعایت اصل جامعیت بودجه و عدم پوشش نهادی

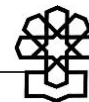
براساس اصول پنجاه‌ودوم و پنجاه‌وسوم قانون اساسی، باید لایحه بودجه مشتمل بر هر نهاد و شخصی باشد که از منابع عمومی استفاده می‌کند. به‌عنوان نمونه، پیوست ۳ لایحه حاوی تمامی شرکت‌هایی که باید در بودجه دیده شوند، نیست.

۴. عدم رعایت اصل شفافیت بودجه

ابهام در تعریف برخی اصطلاحات بنیادین بودجه، فقدان اسناد همراه جهت تصمیم‌گیری درخصوص بخش‌های مهم لایحه و درج عدد ۱ در مقابل ردیف‌ها، موجب عدم شفافیت و ابهام می‌شود. این ابهام، از عوامل تضعیف امنیت قضایی مردم (موضوع بند «۱۴» اصل سوم قانون اساسی) و عدم ثبات در نظام اقتصادی کشور است.

۵. درج احکام متعدد با ماهیت غیربودجه‌ای و اصلاح قوانین دائمی

بند «۳» ماده (۱۳۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی، لوایح قانونی که از طرف دولت به مجلس پیشنهاد می‌شوند، باید دارای موادی متناسب با اصل موضوع و عنوان لایحه باشند. برای مثال در لایحه بودجه، علی‌القاعده احکامی که آورده می‌شوند باید متناسب با عنوان لایحه و دارای ماهیت بودجه‌ای باشند؛ احکامی که ماهیت غیربودجه‌ای دارند یعنی ارتباطی با پیش‌بینی دخل و خرج کشور ندارند و مربوط به سایر موضوع‌ها هستند، نباید در لایحه بودجه ذکر شوند. همچنین طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه



داخلی مجلس، به جهت اصلاح قانون دائمی، تصویب آن نیاز به رأی دوسوم دارد.

۶. عدم رعایت اصل پنجاهوسوم قانون اساسی در برخی موارد

عدم تمرکز تمامی دریافت‌های دولت در خزانه، پرداخت مستقیم از محل دریافت‌های دولت، عدم تعیین سقف برای پرداخت‌ها، اعتبارات جمعی - خرجی و همچنین تهاتر میان دیون و مطالبات از مصادیق نقض اصل پنجاهوسوم قانون اساسی در لایحه است.

۷. مغایرت با برخی سیاست‌های کلی نظام، ابلاغی مقام معظم رهبری؛ به خصوص سیاست‌های کلی ناظر بر حوزه اقتصاد و امور مالی.

۸. تصریح بر عنوان برخی مؤسسه‌های عمومی فاقد قانون مؤسس.

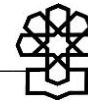
۹. تفویض غیرقانونی صلاحیت قانونگذاری و مغایرت با اصل هشتادوپنجم.

۱۰. تفویض غیرقانونی صلاحیت مقررات‌گذاری و مغایرت با اصل یکصدوسی‌وهشتم.

پیوست‌ها

پیوست ۱. بررسی مفاد بودجه

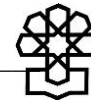
ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
		بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور از حیث منابع و مصارف بالغ بر بیست و چهار میلیون و سیصد و پنجاه و هفت هزار و هفتاد و هشت میلیارد و نهصد و هشتاد و شش میلیون (۲۴,۳۵۷,۰۷۸,۹۸۶,۰۰۰,۰۰۰) ریال به شرح زیر است:	
	الف	منابع بودجه عمومی دولت از لحاظ درآمدها و واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای و مالی و مصارف بودجه عمومی دولت از حیث هزینه‌ها و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و مالی، بالغ بر نه میلیون و دویست و نود و هشت هزار و دویست و هفده میلیارد و یکصد و هفتاد و هفت میلیون (۹,۲۹۸,۲۱۷,۱۷۷,۰۰۰,۰۰۰) ریال شامل: ۱. منابع عمومی بالغ بر هشت میلیون و چهارصد و سیزده هزار و چهارصد و بیست و هفت میلیارد و پانصد و بیست و هشت میلیون (۸,۴۱۳,۴۲۷,۵۲۸,۰۰۰,۰۰۰) ریال ۲. درآمد اختصاصی وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی بالغ بر هشتصد و هشتاد و چهار هزار و هفتصد و هشتاد و نه میلیارد و ششصد و چهل و نه میلیون (۸۸۴,۷۸۹,۶۴۹,۰۰۰,۰۰۰) ریال	- حکم این بند به دلیل غیرواقعی بودن منابع برآورد شده و بیش برآورد منابع عمومی موجب شده است تا تراز بودن و تعادل داشتن بودجه محل تأمل باشد. - بند «۵۲» سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه حکم به «تخصیص حداقل ۵ درصد بودجه عمومی کشور برای بنیه دفاعی» کرده است. لایحه از حیث عدم تضمین تخصیص حداقل ۵ درصد بودجه عمومی دولت برای بنیه دفاعی کشور اشکال دارد. باید تحت حکمی در بودجه، تخصیص سهم مزبور تضمین شود والا این امر، با بند «الف» با سیاست مزبور و به تبع آن، با اصول پنجاه و هفتم و یکصد و نهم قانون اساسی مغایر به نظر می‌رسد.
	ب	- بودجه شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت از لحاظ درآمدها و سایر منابع تأمین اعتبار بالغ بر پانزده میلیون و ششصد و نوزده هزار و پانصد و هفتاد میلیارد و چهارصد و شصت و دو میلیون (۱۵,۶۱۹,۵۷۰,۴۶۲,۰۰۰,۰۰۰) ریال و از حیث هزینه‌ها و سایر پرداخت‌ها بالغ بر پانزده میلیون و ششصد و نوزده هزار و پانصد و هفتاد میلیارد و چهارصد و شصت و دو میلیون (۱۵,۶۱۹,۵۷۰,۴۶۲,۰۰۰,۰۰۰) ریال	- بودجه شرکت‌های دولتی مقرر در پیوست شماره ۳ که حدود ۶۴ درصد بودجه کل کشور است، به صورت اجمالی و نه تفصیلی آمده است. با توجه به اصل تفصیل بودجه (مستنبط از اصل پنجاه و پنجم قانون اساسی) و لزوم نظارت دیوان محاسبات بر اینکه هر وجهی در محل خود هزینه شود، تصویب اجمالی بودجه شرکت‌های دولتی از حیث مغایرت با اصل پنجاه و پنجم قانون اساسی محل تأمل است. به علاوه، حکم اصل پنجاه و دوم قانون اساسی مبنی بر تصویب بودجه کل کشور که شامل بودجه شرکت‌های دولتی است، دلالت بر رسیدگی غیر اجمالی و تصویب بودجه شرکت‌های دولتی می‌کند؛ البته نحوه رسیدگی و تصویب بودجه شرکت‌های دولتی به دلیل استقلال حقوقی آنها باید به تریبی غیر از رسیدگی و تصویب بودجه وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی باشد.



ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
			<p>- در قوانین عادی نیز حکم بندهای «۵» و «۱۱» ماده (۱) قانون برنامه و بودجه کشور مصوب ۱۳۵۱، ماده (۱) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶ و ماده (۲) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰ نیز این برداشت را به ذهن متبادر می‌کنند که بودجه شرکت‌های دولتی باید به‌صورت تفصیلی به تصویب مجلس برسد.</p> <p>- استفاده از عبارت «مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت» هرچند تبدیل به یک رویه در قوانین بودجه سنواتی شده است، نقض مکرر ماده (۱۳۰) قانون محاسبات عمومی مصوب ۱۳۶۶ است. طبق این ماده «...ایجاد یا تشکیل سازمان دولتی با توجه به مواد (۲) و (۳) و (۴) این قانون منحصراً به‌صورت وزارتخانه یا مؤسسه دولتی یا شرکت دولتی مجاز خواهد بود. کلیه مؤسسات انتفاعی و بازرگانی وابسته به دولت و سایر دستگاه‌های دولتی که به‌صورتی غیر از وزارتخانه یا مؤسسه دولتی یا شرکت دولتی ایجاد شده و اداره می‌شوند مکلفند حداکثر ظرف مدت یک‌سال از تاریخ اجرای این قانون با رعایت مقررات مربوط وضع خود را با یکی از سه وضع حقوقی تطبیق دهند والا با انقضای این فرصت، مؤسسه دولتی محسوب و تابع مقررات این قانون در مورد مؤسسات دولتی خواهند بود».</p> <p>البته تا به امروز از مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت، سازمان بنادر و دریانوردی ایران و سازمان صنایع دفاع باقی مانده‌اند که بودجه آنها در پیوست شماره ۳ لایحه بودجه درج شده است. در نتیجه عبارت مزبور در بند «ب»، به دلیل نقض قانون دائمی، ماهیت بودجه‌ای نداشته و از این جهت، با اصل پنجاه‌دوم قانون اساسی مغایر است.</p> <p>- همچنین بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری ابلاغی ۱۳۹۸/۷/۶ مقام معظم رهبری حکم به «انسجام قوانین و عدم تغییر یا اصلاح ضمنی آنها بدون ذکر شناسه تخصصی» به‌عنوان یکی از «اصول قانونگذاری و قانون‌نویسی» کرده است؛ تصریح بر «مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت» مغایر با سیاست کلی مزبور است.</p>
تبصره ۱	الف	سهم صندوق توسعه ملی از منابع حاصل از صادرات نفت و میعانات گازی و خالص صادرات گاز بیست درصد (۲۰٪) تعیین می‌شود. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است با وصول منابع، بلافاصله	- در این بند، برخلاف حکم صریح بند «۱۰» سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه ابلاغی

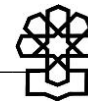
ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
		نسبت به واریز این وجوه و سهم چهاردهونیم درصد (۱۴/۵٪) شرکت ملی نفت ایران از کل صادرات نفت خام و میعانات گازی (معاف از تقسیم سود سهام دولت) و سهم چهاردهونیم درصد (۱۴/۵٪) شرکت دولتی تابعه وزارت نفت از محل خالص صادرات گاز طبیعی (معاف از تقسیم سود سهام دولت و مالیات با نرخ صفر) و همچنین سهم سه درصد (۳٪) موضوع ردیف درآمدی ۲۱۰۱۰۹ جدول شماره ۵ این قانون اقدام کند. مبالغ مذکور به صورت ماهیانه واریز و از ماه یازدهم سال محاسبه و تسویه می‌شود. مابه‌التفاوت سهم بیست درصد (۲۰٪) تعیین شده تا سهم قانونی سی‌وهشت درصد (۳۸٪) صندوق توسعه ملی از محل ورودی این صندوق به نسبت سهم صندوق و دیگر اجزا در سال ۱۴۰۰ به‌عنوان بدهی دولت و وام تلقی می‌شود و بازپراخت آن به صندوق با سازوکاری است که هیئت امنای صندوق توسعه ملی مشخص می‌کند.	۱۳۹۴/۴/۹ و بند «۱۸» سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی ابلاغی ۱۳۹۲/۱۱/۳۰ مقام معظم رهبری و جزء «۱» بند «ب» ماده (۷) قانون برنامه ششم توسعه، ^۳ سهم صندوق توسعه ملی، بیست درصد (۲۰٪) تعیین شده است و مابه‌التفاوت تا ۳۸ درصد سهم صندوق، به‌عنوان وام به دولت تلقی شده است. در نتیجه این بند به دلیل مغایرت با بند «۱۰» سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه، با اصل پنجاه‌وهفتم و بند «۱» اصل یکصدودهم قانون اساسی مغایر به نظر می‌رسد. بر اساس اسناد بالادستی، باید سهم صندوق توسعه، ۳۸ درصد باشد و هیئت امنای این صندوق نیز اولاً مجاز به اعطای وام به صورت ریالی نیستند، بلکه باید تسهیلات را به صورت ارزی ارائه کنند و تحدید تسهیلات، به وام که معنایی اخص از تسهیلات است، ایراد دارد و ثانیاً تسهیلات باید به بخش غیردولتی داده شود و نه به دولت.
		گزارش هزینه‌کرد وجوه سهم چهاردهونیم درصد (۱۴/۵٪) مربوط به سهم شرکت ملی نفت ایران و شرکت دولتی تابعه وزارت نفت هر سه ماه یکبار توسط وزارت نفت به مجلس شورای اسلامی و کمیسیون‌های برنامه و بودجه و محاسبات و انرژی مجلس شورای اسلامی و سازمان برنامه و بودجه کشور ارائه می‌شود.	- پذیرش ضمنی «شرکت ملی گاز ایران»، به دلیل نداشتن اساسنامه قانونی آن شرکت، مغایر با اصل هشتادوپنجم قانون اساسی است. اساسنامه مصوب ۱۳۵۶ این شرکت (پیش از انقلاب)، بر اساس ماده (۴) قانون نفت ^۴ لغو شده است و نیز اساسنامه مزبور، شائبه مغایرت با شرع و قانون اساسی دارد. این ایراد بارها در نظرات شورای نگهبان تکرار شده است. برای مثال، بند اول ایراد شورای نگهبان در مورد لایحه بودجه سال ۱۳۹۱ نیز دقیقاً به همین موضوع اختصاص یافته بود. ^۵ سهل‌انگاری مجلس در رسمیت دادن به شرکت ملی گاز که فاقد اساسنامه قانونی است، موجب تأیید، تشویق و استمرار

۱. «۱۰-... واریز سالیانه ۳۰ درصد از منابع حاصل از صادرات نفت و میعانات گازی و خالص صادرات گاز به صندوق توسعه ملی و افزایش حداقل ۲ واحد درصد سالیانه به آن...۱۰-۲- ارائه تسهیلات از منابع صندوق توسعه ملی به بخش‌های غیردولتی به صورت ارزی».
۲. «افزایش سالیانه سهم صندوق توسعه ملی از منابع حاصل از صادرات نفت، میعانات گازی و خالص صادرات گاز در سال اول اجرای قانون برنامه سی درصد (۳۰٪) تعیین می‌شود و سالیانه حداقل دو واحد درصد». ۱. سهم صندوق توسعه ملی از منابع حاصل از صادرات نفت، میعانات گازی و خالص صادرات گاز در سال اول اجرای قانون برنامه سی درصد (۳۰٪) تعیین می‌شود و سالیانه حداقل دو واحد درصد به این سهم اضافه می‌شود. بانک مرکزی مکلف است در طول سال و متناسب با وصول منابع بلافاصله نسبت به واریز این وجوه و سهم چهاردهونیم درصد (۱۴/۵٪) شرکت ملی نفت ایران از کل صادرات نفت و میعانات گازی و همچنین سهم سه درصد (۳٪) مناطق نفت‌خیز، گازخیز و توسعه‌نیافته اقدام کند و از محل باقی‌مانده، سهم بودجه عمومی دولت از منابع موضوع این جزء در سقف جدول شماره (۴) این قانون تعیین و به حساب درآمد عمومی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز و مابقی را به حساب ذخیره ارزی واریز نماید».
۳. «ماده (۴). وزارت نفت برای انجام عملیات نفتی و بهره‌برداری در سراسر کشور و فلات قاره و دریاها می‌تواند شرکت‌هایی را تأسیس نماید. اساسنامه‌های شرکت‌های نفت و گاز و پتروشیمی پس از تصویب مجلس شورای اسلامی به مورد اجرا گذارده خواهد شد. تصویب اساسنامه‌های سایر شرکت‌ها با هیئت وزیران خواهد بود».
۵. بند «۱» نامه شورای نگهبان در مورد لایحه بودجه ۱۳۹۱ به شماره ۹۱/۳۰/۴۷۶۲۳ مورخ ۱۳۹۱/۲/۲۸: «لایحه دارای همان ابهام معموله در خصوص نبود اساسنامه شرکت ملی نفت ایران و شرکت ملی گاز ایران از جمله در بند «الف» جزء ۱-۱ و بندهای «پ» و «س» است».



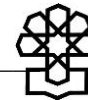
نکات حقوقی	متن	بند	ردیف
<p>فرهنگ بی‌توجهی به قانون می‌شود.</p> <p>- عبارت «مبالغ مذکور به‌صورت ماهیانه واریز و از ماه یازدهم سال محاسبه و تسویه می‌شود» به جهت تصریح بر واریز به‌صورت «ماهیانه»، با قید «بلافاصله» در خط دوم بند «الف»، تطابق نداشته و بلکه دارای تناقض است.</p> <p>- حکم ذیل فراز اول این بند مبنی بر تعیین نحوه بازپرداخت مابه‌التفاوت سهم ۲۰ درصد تا سهم ۳۸ درصد توسط هیئت امنای صندوق توسعه ملی، مغایر اصل هشتادوپنجم قانون اساسی به‌نظر می‌رسد. طبق جزء «۸» بند «ب» ماده (۱۶) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۱۰ مجلس که طبق ماده (۱۲۲) قانون برنامه ششم، بخشی از قانون برنامه ششم است، «تعیین حداقل نرخ بازده مورد انتظار از منابع صندوق و همچنین نرخ بازده مورد قبول طرح‌های تولیدی و سرمایه گذاری برای پرداخت تسهیلات و تعیین نرخ سهم مشارکت در طرح‌های سرمایه‌گذاری به‌نحوی که میانگین این نرخ‌ها کمتر از متوسط نرخ بازده سپرده‌های بانک مرکزی در بازارهای خارجی نباشد»، در نتیجه، باید حکم مزبور مقید به رعایت قوانین شود و الا نیاز به رأی دوسوم نمایندگان جهت تصویب به‌دلیل مغایرت با قانون برنامه دارد.</p> <p>- در خصوص «گزارش هزینه‌کرد وجوه این بند»، علاوه بر اینکه باید در خصوص عدم ارائه گزارش مزبور در مهلت قانونی، ضمانت اجرای مناسب، تعیین شود، گزارش مزبور باید در شکل واحد بوده و نیز با گزارشی که شرکت ملی نفت به سازمان امور مالیاتی جهت محاسبه مالیات با نرخ صفر می‌دهد، راستی‌آزمایی شود. این امر می‌تواند به‌صورت یک حکم در قانون بودجه درج شود.</p>			
<p>در جزء «۲»، واژه دولت، از حیث اینکه دستگاه مستقیم مسئول اجرا مشخص نشده است، ابهام دارد و این ابهام، با بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری و جزء «۳» بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری مغایر به‌نظر می‌رسد.</p> <p>در جزء «۲»، عدم تعیین ضوابط پیش‌فروش نفت، با اصل هشتادوپنجم قانون اساسی مغایر به‌نظر می‌رسد. این ضوابط در تعیین حقوق خریداران نفت و حدود صلاحیت</p>	<p>سقف منابع حاصل از ارزش صادرات نفت مندرج در ردیف ۲۱۰۱۰۱، معیانات گازی و خالص صادرات گاز مندرج در ردیف ۲۱۰۱۰۲ و منابع مربوط به سه درصد (۳٪) مندرج در ردیف ۲۱۰۱۰۹ جدول شماره ۵ این قانون معادل یک میلیون نهصد و نود و دو هزار و هفتصد و بیست میلیارد (۱,۹۹۲,۷۲۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال تعیین می‌شود.</p> <p>به دولت اجازه داده می‌شود تا نسبت به پیش‌فروش نفت (ریالی- ارزی) با اولویت پیش‌فروش داخلی و یا</p>	ب	

ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
		<p>انتشار اوراق مالی اسلامی اقدام و منابع حاصل را به ردیف شماره ۳۱۰۱۱۲ جدول شماره ۵ واریز کند. سهم شرکت ملی نفت ایران مطابق این قانون از محل پیش‌فروش نفت به حساب آن شرکت واریز می‌گردد. در صورت عدم تحقق منابع جزء «۱» به همان میزان به سقف این جزء اضافه می‌شود.</p> <p>در صورت افزایش عواید حاصل از جزء «۱» این بند نسبت به ردیف‌های مصوب فوق‌الذکر، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است منابع حاصله را به ردیف ۲۱۰۱۱۲ جدول شماره ۵ این قانون واریز نماید. دولت موظف است منابع حاصله را در سقف اعتبارات بودجه عمومی صرف افزایش تخصیص برای تکمیل طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای این قانون به‌ویژه طرح‌های حمل‌ونقل عمومی، تولیدی، دولت الکترونیک، آموزش، سلامت، محیط زیست و تحقیقات با اولویت حوزه دانش‌بنیان نماید.</p> <p>آیین‌نامه اجرایی این بند به پیشنهاد مشترک سازمان برنامه و بودجه کشور و وزارتخانه‌های نفت و امور اقتصادی و دارایی تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.</p> <p>در صورت تغییر نرخ ترجیحی مورد استفاده در این قانون به نرخ سامانه معاملات الکترونیکی (ETS)، به دولت اجازه داده می‌شود منابع وصولی را به ردیف درآمدی شماره ۱۶۰۱۳۶ جدول شماره ۵ این قانون واریز نماید. منابع واریزی از محل ردیف شماره ۷۱-۵۳۰۰۰۰-۵۳۰۰۰۰ جدول شماره ۹ این قانون صرف تأمین معیشت و سلامت مردم می‌شود.</p>	<p>مقامات و سازمان‌های حکومتی، اثرگذار است که این موارد، ماهیت تقنینی دارند. اجازه پیش‌فروش نفت به دولت در جزء «۲»، محصور به طرق قانونی نشده است و صرفاً دو اولویت نام‌برده شده است. این سکوت، موجب ابهام بوده و می‌تواند موجب اضرار به غیر شود. سابقه سوءاستفاده مقامات اجرایی از چنین اجازاتی در قوانین بودجه نظیر فروش سهام شرکت‌های دولتی، این ایراد را تقویت می‌کند.</p> <p>در جزء «۲»، عبارت «اوراق مالی اسلامی» به دلیل نداشتن تعریف مشخص در قوانین و مقررات، ابهام دارد؛ هر چند که در بند «ب» تبصره «۵» قانون بودجه سال ۱۳۹۶ کل کشور بر عبارت «اوراق مالی اسلامی (اسناد، مشارکت و صکوک)» تصریح شده بود و در ماده (۲۶) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب ۱۳۹۴، اوراق مرابحه به‌عنوان یکی از مصادیق اوراق مالی اسلامی تعریف شده است. همچنین بند «ر» تبصره «۵» این لایحه با تکرار مفاد بند «ش» تبصره «۵» قانون بودجه سال ۱۳۹۹، اوراق مالی اسلامی را به نحو ناقص و مبهمی تعریف کرده است که این تعریف، رافع این ایراد نیست.</p> <p>حکم جزء «۳»، اولاً به دلیل اصلاح قانون، ماهیت بودجه‌ای ندارد. ثانیاً طبق بند «ش» ماده (۱۷) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۱۰ مجلس، عواید حاصل از صادرات نفت اعم از نفت خام و میعانات گازی و درآمد دولت از خالص صادرات گاز پس از کسر مصارف ارزی پیش‌بینی شده در جداول قانون بودجه کل کشور، باید به حساب ذخیره ارزی واریز شود. در نتیجه، جزء «۳» به معنای نقض ماده (۱۷) مزبور بوده که طبق ماده (۱۲۲) قانون برنامه ششم، جزئی از قانون برنامه است و اصلاح آن، طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین نامه داخلی مجلس نیاز به رأی دوسوم نمایندگان دارد.</p> <p>حکم جزء «۳» با فلسفه ارائه لایحه متمم بودجه در تغایر است. در صورتی که منابع حاصله بیش از برآورد قانون بودجه باشد، باید لایحه متمم قانون بودجه تقدیم مجلس شود، به خصوص اینکه در ردیف شماره ۲۱۰۱۱۲، عدد ۱ درج شده است که با اصول</p>



نکات حقوقی	متن	بند	ردیف
	<p>بودجه‌نویسی و اصول پنجاه‌ودوم و پنجاه‌وسوم قانون اساسی، مغایر به نظر می‌رسد.</p> <p>حکم ذیل جزء «۳» مبنی بر اینکه نحوه توزیع منابع مازاد حاصله میان هزینه‌ها توسط مصوبه هیئت وزیران تعیین می‌شود، با اصول پنجاه‌ودوم و هشتادوپنجم مغایر به نظر می‌رسد.</p> <p>حکم جزء «۳» این بند، منجر به کاهش منابع صندوق توسعه و اختصاص پیشینی منابع صندوق به مصارف بودجه‌ای می‌شود که این مسئله با جزء «۳» بند «۱۰» سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه ابلاغی ۱۳۹۴/۴/۹ مقام معظم رهبری مبنی بر استقلال مصارف صندوق توسعه ملی از تکالیف بودجه‌ای، مغایرت دارد. از آنجا که طبق جزء «۴» بند «ح» ماده (۱۶) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور، یکی از منابع صندوق توسعه ملی، پنجاه درصد (۵۰٪) مانده نقدی حساب ذخیره ارزی در پایان هر سال است، عدم واریز منابع موضوع جزء ۳ این بند به حساب ذخیره ارزی منجر به کاهش منابع صندوق توسعه ملی می‌شود.</p> <p>حکم جزء «۳»، اصلاح مفاد ماده (۳۰) قانون برنامه و بودجه کشور مصوب ۱۳۵۱ و دارای ماهیت غیربودجه‌ای است؛ لذا تصویب آن با اصل پنجاه‌ودوم قانون اساسی مغایر است. طبق ماده (۳۰) مزبور، کلیه اعتبارات جاری و عمرانی که در بودجه عمومی به تصویب می‌رسد براساس گزارش‌های اجرایی بودجه و پیشرفت عملیات در دوره‌های معین شده توسط کمیته‌ای مرکب از نمایندگان وزارت اقتصاد و امور دارایی و سازمان برنامه و بودجه تخصیص داده می‌شود. لذا طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین نامه داخلی مجلس، به جهت اصلاح قانون دائمی، تصویب این حکم، نیاز به رأی دوسوم نمایندگان دارد.</p> <p>بخش دوم جزء «۳»، به دلیل تمثیلی بودن و عدم تعیین دقیق محل‌های مصرف به صورت ردیف، مغایر اصول پنجاه‌ودوم و پنجاه‌وسوم و هشتادوپنجم و بند «۱۰» اصل سوم قانون اساسی است و باید محل مصرف دقیقاً معلوم و مشخص باشد.</p> <p>جزء «۴»، ماهیت بودجه‌ای ندارد، زیرا در خصوص وضعیتی غیرمستقر، حکم تعیین کرده</p>		

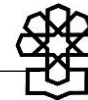
ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
			<p>است. این نوع تدوین لوایح بودجه، به معنای ارائه لایحه قانونگذاری در ضمن لایحه بودجه است که این امر با اصل پنجاه و دوم قانون اساسی مغایرت دارد. اگر شرایط مندرج در جزء «۴» محقق شد، باید در لایحه قانونی مستقل دیگری یا لایحه متمم بودجه، در خصوص مصارف منابع حاصل از تغییر نرخ ارز ترجیحی، تعیین تکلیف شود. ضمن اینکه درج عدد ۱ برای ردیف شماره ۱۳۶/۱۶۰، مغایر با اصول پنجاه و دوم و پنجاه و سوم قانون اساسی به نظر می‌رسد.</p> <p>در جزء «۴»، عبارت «تأمین معیشت و سلامت مردم»، واجد ابهام است و حدود، کیفیت و مصادیق آن مشخص نیست؛ لذا به دلیل عدم شفافیت، با مغایر بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری ابلاغی ۱۳۸۹/۱/۱۴ مقام معظم رهبری و جزء «۳» بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری ابلاغی ۱۳۹۸/۷/۶ مقام معظم رهبری است.</p>
	ج	<p>چنانچه منابع دولت از محل صادرات نفت، میعانات گازی و خالص صادرات گاز در سال ۱۴۰۰ کمتر از سقف مقرر در بند «ب» این تبصره گردد، به دولت اجازه داده می‌شود با رعایت بند «پ» ماده (۱۷) و جزء «۴» بند «ح» ماده (۱۶) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور مصوب ۱۳۹۵/۱/۱۰ با اصلاحات و الحاقات بعدی نسبت به تأمین مابه‌التفاوت حاصل شده از منابع حساب ذخیره ارزی اقدام کند. در صورت تحقق درآمد مازاد بر سقف مقرر در بند «ب» این تبصره، درآمد حاصله براساس حکم بند «ب» ماده (۱۷) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور به حساب ذخیره ارزی واریز می‌گردد.</p>	<p>- حکم این بند دارای تناقض است؛ زیرا از یک سو، طبق بند «پ» ماده (۱۷) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور، «تأمین کسری بودجه عمومی دولت ناشی از کاهش منابع ارزی حاصل از صادرات نفت خام، گاز و میعانات گازی نسبت به ارقام پیش‌بینی شده در قوانین بودجه سنواتی» یکی از مأموریت‌های حساب ذخیره ارزی حاصل از عواید نفت است؛ حال آنکه در بند «ج»، علاوه بر جبران کاهش منابع ارزی حاصل از صادرات نفت، حساب ذخیره ارزی، باید کاهش منابع بند «ب» را جبران کند و بند «ب» در جزء‌های «۲» و «۴» خود، شامل مواردی غیر از منابع ارزی حاصل از صادرات نفت، نیز می‌شود. طبق جزء «۴» بند «ح» ماده (۱۶) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور، یکی از منابع صندوق توسعه ملی، «پنجاه درصد (۵۰٪) مانده نقدی حساب ذخیره ارزی در پایان سال ۱۳۸۹ و سال‌های بعد» است. از سوی دیگر، اجازه مقرر در بند «ج» مقید به رعایت جزء «۴» بند «ح» ماده (۱۶) و بند «پ» ماده (۱۷) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور شده است.</p>
	د	<p>وزارت نفت از طریق شرکت دولتی تابعه ذی‌ربط مکلف است از محل سهم چهارده و نیم درصد (۱۴/۵٪) شرکت مذکور تا میزان پانزده هزار میلیارد (۱۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال نسبت به گازرسانی به روستاها و اتمام طرح (پروژه)‌های نیمه‌تمام گازرسانی به روستاها، تداوم گازرسانی با اولویت گازرسانی به شهرها و روستاهای استان‌های سیستان و بلوچستان، هرمزگان، خراسان جنوبی، جنوب کرمان و</p>	



ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
		شهرستان‌های خور و بیابانک اقدامات لازم را به عمل آورد. هزینه‌های مربوط به گازرسانی به مدارس و مساجد روستاهای گازرسانی شده از محل این منابع قابل تأمین است.	
۵		سهم بند «ب» ماده (۶۵) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۴ از بیست درصد (۲۰٪) به چهل درصد (۴۰٪) افزایش یافته و صرفاً برای تأمین و استانداردسازی سامانه گرمایشی یکصد هزار کلاس درس مدارس از طریق سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور اختصاص می‌یابد. سهم افزایش یافته از محل کاهش سهم بند «الف» ماده فوق‌الذکر است.	- حکم این بند اصلاح بندهای «الف» و «ب» ماده (۶۵) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) است؛ لذا ماهیت بودجه‌ای نداشته و نیز به دلیل اینکه قانون مزبور به استناد ماده (۱۲۲) قانون برنامه ششم، بخشی از قانون برنامه محسوب می‌گردد، نیاز به رأی دوسوم نمایندگان دارد. همچنین طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، به جهت اصلاح قانون دائمی، تصویب این حکم، نیاز به رأی دوسوم نمایندگان دارد.
	و	وزارت نفت از طریق شرکت دولتی تابعه موظف است در سال ۱۴۰۰ فروش میعانات گازی به شرکت‌های داخلی پتروشیمی را به صورت اعتبار اسنادی داخلی انجام دهد.	- این بند، ماهیت بودجه‌ای ندارد؛ لذا با اصل پنجاه و دوم قانون اساسی مغایر است.
ز		وزارت نفت مکلف است ظرف مدت دو ماه پس از ابلاغ این قانون، الگوی مصرف گاز خانگی برای اقلیم‌های مختلف کشور تهیه و برای تصویب به هیئت وزیران پیشنهاد نماید.	- مفاد این بند به دلیل غیربودجه‌ای بودن، با اصل پنجاه و دوم مغایر به نظر می‌رسد. براساس تبصره ماده (۱۸) قانون اصلاح الگوی مصرف انرژی، الگوی مصرف گاز طبیعی به ازای هر مترمربع ساختمان به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های نفت، نیرو و راه و شهرسازی به تصویب شورای عالی انرژی می‌رسد. لذا این بند، در مقام اصلاح قانون دائمی مزبور است و ماهیت بودجه‌ای ندارد. و طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، به جهت اصلاح قانون دائمی، تصویب این حکم، نیاز به رأی دوسوم نمایندگان دارد. - در این بند مشخص نشده است که وزارت نفت باید براساس چه ملاکی، الگوی مصرف گاز طبیعی را تعیین کند و این سکوت به دلیل داشتن ماهیت تقنینی آن، با اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی مغایر به نظر می‌رسد.

۱. ماده (۶۵)- دولت مکلف است تا پایان تکالیف تعیین شده ذیل علاوه بر دریافت نرخ گاز، به ازای مصرف هر متر مکعب گاز طبیعی ده درصد (۱۰٪) بهای گاز مصرفی به استثنای خوراک پتروشیمی‌ها را به عنوان عوارض از مشترکان دریافت و به حساب خزانه‌داری کل کشور واریز کند.
الف) هشتاد درصد (۸۰٪) وجوه دریافتی صرفاً برای احداث تأسیسات و خطوط لوله گازرسانی به شهرها و روستاها، با اولویت مناطق سردسیر، نفت‌خیز، گازخیز و استان‌هایی که برخورداری آنها از گاز کمتر از متوسط کشور است، توسط وزارت نفت از طریق شرکت دولتی تابعه ذی‌ربط هزینه می‌شود.
ب) بیست درصد (۲۰٪) از منابع مذکور به تأمین و استانداردسازی سامانه گرمایشی و سرمایشی مدارس یا اولویت مدارس روستاها، تجهیزات آموزشی و کمک آموزشی مدارس و هنرستان‌ها در قالب ردیف مشخص در قوانین بودجه سنواتی و با مبادله موافقتنامه با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور اختصاص می‌یابد.

ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
تبصره ۲ الف		<p>۱. به دولت اجازه داده می‌شود، واگذاری بنگاه‌های دولتی را پس از احراز صلاحیت حرفه‌ای و اهلیت متقاضی واگذار نماید و پس از واریز منابع حاصله به ردیف ۳۱۰۵۰۱، مصارف مربوط به موضوع جزء «۲» بند «د» سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم قانون اساسی ابلاغی مورخ ۱۳۸۴/۳/۱ را از طریق جدول شماره ۱۳ این قانون با تأکید بر تقویت تعاونی‌ها پرداخت کند.</p> <p>۲. وزارت امور اقتصادی و دارایی مجاز است تمام یا بخشی از سهام و دارایی‌های دولتی دستگاه‌های اجرایی زیرمجموعه قوه مجریه و باقی‌مانده سهام متعلق به دولت و شرکت‌های دولتی در بنگاه‌های مشمول واگذاری را مطابق روش‌های مندرج در قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم قانون اساسی مصوب ۱۳۸۷/۳/۲۰ با اصلاحات و الحاقات بعدی واگذار نماید و منابع حاصله را به ردیف ۳۱۰۵۰۲ واریز کند. علاوه بر روش‌های فوق، واگذاری سهام در قالب صندوق‌های سرمایه‌گذاری قابل معامله در بورس (ETF) مشروط به اینکه تشکیل این صندوق‌ها با مدیریت دولتی برای بلندمدت نباشد و یا عرضه سهام به روش ثبت سفارش با شرایط زیر نیز مجاز است:</p> <p>۲-۱. وزارت امور اقتصادی و دارایی مجاز است سهام شرکت‌های تابعه در بورس اوراق بهادار تهران یا فرابورس ایران را که در مالکیت دستگاه‌های اجرایی یا شرکت‌های تابعه آنها و یا بانک‌های دولتی قرار دارند در چارچوب روش‌های مندرج در این جزء واگذار نماید. در صورت واگذاری در قالب صندوق‌های سرمایه‌گذاری قابل معامله در بورس، پس از ایجاد صندوق‌های سرمایه‌گذاری، انتقال سهام مذکور در قالب معاملات خارج از جلسه رسمی معاملات بین صندوق‌ها و عرضه واحدها و صندوق‌های یادشده به عموم امکانپذیر است. عرضه سهام شرکت‌ها به روش ثبت سفارش یا در قالب صندوق‌های سرمایه‌گذاری تا سقف سی درصد (۳۰٪) مشمول تخفیف است. میزان تخفیف توسط هیئت وزیران تعیین می‌شود.</p> <p>۲-۲. وزارتخانه‌ها، مؤسسات و شرکت‌های دولتی مجازند با هماهنگی وزارت امور اقتصادی و دارایی نسبت به تأسیس صندوق‌ها با حداقل سرمایه ده میلیارد (۱۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به صورت نقد یا غیرنقد (در قالب انتقال سهام دولت از شرکت‌های فهرست شده در بورس اوراق بهادار تهران یا فرابورس ایران) اقدام نمایند.</p> <p>۲-۳. بانک‌های دولتی مکلفند همکاری‌های لازم در اخذ سفارش‌های خرید و فروش واحدهای سرمایه‌گذاری صندوق و یا سهام موضوع این مصوبه را از طریق شعب خود انجام دهند.</p> <p>۲-۴. شورای عالی بورس مکلف است سازوکار نحوه اجرای این جزء و اساسنامه صندوق‌های مذکور را برای تصویب در هیئت وزیران به گونه‌ای پیشنهاد نماید که وزیر تخصصی مربوطه یا نماینده معرفی شده</p>	<p>- در جزء «۱»، واژه دولت، از این جهت که دستگاه متولی اجرای این حکم را مشخص نکرده است، ابهام دارد و این ابهام، با بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری و جزء «۳» بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری مغایر به نظر می‌رسد.</p> <p>- عبارت «به دولت اجازه داده می‌شود» در جزء «۱» این بند، از حیث مفهوم اجازه (ایجاد تکلیف یا رفع مانع قانونی)، ابهام دارد؛ زیرا براساس تبصره بند «الف» ماده (۲۱) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم قانون اساسی، وزارت امور اقتصادی و دارایی (سازمان خصوصی‌سازی) مکلف است دستورالعمل اجرایی روش انتخاب مشتریان راهبردی (استراتژیک) و احراز و پایش اهلیت مدیریتی را در واگذاری‌ها رعایت کند، لذا جزء «۱» به دلیل اصلاح قانون دائمی، ماهیت بودجه‌ای نداشته و با اصل پنجاه‌ودوم مغایر به نظر می‌رسد.</p>
		<p>- در جزء «۱» این بند، باید واگذاری بنگاه‌های دولتی مقید به رعایت بند «ج» سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم و قانون اجرای این سیاست کلی شود؛ زیرا اطلاق این جزء، شامل واگذاری هر بنگاه دولتی می‌شود؛ و نیز، اصطلاح (بنگاه‌های دولتی)، فاقد تعریف قانونی است که این ابهام، با بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری و جزء «۳» بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری مغایر به نظر می‌رسد. همچنین طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، تصویب آن به جهت اصلاح قانون دائمی، نیاز به رأی دوسوم دارد.</p> <p>- در جزء «۱»، واژه واگذاری در عبارت (واگذاری بنگاه‌های دولتی) به توجه به فعل جمله، زائد است و باید حذف شود.</p> <p>- در جزء «۱» این بند، ردیف ۸ از جدول ۱۳ با عنوان «اعتبارات موضوع ماده (۲۹) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم قانون اساسی»، حاوی هزینه‌هایی برخلاف جزء «۲» بند «د» سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم قانون اساسی است. توضیح آنکه هرچند بر «بازسازی ساختاری، تعدیل نیروی انسانی و آماده‌سازی بنگاه‌ها جهت واگذاری» در ماده (۲۹) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم قانون اساسی تصریح شده است؛ لکن سیاست‌های کلی نظام به استناد ماده (۱۲۳) قانون برنامه ششم توسعه و مرجع وضع</p>	

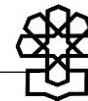


ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
		<p>توسط وی، از طرف دولت به‌عنوان دارنده واحدهای سرمایه‌گذاری ممتاز صندوق، مسئولیت اعمال مدیریت و حقوق مالکانه واحدهای سرمایه‌گذاری را برعهده داشته باشد. درصدی از مبلغ پذیره‌نویسی به تأیید وزیر امور اقتصادی و دارایی به بازارگردانی واحدهای صندوق‌های مذکور اختصاص می‌یابد.</p> <p>۳. بدهی دولت به بخش‌های خصوصی و تعاونی و نهادهای عمومی غیردولتی از محل واگذاری اموال و دارایی‌های متعلق به دولت و مؤسسات و شرکت‌های دولتی به‌استثنای موارد مصادیق مندرج در اصل هشتادوسوم قانون اساسی و مشمول واگذاری موضوع قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم قانون اساسی از طریق جدول شماره ۱۸ این قانون قابل پرداخت است.</p>	<p>آنها اعتباری فراتر از قانون مزبور دارند و باید دولت و مجلس، در صورت تعارض سیاست کلی و قانون، مفاد سیاست کلی را اجرا کنند؛ حال آنکه در جزء «۱» این بند و در جدول ۱۳، بر ردیف‌های ۱ تا ۶ جدول مزبور عیناً در جزء «۲» بند «د» سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم قانون اساسی تصریح شده است و ردیف ۷ نیز مستند به ذیل بند «ج» سیاست‌های کلی مذکور با عنوان الزامات واگذاری است که اشعار می‌دارد: «تخصیص درصدی از منابع واگذاری جهت حوزه‌های نوین با فناوری پیشرفته در راستای وظایف حاکمیتی مجاز است.» لذا جزء «۱» این بند مغایر سیاست کلی مذکور ارزیابی می‌گردد.</p> <p>در جزء «۱» این بند و در جدول ۱۳، با توجه به ارقام مندرج در جمع کل و ردیف ۲، سهم ۳۰ درصدی تعاونی‌های فراگیر ملی موضوع بند «د» سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم قانون اساسی رعایت نشده است؛ لذا این جدول از این حیث، به‌دلیل مغایرت با سیاست کلی مزبور، با اصول پنجاه‌وهفتم و یکصدوده قانون اساسی مغایر است. بر این اساس، تصریح بر قید «با تأکید بر تقویت تعاونی‌ها» در جزء «۱» این بند، بی‌توجهی به اسناد بالادستی و قوانین لازم‌الاجراست.</p> <p>- در جزء «۲»، باید واگذاری سهام و دارایی‌های دولتی دستگاه‌های اجرایی مقید به رعایت بند «ج» سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم و قانون اجرای این سیاست کلی شود، زیرا اطلاق این جزء، مغایر با سیاست کلی مزبور است و نیز، عبارت (تمام یا بخشی) به‌دلیل دادن صلاحیت تخییری به قوه مجریه مغایر بند «۱۰» اصل سوم قانون اساسی به‌نظر می‌رسد.</p> <p>- در جزء «۲»، اصطلاح (دستگاه‌های اجرایی) به‌دلیل داشتن تعاریف متعدد قانونی، ابهام دارد و این ابهام و عدم شفافیت، با بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری و جزء «۳» بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری مغایر به‌نظر می‌رسد.</p> <p>- در جزء «۲»، از آنجا که برخی از دستگاه‌های اجرایی زیرمجموعه قوه مجریه، زیرنظر مستقیم مقام معظم رهبری قرار دارند، اجازه موضوع این جزء بدون اذن رهبری، بارها توسط شورای نگهبان مغایر با اصل پنجاه‌وهفتم قانون اساسی تلقی شده است.</p>

ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
			<p>- در جزء «۲» و نیز جزء «۲-۲»، تشکیل صندوق‌های سرمایه‌گذاری قابل معامله در بورس با مدیریت دولتی، مستلزم ایجاد شرکت دولتی جدید است. در آیین‌نامه اجرایی قانون بودجه سال ۱۳۹۸، ماهیت حقوقی این صندوق‌ها به صورت شرکت دولتی، تعیین شده است. تأسیس چنین شرکتی در قانون بودجه که سالیانه است، از حیث مغایرت با اصل پنجاه و دوم قانون اساسی محل تأمل است.</p> <p>- در جزء «۲» و نیز جزء «۲-۲»، ایجاد چنین شرکت دولتی جدیدی، با بند «۱۰» سیاست‌های کلی نظام اداری ابلاغی ۱۳۸۹/۱/۱۴ مقام معظم رهبری^۱ و بند «۱۶» سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی ابلاغی ۱۳۹۲/۱۱/۳۰ مقام معظم رهبری^۲ مغایر به نظر می‌رسد.</p> <p>- در جزء «۲»، واژه «بلندمدت» واجد ابهام است لذا به دلیل عدم شفافیت، با بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری و جزء «۳» بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری مغایر به نظر می‌رسد. به علاوه، این واژه با حکم بند «ه» تبصره «۲۱» لایحه حاضر مبنی بر اجرای احکام لایحه در سال ۱۴۰۰، مغایرت دارد.</p> <p>- حکم جزء «۲»، ماهیت بودجه‌ای نداشته و با اصل پنجاه و دوم مغایر به نظر می‌رسد. حکم این بند باید در قالب لایحه الحاق موادی به قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی تقدیم مجلس شود نه در قالب لایحه بودجه. به خصوص اینکه تشکیل صندوق‌های سرمایه‌گذاری قابل معامله در بورس مسبوق به سابقه است و قبلاً در جزء «۳» بند «م» تبصره «۵» قانون بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور با عنوان نهادهای واسط و نیز جزء «۲» بند «الف» تبصره «۲» قانون بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور پیش‌بینی شده بود و تکرار آن در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور، محل تأمل است؛ زیرا دولت می‌توانست در طول این مدت به جای پیش‌بینی این حکم در لوائح بودجه سالیانه، آن را در قالب یک لایحه دو فوریتی به مجلس شورای اسلامی ارائه کند. بر این اساس لازم است</p>

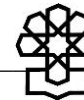
۱. ۱۰. ۱. چابک‌سازی، متناسب‌سازی و منطقی ساختن تشکیلات نظام اداری در جهت تحقق اهداف چشم انداز.

۲. ۱۶. ۲. صرفه‌جویی در هزینه‌های عمومی کشور با تأکید بر تحول اساسی در ساختارها، منطقی‌سازی اندازه دولت و حذف دستگاه‌های موازی و غیرضرور و هزینه‌های زائد.



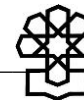
نکات حقوقی	متن	بند	ردیف
<p>مجلس به جای تصویب احکامی که صرفاً اعتبار آنها یک سال است، آن را در ضمن قوانین دائمی پیش‌بینی و تصویب کند. این روش دولت در وضع قوانین در ضمن لوایح بودجه، با اصول قانون‌نویسی صحیح مغایر است و از این حیث، مفاد این حکم با بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری مغایر به نظر می‌رسد.</p> <p>- در جزء «۲-۱»، اصطلاح (دستگاه‌های اجرایی) به دلیل داشتن تعاریف متعدد قانونی و اصطلاح (شرکت‌های تابعه) به دلیل نداشتن تعریف قانونی، ابهام دارند و این ابهام و عدم شفافیت، با بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری و جزء «۳» بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری مغایر به نظر می‌رسد.</p> <p>- واژه «هماهنگی» در جزء «۲-۲»، از حیث مفهوم و سازوکار آن، ابهام دارد. این ابهام، علاوه بر مغایرت با سیاست کلی نظام، می‌تواند بستر اضرار به مردم شود، زیرا سال ۱۳۹۹، دوگانگی بین وزارت نفت و اقتصاد جهت تشکیل این صندوق‌ها، موجب التهاب در بازار سرمایه شد.</p> <p>- جزء «۳-۲»، فاقد ماهیت بودجه‌ای بوده و با اصل پنجاه و دوم مغایر به نظر می‌رسد.</p> <p>- در جزء «۴-۲»، اولاً، باید عنوان دقیق شورای عالی بورس، یعنی «شورای عالی بورس و اوراق بهادار» قید شود. ثانیاً، تعیین درصدی از مبلغ پذیره‌نویسی توسط وزیر امور اقتصادی و دارایی، بدون تعیین ضابطه و چارچوب و یا سقف آن در قانون، مغایر اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی به نظر می‌رسد.</p> <p>- در جزء «۳» این بند، تصریح بر عبارت «مشمول واگذاری موضوع قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی مصوب ۱۳۸۷/۳/۲۵»، به معنای نادیده انگاشتن بخشی از سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی است؛ زیرا سیاست‌های کلی مزبور شامل تمامی انواع فعالیت‌های دولت می‌شود، ولی به تصریح تبصره «۲» ماده (۳) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی، «فعالیت‌های حوزه‌های سلامت، آموزش و تحقیقات و فرهنگ مشمول این قانون نیست». طبق اصل یکصد و نهم قانون اساسی و ماده (۱۲۳) قانون برنامه ششم توسعه، سیاست‌های کلی</p>			

ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
			لازم‌الاجرا هستند؛ لذا حکم این جزء، مغایر با اصل مزبور به نظر می‌رسد.
	ب	شرکت‌های در فهرست واگذاری در سال ۱۴۰۰ مشمول حکم ماده (۴) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) می‌باشند.	- حکم این بند به دلیل نداشتن ماهیت بودجه‌ای با اصل پنجاه و دوم قانون اساسی مغایر به نظر می‌رسد.
	ج	وزرا و رؤسای ذی‌ربط دستگاه‌های موضوع ماده (۲۹) قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۹۵/۱۲/۱۴ مکلفند تا پایان خردادماه ۱۴۰۰ فهرست شرکت‌های زیرمجموعه خود که مجموع سهام دولت و شرکت‌های دولتی در آنها کمتر از پنجاه درصد (۵۰٪) است را به همراه میزان سهام تحت تملک دولت در هر شرکت، به وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان برنامه و بودجه کشور ارسال کنند. وزارت امور اقتصادی و دارایی (خزانه‌داری کل کشور) با همکاری دستگاه‌های اجرایی فوق‌الذکر موظف است پرداخت سود سهم دولت در شرکت‌های فوق‌الذکر را از طریق شرکت‌های مادر در چارچوب قوانین و در مواعد مقرر قانونی به صورت مؤثر، پیگیری کند. دولت (خزانه‌داری کل کشور) مکلف است سود و زیان، سود دریافتی و میزان سهام دولت در این شرکت‌ها را به تفکیک هر شرکت، در گزارش‌های عملکرد مالی دولت منعکس و به روزرسانی کند.	- تکلیف صدر این بند باید دارای ضمانت اجرای متناسب و بازدارنده باشد والا علی‌رغم تکرار آن در قوانین بودجه، اجرایی نخواهد شد. - پس از لفظ «سهم» باید واژه «اعم از سهام یا سهم‌الشرکه» نیز اضافه شود؛ زیرا عبارت سهم متبادر به سهام در شرکت‌های سهامی است. - عبارت «وزارت امور اقتصادی و دارایی (خزانه‌داری کل کشور)» و عبارت «دولت (خزانه‌داری کل کشور)» واجد ابهام هستند. اگر منظور از عبارت‌های مزبور، خزانه است که باید به جای آن عبارت، از لفظ «خزانه» استفاده شود. - برآورد سود سهام دولت در شرکت‌ها، برخلاف لوایح سال‌های قبل، در هیچ ردیفی در جدول شماره ۵ نیامده است. طبق ماده (۳۷) قانون محاسبات عمومی کشور، «مسئولیت حصول صحیح و بموقع درآمدها به عهده رؤسای دستگاه‌های اجرایی مربوط می‌باشد». جالب اینکه ردیف مزبور به عنوان منبع از سال ۱۳۹۱ با عدد ۳۹۵ هزار میلیارد تومان تاکنون در لوایح بودجه درج شده است؛ حال آنکه عملکرد این ردیف در سال ۱۳۹۱، ۵۲۲ میلیارد تومان بوده است. کتمان درآمد در این بند، با اصول پنجاه و دوم و پنجاه و سوم قانون اساسی مغایرت دارد. - عدم تصریح بر واریز سود سهم دولت در شرکت‌ها، با اصل پنجاه و سوم مغایر به نظر می‌رسد.
	د	به دولت اجازه داده می‌شود مبلغ ده هزار میلیارد (۱۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از بدهی ناشی از عدم اجرای بند «۲» ماده (۲۹) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی از سال ۱۳۸۷ تاکنون را از طریق فروش سهام و دارایی‌های مالی تأمین کند و به منظور حمایت از نوسازی و بهسازی بنگاه‌های تعاونی و ایجاد اشتغال و کارآفرینی در بخش تعاون در قالب افزایش سرمایه بانک توسعه تعاون از محل ردیف ۵۴-۵۳۰۰۰۰ جدول شماره ۹ این قانون هزینه کند.	- مشخص نیست که بدهی موضوع این بند چقدر است و چه میزان از این بدهی باقی مانده است. این امر با اصل شفافیت مغایرت دارد. این ابهام (عدم شفافیت) با بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری و بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری مغایرت دارد.
	هـ	۱. کلیه شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت مندرج در پیوست شماره ۳ این	- در جزء «۱» تصریح بر عبارت «مدیران عامل» که در قانون بودجه سال قبل عبارت



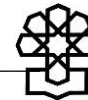
ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
		<p>قانون شامل شرکت‌ها و مؤسسات دولتی که شمول قوانین و مقررات عمومی به آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است، شهرداری‌های شهرهای با جمعیت بالای یک میلیون نفر و مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی موضوع قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی مصوب ۱۳۷۳/۴/۱۹ با اصلاحات و الحاقات بعدی مکلفند پس از ابلاغ این قانون، در طول سال ۱۴۰۰ متناوباً و هر سه‌ماه یک‌بار نسبت به ثبت و به‌روزرسانی اطلاعات خود و شرکت‌ها و مؤسسات تابعه و وابسته، نظیر اطلاعات پایه، اطلاعات نیروی انسانی (از طریق سامانه پاکنا) و مدیران، بودجه و صورت‌های مالی و گزارش‌های عملکردی در سامانه یکپارچه اطلاعات شرکت‌های دولتی و نهادهای عمومی غیردولتی مستقر در وزارت امور اقتصادی و دارایی اقدام کنند.</p> <p>وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است امکان دسترسی به اطلاعات سامانه مذکور را به‌صورت برخط برای سازمان‌های برنامه و بودجه کشور، اداری و استخدامی کشور و دیوان محاسبات کشور فراهم کند.</p> <p>وزارت امور اقتصادی و دارایی، سازمان برنامه و بودجه کشور، سازمان اداری و استخدامی کشور، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و سازمان بورس و اوراق بهادار مکلفند اقدامات لازم را برای برقراری ارتباط سامانه‌های الکترونیکی مرتبط (اعم از سامانه جامع بودجه، پاکنا، ملی ساختار، حقوق و مزایا و سامانه شناسه ملی اشخاص حقوقی کشور) با سامانه یکپارچه اطلاعات شرکت‌های دولتی و نهادهای عمومی غیردولتی و تبادل اطلاعات به‌عمل آورند. پرداخت هرگونه پاداش سالیانه به اعضای هیئت مدیره و مدیران عامل شرکت‌های مشمول این جزء با رعایت ماده (۸۴) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) و نیز پرداخت هرگونه مزایا به رؤسا و مدیران عامل این شرکت‌ها منوط به انجام کامل تکالیف این جزء است.</p> <p>۲. تمامی شرکت‌های دولتی و مؤسسات موضوع ماده (۴) قانون محاسبات عمومی کشور و سایر شرکت‌هایی که بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) سرمایه و سهام آنها منفرداً یا مشترکاً به وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی و شرکت‌های دولتی تعلق داشته باشد و همچنین شرکت‌ها و مؤسسات دولتی که شمول قوانین و مقررات عمومی به آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است از جمله شرکت ملی نفت ایران و شرکت‌های تابعه و وابسته به وزارت نفت و شرکت‌های تابعه آنها، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران و شرکت‌های تابعه، سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران و شرکت‌های تابعه مکلفند:</p>	<p>«مدیران» بوده است، به جهت عناوین مختلفی که برای مسئولان و اشخاص موضوع این جزء به‌کار برده می‌شود، موجب اجرای تبعیض‌آمیز ضمانت اجرای مندرج در ذیل این جزء می‌شود که این امر با بند «۹» اصل سوم قانون اساسی مغایر به‌نظر می‌رسد.</p> <p>- در صدر جزء «۲»، عبارت (و مؤسسات) زائد است زیرا موضوع ماده (۴) قانون محاسبات عمومی، شرکت‌های دولتی است.</p> <p>- در جزء «۲»، عبارت «شرکت‌های تابعه»، به‌دلیل نداشتن تعریف قانونی، ابهام دارد و این ابهام (عدم شفافیت) با بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری و بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری مغایرت دارد.</p> <p>- در جزءهای «۳» و «۴»، عبارت (شرکت‌های دولتی) به‌دلیل داشتن تعاریف قانونی متعدد، ابهام دارد و این ابهام (عدم شفافیت) با بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری و بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری مغایرت دارد.</p> <p>- در ذیل جزء «۳»، عبارت (خارج از مصوبات هیئت وزیران) به‌معنای اعطای اختیار به دولت بدون تعیین حدود و ضوابط قانونی است که این امر با اصل هشتادوپنجم مغایر به‌نظر می‌رسد.</p>

ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
		<p>۱-۲. صورت‌جلسات تصویب بودجه سال ۱۴۰۰ خود را حداکثر تا سی‌ویکم اردیبهشت ماه ۱۴۰۰ برای اخذ تأییدیه سازمان برنامه و بودجه کشور براساس ارقام مندرج در این قانون (با تأکید بر ارائه بودجه تفصیلی مربوط) ارائه کنند.</p> <p>۲-۲. مجامع عمومی خود را برای تصویب صورت‌های مالی سال ۱۳۹۹ حداکثر تا سی‌ویکم شهریورماه ۱۴۰۰ برگزار کنند و صورت‌جلسات مربوط را حداکثر تا سی‌ام مهرماه ۱۴۰۰ به تأیید وزارت امور اقتصادی و دارایی برسانند.</p> <p>۳. مجامع عمومی شرکت‌های دولتی مکلفند ضمن رعایت کامل ماده (۷۵) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) درخصوص اصلاح بودجه تفصیلی شرکت، از هرگونه افزایش در هزینه‌های نیروی انسانی (پرسنلی) اعم از حقوق و مزایا و سایر پرداختی‌های رفاهی به کارکنان شرکت و کاهش هزینه‌های سرمایه‌گذاری خارج از مصوبات هیئت وزیران اجتناب کنند.</p> <p>۴. شرکت‌های دولتی مکلفند گزارش تطبیق بودجه مصوب و عملکرد خود را براساس بودجه تفصیلی تهیه و برای بررسی به حسابرس و بازرس قانونی شرکت جهت انعکاس در صورت‌های مالی سال ۱۳۹۹ ارائه نمایند. نوع و شکل گزارش توسط سازمان برنامه و بودجه کشور و با همکاری وزارت امور اقتصادی و دارایی حداکثر تا پایان فروردین‌ماه ۱۴۰۰ تهیه و ابلاغ می‌شود.</p>	
	و	<p>به‌منظور استمرار پرداخت‌های ناشی از متناسب‌سازی حقوق بازنشستگان و مستمری‌بگیران صندوق‌های بازنشستگی، رد بخشی از بدهی دولت به سازمان تأمین اجتماعی، تأمین بخشی از پاداش پایان خدمت کارکنان دستگاه‌های اجرایی، رتبه‌بندی معلمان، تأمین بخشی از مطالبات ایثارگران و بیمه‌های تکمیلی، تأمین پاداش پایان خدمت و ذخیره مرخصی شهدا و ایثارگران بازنشسته مشمول قانون حالت اشتغال، به دولت اجازه داده می‌شود تا سقف نهصد هزار میلیارد ۹۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال از محل ارائه حق‌الامتیاز، واگذاری سهام و حقوق مالکانه، واگذاری طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و طرح‌های سرمایه‌گذاری متعلق به دولت و شرکت‌های دولتی و همچنین واگذاری اموال و دارایی‌های غیرمنقول مازاد تأمین نماید. واگذاری‌ها در چارچوب قوانین و مقررات به تأیید هیئت وزیران می‌رسد.</p>	<p>- حکم این بند از جهت اختصاص منبع به چند محل مصرف، با اصول پنجاه‌وسوم و پنجاه‌وینجم قانون اساسی مغایرت دارد. باید میزان هر محل مصرف، به‌صورت مستقل مشخص باشد تا بتوان عملکرد بودجه را به‌درستی کنترل کرده و موجبات انضباط مالی دولت را فراهم آورد. در بند «و» تبصره «۲» قانون بودجه سال ۱۳۹۹ مقرر شده بود تا تمامی مطالبات سازمان‌های تأمین اجتماعی و سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح از دولت در اجرای ماده (۱۲) قانون برنامه ششم، تأدیه شود، ولی همچنان در این بند، بر مطالبات سازمان تأمین اجتماعی تصریح شده است.</p> <p>- به‌نظر می‌رسد که عدم لحاظ منابع موضوع این بند در سقف لایحه بودجه، با اصول پنجاه‌ودوم و پنجاه‌وسوم مبنی بر جامعیت بوده، مغایرت دارد.</p>
	ز	<p>هرگونه توثیق سهام شرکت‌های دولتی مشمول واگذاری نزد مؤسسات مالی و اعتباری جهت اخذ تسهیلات، جز با تأیید کتبی وزیر امور اقتصادی و دارایی ممنوع می‌باشد.</p>	<p>- حکم این بند به‌دلیل نداشتن ماهیت بودجه‌ای با اصل پنجاه‌ودوم قانون اساسی مغایرت به‌نظر می‌رسد.</p> <p>- حکم ذیل این بند، به‌دلیل عدم تعیین ضابطه برای تأیید یا رد توثیق سهام توسط</p>



ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
			وزیر امور اقتصادی و دارایی، بستر فساد (امضای طلایی و تعارض منافع) بوده و با نظام اداری صحیح (موضوع بند «۱۰» اصل سوم) و اصل هشتادوپنجم قانون اساسی، مغایر به نظر می‌رسد.
تبصره ۳	الف	<p>با رعایت بند «الف» ماده (۴) قانون برنامه ششم توسعه در سال ۱۴۰۰ سقف تسهیلات تأمین مالی خارجی (فاینانس) برای طرح‌های دولتی و غیردولتی علاوه بر باقی‌مانده سهمیه سال‌های قبل، معادل ریالی سی میلیارد ۳۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ دلار تعیین می‌شود. در مواردی که استفاده از تسهیلات مالی خارجی (فاینانس) منوط به تضمین دولت جمهوری اسلامی ایران مبنی بر بازپرداخت اصل و هزینه‌های تسهیلات مالی اخذ شده از منابع بانک‌های کارگزار خارجی و بانک‌ها و مؤسسات مالی و توسعه‌های بین‌المللی باشد، وزیر امور اقتصادی و دارایی مجاز است پس از تصویب هیئت وزیران به نمایندگی از طرف دولت ضمانتنامه‌های کلی و یا اختصاصی مورد نیاز برای طرح‌های مذکور را حداکثر ظرف مدت یک‌ماه صادر و یا اختیار امضای آن را با تصویب هیئت وزیران به مقام مسئول ذی‌ربط تفویض کند.</p> <p>در مورد کلیه طرح‌های دولتی و غیردولتی متقاضی استفاده از تسهیلات مالی خارجی (فاینانس) اخذ تأییدیه دستگاه اجرایی ذی‌ربط (به‌منظور تأیید اولویت برای استفاده از تأمین مالی خارجی)، وزارت امور اقتصادی و دارایی (به‌منظور صدور ضمانتنامه دولتی)، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران (به‌منظور پایش (کنترل) تعادل و مدیریت تراز ارزی کشور) و سازمان برنامه و بودجه کشور (صرفاً برای پایش (کنترل) طرح‌های بخش دولتی شامل طرح‌های شرکت‌ها و طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای) ضروری بوده و بازپرداخت اصل و سود تسهیلات هر یک از طرح‌ها از محل عایدات طرح و یا منابع پیش‌بینی شده در این قانون قابل پرداخت می‌باشد.</p> <p>شورای اقتصاد با رعایت اولویت‌های بند «پ» ماده (۴) قانون برنامه ششم توسعه تسهیلات مذکور را به طرح‌های بخش دولتی که دارای توجیه فنی، اقتصادی، مالی و زیست‌محیطی باشند، اختصاص می‌دهد. طرح‌های بخش‌های خصوصی و تعاونی و نهادهای عمومی غیردولتی و شرکت‌های دانش‌بنیان و مؤسسات و شرکت‌های تابعه قرارگاه سازندگی خاتم‌الانبیاء نیز با سپردن تضمین‌های لازم به بانک‌های عامل می‌توانند از تسهیلات مذکور استفاده کنند و بازپرداخت اصل و سود تسهیلات هر یک از طرح‌های مذکور از محل عایدات طرح تأمین و پرداخت می‌شود. در خصوص طرح‌های غیردولتی، وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است پس از اخذ تضمین لازم از بانک‌های عامل که به پشتوانه اخذ وثایق مناسب و کافی</p>	<p>- در فراز سوم، تجویز مداخله شورای اقتصاد در امور اجرایی و یا مقرراتگذاری و بودجه‌ای، به‌ترتیب، با اصول شصتم، یکصدوسی‌وهشتم و یکصدویست‌وششم قانون اساسی مغایر است؛ زیرا این شورا دارای اعضای غیر از رئیس‌جمهور و وزیران است.</p> <p>- در خصوص طرح‌های متقاضی فاینانس، لازم است در جهت تقویت اقتصاد ملی، عدم امکان استفاده از ظرفیت داخلی، احراز شود.</p>

ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
		از مالکان طرح‌ها صادر شده است، نسبت به صدور ضمانتنامه بازپرداخت اقدام کند. دولت مجاز است یک میلیارد (۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) دلار از تسهیلات تأمین مالی خارجی (فاینانس) فوق‌الذکر را برای استفاده از منابع بانک‌ها و مؤسسات مالی و توسعه‌ای بین‌المللی به‌منظور تجهیز آزمایشگاه‌ها و کارگاه‌های دانشگاه‌ها، دانشگاه‌های علوم پزشکی، مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی و فناوری، مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای دولتی و سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی با تضمین دولت و بازپرداخت آن، از محل اعتبارات بودجه عمومی تأمین کند.	
	ب	اجرای تبصره «۳۸» قانون اصلاح قانون بودجه سال ۱۳۹۵ کل کشور مصوب ۱۳۹۵/۶/۳ در سال ۱۴۰۰ تمدید می‌شود.	- در این بند نیز باید همانند بند «الف» این تبصره، بر رعایت بند «الف» ماده (۴) قانون برنامه ششم تصریح شود والا با شرع و اصل یکصد و دوازدهم قانون اساسی مغایرت دارد.
	ج	به‌منظور تسریع در جذب تسهیلات تصویب شده از بانک‌های توسعه‌ای از جمله بانک توسعه اسلامی، بانک سرمایه‌گذاری زیرساخت‌های آسیایی (AIIB) و بانک توسعه و تجارت اکو، دستگاه‌های استفاده‌کننده از تسهیلات مذکور مجازند. در سقف بند «الف» این تبصره پس از موافقت سازمان برنامه و بودجه کشور در چارچوب سقف اعتبارات پیش‌بینی شده برای اجرای طرح‌های با پسوند وامی مندرج در پیوست شماره ۱ این قانون نسبت به هزینه‌کرد آن در چارچوب موافقتنامه متبادله با سازمان مذکور اقدام کنند.	- این بند به دلیل نداشتن ماهیت بودجه‌ای، با اصل پنجاه و دوم قانون اساسی مغایرت دارد.
	د	دولت مجاز است در صورت تأمین پانزده درصد (۱۵٪) سهم دستگاه توسط شهرداری‌ها و دستگاه‌های ذی‌ربط و تعهد به بازپرداخت اصل و سود توسط همان دستگاه حداقل دو میلیارد (۲,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) دلار از تسهیلات مالی خارجی در سقف سهمیه بند «الف» این تبصره را در جهت ساخت و بهره‌برداری از خطوط قطار شهری و طرح‌های کاهش آلودگی هوا اختصاص دهد. دولت موظف است با رعایت ماده (۵) قانون حمایت از سامانه‌های حمل‌ونقل ریلی شهری و حومه مصوب ۱۳۸۵/۵/۲۲ نسبت به تضمین اصل و سود این تسهیلات اقدام کند.	- عبارت «مجاز است»، از حیث مفهوم اجازه، ابهام دارد. - مقصود «دولت» از حیث تعیین نهاد مسئول و صلاحیت‌دار مبهم است. به‌خصوص اینکه در این بند اجازه اختصاص منابع به طرح‌های کاهش آلودگی هوا داده شده است و حال آنکه در این زمینه طبق قوانین عادی، شورای عالی حفاظت محیط زیست، شخص صلاحیت‌دار به‌نظر می‌رسد. ماده (۳) قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست در بیان صلاحیت این شورا است و بندهای ماده (۳) دلالت بر صلاحیت این شورا در این خصوص دارد. از طرف دیگر مسئولیت مستقیم امور بودجه به تصریح اصل یکصد و بیست و ششم قانون اساسی با رئیس‌جمهور است و از سوی دیگر، وضع مقررات دولتی به تصریح اصل یکصد و سی و هشتم در صلاحیت انحصاری هیئت وزیران است و اعمال قوه مجریه نیز به تصریح اصل شصتم در صلاحیت رئیس‌جمهور و وزیران است. بر این اساس، مشخص نیست که دولت مصرح در صدر این بند، در چه معنایی است. در صورتی که به‌معنای شورای عالی حفاظت محیط زیست باشد و مشتمل بر صلاحیت



ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
			این شورا در وضع مقررات در تعیین ضوابط طرح‌های کاهش آلودگی هوا باشد، با اصل یکصدوسی‌وهشتم قانون اساسی مغایرت دارد.
	الف	به بانک‌های تجاری و تخصصی اجازه داده می‌شود در سال ۱۴۰۰ از محل منابع در اختیار نسبت به اعطای تسهیلات ارزی- ریالی به موارد زیر اقدام کنند: ۱. تا مبلغ سه میلیارد (۳,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) دلار به سرمایه‌گذاران بخش‌های خصوصی، تعاونی و نهادهای عمومی غیردولتی و قرارگاه سازندگی خاتم‌الانبیاء برای طرح‌های توسعه‌ای بالادستی نفت و گاز با اولویت میادین مشترک برای افزایش ضریب بازیافت مخازن و احیای میادین قدیمی و جمع‌آوری گازهای همراه بدون انتقال مالکیت نفت و گاز موجود در مخازن و تولیدی از آنها. ۲. طرح‌های توسعه‌ای و زیربنایی سازمان‌های توسعه‌ای بخش صنعت و معدن و بخش برق با مشارکت حداقل پنجاهویک درصدی (۵۱٪) بخش‌های خصوصی و تعاونی با اولویت مناطق محروم و کمتر توسعه‌یافته براساس مزیت‌های منطقه‌ای. ۳. سرمایه‌گذاران بخش‌های خصوصی، تعاونی و نهادهای عمومی غیردولتی برای طرح‌های صنایع تکمیلی و تبدیلی کشاورزی و صنایع پتروشیمی.	<p>- عبارت «اجازه داده می‌شود» از حیث مفهوم اجازه که به معنای ایجاد تکلیف یا صرف تجویز است، ابهام دارد.</p> <p>- عبارت (بانک‌های تجاری و تخصصی) فاقد تعریف قانونی بوده و ابهام دارد. این ابهام (عدم شفافیت) با بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری و بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری مغایرت دارد.</p> <p>- در جزء «۱»، با توجه به اینکه اعطای مجوز سرمایه‌گذاری بخش‌های غیردولتی در جمع‌آوری گازهای همراه، مستلزم اذن در استفاده از خطوط گاز نیز برای انتقال و فروش آن است و با توجه به مشکل بخش غیردولتی در دریافت این امکان حتی با پرداخت هزینه انتقال، لازم است تا مقنن برای حل این مشکل با اصلاح بند «الف» ماده (۴۸) قانون برنامه ششم توسعه، جهت تحقق بند «۱۵» سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه ابلاغی ۱۳۹۴/۴/۹ مقام معظم رهبری،^۱ چاره‌اندیشی کند.</p> <p>-در جزء «۲»، اصطلاحات «طرح‌های توسعه‌ای و زیربنایی» و «مناطق محروم و کمتر توسعه‌یافته» فاقد تعریف و معیار قانونی هستند. فهرست مناطق محروم و کمتر توسعه‌یافته موضوع تصویبنامه شماره ۷۶۲۵۴/ت۳۶۰۹۵-هـ مورخ ۱۳۸۸/۴/۱۰ هیئت وزیران نیز تا پایان دوره برنامه پنجم تمدید شده بود. تفویض تعریف این امور به بانک‌های عامل نیز، با اصول هشتادوپنجم یا یکصدوسی‌وهشتم قانون اساسی مغایر به نظر می‌رسد.</p> <p>- در جزء «۳»، عبارت (بخش‌های خصوصی، تعاونی و نهادهای عمومی غیردولتی) با توجه به مفاد اصل چهل‌وچهارم قانون اساسی باید به عبارت (بخش‌های خصوصی و تعاونی، و نهادهای عمومی غیردولتی) تبدیل شود.</p>
	ب	به بانک‌های تجاری و تخصصی اجازه داده می‌شود در سال ۱۴۰۰ از محل منابع در اختیار نسبت به اعطای تسهیلات ارزی- ریالی به سرمایه‌گذاران بخش‌های خصوصی و تعاونی و شهرداری‌ها برای	<p>- تصریح بر «سازمان امور شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور»، از حیث اینکه آن سازمان، اساسنامه قانونی ندارد، شائبه مخالفت با اصل هشتادوپنجم قانون اساسی را دارد.</p>

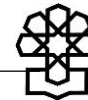
۱۵.۱. واگذاری طرح‌های جمع‌آوری، مهار، کنترل و بهره‌برداری از گازهای همراه تولید در کلبه میادین نفت و تأسیسات صنعت نفت به مردم.

ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
		طرح‌های توسعه‌ای سازمان‌های توسعه‌ای و نیز انواع مختلف حمل‌ونقل درون و برون‌شهری و همچنین حمل‌ونقل دریایی بدون انتقال مالکیت و با معرفی سازمان‌های توسعه‌ای و وزارت راه و شهرسازی و تضمین سازمان‌ها و شرکت‌های تابعه و ذی‌ربط این وزارتخانه و یا وزارت کشور با تضمین سازمان امور شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور در قبال اخذ حق دسترسی یا فروش خدمات به استفاده‌کنندگان تا استهلاك اصل سرمایه و سود آن اقدام کنند.	- عبارت «اجازه داده می‌شود» از حیث مفهوم اجازه، ابهام دارد. مشخص نیست که این تعبیر به چه معنایی است: ایجاد الزام یا صدور اختیار و رفع ممنوعیت قانونی. با توجه به تفاوت مفهومی هر یک از این دو تفسیر و آثار و تبعات حقوقی متفاوت هر کدام، لازم است تا قانون بودجه عاری از این ابهام باشد. - عبارت (بانک‌های تجاری و تخصصی) فاقد تعریف قانونی بوده و ابهام دارد. این ابهام (عدم شفافیت) با بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری و بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری مغایرت دارد.
	ج	به دولت اجازه داده می‌شود پس از عقد قرارداد با تأمین‌کننده مالی خارجی، اقدامات قانونی لازم را برای تأمین سهم پانزده درصد (۱۵٪) تسهیلات مالی خارجی (فاینانس) مرتبط با قرارداد از محل منابع صندوق توسعه ملی به‌عمل آورد و برای طرح‌های ریلی هزینه کند.	- طبق جزیهای «۲» و «۳» بند «۱۰» سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه، اولاً ارائه تسهیلات از منابع صندوق توسعه ملی صرفاً به بخش‌های غیردولتی مجاز است و ثانیاً مصارف صندوق توسعه ملی باید از تکالیف بودجه‌ای و قوانین عادی مستقل باشد. از یک سو به‌دلیل اینکه این بند در قانون بودجه، به‌صورت غیرمستقیم، تکلیفی را نسبت به بخشی از منابع صندوق توسعه ملی مقرر کرده است و از سوی دیگر به بهره‌برداری بخش دولتی از منابع صندوق مزبور می‌انجامد، مغایر با سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه بوده و در نتیجه با اصل پنجاه‌هفتم و بند «۱» اصل یکصد و نهم قانون اساسی مغایر به‌نظر می‌رسد. - واژه دولت، ابهام دارد. این ابهام (عدم شفافیت) با بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری و بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری مغایرت دارد. - عبارت «اجازه داده می‌شود» از حیث مفهوم اجازه، ابهام دارد. - عبارت «اقدامات قانونی لازم» ابهام دارد. به‌نظر می‌رسد به‌معنای اخذ اجازه از هیئت امنای صندوق توسعه ملی باشد که در این صورت، به‌معنای نقض و دور زدن اجزای «۲» و «۳» بند «۱۰» سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه است.
	د	محاسبه کلیه منابعی که از محل منابع صندوق توسعه ملی تبدیل و تسعیر به ریال می‌شود، با نرخ سامانه معاملات الکترونیکی (ETS) است.	
	هـ	در صورت دریافت مجوز از مقام معظم رهبری (مدظله العالی)، به دولت اجازه داده می‌شود مبلغ دو میلیارد و هشتصد و چهل و پنج میلیون (۲,۸۴۵,۰۰۰,۰۰۰) یورو از منابع ورودی سال ۱۴۰۰ صندوق	- این بند به‌دلیل نداشتن ماهیت بودجه‌ای، با اصل پنجاه و دوم قانون اساسی مغایرت



نکات حقوقی	متن	بند	ردیف
<p>دارد. طبق جزء «۳» بند «۱۰» سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه، مصارف صندوق توسعه ملی باید از تکالیف بودجه‌ای و قوانین عادی مستقل باشد.</p> <p>- با توجه به اینکه مبلغ مندرج در این بند در سقف لایحه بودجه، دیده و لحاظ نشده است، با اصول پنجاه و دوم و پنجاه و سوم که دلالت بر جامعیت بودجه می‌کنند، مغایر به نظر می‌رسد.</p> <p>- واژه دولت ابهام دارد که به معنای هیئت وزیران است یا رئیس‌جمهور یا ... این ابهام (عدم شفافیت) با بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری و بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری مغایرت دارد.</p> <p>- عبارت «اجازه داده می‌شود» از حیث مفهوم اجازه، ابهام دارد.</p> <p>- در خصوص ردیف‌های شماره ۱۳ و ۱۴، این شائبه وجود دارد که در موارد اجازه داده شده توسط رهبری نبوده و جدید باشند که در این صورت مغایر با اصل پنجاه و هفتم قانون اساسی خواهد بود.</p> <p>- در جزء «۱» همانند حکم قانون بودجه سال ۱۳۹۸، باید «اهداف راهبردی طرح‌ها به شرح جداول پیوست» باشد.</p> <p>- حکم جزء «۳» علی‌رغم تکرار در قوانین بودجه سال‌های اخیر، فاقد عملکرد به نظر می‌رسد لذا مبتنی بر اصل صداقت، باید در خصوص آن، تجدیدنظر شود.</p> <p>- در جزء «۵»، مرجع دریافت گزارش مشخص نیست.</p> <p>- مفاد جزءهای «۶» و «۷»، به نظر در تغایر با قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی مصوب ۱۳۹۸/۳/۲ است که باید اصلاح شود والا به دلیل اصلاح قانون دائمی، با اصل پنجاه و دوم مغایر به نظر می‌رسد. جزء «۶» رافع این ایراد نیست.</p> <p>همچنین طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، تصویب آن به جهت اصلاح قانون دائمی نیاز به رأی دوسوم دارد.</p>	<p>توسعه ملی را به صورت تسهیلات ارزی با تضمین دولت به شرح جدول زیر برداشت کند و این منابع را با رعایت شرایط مندرج در ذیل جدول به مصرف برساند:</p> <p>جدول بند «هـ» تبصره «۴»:</p> <p>طرح‌های آبیاری تحت فشار و نوین: تا سقف ۱۰۰ میلیون یورو- طرح‌های آبخیزداری و آبخوان‌داری: تا سقف ۱۰۰ میلیون یورو- مقابله با آثار مخرب ریزگردها و تأثیر آن بر شبکه‌های برق: تا سقف ۲۰ میلیون یورو- تقویت بنیه نیروهای مسلح: تا سقف ۲۰۰۰ میلیون یورو- تجهیزات آزمایشگاهی و کارگاهی دانشگاه‌های وزارت علوم، تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی: تا سقف ۳۰ میلیون یورو- طرح‌های نوآورانه جهاد دانشگاهی: تا سقف ۱۵ میلیون یورو- طرح‌های نوآورانه معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور: تا سقف ۷۰ میلیون یورو- سازمان صدا و سیما در اجرای ماده (۹۳) قانون برنامه ششم و توسعه کمی و کیفی برنامه‌های تولیدی، پویانمایی، مستند، فیلم و سریال: تا سقف ۱۵۰ میلیون یورو- طرح‌های آبرسانی روستایی و عشایری و توسعه شبکه‌های آن: تا سقف ۱۰۰ میلیون یورو- شرکت‌های دانش‌بنیان معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور: تا سقف ۳۵ میلیون یورو- کارخانه‌های نوآوری معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور: تا سقف ۲۵ میلیون یورو- طرح‌های آب و فاضلاب شهر اهواز: تا سقف ۵۰ میلیون یورو- طرح شهید عشوری: تا سقف ۹۴ میلیون یورو- حق عضویت در مجامع بین‌المللی: تا سقف ۵۶ میلیون یورو.</p> <p>۱. برنامه عملیاتی و جریان وجوه (با رویکرد بودجه‌ریزی عملیاتی) با تأکید بر ایجاد سازوکارهای لازم برای سنجش، کنترل و تضمین تعهدات دستگاه متولی برای تحقق اهداف راهبردی طرح‌ها، به تأیید سازمان برنامه و بودجه کشور رسانده شود.</p> <p>۲. تخصیص مرحله‌ای منابع به صورت ریالی و ارزی (حسب نیاز) پس از تأیید کمیته نظارت متشکل از خزانه‌داری کل کشور، سازمان برنامه و بودجه کشور و صندوق توسعه ملی مبنی بر انجام تعهدات دستگاه متولی، صورت پذیرد.</p> <p>۳. اصلاحات ساختاری و نهادی و اجرایی به منظور افزایش درآمدها، کاهش هزینه‌ها در چارچوب سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، اصل چهل و چهارم قانون اساسی و قانون برنامه ششم توسعه جهت تأمین منابع اجرای طرح‌های مشمول این مجوز در سال‌های آتی از محل منابع بودجه عمومی (بدون استفاده از منابع صندوق توسعه ملی) ضروری است.</p>		

ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
		<p>۴. بازپرداخت تسهیلات مذکور در بودجه‌های سنواتی ۱۴۰۱ تا ۱۴۰۶ منظور و به حساب صندوق توسعه ملی واریز گردد. بازپرداخت تسهیلات از درآمدهای حاصل از اجرای طرح‌ها تا حد امکان صورت پذیرد.</p> <p>۵. گزارش عملکرد ۶ ماهه این بند توسط سازمان برنامه و بودجه کشور و هیئت نظارت صندوق توسعه ملی به‌طور مستقل تهیه و ارسال شود.</p> <p>۶. تجهیزات مورد نیاز این طرح‌ها که حسب مورد بنا به اعلام وزارت صنعت، معدن و تجارت و یا معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور مشابه داخلی ندارد، از خارج تأمین شود.</p> <p>۷. تجهیزات آزمایشگاهی و کارگاهی دانشگاه‌های وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (ردیف ۵ جدول مذکور) که حسب مورد بنا به اعلام معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور مشابه داخلی ندارد، از خارج تأمین شود.</p> <p>۸. رعایت سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی و استفاده حداکثری از ظرفیت‌های بخش خصوصی و تعاونی در اجرای طرح‌ها ضروری است.</p> <p>۹. تعیین هرگونه تکلیف خارج از این مجوز در قانون بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور برای استفاده و تخصیص منابع صندوق توسعه ملی ممنوع است.</p> <p>نرخ ارز روز سامانه معاملات الکترونیکی (ETS) مبنای تبدیل و تسعیر این مبالغ به ریال می‌باشد.</p>	نکات حقوقی
تبصره ۵		اجازه داده می‌شود در سال ۱۴۰۰ با رعایت قوانین و مقررات:	<p>- عبارت «اجازه داده می‌شود» از حیث مفهوم اجازه، ابهام دارد.</p> <p>- انتشار اوراق مالی اسلامی که برای دولت تعهدزا هستند، به‌معنای استقراض دولت و در نتیجه بدهکار شدن دولت است. مجمع تشخیص مصلحت نظام ذیل جزء «الف» بند «۲» ماده (۷) لایحه برنامه ششم توسعه مصوب ۱۳۹۵/۱۰/۲۶ مجلس، مبنی بر اعطای مجوز انتشار اوراق بدهی تعهدزا به‌منظور تأمین کسری درآمدهای عمومی دولت را مغایر سیاست‌های کلی نظام دانسته بود که مجلس برای رفع این ایراد، آن حکم را در قانون برنامه دارای سقف مصوب (جدول شماره ۴ قانون برنامه ششم) کرد. اجازه‌های مندرج در لایحه، (یعنی با احتساب تبصره ۱ ناظر بر پیش‌فروش نفت و تبصره ۵)، از سقف مصوب بالاتر است.</p>
الف		شرکت‌های دولتی تا سقف شصت و پنج هزار میلیارد (۶۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال اوراق مالی اسلامی ریالی با تضمین و بازپرداخت اصل و سود توسط خود، منتشر کنند، تا برای اجرای طرح‌های دارای توجیه فنی، اقتصادی، مالی و زیست‌محیطی خود که به‌تصویب شورای اقتصاد می‌رسد، به مصرف	<p>- عبارت «اوراق مالی اسلامی» به‌دلیل نداشتن تعریف مشخص در قوانین و مقررات، ابهام دارد. در بند «ب» تبصره «۵» قانون بودجه سال ۱۳۹۶ کل کشور بر عبارت «اوراق</p>



ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
		برسانند.	مالی اسلامی (اسناد، مشارکت و صکوک)» تصریح شده بود. البته در ماده (۲۶) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور، اوراق مراجه به‌عنوان یکی از مصادیق اوراق مالی اسلامی تعریف شده است. اعطای صلاحیت تصویبی به شورای اقتصاد در این بند، از حیث وجود اعضای غیروزیر و خارج از قوه مجریه در آن شورا، مغایر با اصول شصتم و یکصدوسی‌وهشتم قانون اساسی به‌نظر می‌رسد. - اصطلاح «شرکت‌های دولتی» به جهت داشتن تعاریف قانونی متعدد، ابهام دارد و باید قانون مبنای تعریف (قانون محاسبات عمومی و یا قانون مدیریت خدمات کشوری) تعیین شود. این ابهام (عدم شفافیت) با بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری و بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری مغایرت دارد.
	ب	به دولت اجازه داده می‌شود برای تأمین مالی مصارف این قانون از جمله طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای موضوع این قانون تا مبلغ دویست و سی هزار میلیارد (۳۳۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال، اوراق مالی اسلامی (ریالی- ارزی) منتشر و منابع حاصل را به ردیف شماره ۳۱۰۱۰۸ جدول شماره ۵ این قانون واریز کند. منابع واریزی با رعایت ماده (۳۰) قانون برنامه و بودجه کشور مصوب ۱۳۵۱/۱۲/۱۰ برای تخصیص اعتبارات این قانون و مطابق موافقتنامه متبادله با سازمان برنامه و بودجه کشور هزینه شود. اصل، سود و هزینه‌های مربوط به انتشار اوراق مذکور در جداول شماره ۸ و ۹ این قانون پیش‌بینی شده و قابل پرداخت است.	- عبارت «اجازه داده می‌شود» از حیث مفهوم اجازه، ابهام دارد. - عبارت «اوراق مالی اسلامی» به دلیل نداشتن تعریف مشخص در قوانین و مقررات، ابهام دارد. این ابهام (عدم شفافیت) با بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری و بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری مغایرت دارد.
	ج	اوراق فروش‌نرفته بندهای «الف» و «ب» این تبصره برای مطالبات در سقف اعتبار مربوطه با تأیید رئیس دستگاه اجرایی و ذی‌حساب- مدیر امور مالی ذی‌ربط و سازمان برنامه و بودجه کشور قابل واگذاری به تمامی طلبکاران (اعم از پیمانکاران، مشاوران، تأمین‌کنندگان تجهیزات و همچنین سایر هزینه‌های طرح‌ها و پروژه‌ها از جمله تملک اراضی و تأدیة بدهی طرح‌های ساماندهی دانشگاه‌ها)، بدون رضایتشان مغایر با موازین شرعی و اصول متناظر با آن در قانون اساسی نظیر اصول چهلم، بند «۵» اصل چهلم و سوم و چهلم و هفتم است. شورای نگهبان در نظر مورخ ۱۳۹۰/۲/۱۸ خود در مورد بودجه مصوب سال ۱۳۹۰ کل کشور اعلام کرد «واگذاری سهام باید در قبال دیون با	- در صورتی که منظور از «قابل واگذاری» در این بند، الزام اشخاص به قبول آن باشد، واگذاری اوراق مشارکت فروش‌نرفته به «تمامی طلبکاران طرح (اعم از پیمانکاران، مشاوران، تأمین‌کنندگان تجهیزات و همچنین سایر هزینه‌های طرح‌ها و پروژه‌ها از جمله تملک اراضی و تأدیة بدهی طرح‌های ساماندهی دانشگاه‌ها)»، بدون رضایتشان مغایر با موازین شرعی و اصول متناظر با آن در قانون اساسی نظیر اصول چهلم، بند «۵» اصل چهلم و سوم و چهلم و هفتم است. شورای نگهبان در نظر مورخ ۱۳۹۰/۲/۱۸ خود در مورد بودجه مصوب سال ۱۳۹۰ کل کشور اعلام کرد «واگذاری سهام باید در قبال دیون با

ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
			<p>رضایت طرف باشد والا خلاف شرع است.»</p> <p>- مطابق ذیل این بند، حکم این بند درخصوص مواردی نظیر «تملك اراضی» نیز جاری می‌شود. با توجه به اینکه مطابق «لایحه قانونی نحوه خرید و تملك اراضی و املاک برای اجرای برنامه‌های عمومی، عمرانی و نظامی دولت» مصوب شورای انقلاب، مالکان اراضی مکلفند، ملک خود را جهت اجرای طرح‌های عمرانی دولت مطابق تشریفات این قانون از جمله ضوابط مربوط به قیمتگذاری به دولت واگذار کنند. در صورتی که دولت مجاز باشد به جای پرداخت بهای اراضی مورد نیاز خود جهت اجرای طرح‌های عمرانی، اقدام به پرداخت اوراق کند، درواقع مالکان جهت فروش الزامی اراضی خود مکلف به دریافت اسناد مزبور شده‌اند که با توجه به هزینه‌بردار بودن نقد نمودن این اسناد (به جهت تفاوت ارزش اسمی و ارزش واقعی به‌هنگام نقد کردن)، متحمل ضرر خواهند شد و چنین امری بدون رضایت مالکان اراضی، مغایر با حقوق مالکانه اشخاص (موضوع اصول نوزدهم، بیستم، بیست‌ودوم، چهل‌وسوم و چهل‌وهفتم قانون اساسی) تلقی می‌گردد.</p>
د		<p>شهرداری‌های کشور و سازمان‌های وابسته به آنها با تأیید وزارت کشور تا سقف هشتاد هزار میلیارد (۸۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال اوراق مالی- اسلامی ریالی با تضمین خود و با بازپرداخت اصل و سود آن توسط همان شهرداری‌ها منتشر کنند. حداقل پنجاه درصد (۵۰٪) از سقف اوراق موضوع این بند به طرح‌های قطار شهری و حمل‌ونقل شهری تعلق می‌یابد. تضمین بازپرداخت اصل و سود این اوراق برای اجرای طرح‌های قطار شهری و حمل‌ونقل شهر به نسبت پنجاه درصد (۵۰٪) دولت و پنجاه درصد (۵۰٪) شهرداری‌هاست و تضمین پنجاه‌درصد (۵۰٪) سهم دولت برعهده سازمان برنامه و بودجه کشور است. اوراق فروش‌نرفته این بند در سقف مطالبات معوق طرح با تأیید شهرداری مربوطه و سازمان برنامه و بودجه کشور قابل واگذاری به طلبکاران آن طرح است. شهرداری‌ها مجازند با تضمین صددرصد اصل و سود اوراق منتشره برای طرح‌های قطار شهری و حمل‌ونقل شهری در سقف این بند با هماهنگی وزارت کشور اقدام نمایند.</p> <p>ده هزار میلیارد (۱۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از اوراق مالی اسلامی این بند به بازآفرینی شهری بافت‌های فرسوده پیرامون حرم‌های مطهر امام رضا (ع)، حضرت معصومه (س)، حضرت عبدالعظیم حسنی (ع) و حضرت احمدبن موسی (ع) تعلق می‌یابد. تضمین بازپرداخت اصل و سود این اوراق تا</p>	<p>- ذیل این بند درخصوص واگذاری اوراق فروش‌نرفته، در صورتی که به‌معنای الزام طلبکاران برای پذیرش باشد، مغایر با شرع و اصل چهلم و بند «۵» اصل چهل‌وسوم قانون اساسی است.</p> <p>- عبارت «اوراق مالی اسلامی» به‌دلیل نداشتن تعریف مشخص در قوانین و مقررات، ابهام دارد. این ابهام (عدم شفافیت) با بند «۹» سیاست کلی قانونگذاری و بند «۱۳» سیاست کلی اداری مغایرت دارد.</p>



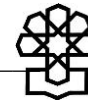
ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
		بیست و پنج درصد (۲۵٪) برعهده دولت و مابقی برعهده شهرداری‌هاست.	
	هـ	دولت اسناد خزانه اسلامی موضوع ردیف درآمدی ۳۱۰۱۰۳ جدول شماره ۵ این قانون را با حفظ قدرت خرید و با سررسید تا پایان سال ۱۴۰۳ صادر و تا سقف دویست هزار میلیارد (۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به طلبکاران واگذار کند. بازپرداخت این اسناد در قوانین بودجه سنواتی کل کشور پیش‌بینی می‌شود و خزانه‌داری کل کشور موظف است از محل اعتبارات ردیف‌های فصل مربوطه و جدول شماره ۸ این قانون نسبت به تسویه آن اقدام کند. این اسناد بابت تأدیه مطالبات قطعی شده به طلبکاران دستگاه‌های اجرایی به آنان واگذار می‌شود و صرفاً براساس ابلاغ اعتبار و تخصیص‌های صادره توسط سازمان برنامه و بودجه کشور و از محل اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و ردیف‌ها و جداول این قانون صادر می‌شود. مانده منتشر نشده اسناد موضوع این بند به ظرفیت اوراق مالی اسلامی موضوع بند «ب» این تبصره اضافه می‌شود.	- در صورتی که تصریح بر تأدیه طلب طلبکاران از محل اسناد موضوع این بند، به معنای الزام طلبکاران به قبول آن باشد، مغایر با شرع و قانون اساسی است. واگذاری اوراق مشارکت فروش‌نرفته به طلبکاران بدون رضایتشان، مغایر با موازین شرعی و اصول متناظر با آن در قانون اساسی نظیر اصول چهارم و چهل و هفتم است. - اسناد خزانه اسلامی تعریف قانونی ندارد و صرفاً در آیین‌نامه اجرایی بند «۴۲» قانون بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور و برای مدت یک‌سال تعریف شده است؛ لذا این بند به دلیل نداشتن تعریف قانونی مزبور، برخلاف اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی است و باید اولاً این اصطلاح توسط مجلس تعریف شود و ثانیاً باید حدود، ضوابط و چارچوب‌های انتشار آن توسط مجلس معلوم شود. البته ممکن است گفته شود که این اسناد همان اوراق بهادار موضوع بند «۲۴» ماده (۱) قانون بازار اوراق بهادار مصوب ۱۳۸۴ هستند که اگر چنین است باید تصریح شود. - اصطلاح «دستگاه‌های اجرایی» به دلیل داشتن تعاریف قانونی مختلف، ابهام دارد و این ابهام (عدم شفافیت) با بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری و بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری مغایرت دارد.
	و	۱. دولت از طریق اسناد تسویه خزانه، بدهی‌های قطعی خود به اشخاص حقیقی و حقوقی (تعاونی، خصوصی) و نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی و قرارگاه سازندگی خاتم‌الانبیا که در چارچوب قوانین و مقررات مربوط تا پایان سال ۱۳۹۹ ایجاد شده، با مطالبات قطعی معوق دولت از اشخاص مزبور مشروط به پرداخت پانزده درصد (۱۵٪) مطالبات مورد تهاوت به صورت نقدی تا مبلغ پنجاه هزار میلیارد (۵۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال (موضوع ردیف درآمدی ۳۱۰۱۰۶ جدول شماره ۵ و ردیف ۴۲-۵۳۰۰۰۰ جدول شماره ۹) به صورت جمعی - خرجی تسویه کند. مطالبات قطعی دولت از اشخاص فوق‌الذکر که در اجرای بند «پ» ماده (۲) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب (۱۳۹۴/۲/۱) به شرکت‌های دولتی منتقل شده با بدهی دولت به شرکت‌های مذکور به وسیله این اسناد قابل تسویه است.	- اصطلاح «نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی» از حیث تعریف قانونی حاکم، مبهم هستند. این ابهام (عدم شفافیت) با بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری و بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری مغایرت دارد.

نکات حقوقی	متن	بند	ردیف
	<p>۲. به دولت اجازه داده می‌شود در صورت درخواست متقاضیان، مطالبات قطعی اشخاص حقیقی و حقوقی خصوصی و تعاونی که در چارچوب قوانین و مقررات تا پایان سال ۱۳۹۹ ایجاد شده است و همچنین مطالبات نهادهای عمومی غیردولتی، صندوق‌های بازنشستگی، بانک‌ها، قرارگاه خاتم‌الانبیاء، پیمانکاران محرومیت‌زدایی قرارگاه خاتم‌الانبیاء، شرکت ملی نفت ایران و شرکت‌های تابعه و وابسته و نیز شرکت‌های دولتی تابعه وزارتخانه‌ها بابت یارانه قیمت‌های تکلیفی از دولت که در چارچوب قوانین و مقررات مربوط تا پایان سال ۱۳۹۷ ایجاد شده است، را با بدهی اشخاص یادشده به بانک مرکزی یا بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی که تا پایان سال ۱۳۹۹ ایجاد شده است، از طریق تسویه بدهی‌های بانک‌ها و مؤسسات غیربانکی به بانک مرکزی که تا پایان آذرماه ۱۳۹۹ ایجاد شده تا سقف سیصد هزار میلیارد (۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به صورت جمعی - خرجی از طریق انتشار اسناد تسویه خزانه به شرح زیر تسویه کند:</p> <p>۱-۲. حداقل تهاثر بدهی از طریق اسناد (اوراق) تسویه خزانه برای اشخاص حقیقی و حقوقی خصوصی و تعاونی پنجاه درصد (۵۰٪) مبلغ مانده فوق‌الذکر است و باقی‌مانده آن جهت تهاثر بدهی‌های نهادهای عمومی غیردولتی، بانک‌ها و شرکت‌های دولتی تابعه وزارتخانه‌ها (صرفاً بابت یارانه قیمت‌های تکلیفی)، شرکت‌های آب و فاضلاب استانی و شرکت ملی نفت ایران با اولویت مطالبات حسابرسی شده و قطعی سازمان تأمین اجتماعی به مصرف می‌رسد.</p> <p>تا سقف پانزده هزار میلیارد (۱۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از منابع این جزء به ستاد اجرایی فرمان حضرت امام (ره) و شرکت‌های تابعه و وابسته آن اختصاص می‌یابد.</p> <p>۲-۲. دولت مجاز است در پایان آذرماه ۱۴۰۰ مانده مصرف نشده سهم مجوز موضوع جزء «۲-۱» را با بدهی‌های بخش‌های دیگر تسویه کند.</p> <p>۳-۲. بانک مرکزی مکلف است به منظور استفاده حداکثری بانک‌ها از فرایند تعریف شده در این بند، امکان نقل و انتقال مطالبات بانک‌ها از دولت، مطالبات بانک‌ها از اشخاص غیردولتی و مطالبات بانک مرکزی از بانک‌ها را فراهم کند. نحوه نقل و انتقال این مطالبات، مطابق آیین‌نامه‌ای است که ظرف مدت دوماه از ابلاغ این قانون به پیشنهاد بانک مرکزی به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.</p> <p>۴-۲. نحوه تسویه مطالبات با منشأ قانونی نهادهای عمومی غیردولتی، شرکت‌های دولتی، بانک‌ها، بیمه‌ها، اتحادیه‌ها و آستان‌های مقدسه با حسابرسی ویژه با رعایت ضوابط قانونی مطابق آیین‌نامه‌ای است که با پیشنهاد مشترک سازمان برنامه و بودجه کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیئت</p>		



نکات حقوقی	متن	بند	ردیف
	<p>وزیران می‌رسد.</p> <p>۵-۲. به میزان تسویه مطالبات بانکها از شرکت ملی نفت ایران مبالغ آن به حساب تسویه بدهی دولت به شرکت ملی نفت ایران و شرکت‌های تابعه و وابسته و یا افزایش سرمایه دولت در این شرکت منظور می‌شود.</p> <p>۶-۲. وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است عملکرد این بند را در گزارش عملکرد ۶ ماهه بودجه عمومی منعکس کند و در اجرای ماده (۱۰۳) قانون محاسبات عمومی کشور، منابع استفاده شده از محل افزایش بدهی دولت به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران را در صورت حساب عملکرد بودجه درج کند.</p> <p>۷-۲. مبلغ ناشی از اجرای این جزء به‌عنوان بدهی دولت به بانک مرکزی ثبت می‌شود. افزایش پایه پولی از این محل ممنوع است. سقف مجاز تسویه بدهی هر بانک و مؤسسه اعتباری به بانک مرکزی با اعلام آن بانک و مؤسسه اعتباری و تأیید بانک مرکزی حداکثر یک‌ماه پس از لازم‌الاجرا شدن آیین‌نامه این بند تعیین می‌شود. دولت مجاز است تمام یا بخشی از بدهی بانک‌های دولتی (بجز بانک مسکن) به بانک مرکزی را به حساب بدهی دولت به بانک مرکزی منتقل کند و مبلغ مذکور را به‌عنوان سرمایه دولت در بانک‌های دولتی منظور کند.</p> <p>آیین‌نامه اجرایی این بند به پیشنهاد مشترک سازمان برنامه و بودجه کشور، وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی پس از تصویب این قانون به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.</p>		
<p>- عبارت «اوراق مالی اسلامی» به دلیل نداشتن تعریف مشخص در قوانین و مقررات، ابهام دارد. این ابهام (عدم شفافیت) با بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری و بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری مغایرت دارد.</p>	<p>به‌منظور پوشش‌های بیمه‌ای و همچنین بهادارسازی خطرپذیری (ریسک)‌های بیمه‌ای، به بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران و مؤسسات بیمه بازرگانی اجازه داده می‌شود تا سقف ده هزار میلیارد (۱۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال در بازار سرمایه نسبت به انتشار اوراق مالی - اسلامی در چارچوب قوانین و مقررات بدون تضمین اصل و سود اقدام کنند.</p>	ز	
<p>- انتشار مستمر اوراق و اسناد مالی به‌منظور تعویق بازپرداخت مطالبات طلبکاران دولت به‌خصوص مطالبات از محل اصل و سود اوراق سررسید شده، در بلندمدت، مغایر با جزء «۱» بند «ت» ماده (۸) قانون برنامه ششم است.</p> <p>- عبارت «اوراق مالی اسلامی» به دلیل نداشتن تعریف مشخص در قوانین و مقررات، ابهام دارد. این ابهام (عدم شفافیت) با بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری و بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری مغایرت دارد.</p>	<p>دولت برای بازپرداخت اصل و سود اوراق سررسید شده در سال ۱۴۰۰ تا معادل یکصد هزار میلیارد (۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال اوراق مالی اسلامی ریالی براساس مقررات موضوعه منتشر کند. اصل و سود و هزینه‌های مترتب بر انتشار این اوراق در بودجه‌های سنواتی کل کشور پیش‌بینی می‌شود.</p>	ح	

ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
	ط	وزارتخانه‌های نفت، صنعت، معدن و تجارت و نیرو از طریق شرکت‌های تابعه و وابسته ذی‌ربط و با تصویب شورای اقتصاد، اوراق مالی اسلامی (ریالی یا ارزی) در سقف سی و پنج هزار میلیارد (۳۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال منتشر کنند، تا به‌منظور سرمایه‌گذاری در طرح‌های نفت و گاز با اولویت میادین مشترک وزارت نفت و طرح‌های زیربنایی و توسعه‌ای وزارت صنعت، معدن و تجارت و وزارت نیرو به مصرف برسد. بازپرداخت اصل و سود این اوراق را توسط شرکت‌های مذکور از محل افزایش تولید همان میادین (برای طرح‌های وزارت نفت) و عایدات طرح (برای طرح‌های وزارت صنعت، معدن و تجارت و وزارت نیرو) تضمین کنند.	<p>- «طرح‌های زیربنایی و توسعه‌ای» موضوع این بند، فاقد تعریف شفاف قانونی هستند که این خلأ و ابهام، علاوه بر مغایرت با بند «۹» سیاست کلی قانونگذاری و بند «۱۳» سیاست کلی اداری، در عمل می‌تواند منجر به تشتت در اجرا و تبعیض ناروا شود. لذا از این حیث مغایر با بند «۹» اصل سوم است.</p> <p>- عبارت «اوراق مالی اسلامی» به‌دلیل نداشتن تعریف مشخص در قوانین و مقررات، ابهام دارد.</p> <p>فراعطای صلاحیت تصویبی به شورای اقتصاد در این بند، از حیث وجود اعضای غیروزیر و خارج از قوه مجریه در آن شورا، مغایر با اصول شصتم و یکصدوسی و هشتم قانون اساسی به‌نظر می‌رسد و از حیث عدم مسئولیت مستقیم رئیس‌جمهور در این شورا، مغایر با اصل یکصدویست و ششم قانون اساسی است.</p> <p>- عدم تصریح بر واریز دریافتی‌های موضوع این بند به خزانه، مغایر با صدر اصل پنجاه و سوم قانون اساسی است. منابع حاصل از انتشار اوراق مالی اسلامی موضوع این بند در برخی موارد به خزانه واریز نمی‌شود که این امر با اصل پنجاه و سوم منافات دارد. برای مثال براساس ماده (۷۱) قانون اساسنامه شرکت ملی نفت ایران «سرمایه‌گذاری‌های مستقل و مشترک و درآمد و سود حاصل از آنها، ... درآمد شرکت محسوب و در دفاتر شرکت ثبت و وجوه حاصله به حساب‌های بانکی شرکت، که به تأیید خزانه‌داری کل کشور رسیده است، واریز می‌شود».</p>
	ی	وزارت نفت از طریق شرکت‌های دولتی تابعه ذی‌ربط تا سقف معادل سه میلیارد (۰۰۰.۳,۰۰۰,۰۰۰) دلار اوراق مالی اسلامی (ریالی یا ارزی) با تصویب هیئت وزیران منتشر کند. این اوراق برای بازپرداخت اصل و سود اوراق ارزی- ریالی سررسید شده تسهیلات بانکی و تضامین سررسید شده و همچنین بازپرداخت بدهی‌های سررسید شده به پیمانکاران قراردادهای بیع متقابل طرح‌های بالادستی نفت تعلق می‌گیرد و شرکت‌های مذکور موظفند اصل و سود اوراق منتشر شده را حداکثر تا پنج سال از محل منابع داخلی خود تسویه کنند. اوراق فروش نرفته این بند با تأیید وزارت نفت و سازمان برنامه و بودجه کشور قابل واگذاری به پیمانکاران/ طلبکاران طرح‌هاست	<p>- عبارت «اوراق مالی اسلامی» به‌دلیل نداشتن تعریف مشخص در قوانین و مقررات، ابهام دارد. این ابهام (عدم شفافیت) با بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری و بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری مغایرت دارد.</p> <p>- عدم تصریح بر واریز دریافت‌های دولت از محل منابع موضوع این بند، با اصل پنجاه و سوم قانون اساسی مغایر به‌نظر می‌رسد.</p> <p>- در صورتی که «قابل واگذاری» مصرح در این بند، فارغ از رضایت اشخاص به قبول اوراق فروش نرفته باشد، از حیث شرعی محل اشکال است؛ واگذاری اوراق مشارکت</p>



ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
			فروش نرفته به پیمانکاران و طلبکاران طرح‌ها، بدون رضایتشان مغایر با موازین شرعی و اصول متناظر با آن در قانون اساسی نظیر اصول چهارم و چهل و هفتم است.
	ک	<p>۱. به منظور مدیریت تبعات احتمالی انتشار اوراق مالی اسلامی در بازارهای پول و سرمایه کشور، کمیته ای متشکل از رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور، وزیر امور اقتصادی و دارایی و رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران بر نحوه انتشار اوراق موضوع این قانون نظارت می‌کنند. نرخ‌های سود اسمی اوراق منتشره و نرخ حفظ قدرت خرید اسناد خزانه اسلامی توسط این کمیته تعیین می‌شود.</p> <p>۲. اوراق و اسناد منتشره جهت تسویه بدهی دولت موضوع بندهای «و» و «ح» این تبصره از هرگونه بررسی در کمیته مذکور مستثناست.</p> <p>۳. نحوه صدور انتشار اوراق مربوط به شرکت‌ها و دستگاه‌هایی که بدون تضمین دولت منتشر می‌شود، نیز مشمول جزء «۱» این بند می‌باشد.</p> <p>۴. وزارت امور اقتصادی و دارایی به نیابت از دولت، مسئول انتشار اوراق مالی مربوط به دولت است. این وزارتخانه مجاز است از کلیه روش‌های انتشار اولیه اوراق از جمله تحویل اوراق به طلبکاران، عرضه تدریجی، حراج، فروش اوراق به کسر (کمتر از قیمت اسمی)، پذیره‌نویسی در بازارها استفاده کند. سازمان بورس و اوراق بهادار و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران حسب مورد مکلفند نسبت به ارائه اطلاعات مورد نیاز از جمله فهرست آخرین دارندگان اوراق مالی اسلامی دولت به وزارت مذکور و اتخاذ تمهیدات لازم برای استفاده از کلیه روش‌های انتشار اقدام کنند. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در بازار ثانویه اوراق، مجاز به خرید و فروش اوراق مالی اسلامی دولت بوده و از نظر حجم خرید یا فروش و روش خرید یا فروش (از جمله سازوکار حراج، توافق بازپرداخت) در راستای سیاستگذاری پولی خود اختیار کامل دارد.</p> <p>۵. به وزارت امور اقتصادی و دارایی اجازه داده می‌شود نسبت به تأسیس نهادهای واسط ناشر با مدیریت و مالکیت دولت و یا استفاده از نهادهای واسط موضوع قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید با انتقال مالکیت و یا بدون انتقال مالکیت به دولت، برای انتشار اوراق بهادار ارزی و تأسیس نهاد واسط مولد ساز دارایی‌های دولت برای انتشار اوراق مالی اسلامی مربوط اقدام نماید.</p> <p>۶. به وزارت امور اقتصادی و دارایی اجازه داده می‌شود رأساً از دارایی‌ها و مطالبات دولت به‌عنوان پشتوانه انتشار اوراق مالی اسلامی موضوع این تبصره استفاده کند. اموال متعلق به قوه مجریه که سند عادی نیز دارند می‌توانند به‌عنوان پشتوانه مورد استفاده قرار گیرند.</p>	<p>- حکم این بند به دلیل نداشتن ماهیت بودجه‌ای، مغایر با اصل پنجاه و دوم قانون اساسی به نظر می‌رسد.</p> <p>- عبارت «اوراق مالی اسلامی» در اجرای مختلف این بند، به دلیل نداشتن تعریف مشخص در قوانین و مقررات، ابهام دارد. این ابهام (عدم شفافیت) با بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری و بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری مغایرت دارد.</p> <p>- در جزء «۱»، تعیین نرخ سود اسمی اوراق و نرخ حفظ قدرت خرید اسناد خزانه اسلامی توسط کمیته بدون تعیین ضابطه و سقف، با اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی مغایر به نظر می‌رسد.</p> <p>- حکم جزء «۲» مبنیاً بر ایرادات بندهای «و» و «ح» این تبصره، محل ایراد است.</p> <p>- در جزء «۴»، در خصوص «کلیه روش‌های انتشار اولیه اوراق»، اولاً مشخص نیست که منظور همان اوراق مالی اسلامی است یا خیر؛ ثانیاً نظر به فقدان تعریف قانونی از این روش، و با توجه به ماهیت تقنینی این موضوع، واگذاری تعیین سازوکار این روش‌ها به وزارت اقتصاد، با اصل هشتاد و پنجم مغایر به نظر می‌رسد. همین ایراد در خصوص واگذاری «روش خرید یا فروش» به بانک مرکزی وجود دارد. ثالثاً یکی از مصادیق این روش‌ها، تحویل اوراق به طلبکاران است که این امر، بدون رضایت طلبکاران، مغایر با موازین شرعی و اصول متناظر با آن در قانون اساسی نظیر اصول چهارم و چهل و هفتم است.</p>

ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
ل		اوراق و اسناد این تبصره و کارمزد تعهد پذیرهنویسی اوراق مالی اسلامی دولت (منتشره در سال ۱۴۰۰) مشمول مالیات به نرخ صفر می‌شود. همچنین معاملات بین ارکان انتشار و دریافت‌ها و پرداخت‌های مربوط به انتشار اوراق موضوع این بند، صرف‌نظر از استفاده یا عدم استفاده از نهادهای واسط، مشمول معافیت‌ها و مستثنیات حکم ماده (۱۴) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور می‌شود. کلیه کارمزدهای انتشار و معاملات اوراق دولت در بازارهای اولیه و ثانویه به نحوی تعیین گردد، که خرید و فروش روزانه اوراق دولت را اقتصادی نماید.	- حکم این بند به دلیل نداشتن ماهیت بودجه‌ای، مغایر با اصل پنجاه و دوم قانون اساسی به نظر می‌رسد. - طبق بند «الف» ماده (۶) قانون برنامه ششم توسعه، «برقراری هرگونه تخفیف، ترجیح یا معافیت مالیاتی جدید طی سال‌های اجرای قانون برنامه ممنوع است»، لذا تصویب این بند به دلیل مغایرت با قانون برنامه، با توجه به حکم ماده (۱۸۵) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، نیازمند رأی دوسوم نمایندگان است.
م		به منظور اجرای سیاست پولی و مدیریت نرخ‌های سود و مهار (کنترل) بلندمدت نقدینگی، مهار (کنترل) تورم و در راستای اجرای عملیات بازار باز و اعطای اعتبار در قبال وثیقه، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران بدهی بانک‌ها و مؤسسات اعتباری شامل خط اعتباری و اضافه برداشت را توثیق به اوراق مالی اسلامی منتشره دولت نماید. بدهی ایجاد شده بابت ساماندهی بانک‌ها و مؤسسات اعتباری و خطوط اعتباری تکلیفی با مصوبه شورای پول و اعتبار از شمول این بند مستثناست. سازمان بورس اوراق بهادار مکلف به همکاری در توثیق اوراق مالی اسلامی منتشره دولت نزد بانک مرکزی است.	- اصطلاح «انجام عملیات بازار باز» از حیث شرایط قانونی و تبعات آن نسبت به حقوق مردم، غیرشفاف و مبهم است. این ابهام (عدم شفافیت) با بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری و بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری مغایرت دارد. - اوراق مالی اسلامی فاقد تعریف قانونی و واجد ابهام است. این ابهام (عدم شفافیت) با بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری و بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری مغایرت دارد.
ن		ایجاد طلب جدید از دولت در صورتی مجاز است که از قبل مجوز آن در قالب مبادله موافقتنامه و یا تعهد و تضمین آن با مبنای قانونی توسط سازمان برنامه و بودجه کشور صادر شده باشد. محاسبه سود متعلق به بدهی‌های دولت با نرخ سود ساده انجام می‌شود. کلیه ذی‌حسابان/مدیران مالی دستگاه‌های اجرایی مکلف به رعایت این بند در گزارش‌های ارسالی مطالبات و بدهی‌های دولت مطابق ماده (۱) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور به وزارت امور اقتصادی و دارایی می‌باشند.	- این بند، ماهیت بودجه‌ای نداشته و با اصل پنجاه و دوم مغایر به نظر می‌رسد. - اصطلاحات «دولت» و «دستگاه‌های اجرایی» مبهم هستند. با توجه به اینکه ظاهر این اصطلاحات شامل دستگاه‌های ذیل قوای مقننه و قضائیه نیز می‌شود، حکم این بند مغایر با استقلال قوا مندرج در اصل پنجاه و هفتم قانون اساسی و استقلال قوه قضائیه مندرج در اصل یکصد و پنجاه و ششم قانون اساسی به نظر می‌رسد.
س		مرجع رسیدگی و تأیید بدهی‌ها و مطالبات موضوع بند «و» این تبصره و بدهی‌ها و مطالبات موضوع بند «پ» ماده (۱) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور، توسط سازمان برنامه و بودجه کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی تعیین می‌شود.	- این بند به جهت اصلاح قوانین دائمی، ماهیت بودجه‌ای نداشته و با اصل پنجاه و دوم مغایر به نظر می‌رسد. همچنین طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، تصویب آن به رأی دوسوم نیاز دارد.
ع		به دولت اجازه داده می‌شود مبلغ بیست هزار میلیارد (۲۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال اوراق مالی اسلامی منتشر کند، تا جهت احداث، تکمیل و تجهیز فضاهای آموزشی، پرورشی و ورزشی وزارت آموزش و پرورش (سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور) به مصرف برسد. این اوراق خارج از سقف پیش‌بینی شده در جدول شماره ۴ ماده (۷) قانون برنامه ششم توسعه بوده و براساس ابلاغ اعتبار	- در عبارت «وزارت آموزش و پرورش (سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور)»، با توجه به مفاد این بند، عبارت داخل پرانتز، زائد به نظر می‌رسد و باید حذف شود. - حکم ذیل این بند به جهت اصلاح قانون برنامه، نیاز به رأی دوسوم نمایندگان دارد.



ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
		و تخصیص‌های صادره به مصرف می‌رسد.	
	ف	مهلت واگذاری اوراق مالی اسلامی غیرنقدی (تحويل به طلبکاران) منتشره در سال ۱۴۰۰، برای کلیه دستگاه‌های اجرایی از جمله دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۱) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور، تابع قانون اصلاح مواد (۶۳) و (۶۴) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۷۹/۱۲/۱۵ است.	<p>- اوراق مالی اسلامی فاقد تعریف قانونی و واجد ابهام است. این ابهام (عدم شفافیت) با بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری و بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری مغایرت دارد.</p> <p>- قانون اصلاح مواد (۶۳) و (۶۴) قانون محاسبات عمومی کشور در تبصره بند «۴» ماده (۲۶) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) اصلاح شده است؛ لذا باید در این بند عبارت «و اصلاحات بعدی آن» پس از قانون مزبور اضافه شود؛ والا به جهت اصلاح قانون الحاق ۲ که جزئی از قانون برنامه است، جهت تصویب به رأی دوسوم نمایندگان نیاز دارد.</p> <p>- اصطلاح (دستگاه‌های اجرایی) به دلیل داشتن تعاریف قانونی متعدد، ابهام دارد.</p>
	ص	به منظور یکپارچگی و هماهنگ‌سازی در اوراق منتشره دولت، اوراق مالی اسلامی دولت (منتشره توسط وزارت امور اقتصاد و دارایی) مشمول ماده (۲۷) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۴/۹/۱ با اصلاحات و الحاقات بعدی است.	<p>- اوراق مالی اسلامی فاقد تعریف قانونی و واجد ابهام است. این ابهام (عدم شفافیت) با بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری و بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری مغایرت دارد.</p>
	ق	بانک مرکزی موظف است گزارش عملکرد اجرای عملیات بازار باز را به کمیته جزء «۱» بند «ک» ارائه نماید. وزارت امور اقتصادی و دارایی نیز موظف است ضمن تعیین فهرست معامله‌گران اولیه مجاز نسبت به پیاده‌سازی الزامات عرضه اولیه اوراق از طریق حراج به نحوی که حداقل سی درصد (۳۰٪) از اوراق مالی اسلامی منتشره دولت پس از عملیات بازار باز در عرضه اولیه به معامله‌گران اولیه مجاز به فروش برسد، اقدام کند.	<p>- اصطلاح «انجام عملیات بازار باز» از حیث شرایط قانونی و تبعات آن نسبت به حقوق مردم، غیرشفاف و مبهم است. این ابهام (عدم شفافیت) با بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری و بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری مغایرت دارد.</p>
	ر	«اوراق مالی اسلامی»، اوراقی است که منطبق بر قوانین و مقررات بوده و در چارچوب عقود اسلامی منتشر می‌شود.	<p>با اینکه این بند تکرار مفاد بند «ش» تبصره «۵» قانون بودجه سال ۱۳۹۹ در تعریف اوراق مالی اسلامی است، تعریفی ناقص و مبهم است.</p>
تبصره ۶	الف	الف) وزارت نیرو از طریق شرکت‌های آب و فاضلاب استانی سراسر کشور مکلف است علاوه بر دریافت نرخ آب‌های شهری، به ازای هر مترمکعب فروش آب شرب بالاتر از الگوی مصرف تعیین شده توسط هیئت وزیران مبلغ دویست (۲۰۰) ریال از مشترکان آب، دریافت و به خزانه‌داری کل کشور واریز کند. وجوه فوق مشمول مالیات بر درآمد و مالیات بر ارزش افزوده نخواهد بود. صد درصد (۱۰۰٪) وجوه	<p>- «شاخص جمعیت و کمبود آب» مطرح در این بند، مخصوصاً در وضعیتی که دلالت مصداقی این دو سنج در حالات مختلف آن مد نظر قرار گیرد، با توجه به اینکه نسبت ارزش هر شاخص نسبت به دیگری مشخص نیست، با ابهام مواجه است. به علاوه، براساس اصل چهل‌وهشتم قانون اساسی، دو ملاک نیاز و استعداد رشد، ضابطه استفاده</p>

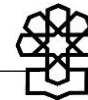
ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
		دریافتی تا سقف نهصد و شصت و پنج میلیارد (۹۶۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از محل حساب مذکور در ردیف معین در بودجه شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور صرفاً جهت آبرسانی شرب روستایی و عشایری و اصلاح شبکه آب مربوط به آن اختصاص می‌یابد. بیست درصد (۲۰٪) اعتبار مذکور برای آبرسانی شرب عشایری و هشتاد درصد (۸۰٪) برای آبرسانی شرب روستایی براساس شاخص جمعیت و کمبود آب شرب سالم بین استان‌های کشور در مقاطع سه‌ماهه از طریق شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور توزیع می‌شود تا پس از مبادله موافقتنامه بین سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان‌ها و شرکت‌های آب و فاضلاب استانی و یا سازمان امور عشایر ایران هزینه شود.	از درآمدهای ملی در سطح استان‌ها دانسته شده است. لذا مفاد این بند از این حیث، با اصل مزبور مغایر به نظر می‌رسد. - با توجه به ابهام فوق‌الذکر، اعطای صلاحیت تصمیم‌گیری برای توزیع و تشخیص موارد اولویت‌دار به شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور، عملاً دلالت بر تفویض وضع مقررات محسوب شده که مغایر با اصل یکصد و هشتاد و هشتم قانون اساسی به نظر می‌رسد. - طبق بند «الف» ماده (۶) قانون برنامه ششم توسعه، «برقراری هرگونه تخفیف، ترجیح یا معافیت مالیاتی جدید طی سال‌های اجرای قانون برنامه ممنوع است»؛ لذا حکم ذیل این بند مبنی بر شمول مالیات با نرخ صفر، با قانون برنامه مغایرت دارد و با توجه به حکم ماده (۱۸۵) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، تصویب حکم مزبور، نیازمند رأی دوسوم نمایندگان مجلس خواهد بود. -
	ب	به وزارت امور اقتصادی و دارایی (سازمان امور مالیاتی کشور) اجازه داده می‌شود ظرف مدت یک‌سال، بخشی از پرونده‌های مؤدیان مالیات بر ارزش افزوده دوره‌های سنوات ۱۳۸۷ تا ۱۳۹۷، که اظهارنامه‌های خود را در موعد مقرر تسلیم نموده و تاکنون مورد رسیدگی قرار نگرفته‌اند، با توجه به ضوابطی (از جمله نحوه انتخاب) که به پیشنهاد سازمان امور مالیاتی کشور ظرف مدت یک‌ماه بعد از ابلاغ قانون تهیه می‌شود و به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌رسد، بدون رسیدگی قطعی نماید.	- حکم این بند به دلیل نداشتن ماهیت بودجه‌ای مغایر با اصل پنجاه و دوم قانون اساسی به نظر می‌رسد. - عبارت «بخشی از پرونده‌های مؤدیان» دلالت بر تبعیض ناروا می‌کند که با بند «۹» اصل سوم مغایرت دارد. - در عبارت «ضوابطی (از جمله نحوه انتخاب)» به جهت عدم تعیین ملاک قانونی، با اصل هشتاد و پنجم مغایرت دارد.
	ج	عوارض موضوع ماده (۵) قانون حمایت از صنعت برق کشور مصوب ۱۳۹۴/۸/۱۰ به میزان ده درصد (۱۰٪) مبلغ برق مصرفی در سقف نوزده هزار و هشتصد میلیارد (۱۹,۸۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال تعیین می‌شود و مشترکان برق روستایی و عشایری مجاز و برق‌چاه‌های کشاورزی مجاز از شمول حکم این بند معاف می‌باشند. منابع حاصله به صورت کامل تا سقف هشت هزار و نهصد و ده میلیارد (۸,۹۱۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به حساب شرکت توانیر نزد خزانه‌داری کل کشور و تا سقف ده هزار و هشتصد و نود میلیارد (۱۰,۸۹۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به حساب ساتبا نزد خزانه‌داری کل کشور واریز	- حکم این بند، از برخی جهات نظیر ضرورت انجام مبادله موافقتنامه با سازمان برنامه برای تخصیص منابع و قائل شدن معافیت روستاها و مناطق دامداری و عشایری، اصلاح ماده (۵) قانون حمایت از صنعت برق کشور ^۱ است که این امر ماهیت بودجه‌ای نداشته و مغایر با اصل پنجاه و دوم قانون اساسی است. همچنین طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، به جهت اصلاح قانون دائمی، تصویب آن به رأی دوسوم نیاز دارد.

۱. ماده (۵)- دولت موظف است برای تأمین بخشی از منابع لازم جهت اجرای طرح‌های توسعه و نگهداری شبکه‌های روستایی و تولید برق تجدیدپذیر و پاک عوارض مصرف هر کیلووات ساعت برق را در بودجه سالیانه پیش‌بینی نماید. وجوه حاصل شده به حساب شرکت توانیر نزد خزانه‌داری کل کشور واریز و صد درصد (۱۰۰٪) آن صرفاً بابت کمک به اجرای طرح‌های مذکور هزینه می‌شود.



ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
		می‌شود تا پس از مبادله موافقتنامه با سازمان برنامه و بودجه کشور به ترتیب صرف حمایت از توسعه و نگهداری شبکه‌های برق روستایی و تولید برق تجدیدپذیر و پاک شود.	
	د	<p>۱. متن زیر به جزء «۱» بند «پ» ماده (۳۲) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور اضافه می‌شود:</p> <p>«شاخص‌های مناطق و شهرستان‌های غیربرخوردار از اشتغال موضوع این جزء با پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه کشور به تصویب هیئت وزیران می‌رسد».</p> <p>۲. مالیات و عوارض ارزش‌افزوده دریافتی از واحدهای تولیدی به حساب استان محل استقرار واحد تولیدی منظور می‌شود.</p> <p>۳. عوارض ارزش‌افزوده موضوع جزء «۱» بند «ب» ماده (۶) قانون برنامه ششم توسعه در شهرستانهای تهران و اسلامشهر به نسبت هشتادوهشت درصد (۸۸٪) در نقاط شهری تهران و شهر اسلامشهر و دوازدهدرصد (۱۲٪) در نقاط روستایی و عشایری آنها توزیع می‌شود.</p>	<p>- این بند (جزء‌های «۱» و «۲») به دلیل اصلاح قوانین دائمی، ماهیت بودجه‌ای نداشته و در نتیجه مغایر با اصل پنجاه‌دوم قانون اساسی است. همچنین طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، به جهت اصلاح قانون دائمی، تصویب آن به رأی دوسوم نیاز دارد.</p> <p>فبا توجه به حکم ماده (۱۲۲) قانون برنامه ششم، قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور، جزئی از قانون برنامه ششم توسعه است. مفاد این بند که قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور را اصلاح کرده است، به منزله اصلاح مفاد قانون برنامه محسوب می‌شود؛ لذا طبق ماده (۱۸۵) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، جزء «۱» این بند برای تصویب نیاز به رأی دوسوم نمایندگان دارد.</p> <p>- تعیین شاخص‌های مناطق و شهرستان‌های غیر برخوردار، ماهیت تقنینی دارد و واگذاری آن به تصویب هیئت وزیران، با صدر اصل هشتادوپنجم قانون اساسی مغایر است. این شاخص‌ها باید با رعایت ملاک‌های مندرج در جزء «۱» بند «پ» ماده (۳۲) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور باشد.</p> <p>- جزء «۳» اصلاح قانون برنامه است لذا برای تصویب نیاز به رأی دوسوم نمایندگان دارد.</p>
	ه	طبق ماده (۱۲) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) به هر یک از وزارتخانه‌های نفت و نیرو از طریق شرکت‌های تابعه ذی‌ربط اجازه داده می‌شود ماهیانه از هر واحد مسکونی مشترکان گاز مبلغ دوهزار (۲۰۰۰) ریال، از هر واحد مسکونی مشترکان برق مبلغ یک هزار (۱۰۰۰) ریال و از هر یک از واحدهای تجاری مشترکان گاز و برق مبلغ ده هزار (۱۰,۰۰۰) ریال اخذ و به حساب درآمد عمومی موضوع ردیف‌های ۱۶۰۱۸۵ و ۱۶۰۱۸۶ جدول شماره ۵ این قانون نزد خزانه‌داری کل کشور واریز کنند. برای مشترکان روستایی، مبالغ فوق‌الذکر معادل پنجاه درصد (۵۰٪)	<p>- این بند به دلیل ماهیت غیربودجه‌ای آن، مغایر با اصل پنجاه‌دوم قانون اساسی است.</p> <p>- عدم شمول مالیات بر وجوه موضوع این بند در ذیل فراز اول، به منزله اعطای معافیت مالیاتی است که علاوه بر اصلاح قانون دائمی و به تبع آن، نداشتن ماهیت بودجه‌ای و مغایرت با اصل پنجاه‌دوم قانون اساسی، به دلیل تعارض با مفاد قانون برنامه، برای تصویب نیز به رأی دوسوم نمایندگان نیاز دارد.</p> <p>- حکم اخیر مندرج در پاراگراف پایانی بند، اصلاح قانون برگزاری مناقصات است که علاوه بر</p>

ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
		می‌باشد. وجوه فوق مشمول مالیات بر درآمد و مالیات بر ارزش افزوده نخواهد بود. منابع حاصله برای موارد مندرج در ماده مذکور به مصرف می‌رسد. آیین‌نامه اجرایی این بند متضمن سقف و نحوه برگزاری مناقصه به پیشنهاد مشترک سازمان برنامه و بودجه کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.	نداشتن ماهیت بودجه‌ای و مغایرت با اصل پنجاه و دوم قانون اساسی، به دلیل تصویب ماده (۱) قانون برگزاری مناقصات توسط مجمع تشخیص مصلحت نظام، مغایر با اصل یکصد و دوازدهم قانون اساسی به نظر می‌رسد. همچنین این امر می‌تواند موجب فساد و تبعیض ناروا شود که با بندهای «۱» و «۹» اصل سوم قانون اساسی مغایرت دارد. - حکم اخیر مندرج در فراز پایانی این بند که شامل تعیین «تعهدات شرکت‌های بیمه‌گر و پرداخت خسارت» در آیین‌نامه اجرایی مصوب هیئت وزیران می‌شود، به دلیل داشتن ماهیت تقنینی، مغایر با اصل هشتاد و پنجم است. همچنین طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، به جهت اصلاح قانون دائمی تصویب آن به رأی دوسوم نیاز دارد.
	و	در اجرای ماده (۶) قانون کمک به ساماندهی پسماندهای عادی با مشارکت بخش غیردولتی، وزارت امور اقتصادی و دارایی از طریق سازمان امور مالیاتی موظف است یک در هزار ارزش مواد اولیه، قطعات و کالاهایی که تمام یا قسمتی از آنها قابل بازیافت است را اخذ کرده و منابع حاصله را به ردیف درآمدی شماره ۱۶۰۱۸۹ واریز نماید. فهرست مواد اولیه، قطعات و کالاها فوق‌الذکر حداکثر دو ماه پس از ابلاغ این قانون، توسط سازمان محیط زیست تعیین و اعلام می‌شود. تولیدکنندگان و واردکنندگان که با تأیید سازمان حفاظت محیط زیست نسبت به بازیافت پسماند حاصل از مواد اولیه، قطعات و کالاهای خود اقدام نموده اند، مشمول این عوارض نمی‌شوند. منابع وصولی تا سقف ده هزار میلیارد (۱۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از محل ردیف شماره ۳۹-۵۳۰۰۰ جدول شماره ۹ این قانون در اختیار تأسیسات منطقه‌ای تغییر پسماند به مواد و انرژی) با اولویت مشارکت بخش خصوصی و نظارت سازمان حفاظت محیط زیست مصرف شود. دستورالعمل شناسایی نحوه رسیدگی و تشخیص مطالبه و وصول توسط سازمان امور مالیاتی تهیه و پس از تأیید وزیر امور اقتصادی و دارایی ابلاغ می‌شود.	
	ز	در سال ۱۴۰۰ به عوارض گمرکی و سود بازرگانی واردات لوازم آرایشی مجموعاً پانزده درصد (۱۵٪) اضافه و منابع حاصله به صورت صددرصد (۱۰۰٪) به ردیف درآمدی ۱۶۰۱۸۸ واریز می‌شود و معادل آن از محل ردیف هزینه‌های ۳۸-۵۳۰۰۰ جدول شماره ۹ به هیئت امنای صرفه‌جویی ارزی در معالجه بیماران اختصاص می‌یابد تا جهت خرید عضو مصنوعی (پروتز) کاشت حلزون شنوایی و نیز جهت درمان و هزینه‌های دارویی بیماران اوتیسم، گوشه، سلیاک، متابولیک و بال پروانه (EB)، سیستیک فیبروزیس و بیماری نقص ایمنی مادرزادی در تولید آنتی بادی و بیماری تحلیل عضلانی نخاعی مادرزادی (SMA)	- حکم این بند در مقام اصلاح قوانین دائمی است که به دلیل ماهیت غیربودجه‌ای آن، مغایر با اصل پنجاه و دوم قانون اساسی است. همچنین طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، به جهت اصلاح قانون دائمی، تصویب آن به رأی دوسوم نیاز دارد.



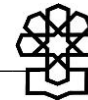
ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
		هزینه شود.	
ح		کلیه مراکز درمانی اعم از دولتی، خصوصی، وابسته به نهادهای عمومی، نیروهای مسلح، خیریه‌ها و شرکت‌های دولتی مکلفند ده درصد (۱۰٪) از حق‌الزحمه یا حق‌العمل پزشکی پزشکان که به‌موجب دریافت وجه صورت‌حساب‌های ارسالی به بیمه‌ها و یا نقداً از طرف بیمار پرداخت می‌شود به‌عنوان علی‌الحساب مالیات کسر کنند و به نام پزشک مربوط تا پایان ماه بعد از وصول مبلغ صورت‌حساب به حساب سازمان امور مالیاتی کشور واریز کنند. مالیات علی‌الحساب این بند شامل کلیه پرداخت‌هایی که به‌عنوان درآمد حقوق و کارانه مطابق جزء «۲» بند «الف» تبصره «۱۲» این قانون پرداخت و مالیات آن کسر می‌شود، نخواهد بود. حکم ماده (۱۹۹) قانون مالیات‌های مستقیم در اجرای این بند جاری می‌باشد.	- اصطلاح «نهادهای عمومی» از حیث تعریف قانونی، ابهام دارد. در قانون بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور، از عبارت «وابسته به نهادهای عمومی غیردولتی» استفاده شده است. - این بند به‌دلیل ماهیت غیربودجه‌ای آن، مغایر با اصل پنجاه‌ودوم قانون اساسی است.
ط		سازمان امور مالیاتی مکلف است در سال ۱۴۰۰ با استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی موضوع ماده (۱۶۹) مکرر قانون مالیات‌های مستقیم نسبت به تعیین تکلیف مطالبات تا پایان سال ۱۳۹۹ مالیات دولت از اشخاص حقیقی و حقوقی اقدام کرده و حداقل سی درصد (۳۰٪) این مطالبات را وصول و به ردیف درآمدی ذی‌ربط مندرج در جدول شماره ۵ این قانون واریز کند. بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری در صورت عدم رعایت تکالیف فوق و سایر تکالیف مقرر در ماده (۱۶۹) مکرر قانون مالیات‌های مستقیم و آیین‌نامه اجرایی آن علاوه بر جریمه‌های مزبور در قانون مالیات‌های مستقیم مشمول جریمه‌ای معادل دو درصد (۲٪) حجم سپرده‌های اشخاص نزد بانک و مؤسسه مالی و اعتباری در هر سال می‌شوند. این جریمه‌ها از طریق مقررات قانون مزبور قابل مطالبه و وصول خواهد بود. شرکت‌های بیمه مکلفند اطلاعات هویتی، مالی و اقتصادی اشخاص حقیقی و حقوقی درخواست‌شده را به‌ترتیبی که سازمان امور مالیاتی مقرر می‌کند در اختیار آن سازمان قرار دهند. شرکت‌های بیمه در صورت عدم رعایت این بند علاوه بر جریمه‌های مزبور در قانون مالیات‌های مستقیم مشمول جریمه‌ای معادل پنج درصد (۵٪) حق بیمه دریافتی در پایان سال ۱۳۹۹ خواهند بود.	- مشخص نیست که ۲ درصد حجم سپرده‌های اشخاص نزد بانک در چه زمانی معیار دریافت جریمه است؛ این ابهام، با بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری و بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری مغایرت دارد.
ی		کارور (اپراتور)های ارائه‌دهنده خدمات مخابراتی، علاوه بر قیمت هر پیامک مبلغ ده (۱۰) ریال از استفاده‌کنندگان خدمات مزبور دریافت و به حساب درآمد عمومی ردیف ۱۶۰۱۵۴ نزد خزانه‌داری کل	- اختصاص یک منبع به چند هزینه در این بند، بدون تعیین سهم هریک از هزینه‌ها، با شفافیت (موضوع بند «۹» سیاست کلی قانونگذاری و بند «۱۳» سیاست کلی اداری)،

ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
		کشور واریز کنند. درآمد حاصله متناسب با وصول تا سقف هزارمیلیارد (۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال جهت اجرای مواد (۵) و (۸) قانون حمایت از حقوق معلولان مصوب ۱۳۹۶/۱۲/۲۰ و ساماندهی کودکان کار و خیابانی در اختیار سازمان بهزیستی ردیف ۱۳۱۵۰۰ قرار می‌گیرد.	انضباط بودجه‌ای و مصوب بودن اعتبارات و پرداخت در حدود اعتبارات مصوب (مصرح در اصل پنجاه‌وسوم قانون اساسی) مغایرت دارد. همچنین این امر می‌تواند موجب تضعیف نظارت دیوان محاسبات بر اجرای بودجه موضوع اصل پنجاه‌وپنجم قانون اساسی شود.
	ک	مدت اجرای آزمایشی قانون مالیات بر ارزش‌افزوده مصوب ۱۳۸۷/۲/۱۷ با اصلاحات و الحاقات بعدی تا پایان مهرماه ۱۴۰۰ تمدید می‌شود	- این بند به دلیل ماهیت غیربودجه‌ای آن و اصلاح قوانین، مغایر با اصل پنجاه‌ودوم قانون اساسی است. همچنین طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، به جهت اصلاح قانون دائمی، تصویب آن نیاز به رأی دوسوم دارد. - با توجه به تصویب قانون تمدید مهلت اجرای آزمایشی قانون مالیات بر ارزش‌افزوده مصوب ۱۳۹۹/۸/۲۷، حکم این بند موضوعاً منتفی و تکراری بوده و زائد است.
	ل	در معاملات پیمانکاری که کارفرما یکی از دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۲۹) قانون برنامه ششم توسعه است، کارفرما موظف است همزمان با هر پرداخت، مالیات ارزش‌افزوده متناسب با آن را به پیمانکار پرداخت کند. تا زمانی که کارفرما مالیات بر ارزش‌افزوده را به پیمانکار پرداخت نکرده باشد، سازمان امور مالیاتی کشور حق مطالبه آن از پیمانکار یا اخذ جریمه دیرکرد از وی را ندارد. در مواردی که بدهی کارفرما به پیمانکار به صورت اسناد خزانه اسلامی پرداخت می‌شود در صورت درخواست پیمانکار، کارفرما موظف است این اوراق را عیناً به سازمان امور مالیاتی کشور تحویل دهد. سازمان امور مالیاتی کشور معادل مبلغ اسمی اوراق تحویلی را از بدهی مالیاتی پیمانکار کسر و اسناد مذکور را به خزانه‌داری کل کشور ارائه می‌کند. خزانه‌داری کل کشور موظف است معادل مبلغ اسمی اسناد خزانه تحویلی را به عنوان وصولی مالیات منظور کند.	
	م	سی‌وپنچ درصد (۳۵٪) از عوارض آلاینده‌گی وصول شده از محل یک درصد (۱٪) از قیمت فروش تبصره «۱» ماده (۳۸) قانون مالیات بر ارزش‌افزوده به سازمان حفاظت محیط‌زیست (صندوق ملی محیط‌زیست) اختصاص می‌یابد تا پس از مبادله موافقتنامه با سازمان برنامه و بودجه کشور براساس ماده (۵) اساسنامه صندوق مذکور صرف اعطای تسهیلات و حمایت‌های مالی برای کاهش آلودگی‌های زیست‌محیطی و جلوگیری از تخریب محیط‌زیست شود.	- این بند به دلیل ماهیت غیربودجه‌ای آن و اصلاح بند «ب» ماده (۶) قانون برنامه ششم، مغایر با اصل پنجاه‌ودوم قانون اساسی به نظر می‌رسد. برای تصویب در مجلس نیز به رأی دوسوم نمایندگان نیاز دارد.
	ن	۱. در سال ۱۴۰۰، عوارض خروج از کشور موضوع ماده (۴۵) قانون مالیات بر ارزش‌افزوده، برای زائران عتبات و مرز نشینان برای یکبار در طول سال براساس قانون بودجه سال ۱۳۹۶ کل کشور مصوب ۱۳۹۵/۱۲/۲۴ با اصلاحات و الحاقات بعدی آن اخذ می‌شود. افراد مرزنشین موضوع این جزء به کسانی اطلاق می‌شود که ساکن	- حکم این بند اصلاح قانون بوده و به دلیل نداشتن ماهیت بودجه‌ای، به نظر، با اصل پنجاه‌ودوم مغایر است. همچنین طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، به جهت اصلاح قانون دائمی، تصویب آن نیاز به رأی دوسوم دارد. ماده (۴۵) قانون مالیات



ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
		<p>در روستاها و شهرهای مرزی هستند؛ بررسی و تأیید این موضوع براساس سامانه بانک اطلاعات مرزنشینان وزارت کشور مبتنی بر شماره ملی و شناسه (کد) پستی افراد مذکور است.</p> <p>۲. زائران اربعین که از تاریخ چهارم شهریورماه ۱۴۰۰ تا بیست و دوم مهرماه ۱۴۰۰ از مرزهای زمینی به مقصد کشور عراق از کشور خارج می‌شوند از پرداخت عوارض خروج معافند.</p> <p>۳. عوارض خروج ورزشکاران تیم‌های ملی که با مجوز وزارت ورزش و جوانان به مسابقات برون‌مرزی اعزام می‌شوند برای هر مرحله خروج، با نرخ عوارض مرحله اول خروج محاسبه و اخذ می‌شود.</p>	<p>بر ارزش افزوده اشعار می‌دارد: «به دولت اجازه داده می‌شود بابت خروج هر مسافر از مرزهای هوایی دویست و پنجاه هزار (۲۵۰,۰۰۰) ریال و از مرزهای دریایی و زمینی مبلغ پنجاه هزار (۵۰,۰۰۰) ریال از مسافران دریافت و به حساب درآمد عمومی (نزد خزانه‌داری کل کشور) واریز نماید. تغییرات این مبلغ هر سه سال یکبار با توجه به نرخ تورم با تصویب هیئت وزیران تعیین می‌گردد». حکم این بند بجز تعیین مبلغ، باید در قالب قانون دائمی و نه قانون بودجه انجام شود.</p>
	س	<p>دستگاه‌های اجرایی موظفند معافیت‌ها و تخفیفات مالیاتی و گمرکی قانونی را به صورت جمعی - خرجی در حساب‌های مربوط به خود ثبت کنند. عملکرد معافیت‌ها و تخفیفات گمرکی به عنوان مالیات بر واردات وصولی گمرک جمهوری اسلامی ایران محسوب می‌شود.</p>	<p>- اصطلاح «دستگاه‌های اجرایی» به دلیل داشتن تعاریف متعدد قانونی، ابهام دارد و باید قانون مبنای تعریف آن تعیین شود.</p> <p>- ثبت به صورت جمعی - خرجی، به جهت نداشتن تعریف قانونی، محل ابهام است.</p>
	ع	<p>به استناد مواد (۱۰۳) و (۱۶۹) مکرر قانون مالیات‌های مستقیم با اصلاحات و الحاقات بعدی و به منظور افزایش درآمدهای مالیاتی دولت از طریق ابطال تمبر مالیاتی، قوه قضائیه مکلف است ظرف مدت یک‌ماه پس از تصویب این قانون، سامانه تنظیم قرارداد الکترونیکی بین وکیل و موکل را تکمیل کند. تمام افراد فعال اعم از مشاوران و وکلای عضو مراکز وکلا و کانون‌های وکلای دادگستری موظفند قراردادهای مالی خود با موکل را در این سامانه ثبت و تنظیم نمایند.</p> <p>شناسه (کد) یکتای صادرشده برای هر قرارداد توسط سامانه قرارداد الکترونیک، مبنای شناسایی مشاوران، وکلا و کانون‌های وکلای دادگستری در سامانه خدمات قضایی به منظور استخراج اطلاعات مالی مندرج در قرارداد و ابطال تمبر مالیاتی خواهد بود.</p>	<p>- این بند به دلیل ماهیت غیربودجه‌ای آن، مغایر با اصل پنجاه و دوم قانون اساسی به نظر می‌رسد. سامانه موضوع این بند، ماهیت دائمی دارد و تکمیل آن صرفاً برای یک‌سال، منطقی نبوده و با حکم بند «ه» تبصره «۲۱» این لایحه، ناسازگار است.</p>
	ف	<p>سازمان امور مالیاتی کشور مکلف است با همکاری شهرداری‌های سراسر کشور واحدهای مسکونی خالی از سکنه واقع در شهرهای با جمعیت بیش از یکصد هزار نفر جمعیت در سال‌های ۱۳۹۷، ۱۳۹۸، ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ را شناسایی و مالیات متعلقه ماده (۵۴ مکرر) قانون مالیات‌های مستقیم را از مالکانی که بیش از یک خانه خالی دارند، اخذ کند. معافیت‌های مالیاتی موضوع تبصره «۱۱» ماده (۵۳) قانون مالیات‌های مستقیم در محاسبه مالیات موضوع این حکم در نظر گرفته نمی‌شود. پنجاه درصد (۵۰٪) از درآمد حاصل از این مالیات به حساب درآمد عمومی در ردیف ۱۱۰۳۰۹ جدول شماره ۵ این قانون نزد خزانه‌داری کل کشور و پنجاه درصد (۵۰٪) باقی‌مانده به عنوان سهم شهرداری‌ها به حساب شهرداری شهرهای محل اخذ مالیات واریز می‌شود. سازمان امور مالیاتی کشور و وزارتخانه‌های راه و شهرسازی و نیرو و دیگر وزارتخانه‌های ذی‌ربط این حکم مکلفند کلیه اطلاعات لازم</p>	<p>- تصریح بر عنوان «سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور»، به دلیل اینکه این سازمان اساسنامه مصوب قانونی ندارد، با اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی مغایر به نظر می‌رسد.</p>

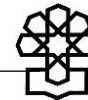
ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
		جهت شناسایی خانه‌های خالی از سکنه را در اختیار شهرداری‌های کشور قرار دهند. آیین‌نامه اجرایی این بند توسط وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی (سازمان امور مالیاتی) و راه و شهرسازی و شورای عالی استان‌ها با همکاری وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور) ظرف مدت دوماه تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.	
تبصره ۷	الف	۱. در راستای اجرایی نمودن ماده (۳۵) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور، عبارت «واریز به خزانه‌داری کل کشور» در این ماده به عبارت «واریز به حساب تمرکز وجوه درآمد شرکت‌های دولتی نزد خزانه‌داری کل کشور» اصلاح می‌شود. ۲. کلیه دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵۰) قانون مدیریت خدمات کشوری و ماده (۲۹) قانون برنامه ششم توسعه از جمله دستگاه‌ها و شرکت‌های مستلزم ذکر یا تصریح نام مانند شرکت‌های اصلی و تابعه وزارت نفت و سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران (ایدرو) و سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو) مکلفند کلیه حساب‌های ریالی خود درآمدی و هزینه‌ای را صرفاً از طریق خزانه‌داری کل کشور و نزد بانک مرکزی افتتاح کنند. دستگاه‌های یادشده موظفند کلیه دریافت‌ها و پرداخت‌های خود را فقط از طریق حساب‌های افتتاح شده نزد بانک مرکزی انجام دهند. نگهداری هرگونه حساب توسط دستگاه‌های مذکور در بانکی غیر از بانک مرکزی در حکم تصرف غیرقانونی در اموال عمومی است. نهادهای عمومی غیردولتی در رابطه با آن بخش از منابع خود که از محل منابع عمومی یا کمک‌های مردمی تأمین می‌شود، مشمول حکم این جزء می‌شوند.	جزء «۱» این بند به دلیل ماهیت غیربودجه‌ای آن، مغایر با اصل پنجاه و دوم قانون اساسی است. مفاد این بند اصلاح ماده (۳۵) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور است. همچنین طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، به جهت اصلاح قانون دائمی، تصویب آن نیاز به رأی دوسوم دارد. حکم جزء «۱» این بند صرفاً در خصوص شرکت‌های دولتی، صادق است و در خصوص وزارت صنعت، معدن و تجارت و سازمان‌های تابعه و وابسته به آن که در قالبی غیر از شرکت فعالیت می‌کنند، نادرست است.
	ب	ب) گمرک جمهوری اسلامی ایران مکلف است پس از تأیید اسناد مربوط، نسبت به استرداد حقوق ورودی مواد و قطعات وارداتی که در کالاهای صادراتی مورد استفاده قرار گرفته‌اند، موضوع مواد (۶۶) تا (۶۸) قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۹۰/۸/۲۲ با اصلاحات و الحاقات بعدی و هزینه انبارداری موضوع تبصره «۲» ماده (۴۵) قانون امور گمرکی ظرف مدت پانزده روز، از محل تنخواه دریافتی از خزانه که تا پایان سال تسویه می‌نماید، اقدام کند.	- این بند به دلیل ماهیت غیربودجه‌ای آن، مغایر با اصل پنجاه و دوم قانون اساسی است.
	ج	ج) وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است درآمدهای حاصل از صدور مجوز توزیع دخانیات و حق انحصار دریافتی بابت واردات و تولید محصولات دخانی طی سال ۱۴۰۰ را به حساب درآمد عمومی نزد خزانه‌داری کل کشور موضوع ردیف ۱۳۰۴۲۱ جدول شماره ۵ این قانون واریز کند.	- در خصوص «صدور مجوز توزیع دخانیات و حق انحصار دریافتی بابت واردات و تولید محصولات دخانی» اگر به معنای اعطای مجوز جدید قانونی برای دریافت مالیات باشد، به دلیل ماهیت تقنینی آن و عدم تعیین ضابطه، علاوه بر داشتن ماهیت غیربودجه‌ای و مغایرت با اصل پنجاه و دوم، با اصول پنجاه و یکم و هشتاد و پنجم قانون اساسی نیز مغایرت دارد و اگر به معنای اعطای مجوز جدید قانونی برای دریافت مالیات نباشد، ضرورتی برای



ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
			تکرار یک حکم قانونی نیست و به دلیل زائد بودن، باید حذف شود.
	د	به دولت اجازه داده می‌شود مابه‌التفاوت قیمت تکلیفی و قیمت تمام شده فروش هر مترمکعب آب و دفع فاضلاب را (پس از تأیید سازمان حسابرسی به‌عنوان بازرس قانونی در رسیدگی به‌صورت‌های مالی همان سال) با بدهی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای به بهره‌برداری رسیده بخش آب، فاضلاب وزارت نیرو موضوع ماده (۳۲) قانون برنامه و بودجه کشور مصوب ۵۱/۱۲/۱۰ با اصلاحات و الحاقات بعدی از محل ردیف درآمدی ۳۱۰۴۰۴ و ردیف هزینه‌ای ۳۳-۵۳۰۰۰۰ به‌صورت جمعی- خرجی تسویه کند. شرکت‌های دولتی ذی‌ربط مکلفند تسویه حساب را در صورت‌های مالی خود اعمال کنند. سرمایه شرکت‌های مذکور معادل بدهی تسویه شده ناشی از اجرای این حکم افزایش می‌یابد.	- عبارت «اجازه داده می‌شود» از حیث مفهوم اجازه، ابهام دارد. - حکم به تسویه به‌صورت جمعی-خرجی، به‌رغم نداشتن تعریف قانونی، چون به قرینه ظاهر متن بند «ه» این تبصره، فاقد گردش در خزانه است، مغایر با اصل پنجاه‌وسوم قانون اساسی است. - قانون برنامه و بودجه کشور مصوب ۱۳۵۱، به تأیید شورای نگهبان نرسیده است. از آنجایی‌که موضوع ماده (۳۲) قانون مزبور از حیث دلالت به امر ربوی، خلاف شرع است و قبلاً فقهای شورای نگهبان در این خصوص اظهارنظر کرده‌اند، ^۱ تصریح به‌عنوان ماده مذکور در این بند و به نوعی تنفیذ آن در قانون بودجه فعلی، خلاف موازین شرع است.
	هـ	به دولت اجازه داده می‌شود مطالبات قبل از سال ۱۳۹۷ سازمان‌های گسترش و نوسازی صنایع ایران (ایدرو) و توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو) بابت مشارکت در تأمین سرمایه بانک تخصصی صنعت و معدن و همچنین مطالبات سازمان‌های مذکور و وزارت نفت از طریق شرکت دولتی تابعه بابت سهم متعلق به آنها از واگذاری سهام مطابق قوانین مربوط مشروط به انجام تکالیف موضوع قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم قانون اساسی را با بدهی آنها به دولت بابت مالیات و سود سهام تا سقف ده هزار میلیارد (۱۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به‌صورت جمعی -خرجی از طریق گردش خزانه تهاتر کند	- عبارت «اجازه داده می‌شود» از حیث مفهوم اجازه، ابهام دارد. - حکم به تهاتر «به‌صورت جمعی-خرجی از طریق گردش خزانه»، علی‌رغم نداشتن تعریف قانونی، متناقض به‌نظر می‌رسد. چون تهاتر «به‌صورت جمعی-خرجی، فاقد گردش در خزانه و مغایر با اصل پنجاه‌وسوم قانون اساسی است و مشخص نیست که تهاتر «به‌صورت جمعی-خرجی»، چگونه می‌تواند از طریق گردش خزانه باشد؛ در صورتی که این امر صرفاً گردش حسابداری در خزانه باشد، رافع ایراد مغایرت با اصل پنجاه‌وسوم نیست. - اطلاق این بند در مواردی که منجر به هزینه کردن منابع حاصل از واگذاری‌های اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم قانون اساسی در مواردی خارج از موارد مصرح در جزء «ب» بند «د» سیاست‌های کلی مزبور باشد، به دلیل مغایرت با سیاست کلی مزبور، با اصول پنجاه‌وهفتم و یکصدوهم قانون اساسی مغایر به‌نظر می‌رسد.
تبصره ۸	الف	در اجرای بند «ب» ماده (۳۵) قانون برنامه ششم توسعه، دولت مکلف است اعتبارات مورد نیاز را از محل	- ذیل این بند به دلیل ماهیت غیربودجه‌ای آن، مغایر با اصل پنجاه‌ودوم قانون اساسی

۱. نظر شماره ۱۵۴۷ مورخ ۱۳۶۳/۵/۱۷: «به‌طور کلی قرار دریافت بهره از وام اگرچه پس از تاریخ سررسید آن باشد شرعی نمی‌باشد توضیحاً چنانچه در ضمن قرارداد وام شرط نمایند که در صورت خودداری وام‌گیرنده از پرداخت وام مبلغی را مجاناً (نه به‌عنوان بهره) بپردازد اشکال ندارد».

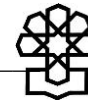
ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
		<p>طرح‌های ذیل برنامه‌های ۱۳۰۶۰۱۲۰۰۰ و ۱۳۰۷۰۰۲۰۰۰ به‌عنوان سهم کمک بلاعوض دولت هزینه کند. سهم باقی‌مانده به‌عنوان سهم بهره‌برداران به‌صورت نقدی یا تأمین کارگر و تأمین مصالح یا کارکرد وسایل راه‌سازی و نقلیه یا تهاتر زمین و یا نصب کنتورهای هوشمند بر روی چاه‌های دارای پروانه بهره برداری قابل پذیرش است.</p>	<p>است.</p>
	ب	<p>به دولت اجازه داده می‌شود برای عملیات آماده‌سازی، محوطه‌سازی، تأمین خدمات روبنایی و زیربنایی و تکمیل واحدهای مسکن مهر، طرح‌های بازآفرینی شهری و احیای بافت‌های فرسوده و تاریخی، مصلی تهران و همچنین طرح اقدام ملی تأمین مسکن، اقداماتی را به‌شرح زیر به‌عمل آورد:</p> <p>۱. وزارت راه و شهرسازی (از طریق شرکت مادر تخصصی عمران شهرهای جدید و سازمان ملی زمین و مسکن و شرکت بازآفرینی شهری) مجاز است تا سقف بیست هزار میلیارد (۲۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از محل منابع داخلی و یا تهاتر اراضی و املاک متعلق به شرکت‌های فوق‌الذکر را به قیمت کارشناسی یا فروش از طریق مزایده مشروط به حفظ کاربری بعد از واگذاری و با سا و کار گردش خزانه صرف اجرای طرح‌های فوق کند. پنج هزار میلیارد (۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از اعتبار فوق صرف احیای بافت‌های تاریخی می‌گردد.</p> <p>۲. در اجرای ماده (۶۸) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) در صورت درخواست مالکان اعیانی واحدهای مسکن مهر، شرکت مادر تخصصی عمران شهرهای جدید و سازمان ملی زمین و مسکن مکلف به واگذاری قطعی زمینهای اجاره‌های نودونه‌ساله متعلق به خود می‌باشند. منابع حاصله پس از واریز به حساب این شرکت‌ها نزد خزانه‌داری کل کشور، صرف اجرای طرح‌های فوق خواهد شد.</p> <p>۳. وزارت راه و شهرسازی مجاز است زمین‌های متعلق به شرکت مادر تخصصی عمران شهرهای جدید و سازمان ملی زمین و مسکن را تا سقف سی هزار میلیارد (۳۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال طی قراردادهایی با بانک‌های عامل و صندوق‌های تأمین مالی در رهن آنان قرار داده و متناسب با آن تسهیلات لازم برای اجرای طرح‌های جامع، تفصیلی و آماده‌سازی مصوب را اخذ کند و منابع حاصل را صرف تکمیل این طرح‌ها نماید و از محل فروش عرصه و اعیان طرح‌های تکمیل شده با رعایت قوانین و مقررات و گردش خزانه، با بانک‌های عامل تسویه کند و باقی‌مانده را به اجرای طرح‌های صدرالذکر این بند اختصاص دهد.</p> <p>۴. وزارت راه و شهرسازی مکلف است زمین مورد نیاز برای احداث مدرسه، پاسگاه، پایگاه بسیج، مسجد،</p>	<p>- عبارت «اجازه داده می‌شود» در صدر این بند و عبارت «مجاز است» در جزء «۳» آن، از حیث مفهوم اجازه، ابهام دارد.</p> <p>- این بند به‌دلیل ماهیت غیربودجه‌ای آن، با اصل پنجاه‌دوم قانون اساسی مغایر است.</p> <p>- در جزء «۲» برای تعیین چگونگی واگذاری قطعی اراضی واحدهای مسکن مهر ۹۹ ساله، ضابطه مشخصی تعیین نشده است که این امر با اصل هشتادوپنجم قانون اساسی مغایر است. باید ضوابط تعیین قیمت برای واگذاری قطعی در قانون تعیین شود.</p> <p>- در خصوص جزء «۲»، تا قبل از سال ۱۳۸۹، واگذاری اراضی دولتی و ملی به‌موجب تبصره «۵۴» قانون بودجه ۱۳۷۳ و ماده (۸۴) قانون وصول برخی از درآمدهای دولت، زمینه‌ساز زمین‌خواری و تصرف و از بین بردن اراضی مرغوب کشور شده بود. این وضعیت تا سال ۱۳۸۹ تداوم داشت، اما به‌موجب تبصره «۲» ماده (۹) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی، انتقال قطعی مالکیت دولت در واگذاری اراضی ملی، دولتی و موات، ممنوع اعلام شد. اکنون لایحه بودجه به‌عنوان یک قانون سنواتی با تجویز واگذاری قطعی اراضی مسکن مهر، به نوعی درصد اصلاح یا الغای حکم مندرج در قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی به‌عنوان یک قانون دائمی است. تغییر قوانین دائمی کشور با یک قانون سنواتی، از وجاهت حقوقی برخوردار نیست. علاوه بر اینکه، اساساً مشخص نیست واگذاری قطعی اراضی یادشده قرار است در چه قالب و عنوانی صورت گیرد و چه تشریفات بر آن حاکم است. نحوه قیمت‌گذاری بر اراضی و نحوه تسویه حساب با متقاضیان نیز به سکوت برگزار شده است. علاوه بر این، پیش‌بینی چنین حکمی در یک قانون یک‌ساله، برای متقاضیان ایجاد حق مکتسبه می‌کند که منتهی به ادامه آن به سال‌های بعد خواهد شد. انتقال مالکیت دولت به اشخاص حقیقی و حقوقی در قالب قانون بودجه که معمولاً به‌دلیل محدودیت‌های زمانی مجال بررسی دقیق کارشناسی نمی‌یابد، واجد پیامدهای حقوقی و اقتصادی است که فراتر از</p>



ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
		مراکز بهداشتی و درمانی، ورزشگاه و سایر مراکز اداری و خدماتی مورد نیاز را به صورت رایگان در اختیار دستگاه‌های دولتی ذی ربط در طرح‌های مسکن مهر قرار دهد. آیین‌نامه اجرایی این بند به پیشنهاد وزارت راه و شهرسازی و با همکاری وزارت امور اقتصادی و دارایی، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و سازمان برنامه و بودجه کشور تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.	ظرفیت قانون بودجه است.
ج		شرکت‌های آب منطقه‌ای استان‌ها و سازمان آب و برق خوزستان مجازند از محل منابع داخلی خود و بخشی از اعتبارات طرح‌های تعادل بخشی و تغذیه مصنوعی در قالب وجوه اداره شده نسبت به تأمین هزینه‌های خرید و نصب کنتورهای حجمی و هوشمند چاه‌های آب کشاورزی مجاز، اقدام کنند و به صورت اقساطی با روشی که توسط دستگاه اجرایی مربوطه تعیین می‌شود، اصل این تسهیلات را از صاحبان این چاه‌ها دریافت کنند. صد درصد (۱۰۰٪) اقساط وصولی برای اجرای طرح‌های احیا و تعادل بخشی منابع آب زیرزمینی در اختیار شرکت‌های آب منطقه‌ای استان‌ها و سازمان آب و برق خوزستان قرار می‌گیرد.	- در خط دوم، تفویض تعیین «روش» به دستگاه اجرایی مربوطه، بدون تعیین ضابطه مشخص، با اصل هشتاد و پنجم یا اصل یکصد و هشتم قانون اساسی مغایر به نظر می‌رسد. - الزام به فروش به صورت اقساطی، با مالکیت افراد (موضوع اصول نوزدهم، بیستم، چهل و سوم و چهل و هفتم قانون اساسی) مغایرت دارد. صاحب چاه باید در پذیرش روش خرید (نقد یا اقساطی) مجاز باشد. - طرح‌های احیا و تعادل بخشی منابع آب زیرزمینی به عنوان محل هزینه کرد، کلی بوده و چنین محل مصرفی با اصول پنجاه و سوم و پنجاه و پنجم مغایر به نظر می‌رسد.
د		۱. ده درصد (۱۰٪) وجوه حاصل از منابع دریافتی از مشترکین داخل شهرها که اقدام به تفکیک ملک و افزایش واحد می‌نمایند موضوع ماده (۱۱) قانون تشکیل شرکت‌های آب و فاضلاب صرف اصلاح شبکه آب روستایی همان استان براساس شاخص جمعیت و کمبود آب شرب سالم خواهد شد. ۲. شرکت‌های آب و فاضلاب استانی مجازند حداکثر ده درصد (۱۰٪) از منابع حاصل از مشارکت مالی، مصوب شورای اسلامی هر شهر موضوع تبصره «۳» قانون ایجاد تسهیلات برای توسعه طرح‌های فاضلاب و بازسازی شبکه‌های آب شهری را برای تسریع در اجرا و توسعه طرح‌های ایجاد تأسیسات آب و فاضلاب با اولویت اجرای طرح‌های فاضلاب در روستاهای همان بخش هزینه نمایند.	- جزء «۱» در مقام اصلاح قانون تشکیل شرکت‌های آب و فاضلاب بوده که به دلیل نداشتن ماهیت بودجه‌ای، به نظر می‌رسد با اصل پنجاه و دوم مغایرت دارد. قانون مزبور در خصوص شهرها بوده و ارتباطی با روستاها ندارد. همچنین طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، به جهت اصلاح قانون دائمی، تصویب آن نیاز به رأی دوسوم دارد. - در جزء «۱» شاخص شاخص «جمعیت و کمبود آب شرب سالم» که صرفاً وضع موجود را لحاظ می‌کند و فاقد نگاه به آینده و استعداد رشد است، با اصل چهل و هشتم قانون اساسی مغایر به نظر می‌رسد. - جزء «۲»، در مقام اصلاح قانون ایجاد تسهیلات برای توسعه طرح‌های فاضلاب و بازسازی شبکه‌های آب شهری بوده که به دلیل نداشتن ماهیت بودجه‌ای، به نظر می‌رسد با اصل پنجاه و دوم مغایرت دارد. قانون مزبور در خصوص شهرها بوده و ارتباطی با روستاها ندارد. همچنین طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، به جهت اصلاح قانون دائمی، تصویب آن نیاز به رأی دوسوم دارد. - حکم جزء ۲ به جهت اعطای صلاحیت تصویبی به شورای شهر جهت وضع مشارکت مالی، با

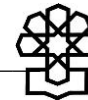
ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
			اصل یکصدم قانون اساسی مغایر به نظر می‌رسد. همچنین با توجه به مفاد تبصره «۳» قانون ایجاد تسهیلات برای توسعه طرح‌های فاضلاب و بازسازی شبکه‌های آب شهری ^۱ به نظر می‌رسد که تبصره «۳» مزبور، در حال حاضر موضوعاً منتفی شده است و استناد به آن، از حیث حقوقی محل تردید است.
هـ		در اجرای بند «ب» ماده (۳۳) قانون توزیع عادلانه آب مصوب ۱۳۶۱/۱۲/۱۶ با اصلاحات و الحاقات بعدی و جهت حفظ و صیانت از آبخوان‌های کشور و افزایش اطمینان‌پذیری تأمین آب برای مصارف مختلف در بخش‌های شرب، صنعت و کشاورزی، شرکت‌های آب منطقه‌ای استان‌ها و سازمان آب و برق خوزستان مکلفند با توجه به شرایط اقتصادی و اقلیمی مناطق مختلف کشور از مصرف‌کنندگان آب کشاورزی برای چاه‌های مجاز فاقد کنتور هوشمند براساس پروانه بهره‌برداری آنها و برای چاه‌های مجاز دارای کنتور هوشمند براساس برداشت مجاز از آنها، به ازای هر متر مکعب برداشت آب از آبخوان‌ها، حداکثر معادل دویست (۲۰۰) ریال متناسب با کشت غالب منطقه و میزان درآمد کشاورزان مطابق دستورالعمل مشترک وزرای نیرو و جهاد کشاورزی، دریافت و به ردیف شماره ۱۶۰۱۱۲ جدول شماره ۵ این قانون نزد خزانه‌داری کل کشور واریز نمایند. معادل مبلغ واریزی پس از مبادله موافقتنامه از محل ردیف ۵۲-۵۳۰۰۰۰ جدول شماره ۹ این قانون به ترتیب هفتاد درصد (۷۰٪) برای تحقق اهداف برنامه‌های تعادل‌بخشی و بهبود بهره‌برداری آب و انجام مطالعه در دشت‌هایی که با فرونشست زمین مواجه است و یافتن راهکارهای پیشگیری و برگرداندن آن به شرایط قبل در اختیار سازمان مدیریت منابع آب ایران و سی درصد (۳۰٪) در اختیار وزارت جهاد کشاورزی برای اجرای طرح‌های افزایش بهره‌وری آب قرار می‌گیرد. آیین‌نامه اجرایی این بند توسط وزارتخانه‌های نیرو و جهاد کشاورزی و سازمان برنامه و بودجه کشور تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد. در خصوص چاه‌های غیرمجاز وفق بند «ه» ماده (۴۵) قانون توزیع عادلانه آب نسبت به مسلوب‌المنفعه نمودن این چاه‌ها اقدام و جریمه مربوط به میزان برداشت آب تا زمان انسداد چاه به ازای هر مترمکعب حداکثر یک‌هزار (۱,۰۰۰) ریال متناسب با افت سفره و حجم کسری مخزن سفره که حسب دستورالعمل وزیر نیرو تعیین می‌شود، دریافت می‌گردد.	- حکم این بند از حیث اینکه در طول بند «ب» ماده (۳۳) ^۲ قانون توزیع عادلانه آب مصوب ۱۳۶۱ قرار دارد یا در عرض آن، ابهام دارد. اگر در طول آن است، به جهت اصلاح قانون دائمی و نداشتن ماهیت بودجه‌ای، با اصل پنجاه‌ودوم مغایر به نظر می‌رسد. همچنین طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، به جهت اصلاح قانون دائمی، تصویب آن نیاز به رأی دوسوم دارد. اگر در عرض آن باشد، دریافت عوارض مضاعف منطقی نیست.

- تبصره «۳» - تا زمان تشکیل شورای اسلامی شهر اجازه داده می‌شود هیئتی مرکب از استاندار، رئیس سازمان برنامه و بودجه استان، مدیر عامل آب و فاضلاب استان و یک یا دو نفر از نمایندگان مردم استان در مجلس شورای اسلامی به انتخاب مجلس (به‌عنوان ناظر)، راهکارهای مشارکت مالی مردم و سایر بخش‌ها و ایجاد تسهیلات برای اجرای طرح‌های آب و فاضلاب شهرها را براساس پیشنهاد شرکت آب و فاضلاب استان بررسی و تأیید نموده تا پس از تصویب وزیر نیرو توسط شرکت‌های آب و فاضلاب به اجرا در آید.
- ب) در مواردی که استحصال آب به‌وسیله دولت انجام نمی‌پذیرد دولت می‌تواند به‌ازای نظارت و خدماتی که انجام می‌دهد با توجه به شرایط اقتصادی و اجتماعی هر منطقه در صورت لزوم عوارضی را تعیین و از مصرف‌کننده وصول نماید.



ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
	و	به منظور پیشگیری و بازسازی خسارت ناشی از سیل و ساماندهی و لایروبی رودخانه‌ها، به شرکت‌های آب منطقه‌ای استان‌ها و سازمان آب و برق خوزستان اجازه داده می‌شود بهره‌برداری از مصالح مازاد رودخانه‌ای را از طریق مزایده و انعقاد قرارداد مشارکت عمومی - خصوصی، به پیمانکاران یا بهره‌برداران شن و ماسه (با به‌کارگیری پیمانکاران دارای صلاحیت) به شرط واریز حقوق دولتی واگذار نماید. در صورت وصول درآمد مازاد بر عملیات تعیین شده در قرارداد، منابع حاصله به ردیف درآمدی ۱۶۰۱۴۹ واریز میگردد. منابع حاصله از محل ردیف ۳۰-۵۳۰۰۰۰ جدول شماره ۹ این قانون در اختیار شرکت مدیریت منابع آب ایران قرار می‌گیرد تا در چارچوب موافقتنامه متبادله با سازمان برنامه و بودجه کشور صرف ساماندهی رودخانه‌های کشور شود. گزارش عملکرد مالی و عملیاتی این بند، هر سه ماه یکبار توسط وزارت نیرو به سازمان‌های مدیریت بحران کشور و برنامه و بودجه کشور ارسال می‌گردد. دستورالعمل اجرایی این بند ظرف مدت سه ماه از تاریخ ابلاغ این قانون توسط وزارت نیرو تهیه و ابلاغ می‌گردد.	- عبارت «اجازه داده می‌شود» در صدر این بند، از حیث مفهوم اجازه، ابهام دارد. - تجویز استفاده از روش قرارداد مشارکت عمومی - خصوصی، با توجه به ابعاد مختلف حقوقی این روش، باید در قالب قانون انجام شود و صرفاً، تعیین برخی از این ابعاد و احاله سایر موارد به آیین‌نامه اجرایی، به جهت متأثر شدن حقوق عمومی و عامه مردم و بیم فساد و تضمین حداکثری منفعت عمومی، محل تأمل است؛ لذا این بند شائبه مغایرت با اصول متعدد قانون اساسی را دارد. لایحه مشارکت عمومی - خصوصی در مجلس در دست رسیدگی است و با توجه به ابعاد گسترده آن، پیش‌بینی ناقص ضوابط مربوط در لایحه بودجه، ایراد دارد.
	ز	برای ساماندهی سکونت‌گاه‌های غیررسمی و عشایری، بهسازی محیط اسکان حاشیه شهرها و بافت‌های فرسوده، تأمین زیرساخت و بنای حداقل خدمات عمومی اعم از مدرسه، مسجد، کتابخانه، روشنایی محیط، پایگاه بسیج، پاسگاه در مناطق خارج از حریم شهرها و روستاها، شهرداری‌ها و دهیاری‌ها موظفند معادل سهم جمعیت ساکن در این مناطق از کل جمعیت هر استان را براساس آیین‌نامه اجرایی که تصویب هیئت وزیران می‌رسد از محل عوارض جزء «۱» بند «ب» ماده (۶) قانون برنامه ششم توسعه صرف بهسازی مناطق فوق در همان استان نمایند.	- اختصاص منابع عمومی صرفاً مبتنی بر شاخص جمعیت، با اصل چهل‌وهشتم قانون اساسی مغایرت دارد.
تبصره ۹	الف	به دانشگاه‌ها، مؤسسات آموزشی و پژوهشی و پارک‌های علم و فناوری اجازه داده می‌شود با تصویب هیئت امنای خود تا سقف عملکرد درآمد اختصاصی سال ۱۳۹۹ نسبت به اخذ تسهیلات از بانک‌ها از محل توثیق اموال در اختیار خود اقدام کنند و در جهت تکمیل طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای خود با اولویت ساخت، خرید و تکمیل خوابگاه‌های متاهلین موضوع بند «پ» ماده (۱۰۳) قانون برنامه ششم توسعه استفاده و نسبت به بازپرداخت اقساط از محل درآمد اختصاصی خود اقدام کنند. صندوق‌های رفاه دانشجویان مکلفند نسبت به پیش‌بینی اعتبار لازم در فعالیت‌های خود به منظور پرداخت یارانه سود و کارمزد تسهیلات با اولویت تسهیلات مربوط به احداث خوابگاه‌های متاهلین اقدام کنند. دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی و پژوهشی و فناوری و پارک‌های علم و فناوری اعم از دولتی و غیردولتی نیز می‌توانند با رعایت مفاد این بند، از تسهیلات بانکی برای خرید تجهیزات صرفاً تخصصی و به‌روزرسانی	- عبارت «اجازه داده می‌شود» در صدر این بند، از حیث مفهوم اجازه، ابهام دارد. - این بند به دلیل ماهیت غیربودجه‌ای آن، مغایر با اصل پنجاه و دوم قانون اساسی است.

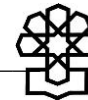
ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
		آزمایشگاه‌ها و کارگاه‌های خود استفاده نمایند.	
	ب	صد درصد (۱۰۰٪) وجوه اداره شده پرداختی از محل بازپرداخت وام‌های شهریه دانشجویی از سال ۱۳۸۵ تا سال ۱۳۹۹ تا سقف هزاروپانصد میلیارد (۱,۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به خزانه‌داری کل کشور واریز می‌شود. وجوه مذکور به صندوق‌های رفاه دانشجویی به‌عنوان کمک جهت افزایش منابع مالی صندوق‌های مزبور اختصاص مییابد تا براساس اساسنامه مصوب، صرف پرداخت وام شهریه به دانشجویان و سایر پرداخت‌های رفاهی دانشجویی شود. اختصاص وجوهی از محل منابع این بند به صندوق رفاه دانشجویی مربوط به دانشگاه آزاد اسلامی بلامانع است.	- این بند به دلیل ماهیت غیربودجه‌ای آنها، مغایر با اصل پنجاه‌ودوم قانون اساسی است.
	ج	مآزاد هزینه تحصیلی دانشجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی کشور نسبت به اعتبارات مندرج در این قانون در قالب وام از طریق صندوق رفاه دانشجویان در اختیار این افراد قرار می‌گیرد. اقساط وام‌های مذکور پس از فراغت از تحصیل و اشتغال به‌کار افراد، پرداخت می‌شد. دانشجویان تحت پوشش نهادهای حمایتی مزبور در اولویت دریافت وام می‌باشند.	- این بند به دلیل ماهیت غیربودجه‌ای آنها، مغایر با اصل پنجاه‌ودوم قانون اساسی است.
	د	به وزارتخانه‌های آموزش و پرورش، علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اجازه داده می‌شود به‌منظور ساماندهی و بهینه‌سازی کاربری بخشی از املاک و فضاهای آموزشی، ورزشی و تربیتی خود و با رعایت ملاحظات آموزشی و تربیتی، نسبت به احداث، بازسازی و بهره‌برداری از آنها اقدام کند. تغییر کاربری موضوع این بند به‌ترتیب به پیشنهاد شورای آموزش و پرورش استان و همچنین هیئت امنای هر دانشگاه و تصویب کمیسیون ماده (۵) قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران مصوب ۱۳۵۱/۱۲/۲۲ با اصلاحات و الحاقات بعدی صورت می‌گیرد و از پرداخت کلیه عوارض شامل تغییر کاربری، نقل و انتقال املاک، اخذ گواهی بهره‌برداری، احداث، تخریب، بازسازی و سایر عوارض شهرداری معاف می‌باشد. پهنه‌های بزرگ از جمله پردیس‌های دانشگاهی مشمول مفاد این بند نمی‌شوند.	- این بند در مقام اصلاح قانون دائمی است و به دلیل ماهیت غیربودجه‌ای آن، مغایر با اصل پنجاه‌ودوم قانون اساسی است. همچنین طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، به جهت اصلاح قانون دائمی، تصویب آن نیاز به رأی دوسوم دارد. مطابق قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغ‌ها، تغییر کاربری اراضی زراعی و باغی منوط به جلب نظر کمیسیون مذکور در آن قانون می‌باشد که در لایحه بودجه ترتیبات دیگری برخلاف قانون دائمی کشور پیش‌بینی شده است. - اجرای این بند به کوچک شدن بخش دولتی در حوزه آموزش و پرورش منجر می‌شود که به‌نظر می‌رسد این امر مغایر با اصل سی‌ام قانون اساسی است. شورای نگهبان در بند «۱» نظر شماره ۹۵/۱۰۰۲/۸۴۷ مورخ ۹۵/۲/۱۹ درخصوص لایحه تأسیس مدارس و مراکز آموزش و پرورش غیردولتی مصوب ۱۳۹۵ مجلس اعلام کرد که این مصوبه از حیث مشخص نبودن نسبت آن با فرمایشات مقام معظم رهبری مبنی بر تقویت مدارس دولتی ابهام دارد. لذا تبدیل فضاهای آموزش و پرورش به غیر آن یعنی کاهش نقش و اندازه دولت در امر آموزش و پرورش، مغایر با اصل سی‌ام قانون اساسی است. - سقف و میزان تغییر کاربری معلوم نیست؛ این بند از این حیث ابهام دارد. با توجه به



ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
			<p>مفاسد احتمالی ناشی از حکم این بند و فروش مدارس واقع در مناطق گرانقیمت شهری و تغییر کاربری آنها و بنا شدن مدارس در نقاط دورافتاده و فاقد امکانات شهری به جای آنها، پیشنهاد می‌شود هر نوع تغییر کاربری طبق قوانین و مقررات مربوط انجام گیرد.</p> <p>- نحوه بهره‌برداری از املاک تغییر کاربری داده شده معلوم نیست و از این جهت ابهام دارد؛ این امر به طور مطلق به وزارت آموزش و پرورش واگذار شده است که از این حیث مغایر با اصل هشتادوپنجم قانون اساسی است.</p> <p>- معافیت از پرداخت مخارج شهرداری بدون تأمین منابع آن، موجب لطمه به انجام وظایف شهرداری می‌شود که این امر با اصل چهلم مغایرت دارد؛ ازسویی قانونگذار وظایفی برعهده شهرداری قرار می‌دهد و ازسوی دیگر در قوانین متعددی، نهادهای مختلف را از پرداخت هزینه‌های مربوطه معاف می‌کند که موجب اختلال در انجام وظایف شهرداری‌ها می‌شود. این امر با نظام اداری صحیح موضوع بند «۱۰» اصل سوم مطابقت ندارد.</p>
هـ		<p>در راستای اجرای بند «ج» ماده (۶۴) قانون برنامه ششم توسعه مبنی بر حمایت از پژوهش‌های تقاضامحور، کلیه دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری که از اعتبارات برنامه (پژوهش‌های کاربردی) استفاده می‌کنند، مکلفند حداقل معادل ده درصد (۱۰) این اعتبارات را با اعلام فراخوان در موضوعات مورد نیاز خود، از طریق پایان‌نامه‌های تحصیلات تکمیلی دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی و پارک‌های علم و فناوری هزینه کنند.</p>	<p>- این بند به دلیل ماهیت غیربودجه‌ای آنها، مغایر با اصل پنجاه‌دوم قانون اساسی است.</p>
و		<p>به منظور ارتقای شاخص‌های علمی، پژوهشی، فناوری، مهارتی و همچنین گردشگری اعتبارات قانون استفاده متوازن از امکانات کشور برای ارتقای سطح مناطق کمتر توسعه یافته مصوب ۱۳۹۳/۷/۳۰ اصلاحات و الحاقات بعدی قابل اختصاص به دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی، پارک‌های علم و فناوری و مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای، جهاد دانشگاهی و گردشگری مستقر در استان نیز است.</p>	
ز		<p>در راستای اجرای بند «ب» ماده (۶۴) قانون برنامه ششم توسعه مبنی بر اختصاص یک درصد (۱٪) از اعتبارات هزینه‌ای تخصیص‌یافته به دستگاه‌های اجرایی (به استثنای فصول ۱ و ۶) به امور پژوهشی و توسعه فناوری، شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان مجاز است اعتبارات موضوع این ماده را از سرجمع</p>	<p>- عبارت «مجاز است»، از حیث مفهوم اجازه، ابهام دارد.</p> <p>- حکم به منتشر کردن اطلاعات هزینه‌کرد در ذیل این بند، به‌رغم مفید بودن، برای شفافیت کافی نبوده و باید بر در دسترس عموم قرار گرفتن این اطلاعات تصریح شود.</p>

ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
		اعتبارات هزینه‌ای استان مندرج در جدول ۱۰ این قانون کسر کند و با هماهنگی دستگاه‌های اجرایی استانی و براساس اولویت‌ها و سیاست‌های پژوهشی مصوب و نیازهای استان و در چارچوب دستورالعمل ابلاغی سازمان برنامه و بودجه کشور که با هماهنگی وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تدوین می‌شود، برای امور پژوهشی و توسعه فناوری به دستگاه‌های اجرایی استانی تعیین شده توسط آن شورا از جمله جهاد دانشگاهی اختصاص دهد. دستگاه‌های مذکور مکلفند نحوه هزینه‌کرد این بند را هر ۹ ماه یک‌بار به شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری و مرکز آمار ایران گزارش دهند و شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری موظف است گزارش سالیانه این بند را حداکثر تا پایان مردادماه سال ۱۴۰۱ به مجلس شورای اسلامی ارائه کند. مرکز آمار ایران مکلف است سالیانه اطلاعات مربوط به هزینه‌کرد تحقیق و توسعه را منتشر کند.	
	ح	شرکت‌ها، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت مندرج در پیوست شماره ۳ این قانون، مکلفند در اجرای تکالیف قانونی مربوط، حداقل چهل درصد (۴۰٪) از هزینه امور پژوهشی خود مندرج در آن پیوست را در مقاطع سه‌ماهه به میزان بیست‌وپنج درصد (۲۵٪)، به حساب خاصی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز کنند تا در راستای حل مسائل و مشکلات خود از طریق توافقنامه با دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی اعم از دولتی و غیردولتی و جهاد دانشگاهی و در قالب طرح (پروژه)‌های کاربردی، عناوین پایان‌نامه‌های تحصیلات تکمیلی، طرح (پروژه)‌های پسادکتری و طرح (پروژه)‌های تحقیقاتی دانش‌آموختگان تحصیلات تکمیلی غیرشاغل به مصرف برسانند. در صورت واریز نشدن وجوه مربوط در موعد مقرر توسط هریک از شرکت‌ها، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت، به خزانه‌داری کل کشور اجازه داده می‌شود رأساً مبلغ مربوط را از حساب آنها نزد خزانه برداشت کرده و آن را به حساب خاص موضوع این بند واریز کند. این مبالغ برای دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی و جهاد دانشگاهی مازاد بر درآمد اختصاصی پیش‌بینی شده آنها در این قانون محسوب و عیناً پس از تبادل توافقنامه توسط آنها با سازمان برنامه و بودجه کشور و خزانه‌داری کل کشور، توسط خزانه‌داری کل کشور به مؤسسات آموزش عالی یا پژوهشی و یا جهاد دانشگاهی طرف قرارداد برگشت داده می‌شود، به‌طوری‌که تا پایان سال مالی کل مبلغ توافقنامه‌ها تسویه شود.	- با توجه به اطلاق عبارت «در اجرای تکالیف قانونی مربوط» در صدر این بند، اشخاص موضوع این بند اقدام به انجام امور اجرایی خود از محل «هزینه امور پژوهشی خود» از طریق «توافقنامه با دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی و جهاد دانشگاهی و در قالب طرح (پروژه)‌های کاربردی، عناوین پایان‌نامه‌های تحصیلات تکمیلی، طرح (پروژه)‌های پسادکتری و طرح (پروژه)‌های تحقیقاتی دانش‌آموختگان تحصیلات تکمیلی غیرشاغل» می‌کنند که این امر علاوه بر مغایرت با نظام اداری صحیح موضوع بند «۱۰» اصل سوم، موجب انحراف بودجه پژوهشی و عدم تحقق اهداف و تکالیف مندرج در قانون برنامه ششم (نظیر بند «ب» ماده (۶۴) می‌شود. - در حکم ذیل این بند، تصریح بر اینکه «و سایر موارد» به‌موجب آیین‌نامه اجرایی مصوب هیئت وزیران تعیین می‌شود، به‌دلیل فقدان ضابطه مشخص قانونی، با اصل هشتادوپنجم شائبه مغایرت دارد. - این بند به‌دلیل نداشتن ماهیت بودجه‌ای، با اصل پنجاه‌ودوم مغایر است.

۱. ب) کلیه دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و دستگاه‌های موضوع ماده (۵۰) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۱) مصوب ۱۳۸۴/۸/۱۵ مکلفند علاوه بر اعتبارات پژوهشی که ذیل دستگاه در قوانین بودجه سالیانه منظور شده است، یک درصد (۱٪) از اعتبارات تخصیص‌یافته هزینه‌ای به‌استثنای فصول (۱) و (۶) و در مورد شرکت‌های دولتی از هزینه‌های غیرعملیاتی را برای امور پژوهشی و توسعه فناوری هزینه کنند.



ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
		<p>اعتبارات موضوع این بند در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی و پژوهشی اعم از دولتی و غیردولتی و فناوری و جهاد دانشگاهی در قالب قراردادهای مشخص هزینه می‌شود. حداقل سهم قابل پرداخت به دانشجویان، پژوهشگران پسادکتری، دانش‌آموختگان پژوهشگر و نیروهای کارورز از مبلغ هر طرح (پروژه) شصت درصد (۶۰٪) است.</p> <p>شرکت‌ها، بانک‌ها و مؤسسات موضوع این بند می‌توانند حداکثر تا ده درصد (۱۰٪) از مبلغ چهل درصد (۴۰٪) هزینه امور پژوهشی مذکور را از طریق دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی اعم از دولتی و غیردولتی وابسته به خود و جهاد دانشگاهی در چارچوب آیین‌نامه اجرایی این بند هزینه کنند.</p> <p>آیین‌نامه اجرایی این بند شامل سازوکارهای مربوط، چگونگی مصرف و سایر موارد به پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه کشور و همکاری وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، علوم، تحقیقات و فناوری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، صنعت، معدن و تجارت و جهاد کشاورزی پس از ابلاغ این قانون تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.</p>	
	ط	<p>در راستای تحقق ماده (۷۸) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) و در جهت اجرای اصل سی‌ام قانون اساسی، آستان قدس رضوی و آن دسته از مؤسسات و بنگاه‌های اقتصادی زیرمجموعه نیروهای مسلح و ستاد اجرایی فرمان حضرت امام (ره) به‌استثنای مواردی که اذن ولی فقیه مبنی بر عدم پرداخت مالیات و یا نحوه تسویه آن را دارند، موظفند نسبت به واریز مالیات خود به خزانه موضوع ردیف ۱۱۰۱۱۲ اقدام کنند. معادل درآمد واریزی از محل ردیف‌های مربوط، به‌منظور توسعه عدالت آموزشی، نوسازی، مقاوم‌سازی و خرید تجهیزات برای مدارس روستایی و مناطق محروم و خوابگاه‌های دانش‌آموزی کمیته امداد امام خمینی (ره) در اختیار وزارت آموزش و پرورش قرار می‌گیرد.</p>	<p>- ذیل این بند در مقام اصلاح ماده (۷۸) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت ۱۲ است که به دلیل جزئی از قانون برنامه بودن، اصلاح آن نیاز به رأی دوسوم دارد؛ لذا به دلیل داشتن ماهیت غیربودجه‌ای، با اصل پنجاه‌ودوم مغایر به نظر می‌رسد</p>
	ی	<p>کلیه واحدهای آموزشی دولتی وزارت آموزش و پرورش از پرداخت هزینه‌های آب، برق و گاز (در صورت رعایت الگوی مصرف) معاف هستند. سقف الگوی مصرف به‌روز شده طی دستورالعملی توسط وزارتخانه‌های نفت، نیرو و آموزش و پرورش و سازمان برنامه و بودجه کشور حداکثر تا سه ماه تهیه و ابلاغ می‌شود.</p>	<p>- حکم این ماده از حیث ارجاع امر به شخص غیرمسئول از مصادیق نظام اداری ناصحیح بوده و در نتیجه با بند «۱۰» اصل سوم مغایر به نظر می‌رسد. تأمین آب و برق در مسئولیت وزارت نیرو است؛ لذا مشارکت وزارت نفت در این امر ناصحیح است. همچنین تأمین گاز در مسئولیت وزارت</p>

۱. ماده (۷۸) - به‌منظور برقراری عدالت آموزشی و اجرای اصل سی‌ام (۳۰) قانون اساسی و تجهیز کلیه آموزشگاه‌های آموزش و پرورش با اولویت مناطق محروم و روستاها، آستان قدس رضوی و آن دسته از مؤسسات و بنگاه‌های اقتصادی زیرمجموعه نیروهای مسلح و ستاد اجرایی فرمان امام و سایر دستگاه‌های اجرایی که تا زمان تصویب این قانون مالیات پرداخت نکرده‌اند، به‌استثنای مواردی که اذن ولی فقیه وجود دارد موظف به پرداخت مالیات مستقیم و مالیات بر ارزش‌افزوده می‌باشند، منابع حاصله صرفاً جهت توسعه عدالت آموزشی در اختیار وزارت آموزش و پرورش قرار می‌گیرد تا براساس آیین‌نامه‌ای که به این منظور تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد، هزینه نماید.

ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
			<p>نفت است و مشارکت وزارت نیرو در این حوزه نایجاست.</p> <p>- تجویز مداخله وزارت آموزش و پرورش در تعیین سقف الگوی مصرف در این بند، اصلاح حکم بند «الف» ماده (۸) قانون هدفمند کردن یارانه‌ها^۱ است. همچنین طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، به جهت اصلاح قانون دائمی، تصویب آن نیاز به رأی دوسوم دارد.</p>
	ک	<p>به استناد بند «پ» ماده (۹۲) قانون برنامه ششم توسعه، وزارت ورزش و جوانان و سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران مکلفند درآمدهای تبلیغاتی ناشی از پخش مسابقات ورزشی را به ردیف درآمدی شماره ۱۴۰۱۸۴ نزد خزانه‌داری کل کشور واریز نمایند. وجوه واریزی از محل ردیف ۴۹-۵۳۰۰۰۰ مندرج در جدول شماره ۹ این قانون به نسبت سی درصد (۳۰٪) در اختیار وزارت ورزش و جوانان (برای کمک به فدراسیون‌های مربوطه) و هفتاد درصد (۷۰٪) در اختیار سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران قرار می‌گیرد.</p>	<p>- به دلیل مشخص نبودن ضوابط نحوه کمک به فدراسیون‌ها، حکم ذیل این بند با اصول پنجاه و سوم و هشتاد و پنجم مغایر است.</p>
	ل	<p>به منظور ارتقای شاخص‌های علمی، پژوهشی، فناوری و مهارتی، درآمدهای اختصاصی دانشگاه‌ها، مؤسسات آموزش عالی وابسته به وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، پارک‌های علم و فناوری و مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای وابسته به وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و جهاد دانشگاهی از شمول حکم اعتبارات موضوع قانون استفاده متوازن از امکانات کشور برای ارتقای سطح مناطق کمتر توسعه یافته مستثنا هستند.</p>	
تبصره ۱۰	الف	<p>شرکت‌های بیمه‌ای مکلفند مبلغ چهار هزار میلیارد (۴,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از اصل حق بیمه شخص ثالث دریافتی را طی جدولی که براساس فروش بیمه (پرتفوی) هر یک از شرکت‌ها تعیین و به تصویب شورای عالی بیمه می‌رسد به صورت ماهیانه به درآمد عمومی ردیف ۱۶۰۱۱۱ جدول شماره ۵ این قانون نزد خزانه‌داری کل کشور واریز کنند. وجوه واریزی شرکت‌های بیمه موضوع این بند به عنوان هزینه‌های قابل قبول مالیاتی محسوب می‌شود. منابع حاصله در اختیار سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌های کشور، نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران و سازمان اورژانس کشور قرار می‌گیرد تا در ردیف‌های مربوط به این دستگاه‌ها در جدول شماره ۱۷ این قانون در امور منجر به کاهش تصادفات و مرگ و میر، هزینه شود. بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف به نظارت بر اجرای این بند است. سازمان</p>	<p>- این بند به دلیل ماهیت غیربودجه‌ای آن، مغایر با اصل پنجاه و دوم قانون اساسی است.</p> <p>- اعطای صلاحیت تصویبی به شورای عالی بیمه، مغایر با اصول شصتم و یکصد و سی و هشتم قانون اساسی است. شورای عالی بیمه براساس بند «۲» ماده (۶) قانون تأسیس بیمه مرکزی ایران و بیمه‌گری مصوب ۱۳۵۰/۳/۳۰، از ارکان بیمه مرکزی ایران شناخته شده است. براساس ماده (۱۰) این قانون، شورای مذکور متشکل از یازده عضو است که تمامی اعضای آن، غیروزیر بوده و حتی برخی از آنان، خارج از مجموعه قوه مجریه هستند.</p>

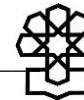
۱. الف) بهینه‌سازی مصرف انرژی در واحدهای تولیدی، خدماتی و مسکونی و تشویق به صرفه‌جویی و رعایت الگوی مصرف که توسط دستگاه اجرایی ذی‌ربط معرفی می‌شود.



ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
		<p>راهداری و حمل و نقل جاده‌های کشور، نیروی انتظامی و سازمان اورژانس کشور موظفند گزارش عملکرد خود را هر سه ماه یکبار از نحوه هزینه وجوه مذکور به بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران و سازمان برنامه و بودجه کشور گزارش کنند.</p> <p>تخصیص اعتبار سه ماهه به دستگاه‌های اجرایی فوق‌الذکر توسط سازمان برنامه و بودجه کشور براساس عملکرد صورت می‌پذیرد.</p>	<p>- تذکر: نظارت بیمه مرکزی نسبت به کل این بند، با توجه به تکلیف مقرر برای نیروی انتظامی و عدم امکان نظارت بیمه مرکزی بر نیروی انتظامی، محل ابهام و ایراد است.</p> <p>- عنوان «سازمان اورژانس کشور» به استناد بند «ب» ماده (۷۲) قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور، به «سازمان فوریت‌های پیش‌بیمارستانی اورژانس کشور»، تغییر یافته است که ضروری است اصلاح شود.</p>
	ب	<p>در مورد آرای حل اختلاف مراجع بین دستگاه‌های اجرایی که در اجرای اصول یکصدوسی و چهارم و یکصدوسی و نهم قانون اساسی و یا در اجرای قوانین و مقررات مربوط صادر شده است، چنانچه به هر دلیل دستگاه اجرایی ذی‌ربط از اجرای تصمیم مراجع حل اختلاف خودداری کند، سازمان برنامه و بودجه کشور مطابق رأی مراجع مذکور که حداکثر هجده ماه از تاریخ ابلاغ رأی گذشته باشد، از اعتبارات بودجه سنواتی دستگاه، مبلغ مربوطه را کسر و به اعتبارات دستگاه اجرایی ذی‌نفع اضافه می‌کند. در خصوص شرکت‌های دولتی و یا مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت، اجرای تکلیف مذکور از محل حساب شرکت‌ها و مؤسسات انتفاعی یادشده نزد خزانه‌داری کل کشور برعهده وزارت امور اقتصادی و دارایی (خزانه‌داری کل کشور) می‌باشد.</p>	<p>- این بند به دلیل ماهیت غیربودجه‌ای آن، مغایر با اصل پنجاه و دوم قانون اساسی است. به علاوه، صدر این بند، تکرار قوانین بوده و زائد است.</p> <p>- اصل یکصدوسی و چهارم قانون اساسی اختصاص به دستگاه‌های زیرمجموعه دولت دارد؛ در حالی که در این بند به کلیه دستگاه‌های اجرایی تسری داده شده است که از این جهت با اصل یکصدوسی و چهارم و اصل پنجاه و هفتم (استقلال قوا) مغایر است.</p> <p>- اصطلاحات «دستگاه‌های اجرایی» و «شرکت‌های دولتی» به جهت داشتن تعدد تعاریف قانونی، ابهام دارند.</p>
	ج	<p>در سال ۱۴۰۰ تعرفه جرائم رانندگی دو درصد (۲٪) افزایش می‌یابد مبالغ حاصله به حساب درآمدی ۱۵۰۱۰۱ نزد خزانه‌داری کل کشور واریز می‌شود. معادل مبلغ واریزی تا سقف دو هزار میلیارد (۲,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال جهت هزینه‌های معلولان شدید و خیلی شدید و ضایعه نخاعی ناشی از تصادفات رانندگی و پیشگیری از معلولیت در اختیار سازمان بهزیستی قرار می‌گیرد.</p>	<p>- اختصاص یک منبع به چند هزینه در این بند، بدون تعیین سهم هر یک از هزینه‌ها، با شفافیت (بند «۹» سیاست کلی قانونگذاری و بند «۱۳» سیاست کلی اداری)، انضباط بودجه‌ای و نظارت‌پذیری اجرای بودجه (موضوع اصل پنجاه و پنجم) مغایرت دارد.</p> <p>- تعیین منبع ناپایدار برای هزینه دائمی، مغایر با اصول حقوقی است.</p>
تبصره ۱۱	الف	<p>۱. به منظور تأمین کسری اعتبارات دیه محکومان معسر جرائم غیرعمد ناشی از تصادف با اولویت زنان معسر و مواردی که پرداخت خسارت ناشی از تصادف افراد برعهده بیت‌المال یا دولت است، وزیر دادگستری مجاز است با تصویب هیئت نظارت صندوق تأمین خسارت‌های بدنی حداکثر تا سه هزار و پانصد میلیارد (۳,۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از منابع درآمد سالیانه موضوع بندهای «ث» و «ج» ماده (۲۴) قانون بیمه اجباری خسارات وارد شده به شخص ثالث در اثر حوادث ناشی از وسایل نقلیه مصوب ۱۳۹۵/۲/۲۰ را از محل اعتبارات ردیف ۱۱۰۶۰۰ جدول شماره ۷ این قانون دریافت و هزینه کند. مدیرعامل صندوق مزبور مکلف است با اعلام وزیر دادگستری، مبلغ یادشده را به نسبت در مقاطع سه ماهه در اختیار وزارت دادگستری قرار دهد. وزارت دادگستری مکلف است گزارش عملکرد این بند را</p>	<p>- عبارت «مجاز است» در جزء ۱، از حیث مفهوم اجازه، ابهام دارد.</p> <p>- حکم جزء ۱ این بند در مقام اصلاح قانون (دائمی) بیمه اجباری خسارات وارد شده به شخص ثالث در اثر حوادث ناشی از وسایل نقلیه است که این اصلاح، ماهیت بودجه‌ای ندارد؛ لذا با اصل پنجاه و دوم قانون اساسی مغایر است. همچنین طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، به جهت اصلاح قانون دائمی، تصویب آن نیاز به رأی دوسوم دارد.</p> <p>- جزء «۲» این بند به دلیل داشتن ماهیت غیربودجه‌ای، مغایر با اصل پنجاه و دوم قانون</p>

ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
		<p>هر سه ماه یکبار به کمیسیون‌های برنامه و بودجه و محاسبات، اقتصادی، اجتماعی و قضایی و حقوقی مجلس شورای اسلامی ارائه کند.</p> <p>۲. صندوق تأمین خسارت‌های بدنی مکلف است دیه زندانیان حوادث رانندگی غیر عمد را که به دلیل هرگونه محدودیت سقف تعهدات شرکت‌های بیمه و صندوق مذکور در زندان به سر می‌برند و قبل از لازم‌الاجرا شدن قانون بیمه اجباری خسارات وارد شده به شخص ثالث در اثر حوادث ناشی از وسایل نقلیه زندانی شده‌اند، تأمین کند تا پس از معرفی ستاد دیه کشور به صورت بلاعوض نسبت به آزادی آنها اقدام شود.</p> <p>۳. به منظور پرداخت خسارت به افرادی که جبران خسارت آنها بر عهده بیت‌المال یا دولت است، خزانه‌داری کل کشور مکلف است ده درصد (۱۰٪) از منابع ردیف‌های درآمدی (جریمه‌های وصولی راهنمایی و رانندگی و خدمات قضایی وصولی توسط قوه قضائیه و هزینه‌های دادرسی) و جزای نقدی وصولی تعزیرات حکومتی تا سقف پنج هزار میلیارد (۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال را به ردیف ۱۶۰۱۱۹ واریز نماید. منابع حاصل به صورت ماهانه از طریق ردیف هزینه ای ۶۴-۵۳۰۰۰۰ در اختیار وزارت دادگستری قرار می‌گیرد. منابع و مفاد این حکم با حفظ منابع و حکم اجزای «۱» و «۲» این بند است.</p> <p>۴. وزارت دادگستری مکلف است از محل منابع جزء «۳» این بند نسبت به پرداخت دیه مستحقان دریافت دیه شامل مقتولان و مجروحان ناشی از عبور غیرمجاز از مرز که توسط یگان‌های ارتش و مرزبانی مورد اصابت گلوله قرار گرفته‌اند و همچنین سربازانی که در محیط پادگان در اثر حوادث مختلف کشته یا مجروح می‌شوند، با معرفی ارتش جمهوری اسلامی ایران تا سقف بیست درصد (۲۰٪) از محل اعتبارات ردیف ۶۴-۵۳۰۰۰۰ اقدام نماید.</p>	<p>اساسی است.</p> <p>- هر چند در قوانین بودجه سال‌های پیشین از جمله در قوانین بودجه سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۳۹۸ کل کشور، عنوان «ستاد دیه کشور» ذکر شده است؛ اما عنوان صحیح این نهاد عبارت است از «ستاد مردمی رسیدگی به امور دیه و کمک به زندانیان نیازمند» که این عنوان باید در متن جزء «۲» این بند اصلاح شود.</p>
	ب	<p>در اجرای ماده (۱۱۰) قانون برنامه ششم توسعه، نیروهای مسلح مکلفند کمک هزینه مسکن کارکنان ساکن در خانه‌های سازمانی را از حقوق ماهیانه آنان کسر و به حساب خزانه‌داری کل کشور موضوع ردیف ۱۶۰۱۸۴ جدول شماره ۵ این قانون واریز کنند. دولت مکلف است وجوه واریزی را در ردیف‌های نیروهای مسلح برای هزینه‌های تعمیر و نگهداری خانه‌های سازمانی اختصاص دهد.</p>	<p>- اصل حکم مذکور در این بند، در ماده (۱۱۰) قانون برنامه ششم توسعه^۱ ذکر شده است؛ البته تکلیف مذکور در ماده (۱۱۰) مزبور، متوجه «دولت» است، در حالی که در این بند، تکلیف یاد شده متوجه «نیروهای مسلح» شده است. لذا این بند، قانون مزبور را اصلاح کرده است که اولاً به دلیل نداشتن ماهیت بودجه‌ای، با اصل پنجاه و دوم مغایر است و ثانیاً طبق ماده (۱۸۵) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، برای تصویب نیاز به رأی <u>دوسوم نمایندگان دارد.</u></p>

۱. ماده (۱۱۰)- دولت مکلف است هر سال در بودجه سنواتی، کمک هزینه مسکن کارکنان نیروهای مسلح (نظامی و انتظامی) ساکن در خانه‌های سازمانی را پس از کسر از دریافتی آنان به حساب مخصوصی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز کند و معادل وجوه واریز شده به حساب ردیف‌های بودجه‌های نیروهای مسلح را برای تأمین هزینه‌های تعمیر و نگهداری خانه‌های سازمانی در طول اجرای این قانون پیش‌بینی و واریز نماید.



ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
ج		دولت مکلف است وجوه حاصل از جرائم دریافتی موضوع قانون اصلاح قانون تعزیرات حکومتی مصوب ۱۳۷۳/۷/۱۹ مجمع تشخیص مصلحت نظام را تا مبلغ دو هزار میلیارد (۲,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال دریافت و به ردیف درآمدی شماره ۱۵۰۱۱۳ واریز نماید. بخشی از وجوه دریافت از محل ردیف شماره ۲۵-۷۳۰۰۰۰۰ جدول شماره ۷-۱ این قانون به وزارت دادگستری (سازمان تعزیرات حکومتی) بابت هزینه راه اندازی و ارتقای سامانه‌های مربوط به تنظیم بازار، بازرسی و نظارت بر بازار و وزارت صنعت، معدن و تجارت بابت انجام مأموریت‌های محوله و تأمین کسری هزینه مربوط به بازرسی و نظارت بر تأمین، توزیع و بازار کلیه اقلام، مشمول طرح‌های نظارتی پرداخت می‌شود.	- مصارف موضوع این بند فراتر از مصارف مندرج در قانون اصلاح قانون تعزیرات حکومتی است؛ لذا این بند به جهت اصلاح قانون، ماهیت بودجه‌ای نداشته و با اصل پنجاه و دوم مغایر است. همچنین طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، به جهت اصلاح قانون دائمی، تصویب آن نیاز به رأی دوسوم دارد.
د		دولت مکلف است اقساط باقی‌مانده جریمه غیبت بیش از هشت سال از خدمت وظیفه عمومی افرادی که تا پایان سال ۱۳۹۷ متقاضی پرداخت اقساطی این جریمه‌ها بوده و به حساب خزانه واریز کنند. افرادی که تا پایان سال ۱۳۹۸ نسبت به تسویه اقساط خود اقدام نکنند مشمول غایب محسوب و به خدمت وظیفه عمومی اعزام می‌شوند» و «ز» تبصره «۱۱» قانون بودجه سال ۱۳۹۸ مقرر داشته بود: «دولت مکلف است اقساط باقی‌مانده جریمه غیبت بیش از هشت سال از خدمت وظیفه عمومی افرادی که تا پایان سال ۱۳۹۷ متقاضی پرداخت اقساطی این جریمه‌ها بوده و موفق به پرداخت بخشی از اقساط آن در سال ۱۳۹۹ شده‌اند را وصول و به حساب خزانه واریز نماید. افرادی که تا پایان سال ۱۳۹۹ نسبت به تسویه اقساط خود اقدام نکنند مشمول غایب محسوب و به خدمت وظیفه عمومی اعزام می‌شوند».	- حکم این بند، ترویج قانون‌گرایی و مغایر بند «۱۷» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری است؛ پیش از این مفاد این بند در «ز» تبصره «۱۱» قانون بودجه سال ۱۳۹۸ به شرح زیر ذکر شده بود و تکرار مجدد آن فاقد وجهت حقوقی است: «دولت مکلف است اقساط جریمه غیبت از خدمت وظیفه عمومی افرادی را که تا پایان سال ۱۳۹۷ متقاضی پرداخت اقساطی این جریمه‌ها بوده‌اند تا پایان سال ۱۳۹۸ وصول و به حساب خزانه واریز کند. افرادی که تا پایان سال ۱۳۹۸ نسبت به تسویه اقساط خود اقدام نکنند مشمول غایب محسوب و به خدمت وظیفه عمومی اعزام می‌شوند» و «ز» تبصره «۱۱» قانون بودجه سال ۱۳۹۸ مقرر داشته بود: «دولت مکلف است اقساط باقی‌مانده جریمه غیبت بیش از هشت سال از خدمت وظیفه عمومی افرادی که تا پایان سال ۱۳۹۷ متقاضی پرداخت اقساطی این جریمه‌ها بوده و موفق به پرداخت بخشی از اقساط آن در سال ۱۳۹۸ شده‌اند را وصول و به حساب خزانه واریز نماید. افرادی که تا پایان سال ۱۳۹۹ نسبت به تسویه اقساط خود اقدام نکنند مشمول غایب محسوب و به خدمت وظیفه عمومی اعزام می‌شوند».
هـ	۱. در اجرای ماده (۸) قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی مصوب ۱۳۸۹/۱۲/۸ با اصلاحات و الحاقات	- جزء «۱»، در مقام اصلاح (و نه اجرا) ماده (۸) قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی ^۱	

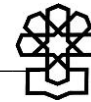
۱. ماده (۸) هرگاه ظرف مهلت چهار ماه از تاریخ ابلاغ قبض جریمه متخلف جریمه مربوطه را پرداخت ننماید از سوی راهنمایی و رانندگی اخطاریه کتبی با مهلت یک ماهه مبنی بر پرداخت جریمه به وی ابلاغ می‌گردد. در صورت پایان مهلت و عدم پرداخت، ضمن ضبط گواهینامه، پلاک وسیله نقلیه تا زمان پرداخت جریمه در سامانه راهنمایی و رانندگی توقیف خواهد شد. تبصره - در صورتی که مبلغ جریمه خودرویی به ده میلیون (۱۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال برسد راهنمایی و رانندگی موظف است مراتب را به مالک خودرو اعلام و چنانچه ظرف مهلت یک ماه از تاریخ ابلاغ، مالک خودرو نسبت به

ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
		<p>بعدی تخلفات و جریمه‌های رانندگی براساس اعلام پلیس راهنمایی و رانندگی نیروی انتظامی از طریق پیامک به مالکان خودروها اعلام می‌شود.</p> <p>کارور (اپراتور)های تلفن همراه موظفند هزینه پیامک‌ها را در قبوض تلفن همراه مالکان وسیله نقلیه درج و مبالغ مربوطه را از آنها دریافت کنند.</p> <p>۲. پرداخت عوارض مصوب در شبکه آژادهای پس از هفت (۷) روز از زمان تردد در آژادهای، مشمول جریمه غیر قابل بخشودگی معادل بیست درصد (۲۰٪) عوارض مصوب در آژادهای مربوطه می‌باشد. در صورت تأخیر بیش از یک ماه در پرداخت، علاوه بر اصل عوارض و جریمه مذکور، مشمول جریمه‌ای معادل دو درصد (۲٪) مجموع نرخ عوارض مصوب و جریمه بیست درصدی (۲۰٪)، به ازای هر ماه تأخیر می‌شود.</p>	<p>است، زیرا هزینه ابلاغ قبض جریمه برعهده راهنمایی و رانندگی است نه برعهده متخلف؛ لذا به جهت اصلاح قانون دائمی، ماهیت بودجه‌ای نداشته و با اصل پنجاه و دوم مغایر است. همچنین طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، به جهت اصلاح قانون دائمی، تصویب آن نیاز به رأی دوسوم دارد.</p> <p>- حکم جزء «۲»، به دلیل نداشتن ماهیت بودجه‌ای، با اصل پنجاه و دوم مغایر است.</p>
تبصره ۱۲	الف	<p>۱. افزایش ضریب حقوق گروه‌های مختلف حقوق‌بگیر در دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۲۹) قانون برنامه ششم توسعه و همچنین نیروهای مسلح، وزارت اطلاعات و سازمان انرژی اتمی، (به‌استثنای مشمولین قانون کار جمهوری اسلامی ایران (از قبیل کارکنان کشوری و لشکری، اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی و قضات و افزایش حقوق بازنشستگان، وظیفه‌بگیران و مشترکان صندوق‌های بازنشستگی به میزان بیست و پنج درصد (۲۵٪) است که ضریب ریالی آن به‌طور جداگانه توسط دولت تعیین می‌گردد. تفاوت تطبیق تبصره «۳» ماده (۷۱) قانون مدیریت خدمات کشوری با ارتقاهای بعدی مستهلک و تفاوت تطبیق موضوع ماده (۷۸) قانون مدیریت خدمات کشوری در حکم حقوق، بدون تغییر باقی می‌ماند.</p> <p>۲. در سال ۱۴۰۰ در کلیه دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۲۹) قانون برنامه ششم توسعه و همچنین نیروهای مسلح، وزارت اطلاعات و سازمان انرژی اتمی (به‌استثنای مشمولین قانون کار جمهوری اسلامی ایران)، حداقل حقوق و مزایای مستمر شاغلین مشمول قانون مدیریت خدمات کشوری و حداقل حقوق سایر حقوق‌بگیران، حداقل حقوق بازنشستگان و وظیفه‌بگیران مشمول صندوق بازنشستگی کشوری و سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح و سایر صندوق‌های وابسته به دستگاه‌های اجرایی و مستمیری‌ها و</p>	<p>- این بند به دلیل داشتن ماهیت غیربودجه‌ای با اصل پنجاه و دوم قانون اساسی مغایر است.</p> <p>- حکم جزء «۶» به جهت اصلاح یک‌ساله قانون مدیریت خدمات کشوری (به‌خصوص ماده (۱۰۲)،^۱ مغایر با اصل پنجاه و دوم به نظر می‌رسد. همچنین طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، به جهت اصلاح قانون دائمی، تصویب آن نیاز به رأی دوسوم دارد.</p>

پرداخت جریمه یا اعتراض به واحد مندرج در ماده (۵) این قانون اقدام ننماید، راهنمایی و رانندگی مکلف به توقیف خودرو تا پرداخت جریمه می‌باشد. در صورت اعتراض، واحد مزبور موظف است درخصوص این موارد ظرف یک هفته تعیین تکلیف نماید.

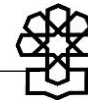
۱. ماده (۱۰۲)- کارمندان می‌توانند در صورت تمایل به جای سازمان تأمین اجتماعی یا سازمان بازنشستگی کشوری مشمول مقررات یکی دیگر از صندوق‌های بیمه‌ای قرار گیرند. در این صورت سهم کارفرمایی دولت برای خدمات تأمین اجتماعی حداکثر به میزان سهم کارفرمایی مقررات قانون تأمین اجتماعی می‌باشد و مابه‌التفاوت توسط کارمندان پرداخت می‌گردد. این قبیل کارمندان از لحاظ بازنشستگی، وظیفه، از کارافتادگی و نظایر آن مشمول مقررات صندوقی که انتخاب کرده‌اند می‌باشند. تغییر صندوق در طول مدت قرارداد فقط یک بار امکانپذیر می‌باشد.

تبصره- آیین‌نامه اجرایی نحوه تغییر صندوق‌ها با پیشنهاد سازمان به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.



ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
		<p>سایر حمایت‌های متناسب با آنها، معادل افزایش ضریب ریالی افزایش می‌یابد.</p> <p>۳. پس از اعمال افزایش ضریب ریالی حقوق برای گروه‌های مختلف حقوق‌بگیر موضوع جزء «۱» این بند و معادل افزایش ضریب ریالی برای افزایش حقوق بازنشستگان و وظیفه‌بگیران، مجموع مبلغ مندرج در حکم کارگزینی برای کارکنان رسمی و پیمانی و مبلغ قرارداد منعقد شده ماهیانه برای کارکنان قرارداد کارمعین (مشخ) و کارکنان طرح خدمت پزشکان و پیراپزشکان در وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به نسبت مدت کارکرد و حکم حقوق بازنشستگان متناسب سنوات خدمت قابل قبول، از سی و پنج میلیون (۳۵,۰۰۰,۰۰۰) ریال کمتر نباشد.</p> <p>۴. سقف معافیت مالیاتی موضوع ماده (۸۴) قانون مالیات‌های مستقیم در سال ۱۴۰۰ سالیانه مبلغ چهارصد و هشتاد میلیون (۴۸۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال تعیین می‌شود.</p> <p>نرخ مالیات بر درآمد حقوق کارکنان دولتی و غیردولتی اعم از حقوق و مزایا به استثنای تبصره‌های «۱» و «۲» ماده (۸۶) قانون مالیات‌های مستقیم و با رعایت ماده (۵) قانون اصلاح پاره ای از مقررات مربوط به اعضای هیئت علمی مصوب ۱۳۸۶/۱۲/۱۶ با اصلاحات و الحاقات بعدی و کارانه مازاد بر مبلغ مذکور تا یک و نیم برابر آن مشمول مالیات سالیانه ده درصد (۱۰٪) و نسبت به مازاد یک و نیم برابر تا دو و نیم برابر آن مشمول مالیات سالیانه پانزده درصد (۱۵٪) و نسبت به مازاد دو و نیم برابر تا چهار برابر آن مشمول مالیات سالیانه بیست درصد (۲۰٪) و نسبت به مازاد چهار برابر مشمول مالیات بیست و پنج درصد (۲۵٪) می‌باشد. میزان معافیت مالیات سالیانه مستغلات اشخاص فاقد درآمد موضوع ماده (۵۷) قانون مالیات‌های مستقیم و مالیات بر درآمد مشاغل موضوع ماده (۱۰۱) قانون مالیات‌های مستقیم، سالیانه به مبلغ سیصد و شصت میلیون (۳۶۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال تعیین می‌شود.</p> <p>۵. در اجرای ماده (۳۰) قانون برنامه ششم توسعه و در راستای رفع تبعیض حقوق شاغلان دستگاه‌های اجرایی و ماده (۷۱) قانون احکام دائمی و بندهای بندهای «ت» و «ث» ماده (۷) قانون برنامه ششم توسعه کشور، هرگونه تصویب‌نامه، بخشنامه، دستورالعمل، تغییر تشکیلات، تغییر ضرایب، جداول حقوقی و طبقه‌بندی مشاغل و افزایش مبنای حقوقی، اعطای مجوز هر نوع استخدام و به‌کارگیری نیرو و همچنین مصوبات هیئت‌های امناء و نظایر آن در دستگاه‌های اجرایی مشمول ماده (۲۹) قانون برنامه ششم توسعه و همچنین نیروهای مسلح، وزارت اطلاعات و سازمان انرژی اتمی (به استثنای مشمولین قانون کار جمهوری اسلامی ایران) و دستگاه‌های اجرایی مشمول ماده (۱۰) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه، منوط به</p>	

نکات حقوقی	متن	بند	ردیف
	<p>تأمین اعتبارات مورد نیاز و رعایت ترتیبات مندرج در ماده (۷۴) قانون مدیریت خدمات کشوری و بند «ج» ماده (۷) قانون برنامه ششم توسعه کشور (اخذ مجوز مکتوب از سازمان برنامه و بودجه کشور) می‌باشند.</p> <p>۶. حق بیمه سهم مستخدم و کارفرما برای مستخدمین رسمی دولت که در دوران پیمانی و یا قراردادی توسط صندوق تأمین اجتماعی وصول شده است براساس دستورالعملی که توسط وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی تهیه و ابلاغ می‌شود به روزرسانی شده و بدون اینکه بار اضافی بر مستخدم تحمیل کند از این صندوق به صندوق بازنشستگی کشوری منتقل می‌گردد.</p> <p>۷. پاداش پایان خدمت موضوع قانون پرداخت پاداش پایان خدمت و بخشی از هزینه‌های ضروری به کارکنان دولت مصوب ۱۳۷۵/۲/۲۶ با اصلاحات و الحاقات بعدی، پاداش پایان خدمت کارکنان مشمول ماده (۱۰۷) قانون مدیریت خدمات کشوری با احتساب فوق‌العاده بند « ۱۰ » ماده (۶۸) قانون مذکور و تفاوت تطبیق و پاداش‌های مشابه به مقامات، رؤسا، مدیران و کارکنان کلیه دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۲۹) قانون برنامه ششم توسعه و همچنین وزارت اطلاعات، نیروهای مسلح و سازمان انرژی اتمی حداکثر معادل هفت برابر حداقل حقوق و مزایای شاغلین موضوع جزء «۲» این بند، در ازای هر سال خدمت تا سقف سی سال خواهد بود.</p>		
<p>- اصطلاح «دستگاه‌های اجرایی» به جهت تعدد تعاریف قانونی، ابهام دارد.</p> <p>- اصطلاحات «انفال» و «دستگاه‌های زیر نظر مقام معظم رهبری»، از حیث تعریف قانونی، ابهام دارند.</p> <p>- اعطای صلاحیت تصویبی به شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان، با اصول شصت، یکصدویست‌وششم و یکصدوسی‌وهشتم قانون اساسی مغایر است؛ زیرا براساس بند «الف» ماده (۳۱) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور، این شورا دارای اعضای خارج از قوه مجریه است. شایان ذکر است که شورای نگهبان در نظر شماره ۹۵/۱۰۲/۲۱۹۵ مورخ ۱۳۹۵/۶/۱۶ خود ماده (۳۴) لایحه احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور مصوب ۱۳۹۵/۴/۳۰ مجلس را واجد ایراد اعلام کرده است. این نظر اشعار می‌دارد که «در بند «الف»، اطلاق اختیارات شورای مذکور نسبت به اختیارات رئیس‌جمهور در اصل یکصدویست‌وششم و اختیارات وزرا در اصل شصتم و سایر اصول مربوط به هیئت وزیران، مغایر اصول مذکور شناخته شد».</p>	<p>استانداران موظفند به‌منظور تکمیل یا احداث مجتمع‌های اداری شهرستان‌ها، پیشنهاد فروش ساختمان‌های ملکی دستگاه‌های اجرایی زیرمجموعه قوه مجریه مستقر در شهرستان‌های استان را به‌استثنای انفال و موارد مندرج در اصل هشتادوسوم قانون اساسی با رعایت قوانین و مقررات مربوطه به شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان ارائه نماید. دستگاه اجرایی مربوطه پس از تصویب موضوع در شورا مکلف به فروش اموال مذکور و واریز درآمد حاصله به ردیف درآمد عمومی ۲۱۰۲۰۱ این قانون نزد خزانه‌داری کل کشور است. درآمد حاصله پس از مبادله موافقتنامه، صرف تکمیل یا احداث مجتمع اداری همان شهرستان‌ها می‌شود. شمول این حکم درمورد دستگاه‌های زیر نظر مقام معظم رهبری منوط به إذن ایشان است.</p>	ب	

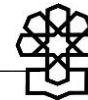


ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
ج		<p>۱. دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۲۹) قانون برنامه ششم توسعه مکلفند اطلاعات ساختمان‌ها، فضاهای اداری، غیراداری و سایر اموال و دارایی‌های غیرمنقول از جمله انفال در اختیار خود (اعم از دارای سند مالکیت و یا فاقد سند مالکیت، اجارهای، وقفی) در سامانه جامع اموال دستگاه‌های اجرایی (سادا) ثبت و تکمیل نمایند. استانداران نسبت به ثبت و تکمیل و صحت‌سنجی اطلاعات استانی نظارت می‌نمایند وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است تمهیدات لازم برای حفظ محرمانگی اطلاعات املاک دولتی در اختیار نیروهای مسلح نظامی و انتظامی، وزارت اطلاعات و انرژی اتمی را فراهم نماید.</p> <p>۲. دستگاه‌های اجرایی دارای سامانه املاک و اراضی مکان محور از جمله سازمان نقشه‌برداری سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح وزارت جهاد کشاورزی، شرکت‌ها و سازمان‌های تابعه وزارت نیرو سازمان ثبت اسناد و املاک کشور سازمان ملی زمین و مسکن، شهرداری‌ها و پست جمهوری اسلامی ایران مکلف به همکاری با وزارت امور اقتصادی و دارایی برای تبادل اطلاعات به صورت الکترونیکی و رایگان با سامانه مذکور هستند.</p> <p>۳- وزارت امور اقتصادی و دارایی مجاز است راسا نسبت به شناسایی املاک و اراضی دولتی اقدام و با همکاری سازمان ثبت اسناد و املاک کشور نسبت به اصلاح سند مالکیت و یا مستندسازی آن به نام دولت جمهوری اسلامی ایران اقدام نماید. آیین‌نامه اجرایی این بند به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.</p>	<p>- عبارت «مجاز است» در جزء «۳» این بند، از حیث مفهوم اجازه، ابهام دارد.</p> <p>- اصطلاح «دستگاه‌های اجرایی» در جزء «۲»، از حیث تعدد تعاریف قانونی، ابهام دارد.</p>
د		<p>۱. در اجرای بند «پ» ماده (۱۰) قانون برنامه ششم توسعه، به وزارت امور اقتصادی و دارایی اجازه داده می‌شود نسبت به مولدسازی دارایی‌های دولت در اختیار دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری تا سقف بیست هزار میلیارد (۲۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال با استفاده از انتشار انواع اوراق مالی اسلامی خارج از سقف اوراق مالی اسلامی دولت، اجاره بلندمدت حداکثر ده (۱۰) ساله، توثیق با تشخیص و مجوز وزیر امور اقتصادی و دارایی اقدام و وجوه حاصله را به ردیف درآمدی ۲۱۰۲۲۰ واریز نماید. انفال و اموال موضوع اصل هشتادوسوم قانون اساسی از این موضوع مستثنا می‌باشند. استانداران و دستگاه‌های اجرایی می‌توانند نسبت به ارائه پیشنهاد مولدسازی دارایی‌های دولت به وزارت امور اقتصادی و دارایی اقدام نمایند.</p> <p>شرکت‌های دولتی در خصوص اموالی که از منابع داخلی شرکت خریداری نموده‌اند، می‌توانند با تصویب مجمع عمومی شرکت و با مجوز وزیر امور اقتصاد دارایی به شیوه‌های مذکور مولدسازی نمایند.</p> <p>۲. به وزارت امور اقتصادی و دارایی اجازه داده می‌شود تا سقف یکصد و هفتاد و شش هزار میلیارد</p>	<p>- عبارت «اجازه داده می‌شود» در جزءهای «۱» و «۲» این بند، از حیث مفهوم اجازه، ابهام دارد.</p> <p>- در جزء «۱»، اوراق مالی اسلامی فاقد تعریف قانونی بوده و ابهام دارد.</p> <p>- اطلاق جزء «۲» و استثنای آن از تشریفات مربوط به تصویب هیئت وزیران (اجرای ماده (۱۱۵) قانون محاسبات عمومی)، اولاً از حیث اصلاح قانون دائمی، با اصل پنجاه و دوم مغایر است همچنین طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، به جهت اصلاح قانون دائمی، تصویب آن نیاز به رأی دوسوم دارد. و ثانیاً از حیث امکان شمول بر اموال موضوع سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی، مغایر اصل چهل و چهارم و نیز بند «۱» اصل یکصد و نهم قانون اساسی به نظر می‌رسد.</p> <p>- اصطلاح «دستگاه‌های اجرایی» در جزء «۲»، از حیث تعدد تعاریف قانونی، ابهام دارد.</p>

ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
		<p>(۱۷۶,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از اموال و دارایی‌های منقول و غیرمنقول و حقوق مالی مازاد دولت جمهوری اسلامی ایران (به‌استثنای انفال و موارد مندرج در اصل هشتادوسوم قانون اساسی) را بدون رعایت تشریفات مربوط به تصویب هیئت وزیران با رعایت قوانین و مقررات از طریق حراج عمومی در بورس املاک و مسکن و یا از طریق مزایده عمومی در سامانه تدارکات الکترونیک دولت با رعایت قانون تجارت الکترونیک مصوب ۱۳۸۲/۱۰/۱۷ با اصلاحات و الحاقات بعدی و نیز مقررات تعیین شده در قانون برگزاری مناقصات به نحوی که با مزایده منطبق باشد به فروش رسانده و وجوه حاصل را به ردیف درآمدی ۲۱۰۲۲۱ واریز کند. استانداران و دستگاه‌های اجرایی مکلف به ارائه پیشنهاد فروش دارایی‌های مازاد دولت به وزارت امور اقتصادی و دارایی می‌باشند.</p> <p>۳. سازمان برنامه و بودجه کشور موظف است پس از اطمینان از وصول ردیف‌های درآمدی مذکور معادل وجوه واریزی را از محل ردیف ۴۷-۵۳۰۰۰۰ جدول شماره ۹ این قانون، به همان دستگاه اجرایی / استانی وصول‌کننده منابع، بابت اعتبارات هزینه‌ای و طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای نیمه‌تمام پیوست شماره ۱ قانون، طرح‌های استانی، کمک به تأمین مسکن کارکنان دستگاه‌های اجرایی و مجتمع‌های اداری نیمه‌تمام شهرستان و استان اختصاص دهد.</p> <p>آیین‌نامه اجرایی این بند به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.</p>	<p>- حکم جزء «۳» مبنی بر اختصاص منبعی برای چند هزینه، با اصل انضباط مالی دولت مغایر است که در نظارت دیوان محاسبات بر اجرای بودجه (موضوع اصل پنجاه و پنجم) ایجاد اختلال می‌کند.</p>
	هـ	<p>کلیه پرداخت‌های مشابه حقوق و دستمزد مانند حق التدریس، حق الزحمه، ساعتی، حق نظارت و پاداش شوراهای حل اختلاف، هزینه اجتناب‌ناپذیر محسوب می‌شود و باید به‌صورت ماهیانه پرداخت شود.</p>	
	و	<p>شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان‌ها مجازند تا پنج درصد (۵٪) از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان موضوع این قانون را برای احداث، تکمیل، بازسازی و تجهیز رده‌های انتظامی با اولویت پاسگاه‌ها و کلانتری‌ها در جدول ۱ هزینه کنند.</p>	<p>- عبارت «مجازند» از حیث مفهوم اجازه، ابهام دارد.</p>
تبصره ۱۳	الف	<p>اجازه داده می‌شود از محل منابع تنخواه‌گردان موضوع بند «م» ماده (۲) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) اقدامات زیر صورت پذیرد:</p>	<p>- در جزء «۲»، اختصاص مبلغ موضوع این بند به صندوق بیمه محصولات کشاورزی، با توجه به صلاحیت‌های گسترده این صندوق مندرج در ماده (۶) اساسنامه این صندوق^۱</p>

۱. ماده (۶) - حدود عملیات صندوق به شرح زیر می‌باشد:

۱. بررسی و تحقیق در مورد مختصات اقتصادی، اجتماعی، کشاورزی و فنی مناطق مختلف کشور.
۲. بررسی و تحقیق تطبیقی در مورد روش‌های بیمه کشاورزی در دنیا با توجه به نظام بهره‌برداري، هدف‌ها و سیاست‌های کشاورزی ایران جهت اتخاذ تصمیم در مورد برقراری مناسب‌ترین نوع بیمه کشاورزی با توجه به نظام اقتصادی و اجتماعی و برنامه بخش کشاورزی.
۲. بررسی و مطالعه طرح‌های کاهش‌دهنده خسارات ناشی از خطرات تحت پوشش بیمه و پیشنهاد آن به دولت جهت هماهنگ کردن آنها با طرح‌های مربوط به عملیات زیربنایی و همچنین راهنمایی و ارشاد تولیدکنندگان به منظور خود پیشگیری در مقابل خطرات و در نتیجه کاهش خسارات وارده به محصولات کشاورزی....



ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
		<p>۱. پرداخت تا مبلغ پنج هزار میلیارد (۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران و تا مبلغ یکهزاروهفتصد میلیارد (۱,۷۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در قالب اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای.</p> <p>۲. در اجرای جزء « ۱ » بند «ب» ماده (۳۲) و همچنین بند «ث» ماده (۳۳) قانون برنامه ششم توسعه به ترتیب تا مبلغ بیست هزار میلیارد (۲۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال و تا مبلغ یک‌هزار و دویست میلیارد (۱,۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال جهت پرداخت سهم دولت به صندوق بیمه محصولات کشاورزی به صورت نقدی و یا اسناد خزانه اسلامی.</p>	<p>از محل منابع ماده (۱۰) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و ماده (۱۲) قانون تشکیل سازمان مدیریت بحران کشور (موضوع بند «م» ماده (۲۸) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت ۲، ۱) از دو جهت زیر محل اشکال است:</p> <p>۱- منابع مزبور باید طبق ماده (۱۰) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت، «برای پیش‌آگاهی‌ها، پیشگیری، امدادسانی، بازسازی و نوسازی مناطق آسیب‌دیده از حوادث غیرمترقبه از جمله سیل، ... آفت‌های فراگیر محصولات کشاورزی» هزینه شود، حال آنکه اطلاق حکم این بند این اجازه را از صندوق بیمه محصولات کشاورزی نگرفته است تا این منابع را در جای دیگری براساس اساسنامه خود هزینه کند. ۲. ترتیبات مندرج در ماده (۱۲) قانون تشکیل سازمان مدیریت بحران کشور^۲ رعایت نشده است. بر این اساس، حکم این بند، به دلیل اصلاح قوانین مزبور، ماهیت غیربودجه‌ای داشته و با اصل پنجاه‌و دوم مغایر است. همچنین طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، به جهت اصلاح قانون دائمی، تصویب آن نیاز به رأی دوسوم دارد.</p>
تبصره ۱۴		<p>در اجرای قانون هدفمندکردن یارانه‌ها مصوب ۱۳۸۸/۱۰/۱۵ با اصلاحات و الحاقات بعدی و با هدف تحقق عدالت، کاهش فقر مطلق و توسعه بهداشت و سلامت مردم و همچنین معطوف نمودن پرداخت یارانه به خانوارهای نیازمند و در اجرای ماده (۳۹) قانون برنامه ششم توسعه، تمامی دریافتی‌ها (منابع) مندرج در جدول ذیل به استثنای عوارض شهرداری‌ها و دهیاری‌ها، منابع حاصل از فروش آب و برق، حق بیمه مشترکین گاز طبیعی و عوارض گازرسانی (به ترتیب موضوع ماده (۱۲) و ماده (۶۵) قانون الحاق</p>	<p>- ستون مصارف باید منطبق بر بند «۴» سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی مبنی بر استفاده از ظرفیت اجرای هدفمندسازی یارانه‌ها در جهت افزایش تولید، اشتغال و بهره‌وری، کاهش شدت انرژی و ارتقای شاخص‌های عدالت اجتماعی و بند «۱۴» سیاست‌های کلی برنامه ششم مبنی بر تحقق کامل هدفمندسازی یارانه‌ها در جهت افزایش تولید، اشتغال و بهره‌وری، کاهش شدت انرژی و ارتقای شاخص‌های عدالت</p>

- بند «م» به دولت اجازه داده می‌شود به منظور پیش‌آگاهی، پیشگیری، امدادسانی، بازسازی و نوسازی مناطق آسیب‌دیده از حوادث غیرمترقبه از جمله سیل، زلزله، سرمازدگی، نگرگ، طوفان، آتش‌سوزی، گردوغبار، پیشروی آب دریا، آفت‌های فراگیر محصولات کشاورزی و بیماری‌های همه‌گیر انسانی و دامی و حیات وحش و مدیریت خشکسالی، تنخواه‌گردان موضوع ماده (۱۰) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰ را به سه درصد (۳٪) و اعتبارات موضوع ماده (۱۲) قانون تشکیل سازمان مدیریت بحران کشور مصوب ۱۳۸۷ را به دو درصد (۲٪) افزایش دهد. اعتبارات مذکور با پیشنهاد وزارت کشور و تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور (طرف مدت ده روز) و تصویب هیئت وزیران قابل هزینه است. از ابتدای سال ۱۳۹۵ بخشی از اعتبارات مذکور به ترتیب و میزانی که در قوانین بودجه سنواتی تعیین می‌شود به صورت هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای به جمعیت هلال احمر و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اختصاص می‌یابد تا در جهت آمادگی و مقابله با حوادث و سوانح هزینه گردد.
- ماده (۱۲) (اصلاحی ۱۳۹۳/۱۲/۴) - به دولت اجازه داده می‌شود در صورت وقوع حوادث طبیعی و سوانح پیش‌بینی نشده معادل دو درصد (۳٪) از بودجه عمومی هر سال را از محل افزایش تنخواه‌گردان خزانه تأمین کند تا به صورت اعتبارات خارج از شمول با پیشنهاد شورای عالی و تأیید رئیس‌جمهور هزینه گردد.

ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
		برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) به حساب سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها نزد خزانه‌داری کل کشور واریز می‌شود و پس از تخصیص سازمان برنامه و بودجه کشور، مطابق جدول ذیل هزینه می‌شود: (جدول تبصره «۱۴»)	اجتماعی باشد.
		۱. وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی موظف است با استفاده از کلیه بانک‌های اطلاعاتی در اختیار و براساس معیارها و ضوابطی که توسط این وزارتخانه تعیین می‌گردد نسبت به شناسایی و حذف سه دهک بالای درآمدی از فهرست یارانه‌گیران، با ارائه دلیل و مدرک به افراد، اقدام کند.	- جدول منابع و مصارف هدفمندی یارانه‌ها، نشان می‌دهد قانون هدفمند کردن یارانه‌ها از اهداف خود یعنی واقعی کردن قیمت حامل‌های انرژی دور شده است و در لایحه نیز، پیشنهادی برای اصلاح این روند یعنی واقعی کردن قیمت حامل‌های انرژی ارائه نشده است و این یعنی کشور به صادرات فراورده‌های نفتی پرداخته و منابع آن را صرف اعطای یارانه نقدی غیرهدفمند کند. این رویه و ترتیب و رویکرد در لایحه، با حکم بند «۱۴» سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه ^۱ مغایر است و از این حیث، مغایر با اصل پنجاه و هفتم و بند «۱» اصل یکصد و دهم قانون اساسی به نظر می‌رسد.
		۲. منابع حاصل از اصلاح قیمت بنزین نسبت به قیمت قبل از سهمیه‌بندی در سال ۱۳۹۸، مشمول عوارض و مالیات بر ارزش افزوده و سهم چهارده و نیم درصد (۱۴٫۵٪) شرکت ملی نفت ایران نمی‌شود.	- به نظر می‌رسد که عدم لحاظ منابع موضوع این تبصره در سقف لایحه بودجه، با اصول پنجاه و دوم و پنجاه و سوم مبنی بر جامعیت بوده، مغایرت دارد.
		۳. عوارض شهرداری‌ها و دهیاری‌ها از فروش حامل‌های انرژی موضوع ماده (۳۸) قانون مالیات بر ارزش افزوده و جداول پرداختی‌ها (مصارف) این تبصره، پس از وصول، ظرف مدت یک‌ماه به حساب تمرکز وجوه وزارت کشور واریز می‌شود تا به شهرداری‌ها و دهیاری‌ها پرداخت شود.	- استثنا شدن منابع حاصل از فروش آب و برق، از منابع قانون هدفمند کردن یارانه‌ها، مغایر با ماده (۱۲) قانون مزبور ^۲ بوده و به دلیل اصلاح قانون دائمی، با اصل پنجاه و دوم مغایر است. همچنین طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، به جهت اصلاح قانون دائمی، تصویب آن نیاز به رأی دوسوم دارد.
		۴. سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها مکلف است امکان ثبت‌نام برای افرادی که موفق به ثبت‌نام برای بهره‌مندی از یارانه نشده‌اند را فراهم کند.	- بابت حق بیمه مشترکین گاز طبیعی و عوارض گازرسانی به مواد (۱۲) ^۳ و (۶۵) ^۴ قانون
		۵. به سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها اجازه داده می‌شود در صورت عدم تحقق منابع پیش‌بینی شده در جدول این تبصره، معادل کسری منابع، اوراق مالی اسلامی با تضمین خود منتشر نماید تا مصارف موضوع یارانه نقدی، کمک حمایت معیشتی خانوارها و برنامه کاهش فقر مطلق دچار وقفه نگردد.	

۱. ۱۴- تحقق کامل هدفمندسازی یارانه‌ها در جهت افزایش تولید، اشتغال و بهره‌وری، کاهش شدت انرژی و ارتقای شاخص‌های عدالت اجتماعی.
۲. ماده (۱۲)- دولت مکلف است تمام منابع حاصل از اجرای این قانون را به حساب خاصی به نام هدفمندسازی یارانه‌ها نزد خزانه‌داری کل واریز کند. صد درصد (۱۰۰ %) وجوه واریزی در قالب قوانین بودجه سنوایی برای موارد پیش‌بینی شده در مواد (۷) ، (۸) و (۱۱) این قانون اختصاص خواهد یافت.
۳. ماده (۱۲)- به هر یک از وزارتخانه‌های نفت و نیرو از طریق شرکت‌های تابعه ذی‌ربط اجازه داده می‌شود مبلغی را که طبق قوانین بودجه سنوایی در قبوض گاز و برق برای هر واحد مسکونی و تجاری تعیین می‌گردد، اخذ و صرفاً جهت بیمه خسارات مالی و جانی اعم از فوت و نقص عضو و جبران هزینه‌های پزشکی ناشی از انفجار، آتش‌سوزی و مسمومیت مشترکان شهری و روستایی و سکونتگاهی عشایری گاز و برق از طریق شرکت‌های بیمه با برگزاری مناقصه اقدام کنند.
۴. ماده (۶۵) دولت مکلف است تا پایان تکالیف تعیین شده ذیل علاوه بر دریافت نرخ گاز، به ازای مصرف هر متر مکعب گاز طبیعی ده درصد (۱۰ %) بهای گاز مصرفی به استثنای خوراک پتروشیمی‌ها را به‌عنوان عوارض از مشترکان دریافت و به حساب خزانه‌داری کل کشور واریز کند.
- الف) هشتاد درصد (۸۰ %) وجوه دریافتی صرفاً برای احداث تأسیسات و خطوط لوله گازرسانی به شهرها و روستاها، با اولویت مناطق سردسیر، نفت خیز، گازخیز و استان‌هایی که برخوردار از آنها از گاز کمتر از متوسط کشور است، توسط وزارت نفت از طریق شرکت دولتی تابعه ذی‌ربط هزینه می‌شود.
- تبصره -وزارت نفت از طریق شرکت دولتی تابعه ذی‌ربط مکلف است خسارات وارده به معابر عمومی روستاها ناشی از عملیات گازرسانی را از محل منابع این بند جبران نماید.
- ب) بیست درصد (۲۰ %) از منابع مذکور به تأمین و استانداردسازی سامانه گرمایشی و سرمایشی مدارس با اولویت مدارس روستاها، تجهیزات آموزشی و کمک آموزشی مدارس و هنرستان‌ها در قالب ردیف مشخص در قوانین بودجه سنوایی و با مبادله موافقتنامه با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور اختصاص می‌یابد.
- تبصره- منابع مذکور به‌عنوان درآمد شرکت تابعه ذی‌ربط وزارت نفت محسوب نمی‌شود و مشمول مالیات نیست.



ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
		<p>وزارت امور اقتصادی و دارایی به نیابت از این سازمان، مسئول انتشار اوراق مالی مربوط به این بند است. آیین‌نامه اجرایی این بند به پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه کشور و با همکاری وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، نفت، نیرو و تعاون، کار و رفاه اجتماعی تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.</p>	<p>الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۴ مجلس استناد شده است که علاوه بر حق بیمه مشترکین گاز طبیعی، شامل حق بیمه مشترکین برق نیز می‌شود و این امر باید در متن این بند اصلاح شود. حداطلاق هزینه کردن منابع هدفمندی بعد از تخصیص سازمان برنامه و بودجه، می‌تواند موجبات مداخلات ناجای سازمان در اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها و تشدید بی‌انضاطی مالی دولت شود. - اختصاص مبلغ ۴۲۸ هزار میلیارد ریال برای پرداخت یارانه نقدی یعنی اینکه در سال ۱۴۰۰ به‌طور میانگین، هر ماه برای بیش از ۷۷ میلیون و ۸۳۸ هزار نفر، یارانه نقدی واریز خواهد شد. این رویکرد، نقض تکلیف مندرج در جزء «۱» بند «الف» تبصره «۱۴» قانون بودجه سال ۱۳۹۹ است. ازسوی دیگر، از حیث تعلق به کلیه خانوارها، به مفاد بند «الف» ماده (۷) قانون هدفمند کردن یارانه‌ها مبنی بر پرداخت «یارانه در قالب پرداخت نقدی و غیرنقدی با لحاظ میزان درآمد خانوار نسبت به کلیه خانوارهای کشور» نزدیک‌تر است. - طبق تبصره «۱» ماده (۳۹) قانون برنامه ششم، «دولت مکلف است سهم سازمان هدفمند کردن یارانه‌ها از دریافتی‌ها را هر ساله در ردیف منابع بودجه عمومی (شماره ۲۱۰۱۰۲) و ... درج کند». این حکم در لایحه رعایت نشده است. - در ردیف شماره ۱۴ جدول موضوع این تبصره با عنوان مصارف هدفمندی، سهم هریک از موارد باید به‌صورت مشخص درج شود؛ در غیر این‌صورت این امر با اصل شفافیت بودجه (موضوع سیاست‌های کلی امنیت اقتصادی ابلاغی ۱۳۷۹/۱۱/۳ مقام معظم رهبری و بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری ابلاغی ۱۳۸۹/۱۱/۴ مقام معظم رهبری) و مصوب بودن اعتبارات و پرداخت در حدود اعتبارات مصوب (مصرح در اصل پنجاه‌وسوم قانون اساسی) همخوانی ندارد. همچنین این امر می‌تواند موجب تضعیف</p>

۱. بند «الف». ۱. دولت موظف است با استفاده از کلیه بانک‌های اطلاعاتی در اختیار، نسبت به شناسایی و حذف سه دهک بالای درآمدی از فهرست یارانه‌گیران اقدام کند.

نکات حقوقی	متن	بند	ردیف
<p>نظارت دیوان محاسبات بر اجرای بودجه موضوع اصل پنجاه و پنجم قانون اساسی شود.</p> <p>- ایراد فوق‌الذکر در خصوص ردیف شماره ۱۰، ۱۵، ۱۷، ۲۱ و ۲۳ جدول نیز وجود دارد.</p> <p>- در ردیف شماره ۱۳ مصارف هدفمندی، تنها دو مورد اول دارای اجازه قانونی است و سایر موارد، اصلاح قانون هدفمند کردن یارانه‌هاست. همچنین طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، به جهت اصلاح قانون دائمی، تصویب آن نیاز به رأی دوسوم دارد.</p> <p>- مبنای قانونی ردیف‌های شماره ۷، ۱۲ و ۲۲ در ستون مصارف، ابهام دارد.</p> <p>- ردیف شماره ۷ جدول مصارف هدفمندی مبنی بر مالیات صفر، مغایر با بند «الف» ماده (۶) قانون برنامه ششم توسعه بوده که برای تصویب، طبق ماده (۱۸۵) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، نیاز به رأی دوسوم نمایندگان دارد.</p> <p>- حکم ماده (۸) قانون هدفمند کردن یارانه‌ها^۱ در اعتبارات موضوع این قانون تضمین نشده است.</p> <p>- واژه «دولت» در جزء «۱» ذیل جدول، به دلیل تعدد تعاریف قانونی، ابهام دارد.</p> <p>- عبارت «اجازه داده می‌شود» در جزء «۱» ذیل جدول ابهام دارد.</p> <p>- حکم جزء «۱» این بند از حیث عدم تعیین ملاک تعیین معیارها و ضوابط از سوی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و با توجه به ماهیت تقنینی این امور، با اصل هشتاد و پنجم مغایر است.</p>			

۱. ماده (۸) - دولت مکلف است سی درصد (۳۰٪) خالص وجوه حاصل از اجرای این قانون را برای پرداخت کمک‌های بلاعوض، یا یارانه سود تسهیلات و یا وجوه اداره شده برای اجرای موارد زیر هزینه کند:
- الف) بهینه‌سازی مصرف انرژی در واحدهای تولیدی، خدماتی و مسکونی و تشویق به صرفه‌جویی و رعایت الگوی مصرف که توسط دستگاه اجرایی ذی‌ربط معرفی می‌شود.
- ب) اصلاح ساختار فناوری واحدهای تولیدی در جهت افزایش بهره‌وری انرژی، آب و توسعه تولید برق از منابع تجدیدپذیر.
- ج) جبران بخشی از زیان شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات آب و فاضلاب، برق، گاز طبیعی و فراورده‌های نفتی و شهرداری‌ها و دهیاری‌ها ناشی از اجرای این قانون.
- د) گسترش و بهبود حمل‌ونقل عمومی در چارچوب قانون توسعه حمل‌ونقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت و پرداخت حداکثر تا سقف اعتبارات ماده (۹) قانون مذکور.
- ه) حمایت از تولیدکنندگان بخش کشاورزی و صنعتی.
- و) حمایت از تولید نان صنعتی.
- ز) حمایت از توسعه صادرات غیرنفتی.
- ح) توسعه خدمات الکترونیکی تعاملی با هدف حذف و یا کاهش رفت‌وآمدهای غیرضرور.



ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
			<p>- حکم جزء «۲» این تبصره در خصوص اعطای معافیت از عوارض و مالیات، اولاً اصلاح قانون بوده و به این جهت با اصل پنجاه و دوم مغایر است و ثانیاً به جهت مغایرت با بند «ب» ماده (۶) قانون برنامه ششم، جهت تصویب به رأی دوسوم نمایندگان نیاز دارد.</p> <p>- حکم جز «۴» این تبصره، فاقد ضمانت اجراست که این امر با اصول قانون‌نویسی موضوع بند «۴» سیاست‌های کلی قانونگذاری، مغایرت دارد.</p> <p>- عبارت «اجازه داده می‌شود» در جزء «۵»، به خصوص با توجه به نیابت وزارت اقتصاد مندرج در ذیل این بند، از حیث مفهوم اجازه، ابهام دارد.</p> <p>- اوراق مالی اسلامی مندرج در جزء «۵» این بند به دلیل نداشتن تعریف قانونی، ابهام دارد.</p>
	الف	<p>الف) شرکت‌های تولید نیروی برق حرارتی دولتی و شرکت‌های برق منطقه‌ای مکلفند منابع تعیین شده در بودجه مصوب سالیانه خود را پس از گردش خزانه به ترتیب به شرکت مادر تخصصی تولید نیروی برق حرارتی و شرکت توانیر بابت رد دیون و یا سرمایه‌گذاری (احداث) در توسعه نیروگاه حرارتی و توسعه شبکه انتقال کشور پرداخت کنند.</p>	<p>- تصریح بر شرکت توانیر با توجه به اینکه اساسنامه قانونی آن مصوب پیش از انقلاب است، باید از حیث تطابق با شرع و قانون اساسی مورد بازنگری قرار گیرد. به خصوص اینکه در سال ۱۳۸۱ هیئت وزیران طی تصویبنامه شماره ۵۲۸۴۱/ت ۲۷۲۴۰ هـ مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۲۸، اساسنامه شرکت مادر تخصصی مدیریت تولید، انتقال و توزیع نیروی برق ایران (توانیر)، را به استناد ماده (۴) قانون برنامه سوم توسعه مصوب ۱۳۷۹ تصویب کرد و این مصوبه مورد ایراد رئیس مجلس قرار گرفت که در نظر شماره ۹۳/۱۰۲/۱۵۱۰ مورخ ۱۳۹۳/۴/۲۴ شورای نگهبان مورد تأیید قرار گرفته است.</p>
تبصره ۱۵	ب	<p>به شرکت تولید و توسعه انرژی اتمی ایران اجازه داده می‌شود معادل منابع پیش‌بینی شده در بودجه مصوب سالیانه خود را بابت هزینه‌های بهره‌برداری به شرکت بهره‌برداری نیروگاه اتمی بوشهر پرداخت کند.</p>	<p>- عبارت «اجازه داده می‌شود» از حیث مفهوم اجازه، ابهام دارد.</p>
	ج	<p>شرکت تولید مواد اولیه و سوخت هسته‌ای ایران مکلف است جهت توسعه و تسریع در اجرای طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، مواد معدنی و محصولات جانبی همراه با مواد پرتوزا را مطابق با قوانین و مقررات به فروش رسانده و درآمد حاصل از آن را پس از کسر هزینه‌ها (شامل قیمت تمام شده کالا و خدمات فروخته، اداری - عمومی و توزیع و فروش (به حساب خاصی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز کند و درآمد حاصله را مطابق بودجه سالیانه آن شرکت جهت سرمایه‌گذاری در طرح‌ها و ردیف‌های</p>	<p>حکم به محاسبه مالیات با نرخ صفر در ذیل این بند، با حکم بند «الف» ماده (۶) قانون برنامه ششم توسعه، مغایرت داشته و برای تصویب، نیاز به رأی دوسوم نمایندگان دارد.</p>

ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
		تملك دارایی‌های سرمایه‌ای جهت خرید كيك زرد با منشأ داخلی یا خارجی و یا تملك سهام معادن پرتوزا و شرکت‌های مرتبط با چرخه سوخت براساس موافقتنامه‌های مبادله شده با سازمان برنامه و بودجه کشور هزینه نماید. درآمد حاصله به حساب افزایش سرمایه دولت در شرکت منظور و معاف از تقسیم سود سهام دولت و مالیات آن با نرخ صفر محاسبه می‌شود.	
	د	به‌منظور اصلاح الگوی مصرف برق و گاز، شرکت توانیر و شرکت دولتی ذی‌ربط تابعه وزارت نفت موظفند از طریق کارور (اپراتور)های مجازی و شرکت‌های نوآور نسبت به برقراری ارتباط و شناسایی و وصول مطالبات مشترکان با اولویت مشترکان عمده پرمصرف و همچنین نصب کنتورهای هوشمند و هوشمندسازی مصرف آنها اقدام نمایند.	- تصریح بر شرکت توانیر و تأیید ضمنی شرکت ملی گاز، از حیث مغایرت با شرع و قانون اساسی محل تأمل است.
	هـ	خرید برق از نیروگاه اتمی بوشهر براساس هزینه تمام شده حسابرسی شده نیروگاه مذکور صورت می‌گیرد.	
تبصره ۱۶	الف	به‌منظور حمایت از ازدواج جوانان، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است از محل پس‌انداز و جاری قرض‌الحسنه نظام بانکی، تسهیلات قرض‌الحسنه ازدواج به زوج‌هایی که تاریخ عقد ازدواج آنها بعد از مورخ ۱۳۹۷/۱۱ می‌باشد و تاکنون وام ازدواج دریافت نکرده‌اند با اولویت نخست پرداخت کند. تسهیلات قرض‌الحسنه ازدواج برای هر یک از زوج‌ها در سال ۱۴۰۰ پانصد میلیون (۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال با دوره بازپرداخت هفت‌ساله با اخذ یک ضامن معتبر و سفته است. شرایط سنی متقاضیان دریافت وام، حداکثر یک ماه پس از ابلاغ این قانون، به پیشنهاد مشترک وزارت ورزش و جوانان و بانک مرکزی تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.	- حکم ذیل این بند مبنی بر تعیین شرایط سنی متقاضیان وام ازدواج، ماهیت تقنینی دارد و واگذاری آن به مصوبه هیئت وزیران، با اصل هشتادوپنجم مغایر به نظر می‌رسد.
	ب	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است از طریق بانک‌های عامل مبلغ یکصد هزار میلیارد (۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از محل منابع سپرده‌های پس‌انداز و جاری قرض‌الحسنه نظام بانکی را به تفکیک: ۱. در اجرای بند «ب» ماده (۸۳) قانون برنامه ششم توسعه و ماده (۵۲) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور، شصت و یک هزار میلیارد (۶۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به کمیته امداد امام خمینی (ره) و بیست و یک هزار میلیارد (۲۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به سازمان بهزیستی کشور با معرفی	- حکم جزء «۱» این بند در مقام اصلاح نسبت‌های مقرر در ماده (۵۲) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور است؛ نسبت «شصت درصد (۶۰٪) کمیته امداد و چهل درصد (۴۰٪) سازمان بهزیستی» در این بند رعایت نشده است؛ لذا ماهیت بودجه‌ای نداشته و مغایر با اصل پنجاه‌دوم است. همچنین، از آنجاکه قانون مزبور طبق ماده (۱۲۲) قانون برنامه ششم، جزئی از قانون برنامه است، اصلاح مزبور به استناد ماده

۱. ماده (۵۲) - بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است جهت توسعه اشتغال خرد و خانگی مددجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی، مبلغی از تسهیلات قرض‌الحسنه بانکی و رشد آن را که در قوانین بودجه سنواتی تعیین می‌شود، در اختیار این دستگاه‌ها قرار دهد تا به نسبت شصت درصد (۶۰٪) کمیته امداد و چهل درصد (۴۰٪) سازمان بهزیستی به افراد مشمول تحت پوشش پرداخت شود.



ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
		<p>دستگاه‌های ذی‌ربط به مددجویان و کارفرمایان طرح‌های اشتغال مددجویی با اولویت زنان سرپرست خانوار به صورت تسهیلات قرض‌الحسنه با بازپرداخت هفت‌ساله پرداخت کند. در صورتی که هر یک از دستگاه‌های مذکور نتواند به هر میزان سهمیه تسهیلات خود را تا پایان آذرماه سال ۱۴۰۰ استفاده نماید، سهمیه مذکور به دیگر دستگاه‌های مشمول تعلق می‌گیرد.</p> <p>۲. در اجرای بند «پ» ماده (۸۹) قانون برنامه ششم توسعه، هشت هزار میلیارد (۸,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال برای اشتغال ایثارگران از طریق صندوق اشتغال و کارآفرینی ایثارگران به صورت تسهیلات قرض‌الحسنه با بازپرداخت هفت‌ساله پرداخت کند.</p> <p>۳. مبلغ ده هزار میلیارد (۱۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از منابع این بند در اختیار بنیاد برکت ستاد اجرایی فرمان حضرت امام (ره) با بازپرداخت پنج‌ساله قرار می‌گیرد. این بنیاد معادل این مبلغ به این منابع اضافه می‌کند و برای اشتغال در مناطق محروم هزینه می‌نماید.</p>	<p>(۱۸۵) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس نیاز به رأی دوسوم نمایندگان دارد.</p> <p>- حکم جزء «۲» این بند، مخالف با حکم بند «پ» ماده (۸۹) قانون برنامه ششم توسعه است؛ زیرا طبق بند «پ»، باید همه ساله حداقل ده درصد (۱۰٪) منابع قرض‌الحسنه تمامی بانک‌ها و مؤسسات پولی و اعتباری دولتی را در چارچوب بودجه سنواتی جهت اشتغال ایثارگران از طریق صندوق اشتغال و کارآفرینی ایثارگران اختصاص دهد.</p>
	ج	<p>در اجرای ماده (۷۷) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)، مبلغ دوهزار میلیارد (۲,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از منابع قرض‌الحسنه بانک‌ها، در اختیار ستاد مردمی رسیدگی به امور دینه قرار می‌گیرد تا به زندانیان نیازمند با اولویت زندانیان زن و زندانیان بدهکار مهریه، پرداخت شود.</p>	<p>- اعطای اولویت به زنان زندانی نیازمند، با اصل دهم قانون اساسی و بند «۲» سیاست‌های کلی خانواده ابلاغی ۱۳۹۵/۶/۱۳ تطابق ندارد. بند «۲» سیاست کلی مزبور تصریح بر «محور قرار گرفتن خانواده در قوانین و مقررات» کرده است. لذا به نظر می‌رسد که باید زندانیان نیازمند سرپرست خانواده (چه مرد و چه زن) در اولویت قرار گیرند.</p>
	د	<p>دولت از طریق خزانه‌داری کل کشور مکلف است ماهیانه معادل دودرصد (۲٪) از یک‌دوازدهم هزینه‌های جاری شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت مندرج در پیوست شماره ۳ این قانون که سودده و فاقد زیان انباشت طبق آخرین صورت مالی حسابرسی شده باشند به‌استثنای هزینه‌های استهلاک و هزینه عملیاتی بانک و بیمه را از حساب‌های آنها برداشت و به حساب درآمد عمومی نزد خزانه‌داری کل کشور موضوع ردیف ۱۳۰۴۲۵ جدول شماره ۵ این قانون واریز کند.</p>	
	هـ	<p>در اجرای بندهای «ت» و «ث» ماده (۱۰۲) قانون برنامه ششم توسعه موضوع پشتیبانی از فرزندآوری، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است مبلغ دو هزار و یکصد میلیارد (۲,۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از طریق بانک‌های عامل و از محل سپرده‌های جاری و قرض‌الحسنه نظام بانکی، نسبت به پرداخت تسهیلات قرض‌الحسنه ودیعه مسکن به‌میزان هفتصد میلیون (۷۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال با بازپرداخت حداکثر ۲۰ ساله برای خانوارهای فاقد مسکن که صاحب فرزند سوم در سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ شده و یا می‌شوند، اقدام نماید.</p>	

نکات حقوقی	متن	بند	ردیف
<p>- مشارکت بانک مرکزی در تدوین مقررات دولتی مندرج در ذیل جزء «۲» با اصل یکصدوسی‌وهشتم قانون اساسی مغایر به نظر می‌رسد.</p>	<p>بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است از طریق بانک‌های عامل از محل سپرده‌های جاری و قرض‌الحسنه نظام بانکی پس از انجام تکالیف مندرج در بندهای «الف»، «ب»، «ج» و «ه» این تبصره، نسبت به پرداخت تسهیلات قرض‌الحسنه برای موارد زیر اقدام نماید:</p> <p>۱. مبلغ دو هزار میلیارد (۲۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال تسهیلات بلندمدت (حداقل ده‌ساله) برای پرداخت هفتصد میلیون (۷۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال ودیعه مسکن، دویست میلیون (۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال وام ازدواج و دویست میلیون (۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال وام ضروری برای هریک از کارکنان و بازنشستگان ناجا از طریق بانک‌های عامل</p> <p>۲. مبلغ ده هزار میلیارد (۱۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از محل منابع عادی بانک‌ها برای پرداخت تسهیلات ساخت یا خرید مسکن تا سقف</p> <p>۱. یک میلیارد (۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال برای هر فرد با نرخ سود نه درصد (۹٪) و با ضمانت نیروی انتظامی با بازپرداخت بیست‌ساله</p> <p>۲. مبلغ پنج هزار میلیارد (۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال جهت پرداخت به بیماران صعب‌العلاج، سرطانی و زوج‌های نابارور.</p> <p>دستورالعمل اجرایی شامل نحوه پرداخت تسهیلات و مشمولان یادشده با همکاری بانک مرکزی و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تهیه و عملیاتی می‌شود.</p> <p>۳.</p> <p>۱. مبلغ چهل هزار میلیارد (۴۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال جهت پرداخت به کارکنان ارتش جمهوری اسلامی ایران، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح با هماهنگی هریک از سازمان‌های مذکور برای پرداخت تسهیلات قرض‌الحسنه جهیزیه دویست میلیون (۲۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال، ازدواج پنجاه میلیون (۵۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به کارکنان و بازنشستگان و فرزندان آنها و ودیعه مسکن سیصد میلیون (۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به هریک از کارکنان و بازنشستگان</p> <p>۲. مبلغ هشت هزار میلیارد (۸,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال تسهیلات از محل منابع عادی بانک‌ها برای هریک از سازمان‌های مذکور جهت</p> <p>۳. ساخت یا خرید مسکن تا سقف یک میلیارد (۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال برای هر فرد با بازپرداخت حداکثر بیست‌ساله، مابه‌التفاوت سود تسهیلات مذکور در توافق هر یک از سازمان‌ها با بانک‌های عامل تأمین می‌شود.</p>	۹	



ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
		<p>۴. مبلغ ده هزار میلیارد (۱۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال جهت توانمندسازی، پرداخت تسهیلات و خرید انشعابات و توسعه تأسیسات خانگی و کارگشایی امور کسب و کار خرد روستایی و همچنین صندوق‌های اعتباری خرد زنان روستایی با پیشنهاد معاونت توسعه روستایی و مناطق محروم معاون اول رئیس‌جمهور برای پرداخت به متقاضیان روستایی</p> <p>ز) دولت و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلفند در اجرای ماده (۶۲) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) تسهیلات لازم برای هدف قانون مبنی بر تأمین مسکن هفتاد هزار نفر را تأمین کنند.</p> <p>پارانه سود تسهیلات مذکور از ردیف ۱۳۱۶۰۰ جدول شماره ۷ این قانون تأمین می‌شود.</p>	
تبصره ۱۷	الف	<p>به منظور رعایت عدالت در سلامت و پایداری منابع، در سال ۱۴۰۰ ارائه بسته خدمات بیمه پایه تعریف شده برای کلیه اقشار که براساس آزمون وسع به صورت رایگان تحت پوشش بیمه پایه سلامت قرار می‌گیرند، از طریق نظام ارجاع، پزشک خانواده و در بخش‌های دولتی و غیردولتی طرف قرارداد اجرای برنامه مذکور انجام می‌شود. بهره‌مندی از سطح خدمات بالاتر اعم از خدمات ارائه شده در مراکز غیردولتی و بیشتر از بسته خدمات بیمه پایه تعریف شده فوق‌الذکر، مستلزم مشارکت مالی بیمه‌شدگان در پرداخت حق سرانه بیمه خواهد بود. هزینه مربوط از محل ردیف‌های ۱۲۹۲۰۳ و ۲۶۴۸۰۰ تأمین می‌شود.</p> <p>روستاییان، عشایر و ساکنان شهرهای زیر بیست هزار نفر جمعیت مشمول نظام ارجاع و پزشک خانواده می‌باشند.</p> <p>در صورت عدم امکان دسترسی به خدمات پزشک خانواده، ارائه خدمات به اقشار مذکور تحت پوشش رایگان بیمه پایه سلامت بدون رعایت نظام ارجاع و پزشک خانواده با تعرفه دولتی امکان‌پذیر است. افراد تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) مشمول آزمون وسع نمی‌باشند.</p>	<p>- عبارت «خدمات بیمه پایه تعریف شده» مبهم است و مشخص نیست که منظور از آن خدمات بیمه پایه موضوع قانون برنامه پنجم است یا موضوع قانون بیمه همگانی خدمات درمانی کشور مصوب ۱۳۷۳/۸/۱۱ یا ...</p> <p>- «آزمون وسع» به عنوان طریق برخورداری رایگان از خدمات بیمه پایه، از جهت نداشتن ضابطه کمی و کیفی قانونی، مشخص نبوده و نیازمند تعریف و تبیین دقیق است.</p> <p>- تعیین میزان مشارکت افراد در پرداخت حق سرانه بیمه، موضوع ذیل این بند، ماهیت تقنینی دارد که باید حداقل ضوابط شفاف و دقیق آن توسط مجلس (و نه هیئت وزیران) تعیین شود. لذا حکم این بند از این حیث مغایر با اصل هشتم و پنجم قانون اساسی است.</p> <p>بر همین اساس بند «د» ماده (۳۸) قانون برنامه پنجم توسعه اشعار می‌داشت: «حق بیمه پایه سلامت خانوار به شرح زیر، سهمی از درآمد سرپرست خانوار خواهد بود»:</p>
	ب	<p>بنیاد شهید و امور ایثارگران مکلف است از محل اعتبارات موضوع ردیف ۱۳۱۶۰۰ جدول شماره این قانون به جانبازان و آزادگان غیرحالت اشتغال معسر فاقد شغل و درآمد که براساس قوانین نیروهای مسلح مشمول دریافت حقوق وظیفه نمی‌باشند، تا زمانی که فاقد شغل و درآمد باشند، ماهیانه کمک معیشت معادل حداقل حقوق کارکنان دولت پرداخت کند. آیین‌نامه اجرایی این بند به پیشنهاد مشترک سازمان برنامه و بودجه کشور و بنیاد شهید و امور ایثارگران تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.</p>	

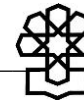
ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
ج		به منظور اجرایی نمودن بند «ج» ماده (۷۰) قانون برنامه ششم توسعه، موضوع استقرار پایگاه اطلاعات برخط بیمه‌شدگان درمان کشور و مدیریت مصارف و منابع، کلیه شرکت‌ها و صندوق‌های بیمه پایه و تکمیلی درمان اعم از دولتی و غیردولتی و نیز دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری، از جمله سازمان خدمات درمانی نیروهای مسلح، سازمان تأمین اجتماعی و سایر سازمان‌های بیمه‌گر مکلفند نسبت به ارسال برخط اطلاعات بیمه‌شدگان خود و به‌روزرسانی پایگاه مذکور به‌صورت رایگان و مستمر اقدام و از پایگاه مذکور از طریق جایگزینی ابزارهای الکترونیکی به‌جای دفترچه و با استفاده از سامانه (سرویس) استحقاق‌سنجی سازمان بیمه سلامت ایران، جهت ارائه کلیه خدمات بیمه‌ای و درمانی به بیمه‌شدگان تحت پوشش خود استفاده کنند.	- این بند به دلیل داشتن ماهیت غیربودجه‌ای مغایر با اصل پنجاه و دوم قانون اساسی به نظر می‌رسد. - عبارت «استحقاق‌سنجی»، واجد ابهام هستند و باید ضوابط چنین احکامی به‌طور مشخص تعیین گردد تا با اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی مغایرت نداشته باشند.
د		از ابتدای سال ۱۴۰۰ شرکت توسعه و تجهیز مراکز بهداشتی و درمانی و تجهیزات پزشکی کشور (مادر تخصصی) مشمول مفاد ماده (۵۵) قانون برنامه ششم توسعه می‌شود.	- حکم این بند توسعه مصادیق ماده (۵۵) قانون برنامه ششم ^۱ است؛ لذا به جهت اصلاح قانون، با اصل پنجاه و دوم مغایر است. همچنین تصویب آن به رأی دوسوم نمایندگان نیاز دارد.
هـ		دانشگاه‌های علوم پزشکی و بیمارستان‌های دارای ردیف بودجه مستقل موظفند مبالغ حاصل از خرید و فروش دارو، لوازم و تجهیزات و ملزومات پزشکی را منحصراً جهت بازپرداخت هزینه‌های تأمین و تدارک دارو، لوازم و تجهیزات و ملزومات پزشکی به داروخانه‌ها و شرکت‌های پخش تأمین‌کننده پرداخت کنند و سازمان‌های بیمه‌ای مکلفند هزینه دارو و تجهیزات و ملزومات پزشکی را به حساب جداگانه‌ای که دانشگاه اعلام می‌نماید واریز کنند.	
و		به منظور ساماندهی و کارآمدسازی سیاست‌های حمایتی، کلیه دستگاه‌های موضوع ماده (۲۹) قانون برنامه ششم توسعه از جمله نهادهای عمومی غیردولتی و بنیادها که به هر شکل از اقشار آسیب‌پذیر حمایت می‌کنند، مکلفند تمامی حمایت‌ها و کمک‌های خود را به تفکیک شماره (ک) ملی فرد دریافت‌کننده حمایت، در سامانه وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، ثبت نمایند. آیین‌نامه اجرایی این بند (مشمول بر تعیین نحوه و اقلام مورد نیاز ثبت اطلاعات، نحوه واگذاری اطلاعات سامانه به دستگاه‌های اجرایی و نهادهای حمایت‌کننده برای مواردی مانند استعلام استحقاق‌سنجی) توسط سازمان برنامه و بودجه کشور با همکاری وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد. بانک‌ها و مؤسسات اعتباری خصوصی و دولتی مکلفند تسهیلات قرض‌الحسنه پرداخت‌شده را به تفکیک شماره (کد) ملی در	- این بند به دلیل داشتن ماهیت غیربودجه‌ای، مغایر با اصل پنجاه و دوم قانون اساسی به نظر می‌رسد. - حکم این بند، فاقد ضمانت اجراست که این امر با اصول قانون‌نویسی موضوع بند «۹» سیاست‌های کلی قانونگذاری، مغایرت دارد. - اطلاق واگذاری «اقلام مورد نیاز ثبت اطلاعات، نحوه واگذاری اطلاعات سامانه به دستگاه‌های اجرایی و نهادهای حمایت‌کننده» به مصوبه هیئت وزیران، از حیث شمول آن به مواردی که ماهیت تقنینی دارد، با اصل هشتاد و پنجم مغایر به نظر می‌رسد.

۱. ماده (۵۵) - هزینه خدمات مدیریت طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای شرکت ساخت و توسعه زیربناهای حمل‌ونقل کشور، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، شرکت مجری ساختمان‌ها و تأسیسات دولتی و عمومی، شرکت سهامی توسعه منابع آب و نیروی ایران و شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی تا دوونیم درصد (۲/۵٪) عملکرد تخصیص اعتبارات ذی‌ربط با احتساب کل وجه دریافتی از بودجه عمومی دولت اعم از وجوه نقد، اسناد خزانه، اوراق مشارکت و سایر اوراق بهادار تعیین و توسط سازمان در اختیار بنیاد و شرکت‌های مذکور قرار می‌گیرد.



ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
		سامانه مذکور ثبت نمایند.	
تبصره ۱۸	الف	<p>به دولت اجازه داده می‌شود اعتبارات مندرج در جدول تبصره «۱۴» این قانون را در قالب وجوه اداره‌شده، یارانه نرخ سود، کمک بلاعوض با تسهیلات بانکی حسب مورد ترکیب و برای اجرای برنامه‌های جهش تولید، ایجاد اشتغال مولد و تثبیت اشتغال موجود، کمک به کسب و کارهای آسیب‌دیده از بیماری کووید ۱۹، اجرای سیاست‌های بازار کار و تکمیل اجرای برنامه‌های بند «الف» تبصره «۱۸» قوانین بودجه سال‌های ۱۳۹۷، ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ کل کشور هزینه کند.</p> <p>برنامه‌های موضوع این بند به پیشنهاد مشترک هریک از دستگاه‌های اجرایی و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی تهیه می‌شود و به تأیید سازمان برنامه و بودجه کشور می‌رسد.</p> <p>آیین‌نامه اجرایی این بند به پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه کشور و با همکاری وزارتخانه‌های تعاون، کار و رفاه اجتماعی، صنعت، معدن و تجارت، ارتباطات و فناوری اطلاعات، جهاد کشاورزی، کشور و میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.</p>	<p>- عبارت «اجازه داده می‌شود» از حیث مفهوم اجازه و واژه «دولت» از حیث تعدد معانی، دارای ابهام هستند.</p> <p>- قید «جوانان دانش‌آموخته دانشگاهی» در صدر بند «الف» تبصره «۱۸» قانون بودجه سال ۱۳۹۷ (مصرح در این بند) به معنای نفی تحصیلات حوزوی و عدم امکان استفاده از مزایای موضوع این بند توسط اشخاص دیگر است که به نظر می‌رسد این انحصار از مصادیق تبعیض ناروا و مغایر با بند «۹» اصل سوم قانون اساسی است. به علاوه تصریح بر زنان به نحو خاص بدون لحاظ مردان در صدر پاراگراف اول، از مصادیق تبعیض ناروا به نظر می‌رسد که این امر مغایر با بند «۹» اصل سوم قانون اساسی است.</p> <p>- نظر به اینکه اقدامات موضوع این بند باید با رعایت مسائل آمایش سرزمینی تعیین شوند، اطلاق این بند و عدم تصریح بر رعایت مفاد اصل چهاردهم قانون اساسی محل ایراد است؛ طبق اصل چهاردهم، در خصوص «توزیع فعالیت‌های اقتصادی میان استان‌ها و مناطق مختلف کشور» باید دو ضابطه «نیازها» و «استعداد رشد» ملاک باشد.</p> <p>- تعیین مصارف متعدد برای یک منبع در فراز اول این بند، با اصل شفافیت (موضوع سیاست‌های کلی امنیت اقتصادی ابلاغی ۱۳۷۹/۱۱/۳ مقام معظم رهبری و بند «۱۳» سیاست‌های کلی نظام اداری ابلاغی ۱۳۸۹/۱۱/۱۴ مقام معظم رهبری) و مصوب بودن اعتبارات و پرداخت در حدود اعتبارات مصوب (مصرح در اصل پنجاه و سوم قانون اساسی) همخوانی ندارد. همچنین این امر می‌تواند موجب تضعیف نظارت دیوان محاسبات بر اجرای بودجه موضوع اصل پنجاه و پنجم قانون اساسی شود.</p> <p>- واگذاری تأیید «برنامه‌های موضوع این حکم» به سازمان برنامه و بودجه کشور، بدون در نظر گرفتن هرگونه ضابطه و معیار مشخص در قانون، تفویض قانونگذاری و یا مقررانگذاری قلمداد شده و مغایر با اصول هشتاد و پنجم و یا یکصد و سی و هشتم قانون اساسی به نظر می‌رسد.</p>
	ب	به شرکت‌های تابعه وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات اجازه داده می‌شود با تأیید وزیر ارتباطات و	- عبارت «اجازه داده می‌شود» و اصطلاح «شرکت‌های تابعه»، دارای ابهام هستند.

ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
		<p>فناوری اطلاعات تا مبلغ یکهزار و چهارصد میلیارد (۱,۴۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از محل منابع داخلی خود و برای کمک به سرمایه‌گذاری‌های خطرپذیر، ایجاد کارور (اپراتور)های ارائه‌کننده خدمات الکترونیکی در کلیه بخش‌ها، حمایت از طرح (پروژه)های توسعه‌ای اشتغال‌آفرین و یا صادرات کالا و خدمات در این بخش توسط بخش‌های خصوصی و تعاونی به صورت وجوه اداره شده براساس آیین‌نامه‌ای که با پیشنهاد مشترک وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و سازمان برنامه و بودجه کشور تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد، اختصاص دهند و مابه‌التفاوت نرخ سود را از محل آن پرداخت کنند.</p>	<p>- این بند به دلیل داشتن ماهیت غیربودجه‌ای مغایر با اصل پنجاه و دوم قانون اساسی است.</p> <p>- مشخص نیست قید «توسط بخش‌های خصوصی و تعاونی» ناظر به بخش اخیر موضوع این حکم، یعنی «صادرات کالا و خدمات در این بخش» است و یا ناظر به سایر قسمت‌ها. در صورتی که قید مزبور صرفاً ناظر به بخش اخیر موضوع این حکم باشد، این امر به منزله مجوز به شرکت‌های تابعه وزارت ارتباطات جهت انجام فعالیت‌هایی است که خارج از صدر اصل چهل و چهارم قانون اساسی است که در این صورت این بند مغایر با جزء «۱» بند «الف» سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی مبنی بر ممنوعیت فعالیت دولت در موضوعات خارج از صدر اصل چهل و چهارم قانون اساسی خواهد بود.</p> <p>- عدم تصریح بر «مؤسسات عمومی غیردولتی» در کنار «بخش‌های خصوصی و تعاونی» در این بند مغایر با بند «۳» سیاست‌های کلی برنامه ششم و سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی به نظر می‌رسد. بند «۳» سیاست‌های کلی برنامه ششم حکم به «مشارکت و بهره‌گیری مناسب از ظرفیت نهادهای عمومی غیردولتی با ایفای نقش ملی و فراملی آنها در تحقق اقتصاد مقاومتی» کرده است. همچنین جزء «۱» بند «الف» سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم حکم به واگذاری «هرگونه فعالیت (شامل تداوم فعالیت‌های قبلی و بهره‌برداری از آن) را که مشمول عناوین صدر اصل چهل و چهارم «به بخش‌های تعاونی و خصوصی و عمومی غیردولتی» کرده است. بند «ج» سیاست کلی مزبور نیز حکم به جواز واگذاری ۸۰ درصد از سهام بنگاه‌های دولتی مشمول صدر اصل چهل و چهارم به بخش‌های خصوصی شرکت‌های تعاونی سهامی عام و بنگاه‌های عمومی غیردولتی کرده است.</p> <p>بیطلاق حکم مندرج در این بند و استفاده از عبارات کلی و مطلق «کمک به سرمایه‌گذاری‌های خطرپذیر، ایجاد کارورهای ارائه‌کننده خدمات الکترونیکی و ...» بدون ارجاع به قانون مشخص و بدون پیش‌بینی هرگونه ضابطه و معیار معین، مغایر با اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی به نظر می‌رسد.</p>



ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
ج		به وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات اجازه داده می‌شود از طریق سازمان توسعه‌ای و شرکت‌های تابعه خود در چارچوب ماده (۲۷) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) به‌منظور انجام طرح (پروژه)‌های دولت الکترونیک و توسعه خدمات الکترونیکی از جمله موضوع ماده (۶۹) قانون برنامه ششم توسعه اقدام کند. منابع مورد نیاز جهت سرمایه‌گذاری بخش دولتی تا مبلغ پنج هزار میلیارد (۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از محل اعتبارات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و منابع داخلی شرکت‌های تابعه با تأیید سازمان برنامه و بودجه کشور تأمین می‌شود و از محل ردیف ۱۴۹۰۰۰ جدول شماره ۷ این قانون به مصرف می‌رسد.	- عبارات «اجازه داده می‌شود» و «شرکت‌های تابعه»، دارای ابهام هستند. - این بند به دلیل داشتن ماهیت غیربودجه‌ای مغایر با اصل پنجاه‌ودوم قانون اساسی است.
د		به شرکت‌های تابعه وزارت نفت اجازه داده می‌شود با تأیید وزیر نفت تا مبلغ هشت هزار میلیارد (۸,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از محل منابع داخلی خود برای کمک به سرمایه‌گذاری‌های خطرپذیر و حمایت از ساخت داخل و طرح‌های توسعه‌ای اشتغال‌آفرین و تولید بار اول در حوزه‌های مختلف صنعت نفت توسط شرکت‌های دانش‌بنیان و فناور در بخش‌های خصوصی و تعاونی به صورت کمک بلاعوض، وجوه اداره شده یا تسهیلات ترجیحی براساس آیین‌نامه‌ای که به پیشنهاد مشترک وزارت نفت و سازمان برنامه و بودجه کشور تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد، اختصاص دهند.	- عبارت «اجازه داده می‌شود» از حیث مفهوم اجازه و «سرمایه‌گذاری‌های خطرپذیر» از حیث نداشتن تعریف قانونی، مبهم هستند. - عدم تصریح بر «مؤسسات عمومی غیردولتی» در کنار «بخش‌های خصوصی و تعاونی» در این بند مغایر با بند «۳» سیاست‌های کلی برنامه ششم و سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم قانون اساسی به نظر می‌رسد.
تبصره ۱۹		دستگاه‌های اجرایی مکلفند در اجرای ماده (۲۷) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)، از محل منابع بودجه کل کشور و دارایی‌های خود تمهیدات لازم را برای اجرای طرح‌های جدید، نیمه‌تمام و آماده بهره‌برداری و درحال بهره‌برداری اعم از طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای با منابع عمومی و اختصاصی و طرح‌های شرکت‌های دولتی با منابع داخلی از طریق انعقاد قرارداد در قالب ماده فوق با بخش‌های خصوصی، تعاونی و شهرداری‌ها و دهیاری‌ها با اولویت بخش‌های خصوصی و تعاونی فراهم کنند. ۱. به دولت اجازه داده می‌شود تا ده درصد (۱۰٪) از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای هر دستگاه اجرایی مندرج در این قانون را کسر ۳۷-۵۵۰۰۰۰ واریز کند تا با اعتبار مصوب طرح‌ها و زیرطرح‌های دستگاه اجرایی مندرج در پیوست شماره ۱ این قانون، در قالب یارانه سود، وجوه اداره‌شده و یا کمک، برای قراردادهای مذکور اختصاص دهد. جابه‌جایی اعتبارات، طرح‌ها و زیرطرح‌های مندرج در قسمت دوم	- اصطلاح «دستگاه‌های اجرایی» از حیث تعدد تعاریف قانونی، دارای ابهام است. - در این تبصره، دولت روشی را برای مشارکت بخش خصوصی برای اتمام طرح‌های عمرانی پیش‌بینی کرده است؛ این درحالی است که استفاده از روش‌های مشارکت عمومی - خصوصی و واگذاری طرح‌ها با صرف اتکا به تبصره‌های موقت بودجه‌ای، نمی‌تواند وافی به مقصود باشد. در این تبصره به‌رغم یک‌ساله بودن قانون بودجه، تعهداتی بلندمدت که شاید تا سال‌ها ادامه یابند، مطرح شده است (بند «۵» تنفیذی تبصره «۱۹» «قانون بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور» ^۱ موضوع بند «۲» این تبصره). ازسوی دیگر درخصوص تشریفات و ضوابط این واگذاری‌ها و همچنین نحوه برخورداری مردم از خدمات عمومی که نهایتاً ناظر به این طرح‌ها خواهد بود، سکوت شده و برخی نیز به صورت مطلق و بدون الزام به رعایت قوانین و مقررات

۱. بند «۵»- تعهدات دولت برای قراردادهای منعقد شده در سال ۱۳۹۷، در سال‌های آتی نیز لازم‌الاجراست.

ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
		<p>پیوست شماره ۱ این قانون و اولویت‌بندی آنها توسط سازمان برنامه و بودجه کشور انجام می‌شود. نحوه توزیع اعتبارات طرح (پروژه)های استانی توسط شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان تعیین می‌شود. بخش‌های خصوصی، تعاونی و شهرداری‌ها و دهیاری‌ها می‌توانند تأمین مالی را از طریق روش‌هایی چون تأمین مالی خارجی (موضوع بند «الف» تبصره «۳» این قانون) منابع بانکی، بازار سرمایه و تسهیلات ریالی و ارزی صندوق توسعه ملی (با رعایت قوانین و مقررات موضوعه) انجام دهند.</p> <p>۲. اجرای بندهای «۳»، «۴»، «۵»، «۶»، «۸»، «۹» و «۱۰» و «۱۱» تبصره «۱۹» قانون بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور با رعایت و استفاده از ظرفیت این تبصره تنفیذ می‌شود.</p> <p>۳. اجرای بندهای «۳» تا «۱۰» تبصره «۱۹» قانون بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور با رعایت و استفاده از ظرفیت این تبصره تنفیذ می‌شود.</p> <p>آیین‌نامه اجرایی این تبصره توسط سازمان برنامه و بودجه کشور تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.</p>	<p>موجود، به شورای اقتصاد محول شده است. مجدداً یادآور می‌شود که با عنایت به همین مباحث و گستردگی و اهمیت امر، لایحه مشارکت عمومی - خصوصی در مجلس در دست رسیدگی است و با توجه به ابعاد گسترده آن، پیش‌بینی ناقص ضوابط مربوط در لایحه بودجه، از حیث رعایت منافع عمومی و جلوگیری از فساد، محل تأمل جدی است. همچنین هرچند در این تبصره به این مطلب که مقصود از طرح‌های موضوع آن، کدام طرح‌ها بوده، اشاره‌ای نشده است، ظاهراً منظور از طرح‌های مذکور در این تبصره همان طرح‌های تملک‌داری‌های سرمایه‌ای موضوع جدول قسمت دوم پیوست شماره ۱، تحت عنوان «طرح‌های مشارکت عمومی خصوصی موضوع تبصره «۱۹» است که بالغ بر حدود ۱۷۸ طرح عمرانی مهم و عظیم است. درخصوص طرح‌های موضوع این تبصره شایان ذکر است که طرح‌های مزبور عمدتاً به‌صورت نیمه‌تمام بوده و دولت هزینه‌های زیادی در این مدت برای آنها صرف کرده است و نیز طرح‌های مزبور عمدتاً مشمول دریافت زمین‌های دولتی با شرایط مناسب بوده و با توجه به این شرایط، واگذاری این طرح‌ها به‌صورت کلی و در قالب یک تبصره ذیل قانون بودجه، زمینه‌های فساد و انحراف طرح‌های مزبور از اهداف اصلی را فراهم می‌کند. بنابراین با توجه به توضیحات پیش‌گفته، احکام این تبصره و بندهای آن، ماهیت بودجه‌ای نداشته و لذا مغایر اصل پنجاه‌ودوم قانون اساسی است و همچنین از آنجاکه می‌تواند زمینه‌ساز فسادهای احتمالی باشد، مغایر با ذیل بند «۱۹» سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی ابلاغی ۱۳۹۲/۱۱/۳۰ مقام معظم رهبری^۱ است.</p> <p>- در صدر این تبصره، بر لزوم رعایت «قوانین و مقررات مربوط» در انعقاد قرارداد واگذاری یا مشارکت با بخش‌های خصوصی، تعاونی و شهرداری‌ها و دهیاری‌ها تصریح نشده است و لذا کل این تبصره و بندهای آن با اصل هشتادوپنجم قانون اساسی مغایر است. ذکر این نکته لازم است که در صدر تبصره «۱۹» «قانون بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور»، بر لزوم «رعایت قوانین و مقررات از جمله قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم قانون اساسی و قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی» در اجرای</p>

۱. ۱۹. شفاف‌سازی اقتصاد و سالم‌سازی آن و جلوگیری از اقدامات، فعالیت‌ها و زمینه‌های فسادزا در حوزه‌های پولی، تجاری، ارزی و....



نکات حقوقی	متن	بند	ردیف
	<p>تبصره مذکور تأکید شده بود.</p> <p>- اطلاق حکم این تبصره و بندهای آن که «مدارس دولتی» را از واگذاری، خرید خدمات و مشارکت با بخش غیردولتی مستثنا نکرده است، با بند «الف» ماده (۲۵) و بند «الف» ماده (۲۸) «قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران»^۱ مغایر است. لذا از این حیث، تصویب آن براساس ماده (۱۸۵) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، نیاز به رأی دوسوم نمایندگان دارد.</p> <p>- حکم این تبصره از این جهت می‌تواند واجد ابهام باشد که چرا در آن، صرفاً بر مشارکت «شهرداری‌ها و دهیاری‌ها» تصریح شده و اجازه مشارکت به سایر نهادهای عمومی غیردولتی داده نشده است. این مسئله با بند «۳» سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه ابلاغی ۱۳۹۴/۴/۹ مقام معظم رهبری مبنی بر «مشارکت و بهره‌گیری مناسب از ظرفیت نهادهای عمومی غیردولتی با ایفای نقش ملی و فراملی آنها در تحقق اقتصاد مقاومتی» تطابق ندارد.</p> <p>- حکم صدر بند «۱» مبنی بر اجازه دولت در کسر «تا ده درصد (۱۰٪) از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای این قانون» و واریز آن به ردیف «۳۷-۵۵۰۰۰۰»، به جهت تفویض صلاحیت تصویب بودجه کل کشور به دولت مغایر اصول پنجاه و دوم و پنجاه و سوم قانون اساسی به نظر می‌رسد. همچنین قرار دادن عدد «۱» به عنوان «اعتبار برآوردی»</p>		

۱. ماده (۲۵)-

الف) به منظور مردمی‌شدن و گسترش سهم بخش خصوصی و تعاونی در اقتصاد و به منظور افزایش بهره‌وری و ارتقای سطح کیفی خدمات و مدیریت بهینه هزینه، به تمامی دستگاه‌های اجرایی که عهده‌دار وظایف اجتماعی، فرهنگی و خدماتی هستند (از قبیل واحدهای بهداشتی و درمانی، مراکز بهزیستی و توان‌بخشی، مراکز آموزشی، فرهنگی، هنری و ورزشی و مراکز ارائه‌دهنده خدمات و نهادهای کشاورزی و دامپروری) اجازه داده می‌شود در چارچوب استانداردهای کیفی خدمات که توسط دستگاه ذی‌ربط تعیین می‌گردد، نسبت به خرید خدمات از بخش خصوصی و تعاونی (به‌جای تولید خدمات) اقدام نمایند. در اجرای این بند، واگذاری مدارس دولتی ممنوع است.

ماده (۲۸)- در راستای اصلاح نظام اداری، موضوع «صرفه‌جویی در هزینه‌های عمومی کشور با تأکید بر تحول اساسی در ساختارها، منطقی‌سازی اندازه دولت و حذف دستگاه‌های موازی و غیرضرور و هزینه‌های زائد»، اقدامات زیر انجام می‌شود:

الف) کاهش حجم، اندازه و ساختار مجموع دستگاه‌های اجرایی به استثنای مدارس دولتی در طول اجرای قانون برنامه، حداقل به میزان پانزده درصد (۱۵٪) نسبت به وضع موجود (حداقل پنج درصد (۵٪) در پایان سال دوم) از طریق واگذاری واحدهای عملیاتی، خرید خدمات و مشارکت با بخش غیردولتی با اولویت تعاونی‌ها، حذف واحدهای غیرضرور، کاهش سطوح مدیریت، کاهش پست‌های سازمانی، انحلال و ادغام سازمان‌ها و مؤسسات و واگذاری برخی از وظایف دستگاه‌های اجرایی به شهرداری‌ها و دهیاری‌ها و بنیاد مسکن انقلاب اسلامی با تصویب شورای عالی اداری.

تبصره- انحلال، انتزاع و ادغام مؤسساتی که به موجب قانون تأسیس شده است، صرفاً با تصویب مجلس شورای اسلامی امکانپذیر می‌باشد.

ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
			<p>در ردیف مذکور نیز مغایر با اصول پنجاه و دوم، پنجاه و سوم و پنجاه و پنجم قانون اساسی و اصل شفافیت است.</p> <p>- اطلاق حکم ذیل بند «۱» در خصوص اجازه استفاده از «تسهیلات ریالی و ارزی صندوق توسعه ملی» برای تأمین مالی طرح‌های موضوع این تبصره، مغایر بند «۱۰-۲» «سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه» است که بر لزوم ارائه تسهیلات از منابع صندوق توسعه ملی به بخش‌های غیردولتی «به صورت ارزی» تأکید کرده است و همچنین مغایر بند «۱۰-۳» سیاست‌های مذکور است که بر «استقلال مصارف صندوق توسعه ملی از تکالیف بودجه‌ای و قوانین عادی» تصریح کرده است و علاوه بر این، مغایر بند «۱۰-۴» این سیاست‌هاست که ارائه تسهیلات ریالی از محل سپرده‌گذاری منابع ورودی صندوق نزد بانک‌های عامل را «با معرفی صندوق توسعه ملی»، آن‌هم صرفاً به «بخش کشاورزی، صنایع کوچک و متوسط و تعاونی»، مجاز دانسته است. در نتیجه حکم ذیل این بند مغایر بند «۱» اصل یکصد و دهم قانون اساسی است. تصریح بر قید «با رعایت قوانین و مقررات موضوعه» نیز دارای تناقض بوده و صرفاً در عمل می‌تواند موجب عدم اعلام مغایرت شود؛ با اینکه در عمل این مغایرت رخ خواهد داد. در واقع، این قید، رافع ایراد مغایرت با سیاست‌های کلی ناظر بر صندوق توسعه ملی نیست؛ زیرا برای صدور مجوز پرداخت برای این مصارف غیرقانونی، توقع ایجاد می‌کند.</p> <p>- حکم بند «۲» مبنی بر مجوز استفاده طرح‌های موضوع آن از «ظرفیت این تبصره»، مبنیاً بر ایراد بندهای «۱» و «۳» این تبصره، مغایر با اصول متعدد قانون اساسی است.</p> <p>- در بند «۲» این تبصره، بند «۸» تنفیذی، با اصل پنجاه و هفتم و بند «۱» اصل یکصد و دهم قانون اساسی مغایرت دارد. لازم به توضیح است با عنایت به اینکه موضوع اصلی «سیاست‌های کلی اصل چهارم و چهارم قانون اساسی»، «فعالیت اقتصادی» است و نه صرفاً بنگاهداری و مطابق جزء «۱» بند «الف» «سیاست‌های کلی اصل چهارم قانون اساسی»^۱، صراحتاً «فعالیت‌های اقتصادی» دولت مورد توجه قرار گرفته و نه بنگاهداری یا شرکت‌های دولتی، واگذاری‌های موضوع تبصره حاضر نیز</p>

۱. بند «الف»- سیاست‌های کلی توسعه بخش‌های غیردولتی و جلوگیری از بزرگ شدن بخش دولتی:

۱. دولت حق فعالیت اقتصادی جدید خارج از موارد صدر اصل چهارم را ندارد و موظف است هرگونه فعالیت (شامل تداوم فعالیت‌های قبلی و بهره‌برداری از آن) را که مشمول عناوین صدر اصل چهارم نباشد، حداکثر تا پایان برنامه پنج‌ساله چهارم (سال‌بانه حداقل ۲۰٪ کاهش فعالیت) به بخش‌های تعاونی و خصوصی و عمومی غیردولتی واگذار کند.



ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
			<p>مشمول این سیاست‌ها می‌شوند و به تبع، درآمدهای ناشی از واگذاری این طرح‌ها نیز باید در چارچوب همین سیاست‌ها هزینه شود. درحالی که مطابق این بند، این درآمدها به غیر از مصارف مذکور در جزء «۲» بند «د» سیاست‌های کلی اصل چهارم قانون اساسی^۱ اختصاص یافته است.</p> <p>- خصوصاً با توجه به اینکه برخی از طرح‌های موضوع این تبصره، در قالب بنگاه دولتی سازماندهی و اداره می‌شوند، اطلاق حکم این بند می‌تواند به‌طور خاص، «واگذاری سهام بنگاه‌های دولتی» را نیز شامل شده و لذا مغایر جزء «۲» بند «د» «سیاست‌های کلی اصل چهارم قانون اساسی» و اصل پنجاه و هفتم و بند «۱» اصل یکصد و سه قانون اساسی است.</p> <p>- حکم بند «۳» این تبصره مبنی بر تنفیذ بند «۳» تبصره «۱۹» قانون بودجه سال ۱۳۹۹، از این جهت که در بند «۳» تنفیذ شده، مشخص نیست با اجرای آن، نحوه برخورداری مردم از این امور چگونه خواهد بود و مردم به پرداخت هزینه اضافه مکلف خواهند بود یا خیر، ابهام دارد. در این رابطه ماده (۴۶) «قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۱)» مصوب ۱۳۸۴/۸/۱۵،^۲ خرید خدمات را صرفاً در خصوص «مأموریت‌ها و وظایف قانونی غیرحاکمیتی» و به شرطی مجاز دانسته است که «متضمن اخذ هزینه اضافه از مردم نگردد».</p>

۱. د) سیاست‌های کلی واگذاری:

۲. مصارف درآمدهای حاصل از واگذاری:

وجوه حاصل از واگذاری سهام بنگاه‌های دولتی به حساب خاصی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز و در قالب برنامه‌ها و بودجه‌های مصوب به ترتیب زیر مصرف می‌شود:

۱-۲. ایجاد خوداتکایی برای خانواده‌های مستضعف و محروم و تقویت تأمین اجتماعی.

۲-۲. اختصاص ۳۰٪ از درآمدهای حاصل از واگذاری به تعاونی‌های فراگیر ملی به منظور فقرزدایی.

۲-۲. ایجاد زیربناهای اقتصادی با اولویت مناطق کمتر توسعه یافته.

۲-۴. اعطای تسهیلات (وجوه اداره شده) برای تقویت تعاونی‌ها و نوسازی و بهسازی بنگاه‌های اقتصادی غیردولتی با اولویت بنگاه‌های واگذار شده و نیز برای سرمایه‌گذاری بخش‌های غیردولتی در توسعه مناطق کمتر توسعه یافته.

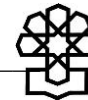
۲. مشارکت شرکت‌های دولتی با بخش‌های غیردولتی تا سقف ۴۹٪ به منظور توسعه اقتصادی مناطق کمتر توسعه یافته.

۶-۲. تکمیل طرح‌های نیمه تمام شرکت‌های دولتی با رعایت بند «الف» این سیاست‌ها.

۲. ماده (۴۶) - به دستگاه‌های اجرایی مذکور در ماده (۱۶۰) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می‌شود به منظور ارتقای کیفیت خدمات و کاهش اعتبارات هزینه‌ای، نسبت به خرید خدمات، برای انجام مأموریت‌ها و وظایف قانونی غیرحاکمیتی خود از بخش غیردولتی به شرطی که متضمن اخذ هزینه اضافه از مردم نگردد، اقدام نمایند.

این‌نامه اجرایی این ماده بنابه پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
			<p>- صلاحیت اجرایی شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان مندرج در بند «۴» تبصره «۱۹» قانون بودجه سال ۱۳۹۹ تنفیذ شده در بند «۳» این تبصره، به دلیل عضویت اعضای خارج از قوه مجریه، مغایر با اصل شصت، یکصد و بیست و ششم و یکصد و سی و هشتم قانون اساسی است.</p> <p>- حکم بند «۵» تبصره «۱۹» قانون بودجه سال ۱۳۹۹ تنفیذ شده در بند «۳» این تبصره، ماهیت بودجه‌ای نداشته و از جهت اصلاح قوانین دائمی، مغایر اصل پنجاه و دوم قانون اساسی است. همچنین طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، به جهت اصلاح قانون دائمی، تصویب آن نیاز به رأی دوسوم دارد.</p> <p>- اصطلاح دستگاه اجرایی مندرج در بندهای «۸» و «۱۰» تبصره «۱۹» قانون بودجه سال ۱۳۹۹ تنفیذ شده در بند «۳» این تبصره، ابهام دارد.</p> <p>- به جهت عدم تعیین ضوابط و ملاک‌های قانونی تغییر شرایط برای تغییر کاربری طرح (پروژه) در بند «۹» تبصره «۱۹» قانون بودجه سال ۱۳۹۹ تنفیذ شده در بند «۳» این تبصره، بند «۳» مزبور ابهام داشته و یا با اصل هشتاد و پنجم مغایر است.</p> <p>- در جزء «۱۰» تبصره «۱۹» قانون بودجه سال ۱۳۹۹ تنفیذ شده در بند «۳» این تبصره، مداخله دو شخص (دستگاه اجرایی تابع استانی و استاندار) در اجرای مشارکت، از مصادیق نظام اداری ناصحیح بوده و با بند «۱۰» اصل سوم مغایر به نظر می‌رسد.</p>
تبصره ۲۰			<p>- این تبصره و بندهای آن، به دلیل داشتن ماهیت غیربودجه‌ای، مغایر با اصل پنجاه و دوم قانون اساسی است. در این تبصره، دولت مجوزها و لوازم اجرای بودجه‌ریزی مبتنی بر عملکرد را پیش‌بینی کرده است؛ اما نکته کلی که در خصوص این تبصره وجود دارد این است که تبصره مزبور، واجد ابهامات و مسائلی است که تکلیف آن در این تبصره مشخص نشده است. برای مثال، مشخص نیست با افزایش مهلت خرج به دستگاه تا دو سال، نحوه تفریغ بودجه و تهیه گزارش‌هایی از قبیل صورت‌حساب عملکرد بودجه چگونه خواهد بود؟ یا قیمت تمام‌شده در تفاهمنامه که تفاوت آن با هزینه قطعی، معیار پرداخت اضافی به کارکنان است، چگونه تعیین خواهد شد؟ یا نحوه محاسبه هزینه</p>



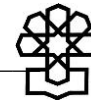
ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
			<p>قطعی چگونه است؟ بنابراین با توجه به توضیحات پیش گفته، احکام این تبصره و بندهای آن، ماهیت بودجه‌ای نداشته و با اصل پنجاه و دوم قانون اساسی مغایر است.</p> <p>- اطلاق حکم این تبصره و بندهای آن که «مدارس دولتی» را از بودجه‌ریزی مبتنی بر عملکرد مستثنا نکرده است، مغایر بند «پ» ماده (۷) «قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران»^۱ است و در صورتی که حکم تبصره شامل مدارس دولتی می‌شود، با توجه به ماده (۱۸۵) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، برای تصویب نیاز به رأی دوسوم نمایندگان دارد.</p>
	الف	<p>در اجرای بودجه‌ریزی مبتنی بر عملکرد، تمامی دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری از جمله بانکها و شرکت‌های دولتی، مکلفند در سال ۱۴۰۰ با شناسایی هزینه‌ها به تفکیک حقوق و دستمزد، غیرنیروی انسانی (مستقیم و غیرمستقیم) و هزینه‌های مراکز فعالیت پشتیبانی نسبت به هزینه‌یابی خروجی‌ها (کالا یا خدمات) تکمیل و استقرار کامل سامانه حسابداری قیمت تمام‌شده که اطلاعات ورودی آن از تبادل داده‌های سایر سامانه‌های دستگاه اجرایی به دست می‌آید، اقدام کنند.</p>	<p>- حکم این بند، از جهت اینکه اثر مستقیم درآمدی یا هزینه‌ای ندارد، غیربودجه‌ای بوده و مغایر اصل پنجاه و دوم قانون اساسی است.</p>
	ب	<p>مازاد درآمدهای اختصاصی دستگاه‌های اجرایی در سقف رقم پیش‌بینی شده در ردیف ۱۰۲۵۳۰ در قانون بودجه سال ۱۴۰۰ با تأیید و ابلاغ سازمان برنامه و بودجه کشور با رعایت قوانین و مقررات مربوطه توسط همان دستگاه قابل هزینه است.</p>	<p>- اصطلاح «دستگاه‌های اجرایی» از حیث عدم تعیین قانون مبنای تعریف ابهام دارد.</p> <p>- حکم این بند، علاوه بر اینکه اثر مستقیم درآمدی یا هزینه‌ای ندارد، از جهت اصلاح قانون دائمی (تبصره «۱» ماده (۶۴) «قانون محاسبات عمومی کشور»)^۲، غیربودجه‌ای بوده و مغایر اصل پنجاه و دوم قانون اساسی است. همچنین طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، به جهت اصلاح قانون دائمی، تصویب آن نیاز به رأی دوسوم دارد.</p>
	ج	<p>۱. دستگاه اجرایی مکلف است بر مبنای تفاهمنامه با واحد مجری که تا پایان تیرماه ۱۴۰۰ منعقد</p>	<p>- حکم این بند، غیربودجه‌ای بوده و مغایر اصل پنجاه و دوم قانون اساسی است.</p>

۱. ماده (۷)- به منظور انطباق بودجه‌های سنواتی با قانون برنامه ششم، انضباط مالی، اصلاح فرایند برنامه‌ریزی و بودجه‌ریزی و نظارت بر عملکرد و هزینه‌های دولت: (پ) دولت موظف است از سال اول اجرای قانون برنامه، سالانه اعتبارات بیست درصد (۲۰٪) دستگاه‌های اجرایی مندرج در قوانین بودجه سنواتی را به صورت بودجه‌ریزی بر مبنای عملکرد تنظیم نماید؛ به نحوی که در سال پایانی اجرای قانون برنامه، صد درصد (۱۰۰٪) دستگاه‌ها، دارای بودجه مبتنی بر عملکرد باشند. مفاد این بند شامل مدارس دولتی نمی‌شود.

۲. ماده (۶۴)- اعتبارات مصوب از محل درآمدهای اختصاصی تا آخر سال مالی در حدود وصولی درآمدهای مربوط قابل تعهد و پرداخت می‌باشد و مانده وجوه اعتبارات از محل درآمد اختصاصی مصرف نشده هر سال باید تا پایان فروردین‌ماه سال بعد به خزانه برگشت داده شود تا به حساب درآمد عمومی کشور منظور گردد. تعهداتی که تا آخر سال مالی با رعایت مقررات در حدود اعتبار مصوب و درآمدهای وصولی مربوط ایجاد شده و پرداخت نشده باشد، در سال‌های بعد از محل اعتبار موضوع بند «۱» ماده (۶۳) این قانون قابل پرداخت خواهد بود.

تبصره «۱»- هر مبلغ از درآمدهای اختصاصی موضوع این ماده که زائد بر میزان پیش‌بینی شده در بودجه‌های مصوب مربوط وصول شود، قابل مصرف نبوده و باید به حساب درآمد عمومی کشور واریز گردد.

ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
		<p>می‌گردد و شامل حجم فعالیت‌ها، خروجی‌ها (کالا یا خدمات) و قیمت تمام‌شده آنها و تعیین تعهدات طرفین است، اعتبارات واحد مجری را در سامانه حسابداری خود به‌صورت جداگانه به‌گونه‌ای نگهداری کند که امکان گزارشگیری رویدادهای مالی واحد مجری به‌صورت مجزا وجود داشته باشد. تشخیص انجام خرج در چارچوب تفاهمنامه منعقد شده با مدیر واحد مجری است.</p> <p>واحدهای مجری موظفند حقوق و مزایای کارکنان رسمی، پیمانی و قراردادی مندرج در حکم کارگزینی و قراردادهای منعقد شده را برابر قوانین و مقررات مربوط و سایر پرداخت‌های غیرمستمر مربوط به کارکنان را معطوف به عملکرد و کارایی آنها محاسبه و پرداخت کنند.</p> <p>۲. به دستگاه‌های اجرایی که در هزینه‌کرد اعتبارات هزینه‌ای خود در چارچوب بودجه‌ریزی مبتنی بر عملکرد اقدام می‌کنند، اجازه داده می‌شود با موافقت سازمان برنامه و بودجه کشور، نسبت به جابه‌جایی اعتبارات فصول هزینه و در سقف اعتبارات ابلاغی همان دستگاه بدون رعایت الزامات ماده (۷۹) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت اقدام کنند.</p> <p>۳. در اجرای حکم بند «۱۶» سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی و بند «الف» ماده (۲۸) قانون برنامه ششم توسعه، در صورتی که آن دسته از دستگاه اجرایی که در هزینه‌کرد اعتبارات خود در چارچوب بودجه‌ریزی مبتنی بر عملکرد اقدام می‌کنند بخشی از کارکنان خود را حداکثر تا ده درصد (۱۰٪) که نسبت به انجام مأموریت‌های محوله مازاد تشخیص دهد، می‌تواند پس از تأیید بالاترین مقام دستگاه اجرایی، برای آنها وفق قوانین و مقررات مربوط (جابه‌جایی به واحد دیگری در همان دستگاه، جابه‌جایی به دستگاه اجرایی دیگری در همان شهر یا شهرستان و جابه‌جایی به سایر شهرها و شهرستان‌های دیگر در همان دستگاه اجرایی و یا سایر دستگاه‌های اجرایی با رضایت مستخدم و موافقت سازمان اداری و استخدامی کشور) اقدام نماید. در صورت عدم موافقت مستخدم، وفق مقررات مربوط، درخصوص نیروهای رسمی و پیمانی نسبت به بازنشستگی یا بازرخیدی و در مورد نیروهای قراردادی نسبت به فسخ قرارداد و بازرخیدی آنها اقدام کند. مفاد این بند با اعلام مدیر واحد مجری به بالاترین مقام دستگاه اجرایی نیز قابل اجرا خواهد بود.</p> <p>۴. دستگاه اجرایی مکلف است برای بهبود مستمر عملکرد، ارتقای بهره‌وری و کاهش هزینه‌ها، نظام ارزیابی و مدیریت عملکرد را پیاده‌سازی و امکان ارتباط آن با سامانه‌ها را مهیا نماید. دستگاه اجرایی مجاز است تا چهل درصد (۴۰٪) منابع حاصل از صرفه‌جویی، مشروط به تأیید عملکرد مطلوب توسط سازمان برنامه و بودجه کشور و در سقف تخصیص اعتبار را به‌منظور ایجاد انگیزه در کارکنان در قالب</p>	<p>- اصطلاح «دستگاه‌های اجرایی» در تمامی اجزای این بند، ابهام دارد.</p> <p>- حکم این بند و اجزای آن، به جهت اینکه اثر مستقیم درآمدی یا هزینه‌ای ندارد و یا اصلاح قوانین جاری است، غیربودجه‌ای بوده و مغایر اصل پنجاه‌ودوم قانون اساسی است. همچنین طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، به جهت اصلاح قانون دائمی، تصویب آن نیاز به رأی دوسوم دارد.</p> <p>- حکم جزء «۲» این بند مبنی بر اعطای «اختیارات کامل» به دستگاه‌های اجرایی در «جابه‌جایی اعتبارات فصول هزینه»، مغایر اصول پنجاه‌ودو، پنجاه‌وسه و هشتادوپنج قانون اساسی است.</p> <p>- در جزء «۳»، از جهت اصلاح قوانین دائمی، ماهیت بودجه‌ای نداشته و مغایر اصل پنجاه‌ودوم قانون اساسی است. همچنین طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، به جهت اصلاح قانون دائمی، تصویب آن نیاز به رأی دوسوم دارد. با توجه به اینکه بازرخیدی در قانون مدیریت خدمات کشوری فاقد ضابطه مرتبط با موضوع این جزء است، در ذیل این جزء بر عبارت «وفق مقررات مربوط» تصریح شده است که نشان‌دهنده وضع قانون از طریق تصویب مقررات است و این امر مغایر با اصول هشتادوپنجم و یکصدوسی‌وهشتم قانون اساسی است.</p> <p>- با توجه به اینکه تشخیص مازاد بودن کارکنان و تعدیل آنان، بدون هیچ ضابطه‌ای و به‌طور مطلق به «واحد مجری» سپرده شده است، حکم ذیل جزء «۳» این بند، مغایر اصل هشتادوپنجم قانون اساسی بوده و از جهت ایجاد زمینه عملکرد تبعیض‌آمیز، مغایر بند «۹» اصل سوم قانون اساسی است.</p> <p>- حکم جزء «۴» این بند، از جهت اعطای مجوز به دستگاه اجرایی برای هزینه‌کرد جهت «پرداخت‌های غیرمستمر به کارکنان»، آن‌هم بدون هیچ ضابطه‌ای و به‌طور مطلق، مغایر اصل هشتادوپنجم قانون اساسی بوده و می‌تواند زمینه فساد همانند فیش‌های نجومی شود.</p>



ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
		<p>پرداخت‌های غیرمستمر براساس دستورالعمل ابلاغی سازمان‌های برنامه و بودجه کشور و اداری و استخدامی کشور و ارتقای کیفی خدمات و محصولات و شصت درصد (۶۰٪) دیگر را برای افزایش اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای آن دستگاه، مازاد بر سقف تخصیص اعتبارات مصوب کمیته تخصیص اعتبارات موضوع ماده (۳۰) قانون برنامه و بودجه کشور، هزینه کند.</p> <p>۵. به سازمان برنامه و بودجه کشور اجازه داده می‌شود براساس پیشنهاد دستگاه اجرایی، عنوان خروجی، سنجه عملکرد، مقدار و قیمت‌تمام‌شده خروجی‌های ذیل برنامه‌های مصوب مندرج در پیوست شماره ۴ این قانون را مشروط به آنکه در جمع اعتبارات هزینه آن برنامه تغییری ایجاد نشود، در سقف اعتبار مصوب همان برنامه اصلاح و ابلاغ کند.</p> <p>۶. در اجرای بودجه‌ریزی مبتنی بر عملکرد و ماده (۳۰) قانون برنامه و بودجه - مصوب ۱۳۵۱ - از تیرماه سال ۱۴۰۰، تخصیص و پرداخت اعتبارات هزینه‌ای براساس برنامه‌های اجرایی و متناسب با تحقق خروجی‌ها (کالا یا خدمات) و ارزیابی شاخص‌های عملکرد صورت گیرد.</p> <p>دستگاه اجرایی مکلف است گزارشات مالی و عملیاتی برنامه‌های اجرایی و خروجی‌ها را در مقاطع سه ماهه به سازمان برنامه و بودجه کشور ارسال نماید.</p> <p>آیین‌نامه اجرایی این بند، به پیشنهاد سازمان‌های برنامه و بودجه کشور و اداری و استخدامی کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.</p>	
د		<p>۱. در راستای اجرای کامل حسابداری تعهدی، مهلت تعهد و پرداخت اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و مالی اعم از اینکه از محل منابع بودجه عمومی یا اختصاصی تأمین شده باشد و تا پایان سال مالی توسط خزانه‌داری کل کشور به حساب‌های مربوطه دستگاه‌های ذی‌ربط واریز گردیده</p>	<p>- حکم جزء «۱» این بند، علاوه بر اینکه اثر مستقیم درآمدی یا هزینه‌ای ندارد، از جهت اصلاح قانون دائمی (مواد ۶۳) و (۶۴) «قانون محاسبات عمومی کشور»^۱ مصوب ۱۳۶۶/۶/۱ و «قانون اصلاح مواد (۶۳) و (۶۴) قانون محاسبات عمومی کشور»^۲ مصوب</p>

۱. ماده (۶۲) - کلیه اعتبارات جاری و عمرانی (سرمایه‌گذاری ثابت) منظور در قانون بودجه کل کشور تا آخر سال مالی، قابل تعهد و پرداخت است و مانده وجوه اعتبارات مصرف نشده هر سال باید حداکثر تا پایان فروردین‌ماه سال بعد به خزانه برگشت داده شود. تعهداتی که تا آخر سال مالی مربوط با رعایت مقررات در حدود اعتبار مصوب ایجاد شده و پرداخت نشده باشند، در سال‌های بعد به شرح زیر قابل پرداخت خواهد بود:

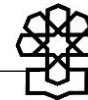
۱)

ماده (۶۴) - اعتبارات مصوب از محل درآمدهای اختصاصی تا آخر سال مالی در حدود وصولی درآمدهای مربوط قابل تعهد و پرداخت می‌باشد و مانده وجوه اعتبارات از محل درآمد اختصاصی مصرف نشده هر سال باید تا پایان فروردین‌ماه سال بعد به خزانه برگشت داده شود تا به حساب درآمد عمومی کشور منظور گردد. تعهداتی که تا آخر سال مالی با رعایت مقررات در حدود اعتبار مصوب و درآمدهای وصولی مربوط ایجاد شده و پرداخت نشده باشند، در سال‌های بعد از محل اعتبار موضوع بند «۱» ماده (۶۲) این قانون قابل پرداخت خواهد بود.

۲. ماده واحده (اصلاحی ۱۳۹۲/۱۲/۴) - مهلت‌های مذکور در مواد (۶۲) و (۶۴) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱ برای تعهد و پرداخت هزینه‌های جاری و عمرانی (سرمایه‌گذاری ثابت) اعم از اینکه از محل اعتبارات عمومی و یا اختصاصی تأمین شده [و] در مورد اعتبارات هزینه‌ای تا پایان سال مالی و اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای تا پایان فروردین‌ماه سال بعد توسط خزانه‌داری

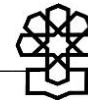
ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
		<p>باشد، تا پایان همان سال می‌باشد. مانده وجوه مصرف‌نشده پایان سال، به سال بعد منتقل و تا پایان مهلت‌های تعیین شده در قانون اصلاح مواد (۶۳) و (۶۴) قانون محاسبات عمومی کشور و در چارچوب این قانون قابل مصرف خواهد بود. عملکرد این وجوه در صورت حساب عملکرد بودجه سال ۱۴۰۱ درج خواهد شد.</p> <p>۲. آخرین مهلت تهیه و ارائه صورت‌حساب دریافت و پرداخت نهایی موضوع مواد (۹۵)، (۹۶) و (۱۰۰) قانون محاسبات عمومی کشور تا پایان اردیبهشت‌ماه سال بعد است. ارسال صورت‌های مالی شرکت‌های دولتی موضوع ماده (۹۸) قانون مذکور پس از تهیه به همراه گواهی هیئت مدیره یا هیئت عامل حسب مورد، حداکثر تا پایان خردادماه سال بعد الزامی است.</p> <p>۳. وزارت امور اقتصادی و دارایی، صورت‌حساب عملکرد بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور، موضوع ماده (۱۰۳) قانون محاسبات عمومی کشور را حداکثر تا پایان شهریورماه سال بعد به مبادی ذی‌ربط ارسال می‌کند.</p>	<p>۱۳۷۹/۱۲/۱۵ و اصلاحات بعدی آن) و نیز مغایرت با اصل سالیانه بودن بودجه، غیربودجه‌ای بوده و مغایر اصل پنجاه‌ودوم قانون اساسی به‌نظر می‌رسد. همچنین طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، به جهت اصلاح قانون دائمی، تصویب آن نیاز به رأی دوسوم دارد.</p> <p>- حکم جزء «۲» این بند، علاوه بر اینکه اثر مستقیم درآمدی یا هزینه‌ای ندارد، از جهت اصلاح مواد (۹۸) و (۱۰۳) قانون محاسبات عمومی کشور، غیربودجه‌ای بوده و مغایر اصل پنجاه‌ودوم قانون اساسی است. همچنین طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، به جهت اصلاح قانون دائمی، تصویب آن نیاز به رأی دوسوم دارد.</p> <p>- در جزء «۲» مشخص نیست که هیئت مدیره یا هیئت عامل حسب مورد چه چیزی را گواهی می‌کند؛ زیرا صورت‌های مالی شرکت‌های دولتی موضوع ماده (۹۸) قانون محاسبات عمومی کشور به تصویب مجمع عمومی شرکت‌ها می‌رسد.</p>
هـ		<p>دستگاه‌های اجرایی مشمول، مکلفند نسبت به شناسایی کامل درآمدها، هزینه‌ها، دارایی‌ها و بدهی‌های خود براساس استانداردها و نظام حسابداری بخش عمومی اقدام کنند. دیوان محاسبات کشور موظف به حسابرسی صورت‌های مالی موضوع بند «۱» ماده (۲۶) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)، در اجرای ماده (۲) قانون دیوان محاسبات کشور مصوب ۱۳۶۱/۱۱/۱۱ است.</p>	<p>- اصطلاح «دستگاه‌های اجرایی» به جهت داشتن تعاریف قانونی متعدد و مشخص نبودن ملاک بودن کدامیک از این تعاریف در این بندها، ابهام دارد.</p>
و		<p>ذی‌حسابان و مدیران مالی دستگاه‌های اجرایی به‌منظور اجرای ماده (۸) قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی مکلفند براساس قرارداد واگذاری و دستورالعمل پرداخت ثبت شده در سامانه پایگاه قراردادهای کشور با صدور حواله و تأیید بالاترین مقام دستگاه اجرایی مطابق قوانین و مقررات نسبت به تسویه حساب مطالبات قراردادی واگذار شده تأمین‌کننده به پذیرنده به نیابت از تأمین‌کننده اقدام نمایند</p>	<p>- اصطلاح «دستگاه‌های اجرایی» به جهت داشتن تعاریف قانونی متعدد و مشخص نبودن ملاک بودن کدامیک از این تعاریف در این بندها، ابهام دارد.</p>
ز		<p>۱. وزارت امور اقتصادی و دارایی با همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور و دیوان محاسبات کشور ضوابط و الزامات اجرایی پذیرش نمونه اسناد مالی الکترونیکی برای پرداخت هزینه‌های عمومی دولت و طرح‌های</p>	<p>- در جزء «۲»، اصطلاح «شرکت‌های دولتی» به جهت داشتن تعاریف قانونی متعدد و مشخص نبودن ملاک بودن کدامیک از این تعاریف، ابهام دارد.</p>

کل کشور در اختیار دستگاه‌های اجرایی قرار گرفته باشند، به ترتیب برای هزینه‌های جاری پایان فروردین‌ماه و هزینه‌های عمرانی پایان تیرماه سال بعد اصلاح می‌گردد. مانده وجوه مصرف نشده تا تاریخ‌های مذکور پس از انقضای مهلت، ظرف ده روز به خزانه واریز می‌گردند. کلیه قوانین و مقررات عام و خاص مغایر از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون لغو می‌گردند.



ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
		<p>تملك دارایی‌های سرمایه‌ای نظیر اسناد کاغذی را برای اجرای ابلاغ نماید.</p> <p>۲. در راستای استقرار حساب واحد خزانه و به‌منظور تحقق کامل الکترونیکی شدن کلیه دریافت‌ها و پرداخت‌های دولت، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران با هماهنگی وزارت امور اقتصادی و دارایی (خزانه‌داری کل کشور) سازوکار اجرایی وصول وجوه عمومی از جمله درآمد شرکت‌های دولتی و شرکت‌های مستلزم ذکر نام نظیر شرکت ملی پالایش و پخش فراورده‌های نفتی ایران و سایر واحدهای تابعه آن، از طریق ابزارهای الکترونیک خاص وجوه عمومی با تولید شناسنامه واریز وجوه برای هر تراکنش بانکی به حساب خزانه‌داری کل کشور نزد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران را فراهم نماید.</p> <p>شرکت‌های دولتی و شرکت‌های دولتی مستلزم ذکر نام می‌توانند با مجوز خزانه‌داری کل کشور نسبت به افتتاح حساب‌های فرعی نزد سایر بانک‌های عامل دولتی و خصوصی برای دریافت سایر منابع نظیر وام‌های سرمایه‌گذاری و همچنین سایر منابع تأمین اعتبار با رعایت اصل پنجاه و سوم قانون اساسی اقدام نمایند.</p> <p>۳. سازمان برنامه و بودجه کشور موظف است نسبت به ارائه چارچوب مشخص برای کدگذاری و قابل رصد بودن مخارج دولتی و استاندارد نمودن آن اقدام تا دستگاه‌های اجرایی بخش عمومی نیز در راستای مدیریت حسابداری و گزارشگری مالی دولت، عملکرد خود را مطابق با تقسیمات بودجه‌ای و نظام حسابداری بخش عمومی گزارش نمایند.</p> <p>۴. کلیه پرداخت‌های مرتبط با هزینه‌های عمومی و همچنین طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بخش عمومی دولت با رعایت کلیه مراحل خرج و قطعی نمودن بدهی، براساس پذیرش اسناد مالی الکترونیکی به نیابت از دستگاه اجرایی در وجه ذی‌نفع به‌طور مستقیم پرداخت می‌گردد. پرداخت‌های مربوط به دستگاه‌های اجرایی نظامی و انتظامی و امنیتی و همچنین مصارف عمومی در حد نصاب معاملات کوچک دستگاه‌های اجرایی از شمول این حکم مستثنا می‌باشند.</p> <p>وزارت امور اقتصادی و دارایی (خزانه‌داری کل کشور)، سازوکار اجرایی پرداخت مستقیم به ذی‌نفع نهایی را با هماهنگی سازمان برنامه و بودجه کشور برای اجرا ابلاغ نماید. مسئولیت صحت و سلامت اسناد مالی برعهده بالاترین مقام دستگاه اجرایی می‌باشد.</p>	<p>- در جزء «۳»، استفاده از واژه غیرفارسی (کد)، مغایر با اصل پانزدهم است.</p> <p>- در جزء «۳»، اصطلاح «دستگاه‌های اجرایی» به جهت داشتن تعاریف قانونی متعدد و مشخص نبودن ملاک بودن کدامیک از این تعاریف، ابهام دارد.</p>
تبصره ۲۱	الف	<p>به‌منظور ساماندهی نیروی انسانی و کارکنان دولت و ایجاد انضباط مالی مقرر می‌شود:</p> <p>۱. دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۲۹) قانون برنامه ششم توسعه و شرکت‌های دولتی مکلفند اطلاعات</p>	<p>- در جزء «۱»، تصریح بر عبارت «و شرکت‌های دولتی» بعد از عبارت دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۲۹) قانون برنامه ششم توسعه، زائد است؛ زیرا شرکت‌های دولتی</p>

ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
		<p>فردی و استخدامی و احکام کارگزینی یا قرارداد منعقدہ کارکنان رسمی، پیمانی و قرارداد کار معین (مشخص)، کارگری و کارکنان حوزه سلامت براساس قانون مربوط به خدمت پزشکان و پیراپزشکان و سایر کارکنان که براساس ضوابط و مقررات مربوط به موجب حکم یا قرارداد مقام صلاحیت‌دار در یک دستگاه اجرایی به خدمت پذیرفته می‌شوند را در «سامانه پاکنا» ثبت یا به روزرسانی نمایند. درج این اطلاعات هیچ‌گونه حقی برای استخدام و به‌کارگیری اشخاص ایجاد نمی‌کند.</p> <p>۲. از خردادماه سال ۱۴۰۰، تخصیص اعتبار حقوق کارکنان مذکور در جزء «۱» این بند، صرفاً براساس اطلاعات سامانه پاکنا صورت می‌گیرد.</p> <p>۳. از خردادماه سال ۱۴۰۰ هرگونه پرداخت مستقیم و مستمر به کلیه کارکنان دستگاه‌های اجرایی از محل اعتبارات هزینه‌ای و از منابع عمومی و اختصاصی صرفاً پس از ثبت اطلاعات آنان در سامانه پاکنا، از اعتبارات تخصیص‌یافته منابع عمومی یا درآمد اختصاصی محقق‌شده دستگاه اجرایی ذی‌ربط توسط خزانه داری کل کشور به ذی‌نفع نهایی انجام می‌شود.</p> <p>۴. چگونگی ثبت اطلاعات نیروی انسانی موضوع اجزای «۱» و «۲» این بند و اجرای سایر تکالیف این بند درخصوص وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، نیروهای مسلح، وزارت اطلاعات، حفاظت اطلاعات قوه قضائیه، سازمان انرژی اتمی و دبیرخانه شورای عالی امنیت ملی براساس سازوکار اجرایی تعیین‌شده در شیوه‌نامه‌های مستقلی که توسط سازمان‌های برنامه و بودجه کشور و اداری و استخدامی کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی با همکاری دستگاه‌های اجرایی مذکور تدوین می‌شود، تعیین می‌گردد. تعیین سایر دستگاه‌های مستثنا از اجرای این بند برعهده هیئت وزیران است.</p> <p>آیین‌نامه اجرایی اجزای «۱» و «۲» این بند به پیشنهاد سازمان‌های برنامه و بودجه کشور و اداری و استخدامی کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.</p>	<p>یکی از مصادیق آن دستگاه‌ها هستند.</p>
ب		<p>تمام اختیارات دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۲۹) قانون برنامه ششم توسعه که اعتبارات هزینه‌ای خود را از محل این قانون و پیوست‌های آن دریافت می‌کنند و دارای مقررات خاص اداری و استخدامی می‌باشند به استثنای دستگاه‌هایی که به حکم قانون اساسی مقررات خاص دارند درخصوص استخدام و به‌کارگیری نیروی انسانی در سال ۱۴۰۰ موقوف‌الاجرا می‌شود. هرگونه استخدام و به‌کارگیری نیروی انسانی در تمام دستگاه‌های مشمول این بند، صرفاً براساس مجوز صادره از سوی سازمان اداری و استخدامی کشور و اخذ تأییدیه سازمان برنامه و بودجه کشور مبنی بر پیش‌بینی بار مالی در قانون است. دستورالعمل این بند حداکثر تا یک‌ماه پس از تصویب این قانون با همکاری سازمان‌های مذکور تهیه و</p>	<p>- این بند ماهیت بودجه‌ای نداشته و با اصل پنجاه‌و دوم مغایر است.</p> <p>- حکم این بند، از حیث نقض نظام اداری صحیح (موضوع بند «۱۰» اصل سوم) قابل تأمل است. تصمیم‌گیری درخصوص مسائل استخدامی سازمان‌هایی که تابع قوه مجریه نیستند و از محل منابع داخلی خود اقدام به جذب نیروی انسانی می‌کنند، نباید منوط به تأیید سازمان‌های برنامه و بودجه یا اداری و استخدامی شود.</p> <p>- واژه قانون مصرح در ذیل این بند، ابهام دارد.</p> <p>- تصویب دستورالعمل این بند توسط سازمان‌های برنامه و بودجه یا اداری و استخدامی،</p>

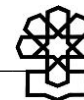


ردیف	بند	متن	نکات حقوقی
		ابلاغ می‌شود.	با توجه به دایره شمول آن، با اصول متعدد قانون اساسی مغایر به نظر می‌رسد.
ج		تمامی دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۲۹) قانون برنامه ششم توسعه که از بودجه کل کشور و مصارف هدفمندی موضوع بند «الف» تبصره «۱۴» این قانون، هرگونه مستمری یا کمک‌هزینه معیشت پرداخت می‌کنند، مکلفند فهرست افراد تحت پوشش همراه با مبلغ، برای پرداخت به‌صورت ماهیانه به خزانه‌داری کل کشور اعلام نمایند. خزانه‌داری کل موظف است در سقف تخصیص اعلامی سازمان برنامه و بودجه به خزانه‌داری کل سازمان هدفمندی‌سازی یارانه‌ها و مطابق لیست مذکور نسبت به پرداخت به‌ذی‌نفع‌نهایی از محل اعتبارات تخصیص یافته منابع عمومی برداشت از حساب مربوطه سازمان هدفمندی‌سازی یارانه‌ها نزد خزانه‌داری کل اقدام نماید. شیوه‌نامه اجرایی این بند توسط سازمان برنامه و بودجه کشور با همکاری خزانه‌داری کل، وزارت تعاون کار و رفاه اجتماعی و سازمان هدفمندی‌سازی یارانه‌ها تا پایان اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۰ تدوین می‌گردد.	- این بند ماهیت بودجه‌ای نداشته و با اصل پنجاه‌ودوم مغایر است. - استفاده از واژه غیرفارسی (لیست) در فراز دوم، مغایر با اصل پانزدهم قانون اساسی است.
د		به‌منظور ارتقای بهره‌وری در دستگاه‌های اجرایی و دستیابی به اهداف و انجام برنامه‌های پیش‌بینی شده در مواد (۳) و (۵) قانون برنامه ششم توسعه: ۱. دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری موظفند تا پایان خردادماه سال ۱۴۰۰ برنامه‌های عملیاتی خود برای استقرار چرخه مدیریت و ارتقای شاخص‌های بهره‌وری در ستاد و واحدهای تابعه خود را به سازمان‌های برنامه و بودجه کشور و اداری و استخدامی کشور (سازمان ملی بهره‌وری ایران) ارائه و یا تکمیل کنند. دستگاه‌های اجرایی مکلفند در موافقتنامه‌های متبادله با سازمان برنامه و بودجه کشور، اعتبارات لازم این موضوع را در برنامه‌ای با عنوان «ارتقای بهره‌وری» پیش‌بینی نمایند. تخصیص اعتبار سه‌ماهه این برنامه منوط به ارسال گزارش عملکرد از سوی دستگاه‌ها به سازمان ملی بهره‌وری ایران و سازمان برنامه و بودجه کشور و تأیید عملکرد از سوی سازمان ملی بهره‌وری ایران است. ۲. کلیه شرکت‌های دولتی و شرکت‌ها و دستگاه‌هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام و یا تصریح	- حکم این بند، به جهت شمول آن نسبت به نیروهای مسلح، علاوه بر مغایرت با بند «۴» اصل یکصد و دهم، مغایر با تبصره بند «الف» ماده (۵) قانون برنامه ششم توسعه است و جهت تصویب به رأی دوسوم نمایندگان نیاز دارد؛ البته حتی با رأی دوسوم نیز با بند «۴» اصل یکصد و دهم مغایر تلقی خواهد شد. - جزء «۱» از حیث تصریح بر اینکه برنامه عملیاتی به سازمان برنامه و بودجه ارائه شود با بند «الف» ماده (۵) قانون برنامه ششم توسعه مغایر است و باید هماهنگی با سازمان ملی بهره‌وری ایران انجام شود؛ فلذا جهت تصویب به رأی دوسوم نمایندگان نیاز دارد. همین ایراد در خصوص جمله آخر و مسئله آیین‌نامه اجرایی وجود دارد.

۱. تبصره - این حکم در خصوص نیروهای مسلح با إذن فرمانده کل قوا از طریق ستاد کل نیروهای مسلح اجرا می‌شود.

۲. الف) دستگاه‌های اجرایی و نیروهای مسلح مکلفند برای محور قرار دادن رشد بهره‌وری در اقتصاد، ضمن اجرایی نمودن چرخه مدیریت بهره‌وری در مجموعه خود، تمهیدات لازم را برای عملیاتی نمودن این چرخه در واحدهای تحت تولیت خود با هماهنگی سازمان ملی بهره‌وری ایران فراهم نموده و گزارش سالیانه آن را به سازمان ملی بهره‌وری ایران ارائه نمایند. دستگاه‌های اجرایی مکلفند در ۶ ماه نخست اجرای قانون برنامه، برنامه‌های عملیاتی خود برای ارتقای بهره‌وری از طریق تسهیل و تشویق فعالیت‌های غیردولتی در حوزه‌های مربوطه را به تأیید سازمان ملی بهره‌وری رسانده و این سازمان نیز حداکثر ظرف مدت یک سال مجموعه اقدامات مذکور را به تصویب هیئت وزیران برساند.

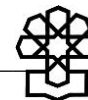
نکات حقوقی	متن	بند	ردیف
	<p>نام است از قبیل شرکت ملی نفت، شرکت‌های دولتی تابعه وزارت نفت، شرکت ملی صنایع پتروشیمی ایران، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، سازمان بنادر و دریانوردی، سازمان صدا و سیما، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران و وزارت جهاد کشاورزی موظفند برای ارتقای بهره‌وری سرمایه، نیروی کار و سایر عوامل تولید و تحقق اهداف پیش‌بینی شده متناسب با جدول (ماده ۳) قانون برنامه ششم توسعه، اعتبارات مورد نیاز اجرای برنامه‌های ارتقای بهره‌وری را به‌صورت مستقل پیش‌بینی و در قالب بودجه سالیانه به تصویب مجامع عمومی و یا سایر مراجع قانونی ذی‌ربط برسانند و گزارش آن را تا پایان خردادماه سال ۱۴۰۰ به سازمان‌های برنامه و بودجه کشور و اداری و استخدامی کشور (سازمان ملی بهره‌وری ایران) ارائه کنند. سازمان برنامه و بودجه کشور و سازمان ملی بهره‌وری ایران موظفند بر تحقق این بند و اهداف و شاخص‌های پیش‌بینی شده نظارت نموده و گزارش اقدامات انجام‌یافته را برای ۶ ماهه اول و دوم به هیئت وزیران ارائه نمایند. پرداخت هرگونه پاداش سالیانه به اعضای هیئت مدیره و مدیران این شرکت‌ها با رعایت ماده (۸۴) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) صرفاً براساس شاخص‌های بهره‌وری و تأیید سازمان‌های برنامه و بودجه کشور و اداری و استخدامی کشور قابل اقدام است.</p> <p>آیین‌نامه اجرایی این بند به پیشنهاد سازمان‌های اداری و استخدامی کشور و برنامه و بودجه کشور به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.</p>		
	اجرای احکام مندرج در این قانون مربوط به سال ۱۴۰۰ است.	هـ	
<p>- تصویب آیین‌نامه‌های قانون بودجه با توجه به یک‌ساله بودن بودجه، ضرورت دوچندانی دارد و عدم تصویب آنها عملاً موجب اضرار به مردم می‌شود. بر این اساس لازم است ضمانت اجرای عدم تصویب آیین‌نامه به میزان متناسب و بازدارنده (مثلاً تذکر در مرتبه اول به مسئول مربوطه برای وضع مقررات ظرف یک هفته، جزای نقدی درجه یک (تا یک‌ماه بعد از مهلت وضع مقررات) و در صورت استمرار استنکاف، انفصال موقت یا دائم مسئول متخلف) وضع شود.</p>	<p>آیین‌نامه‌های اجرایی مورد نیاز این قانون حداکثر ظرف مدت سه‌ماه پس از تصویب آن تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.</p>	و	



پیوست ۲. قوانین

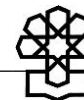
ردیف	عنوان	شماره	متن
۱	قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	اصل ۲	جمهور اسلامی، نظامی است بر پایه ایمان به: ۱. خدای یکتا (لاله الا الله) و اختصاص حاکمیت و تشریح به او و لزوم تسلیم در برابر امر او. ۲. وحی الهی و نقش بنیادی آن در بیان قوانین. ۳. معاد و نقش سازنده آن در سیر تکاملی انسان به سوی خدا. ۴. عدل خدا در خلقت و تشریح. ۵. امامت و رهبری مستمر و نقش اساسی آن در تداوم انقلاب اسلام. ۶. کرامت و ارزش والای انسان و آزادی توأم با مسئولیت او در برابر خدا، که از راه : الف) اجتهاد مستمر فقهای جامع‌الشرایط براساس کتاب و سنت معصومین سلام‌الله علیهم اجمعین، ب) استفاده از علوم و فنون و تجارب پیشرفته بشری و تلاش در پیشبرد آنها، ج) نفی هرگونه ستمگری و ستم‌کشی و سلطه‌گری و سلطه‌پذیری، قسط و عدل و استقلال سیاسی و اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی و همبستگی ملی را تأمین می‌کند.
۲	قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	اصل ۳	دولت جمهوری اسلامی ایران موظف است برای نیل به اهداف مذکور در اصل دوم، همه امکانات خود را برای امور زیر به‌کار برد: ۱. ایجاد محیط مساعد برای رشد فضایل اخلاقی براساس ایمان و تقوی و مبارزه با کلیه مظاهر فساد و تباهی. ۲. بالا بردن سطح آگاهی‌های عمومی در همه زمینه‌ها با استفاده صحیح از مطبوعات و رسانه‌های گروهی و وسایل دیگر. ۳. آموزش و پرورش و تربیت‌بدنی رایگان برای همه در تمام سطوح و تسهیل و تعمیم آموزش عالی. ۴. تقویت روح بررسی و تتبع و ابتکار در تمام زمینه‌های علمی، فنی، فرهنگی و اسلامی از طریق تأسیس مراکز تحقیق و تشویق محققان. ۵. طرد کامل استعمار و جلوگیری از نفوذ اجانب. ۶. محو هرگونه استبداد و خودکامگی و انحصارطلبی. ۷. تأمین آزادی‌های سیاسی و اجتماعی در حدود قانون. ۸. مشارکت عامه مردم در تعیین سرنوشت سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی خویش. ۹. رفع تبعیضات ناروا و ایجاد امکانات عادلانه برای همه، در تمام زمینه‌های مادی و معنوی. ۱۰. ایجاد نظام اداری صحیح و حذف تشکیلات غیرضرور. ۱۱. تقویت کامل بنیه دفاع ملی از طریق آموزش نظامی عمومی برای حفظ استقلال و تمامیت ارضی و نظام اسلامی کشور.

ردیف	عنوان	شماره	متن
			۱۲. پی‌ریزی اقتصادی صحیح و عادلانه برطبق ضوابط اسلامی جهت ایجاد رفاه و رفع فقر و برطرف ساختن هر نوع محرومیت در زمینه‌های تغذیه و مسکن و کار و بهداشت و تعمیم بیمه. ۱۳. تأمین خودکفایی در علوم و فنون و صنعت و کشاورزی و امور نظامی و مانند اینها. ۱۴. تأمین حقوق همه‌جانبه افراد از زن و مرد و ایجاد امنیت قضایی عادلانه برای همه و تساوی عموم در برابر قانون. ۱۵. توسعه و تحکیم برادری اسلامی و تعاون عمومی بین همه مردم. ۱۶. تنظیم سیاست خارجی کشور براساس معیارهای اسلام، تعهد برادرانه نسبت به همه مسلمانان و حمایت بی‌دریغ از مستضعفان جهان.
۳	قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	اصل ۴	کلیه قوانین و مقررات مدنی، جزایی، مالی، اقتصادی، اداری، فرهنگی، نظامی، سیاسی و غیراینها باید براساس موازین اسلامی باشد این اصل بر اطلاق یا عموم همه اصول قانون اساسی و قوانین و مقررات دیگر حاکم است و تشخیص این امر برعهده فقهای شورای نگهبان است.
۴	قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	اصل ۹	در جمهوری اسلامی ایران آزادی و استقلال و وحدت و تمامیت ارضی کشور از یکدیگر تفکیک‌ناپذیرند و حفظ آنها وظیفه دولت و آحاد ملت است. هیچ فرد یا گروه یا مقامی حق ندارد به نام استفاده از آزادی، به استقلال سیاسی، فرهنگی، اقتصادی، نظامی و تمامیت ارضی ایران کمترین خدش‌های وارد کند و هیچ مقامی حق ندارد به نام حفظ استقلال و تمامیت ارضی کشور آزادی‌های مشروع را، هر چند با وضع قوانین و مقررات، سلب کند.
۵	قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	اصل ۱۰	از آنجا که خانواده واحد بنیادی جامعه اسلامی است، همه قوانین و مقررات و برنامه‌ریزی‌های مربوط باید در جهت آسان کردن تشکیل خانواده، پاسداری از قداست آن و استواری روابط خانوادگی بر پایه حقوق و اخلاق اسلامی باشد.
۶	قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	اصل ۱۵	زبان و خط رسمی و مشترک مردم ایران فارسی است. اسناد و مکاتبات و متون رسمی و کتب درسی باید با این زبان و خط باشد ولی استفاده از زبان‌های محلی و قومی در مطبوعات و رسانه‌های گروهی و تدریس ادبیات آنها در مدارس، در کنار زبان فارسی آزاد است.
۷	قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	اصل ۳۰	دولت موظف است وسایل آموزش و پرورش رایگان را برای همه ملت تا پایان دوره متوسطه فراهم سازد و وسایل تحصیلات عالی را تا سر حد خودکفایی کشور به‌طور رایگان گسترش دهد.
۸	قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	اصل ۴۰	هیچکس نمی‌تواند اعمال حق خویش را وسیله اضرار به غیر یا تجاوز به منافع عمومی قرار دهد.
۹	قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	اصل ۴۳	برای تأمین استقلال اقتصادی جامعه و ریشه‌کن کردن فقر و محرومیت و برآوردن نیازهای انسان در جریان رشد، با حفظ آزادی او، اقتصاد جمهوری اسلامی ایران براساس ضوابط زیر استوار می‌شود: ۱. تأمین نیازهای اساسی: مسکن، خوراک، پوشاک، بهداشت، درمان، آموزش و پرورش و امکانات لازم برای تشکیل خانواده برای همه.



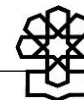
ردیف	عنوان	شماره	متن
			<p>۲. تأمین شرایط و امکانات کار برای همه به‌منظور رسیدن به اشتغال کامل و قرار دادن وسایل کار در اختیار همه کسانی که قادر به کارند ولی وسایل کار ندارند، در شکل تعاونی، از راه وام بدون بهره یا هر راه مشروع دیگر که نه به تمرکز و تداول ثروت در دست افراد و گروه‌های خاص منتهی شود و نه دولت را به‌صورت یک کارفرمای بزرگ مطلق درآورد. این اقدام باید با رعایت ضرورت‌های حاکم بر برنامه‌ریزی عمومی اقتصاد کشور در هر یک از مراحل رشد صورت گیرد.</p> <p>۳. تنظیم برنامه اقتصادی کشور به‌صورتی که شکل و محتوا و ساعت کار چنان باشد که هر فرد علاوه بر تلاش شغلی، فرصت و توان کافی برای خودسازی معنوی، سیاسی و اجتماعی و شرکت فعال در رهبری کشور و افزایش مهارت و ابتکار داشته باشد.</p> <p>۴. رعایت آزادی انتخاب شغل و عدم اجبار افراد به کاری معین و جلوگیری از بهره‌کشی از کار دیگری.</p> <p>۵. منع اضرار به غیر و انحصار و احتکار و ربا و دیگر معاملات باطل و حرام.</p> <p>۶. منع اسراف و تبذیر در همه شئون مربوط به اقتصاد، اعم از مصرف، سرمایه‌گذاری، تولید، توزیع و خدمات.</p> <p>۷. استفاده از علوم و فنون و تربیت افراد ماهر به نسبت احتیاج برای توسعه و پیشرفت اقتصاد کشور.</p> <p>۸. جلوگیری از سلطه اقتصادی بیگانه بر اقتصاد کشور.</p> <p>۹. تأکید بر افزایش تولیدات کشاورزی، دامی و صنعتی که نیازهای عمومی را تأمین کند و کشور را به مرحله خودکفایی برساند و از وابستگی برهاند.</p>
۱۰	قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	اصل ۴۷	مالکیت شخصی که از راه مشروع باشد محترم است. ضوابط آن را قانون معین می‌کند.
۱۱	قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	اصل ۴۸	در بهره‌برداری از منابع طبیعی و استفاده از درآمدهای ملی در سطح استان‌ها و توزیع فعالیت‌های اقتصادی میان استان‌ها و مناطق مختلف کشور، باید تبعیض در کار نباشد، به‌طوری که هر منطقه فراخور نیازها و استعداد رشد خود، سرمایه و امکانات لازم در دسترس داشته باشد.
۱۲	قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	اصل ۵۲	بودجه سالانه کل کشور به‌ترتیبی که در قانون مقرر می‌شود از طرف دولت تهیه و برای رسیدگی و تصویب به مجلس شورای اسلامی تسلیم می‌گردد. هرگونه تغییر در ارقام بودجه نیز تابع مراتب مقرر در قانون خواهد بود.
۱۳	قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	اصل ۵۳	کلیه دریافت‌های دولت در حساب‌های خزانه‌داری کل متمرکز می‌شود و همه پرداخت‌ها در حدود اعتبارات مصوب به موجب قانون انجام می‌گیرد.
۱۴	قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	اصل ۵۵	دیوان محاسبات به کلیه حساب‌های وزارتخانه‌ها، مؤسسات، شرکت‌های دولتی و سایر دستگاه‌هایی که به نحوی از انحاء از بودجه کل کشور استفاده می‌کنند به‌ترتیبی که قانون مقرر می‌دارد رسیدگی یا حسابرسی می‌نماید که هیچ هزینه‌ای از اعتبارات مصوب تجاوز نکرده و هر وجهی در محل خود به مصرف رسیده باشد. دیوان محاسبات، حساب‌ها و اسناد و مدارک مربوطه را برابر قانون جمع‌آوری و گزارش تفریغ بودجه هر سال را به انضمام نظرات خود به مجلس شورای اسلامی

ردیف	عنوان	شماره	متن
			تسلیم می‌نماید. این گزارش باید در دسترس عموم گذاشته شود.
۱۵	قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	اصل ۵۷	قوای حاکم در جمهوری اسلامی ایران عبارتند از: قوه مقننه، قوه مجریه و قوه قضائیه که زیر نظر ولایت مطلقه امر و امامت امت برطبق اصول آینده این قانون اعمال می‌گردند. این قوا مستقل از یکدیگرند. اصل سابق: اصل پنجاه و هفتم: قوای حاکم در جمهوری اسلامی ایران عبارتند از: قوه مقننه، قوه مجریه و قوه قضائیه که زیر نظر ولایت امر و امامت امت، برطبق اصول آینده این قانون اعمال می‌گردند. این قوا مستقل از یکدیگرند و ارتباط میان آنها به وسیله رئیس‌جمهور برقرار می‌گردد.
۱۶	قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	اصل ۶۰	اعمال قوه مجریه جز در اموری که در این قانون مستقیماً برعهده رهبری گذارده شده، از طریق رئیس‌جمهور و وزرا است. اصل سابق: اصل شصتم: اعمال قوه مجریه جز در اموری که در این قانون مستقیماً برعهده رهبری گذارده شده، از طریق رئیس‌جمهور و نخست‌وزیر و وزراست.
۱۷	قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	اصل ۸۵	سمت نمایندگی قائم به شخص است و قابل واگذاری به دیگری نیست. مجلس نمی‌تواند اختیار قانونگذاری را به شخص یا هیئتی واگذار کند، ولی در موارد ضروری می‌تواند اختیار وضع بعضی از قوانین را با رعایت اصل هفتاد و دوم به کمیسیون‌های داخلی خود تفویض کند، در این صورت این قوانین در مدتی که مجلس تعیین می‌نماید به صورت آزمایشی اجرا می‌شود و تصویب نهایی آنها با مجلس خواهد بود. همچنین مجلس شورای اسلامی می‌تواند تصویب دائمی اساسنامه سازمان‌ها، شرکت‌ها، مؤسسات دولتی یا وابسته به دولت را با رعایت اصل هفتاد و دوم به کمیسیون‌های ذی‌ربط واگذار کند و یا اجازه تصویب آنها را به دولت بدهد. در این صورت مصوبات دولت نباید با اصول و احکام مذهب رسمی کشور و یا قانون اساسی مغایرت داشته باشد. تشخیص این امر به ترتیب مذکور در اصل نود و ششم با شورای نگهبان است. علاوه بر این، مصوبات دولت نباید مخالف قوانین و مقررات عمومی کشور باشد و به منظور بررسی و اعلام عدم مغایرت آنها با قوانین مزبور باید ضمن ابلاغ برای اجرا به اطلاع رئیس مجلس شورای اسلامی برسد.
۱۸	قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	اصل ۱۰۰	برای پیشبرد سریع برنامه‌های اجتماعی، اقتصادی، عمرانی، بهداشتی، فرهنگی، آموزشی و سایر امور رفاهی از طریق همکاری مردم با توجه به مقتضیات محلی، اداره امور هر روستا، بخش، شهر، شهرستان یا استان با نظارت شورایی به نام شورای ده، بخش، شهر، شهرستان یا استان صورت می‌گیرد که اعضای آن را مردم همان محل انتخاب می‌کنند. شرایط انتخاب‌کنندگان و انتخاب‌شوندگان و حدود وظایف و اختیارات و نحوه انتخاب و نظارت شوراهای مذکور و سلسله‌مراتب آنها را که باید با رعایت اصول وحدت ملی و تمامیت ارضی و نظام جمهوری اسلامی و تابعیت حکومت مرکزی باشد قانون معین می‌کند.
۱۹	قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	اصل ۱۱۰	وظایف و اختیارات رهبر: ۱. تعیین سیاست‌ها کلی نظام جمهوری اسلامی ایران پس از مشورت با مجمع تشخیص مصلحت نظام. ۲. نظارت بر حسن اجرای سیاست‌های کلی نظام.



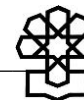
ردیف	عنوان	شماره	متن
			<p>۳. فرمان همه‌پرسی.</p> <p>۴. فرماندهی کل نیروهای مسلح.</p> <p>۵. اعلام جنگ و صلح و بسیج نیروها.</p> <p>۶. نصب و عزل و قبول استعفای:</p> <p>الف) فقهای شورای نگهبان</p> <p>ب) عالی‌ترین مقام قوه قضائیه</p> <p>ج) رئیس سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران</p> <p>د) رئیس ستاد مشترک.</p> <p>هـ) فرمانده کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی</p> <p>و) فرماندهان عالی نیروهای نظامی و انتظامی.</p> <p>۷. حل اختلاف و تنظیم روابط قوای سه‌گانه.</p> <p>۸. حل معضلات نظام که از طرق عادی قابل حل نیست، از طریق مجمع تشخیص مصلحت نظام.</p> <p>۹. امضای حکم ریاست جمهوری پس از انتخاب مردم. صلاحیت داوطلبان ریاست جمهوری از جهت دارا بودن شرایطی که در این قانون می‌آید، باید قبل از انتخابات به تأیید شورای نگهبان و در دوره اول به تأیید رهبری برسد.</p> <p>۱۰. عزل رئیس‌جمهور با در نظر گرفتن مصالح کشور پس از حکم دیوان عالی کشور به تخلف وی از وظایف قانونی، یا رأی مجلس شورای اسلامی به عدم کفایت وی براساس اصل هشتادونهم.</p> <p>۱۱. عفو یا تخفیف مجازات محکومین در حدود موازین اسلامی پس از پیشنهاد رئیس قوه قضائیه. رهبر می‌تواند بعضی از وظایف و اختیارات خود را به شخص دیگری تفویض کند.</p>
۲۰	قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	اصل ۱۱۲	مجمع تشخیص مصلحت نظام برای تشخیص مصلحت در مواردی که مصوبه مجلس شورای اسلامی را شورای نگهبان خلاف موازین شرع و یا قانون اساسی بداند و مجلس با در نظر گرفتن مصلحت نظام نظر شورای نگهبان را تأمین نکند و مشاوره در اموری که رهبری به آنان ارجاع می‌دهد و سایر وظایفی که در این قانون ذکر شده است به دستور رهبری تشکیل می‌شود. اعضای ثابت و متغیر این مجمع را مقام رهبری تعیین می‌نماید. مقررات مربوط به مجمع توسط خود اعضا تهیه و تصویب و به تأیید مقام رهبری خواهد رسید.
۲۱	قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	اصل ۱۲۶	رئیس‌جمهور مسئولیت امور برنامه و بودجه و امور اداری و استخدامی کشور را مستقیماً برعهده دارد و می‌تواند اداره آنها را به‌عهده دیگری بگذارد.

ردیف	عنوان	شماره	متن
۲۲	قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	اصل ۱۳۴	ریاست هیئت وزیران با رئیس‌جمهور است که بر کار وزیران نظارت دارد و با اتخاذ تدابیر لازم به هماهنگی ساختن تصمیم‌های وزیران و هیئت دولت می‌پردازد و با همکاری وزیران، برنامه و خط‌مشی دولت را تعیین و قوانین را اجرا می‌کند. در موارد اختلاف نظر و یا تداخل در وظایف قانونی دستگاه‌های دولتی در صورتی که نیاز به تفسیر یا تغییر قانون نداشته باشد، تصمیم هیئت وزیران که به پیشنهاد رئیس‌جمهور اتخاذ می‌شود لازم‌الاجراست. رئیس‌جمهور در برابر مجلس مسئول اقدامات هیئت وزیران است.
۲۳	قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	اصل ۱۳۸	علاوه بر مواردی که هیئت وزیران یا وزیری مأمور تدوین آیین‌نامه‌های اجرایی قوانین می‌شود، هیئت وزیران حق دارد برای انجام وظایف اداری و تأمین اجرای قوانین و تنظیم سازمان‌های اداری به وضع تصویب‌نامه و آیین‌نامه بپردازد. هریک از وزیران نیز در حدود وظایف خویش و مصوبات هیئت وزیران حق وضع آیین‌نامه و صدور بخشنامه را دارد، ولی مفاد این مقررات نباید با متن و روح قوانین مخالف باشد. دولت می‌تواند تصویب برخی از امور مربوط به وظایف خود را به کمیسیون‌های مشترک از چند وزیر واگذار نماید. مصوبات این کمیسیون‌ها در محدوده قوانین پس از تأیید رئیس‌جمهور لازم‌الاجرا است. تصویب‌نامه‌ها و آیین‌نامه‌های دولت و مصوبات کمیسیون‌های مذکور در این اصل، ضمن ابلاغ برای اجرا به اطلاع رئیس مجلس شورای اسلامی می‌رسد تا در صورتی که آنها را بر خلاف قوانین بیابد با ذکر دلیل برای تجدیدنظر به هیئت وزیران بفرستد.
۲۴	سیاست‌های کلی اصل چهارم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	بند الف	سیاست‌های کلی توسعه بخش‌های غیردولتی و جلوگیری از بزرگ شدن بخش دولتی: ۱. دولت حق فعالیت اقتصادی جدید خارج از موارد صدر اصل چهارم را ندارد و موظف است هرگونه فعالیت (شامل تداوم فعالیت‌های قبلی و بهره‌برداری از آن) را که مشمول عناوین صدر اصل چهارم نباشد، حداکثر تا پایان برنامه پنج‌ساله چهارم (سالیانه حداقل ۲۰٪ کاهش فعالیت) به بخش‌های تعاونی و خصوصی و عمومی غیردولتی واگذار کند. با توجه به مسئولیت نظام در حسن اداره کشور، تداوم و شروع فعالیت ضروری خارج از عناوین صدر اصل چهارم توسط دولت، بنا به پیشنهاد هیئت وزیران و تصویب مجلس شورای اسلامی برای مدت معین مجاز است. اداره و تولید محصولات نظامی، انتظامی و اطلاعاتی نیروهای مسلح و امنیتی که جنبه محرمانه دارد، مشمول این حکم نیست. ۲. سرمایه‌گذاری، مالکیت و مدیریت در زمینه‌های مذکور در صدر اصل چهارم قانون اساسی به شرح ذیل توسط بنگاه‌ها و نهادهای عمومی غیردولتی و بخش‌های تعاونی و خصوصی مجاز است: ۱-۲. صنایع بزرگ، صنایع مادر (از جمله صنایع بزرگ پایین‌دستی نفت و گاز) و معادن بزرگ (به استثنای نفت و گاز). ۲-۲. فعالیت بازرگانی خارجی در چارچوب سیاست‌های تجاری و ارزی کشور. ۲-۳. بانکداری توسط بنگاه‌ها و نهادهای عمومی غیردولتی و شرکت‌های تعاونی سهامی عام و شرکت‌های سهامی عام



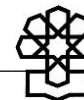
ردیف	عنوان	شماره	متن
			<p>مشروط به تعیین سقف سهام هریک از سهام‌داران با تصویب قانون.</p> <p>۲-۴. بیمه.</p> <p>۲-۵. تأمین نیرو شامل تولید و واردات برق برای مصارف داخلی و صادرات.</p> <p>۲-۶. کلیه امور پست و مخابرات به‌استثنای شبکه‌های مادر مخابراتی، امور واگذاری فرکانس و شبکه‌های اصلی تجزیه و مبادلات و مدیریت توزیع خدمات پایه پستی. ۲-۷. راه و راه‌آهن.</p> <p>۲-۸. هواپیمایی (حمل‌ونقل هوایی) و کشتیرانی (حمل‌ونقل دریایی). سهم بهینه بخش‌های دولتی و غیردولتی در فعالیت‌های صدر اصل چهل‌وچهارم، با توجه به حفظ حاکمیت دولت و استقلال کشور و عدالت اجتماعی و رشد و توسعه اقتصادی، طبق قانون تعیین می‌شود.</p>
۲۵	سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	بند د	<p>سیاست‌های کلی واگذاری:</p> <p>۱. الزامات واگذاری:</p> <p>۱-۲. نظارت و پشتیبانی مراجع ذی‌ربط بعد از واگذاری برای تحقق اهداف واگذاری.</p> <p>۱-۳. استفاده از روش‌های معتبر و سالم واگذاری با تأکید بر بورس، تقویت تشکیلات واگذاری، برقراری جریان شفاف اطلاع‌رسانی، ایجاد فرصت‌های برابر برای همه، بهره‌گیری از عرضه تدریجی سهام شرکت‌های بزرگ در بورس به‌منظور دستیابی به قیمت پایه سهام.</p> <p>۱-۴. ذی‌نفع نبودن دست‌اندرکاران واگذاری و تصمیم‌گیرندگان دولتی در واگذاری‌ها. ۱-۵. رعایت سیاست‌های کلی بخش تعاونی در واگذاری‌ها.</p> <p>۲. مصارف درآمدهای حاصل از واگذاری:</p> <p>وجوه حاصل از واگذاری سهام بنگاه‌های دولتی به حساب خاصی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز و در قالب برنامه‌ها و بودجه‌های مصوب به‌ترتیب زیر مصرف می‌شود: ۱-۲. ایجاد خوداتکایی برای خانواده‌های مستضعف و محروم و تقویت تأمین اجتماعی. ۲-۳. اختصاص ۳۰٪ از درآمدهای حاصل از واگذاری به تعاونی‌های فراگیر ملی به‌منظور فقرزدایی.</p> <p>۲-۳. ایجاد زیربنای اقتصادی با اولویت مناطق کمتر توسعه‌یافته. ۲-۴. اعطای تسهیلات (وجوه اداره‌شده) برای تقویت تعاونی‌ها و نوسازی و بهسازی بنگاه‌های اقتصادی غیردولتی با اولویت بنگاه‌های واگذار شده و نیز برای سرمایه‌گذاری بخش‌های غیردولتی در توسعه مناطق کمتر توسعه‌یافته. ۲-۵. مشارکت شرکت‌های دولتی با بخش‌های غیردولتی تا سقف ۴۹٪ به‌منظور توسعه اقتصادی مناطق کمتر توسعه‌یافته.</p> <p>۲-۶. تکمیل طرح‌های نیمه‌تمام شرکت‌های دولتی با رعایت بند «الف» این سیاست‌ها.</p>

ردیف	عنوان	شماره	متن
۲۶	سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی	بند ۱۶	صرفه‌جویی در هزینه‌های عمومی کشور با تأکید بر تحول اساسی در ساختارها، منطقی‌سازی اندازه دولت و حذف دستگاه‌های موازی و غیرضرور و هزینه‌های زائد.
۲۷	سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی	بند ۱۸	«افزایش سالانه سهم صندوق توسعه ملی از منابع حاصل از صادرات نفت و گاز تا قطع وابستگی بودجه به نفت».
۲۸	سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه	بند ۱۰	... واريز سالانه ۳۰ درصد از منابع حاصل از صادرات نفت و میعانات گازی و خالص صادرات گاز به صندوق توسعه ملی و افزایش حداقل ۲ واحد درصد سالیانه به آن ... ۱۰-۲- ارائه تسهیلات از منابع صندوق توسعه ملی به بخش‌های غیردولتی به صورت ارزی.
۲۹	سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه	بند ۱۴	تحقق کامل هدفمندی‌سازی یارانه‌ها در جهت افزایش تولید، اشتغال و بهره‌وری، کاهش شدت انرژی و ارتقای شاخص‌های عدالت اجتماعی.
۳۰	سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه	بند ۱۵	واگذاری طرح‌های جمع‌آوری، مهار، کنترل و بهره‌برداری از گازهای همراه تولید در کلیه میادین نفت و تأسیسات صنعت نفت به مردم.
۳۱	سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه	بند ۵۲	افزایش توان دفاعی در تراز قدرت منطقه‌ای در جهت تأمین منافع و امنیت ملی با تخصیص حداقل ۵ درصد بودجه عمومی کشور برای بنیه دفاعی.
۳۲	سیاست‌های کلی نظام اداری	بند ۱۰	چابک‌سازی، متناسب‌سازی و منطقی ساختن تشکیلات نظام اداری در جهت تحقق اهداف چشم‌انداز
۳۳	سیاست‌های کلی نظام قانون گذاری	بند ۹	رعایت اصول قانونگذاری و قانون‌نویسی و تعیین سازوکار برای انطباق لوایح و طرح‌های قانونی با تأکید بر: - قابل اجرا بودن قانون و قابل سنجش بودن اجرای آن. - معطوف بودن به نیازهای واقعی. - شفافیت و عدم ابهام. - استحکام در ادبیات و اصطلاحات حقوقی. - بیان شناسه تخصصی هر یک از لوایح و طرح‌های قانونی و علت پیشنهاد آن - مبتنا بر نظرات کارشناسی و ارزیابی تأثیر اجرای قانون. - ثبات، نگاه بلندمدت و ملی. - انسجام قوانین و عدم تغییر یا اصلاح ضمنی آنها بدون ذکر شناسه تخصصی - جلب مشارکت حداکثری مردم، ذی‌نفعان و نهادهای قانونی مردم‌نهاد تخصصی و صنفی در فرایند قانونگذاری. - عدالت‌محوری در قوانین و اجتناب از تبعیض ناروا، عمومی بودن قانون و شمول و جامعیت آن و حتی‌الامکان پرهیز از استثنای قانونی.
۳۴	قانون آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی	ماده ۱۳۱ بند ۳	دارای موادی متناسب با اصل موضوع و عنوان لایحه باشد



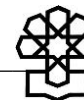
ردیف	عنوان	شماره	متن
۳۵	قانون آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی	ماده ۱۸۵	رسیدگی به طرح‌ها و لوایح مبطوب به شرح و تفسیر قوانین عادی یک‌شوری است و می‌تواند با فوریت مورد مذاکره قرار گیرد. در تفسیر قوانین بحث در کلیات و جزئیات از هم تفکیک نمی‌شود.
۳۶	قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور	ماده ۱۶ بند ب جزء ۸	تعیین حداقل نرخ بازده مورد انتظار از منابع صندوق و همچنین نرخ بازده مورد قبول طرح‌های تولیدی و سرمایه‌گذاری برای پرداخت تسهیلات و تعیین نرخ سهم مشارکت در طرح‌های سرمایه‌گذاری به نحوی که میانگین این نرخ‌ها کمتر از متوسط نرخ بازده سپرده‌های بانک مرکزی در بازارهای خارجی نباشد.
۳۷	قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور	ماده ۱۶ بند ح جزء ۴	پنجاه درصد (۵۰٪) مانده نقدی حساب ذخیره ارزی در پایان سال ۱۳۸۹ و سال‌های بعد
۳۸	قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور	ماده ۱۷ بند ش	
۳۹	قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور	ماده ۳۱ بند الف	<p>شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان در اجرای وظایف محوله که در قوانین و دستورالعمل‌ها مشخص می‌شود و همچنین اجرای اختیارات تفویضی رئیس‌جمهور در امور برنامه و بودجه و در جهت هماهنگی و نظارت بر مدیریت و توسعه سرمایه‌گذاری همه جانبه و پایدار استان، پیگیری عدالت سرزمینی، تقویت تمرکز زدایی، افزایش اختیارات استان‌ها و تقویت نقش و جایگاه استان‌ها در راهبری و مدیریت توسعه درون و برون‌گرایی منطقه‌ای و تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی، با ترکیب اعضای زیر تشکیل می‌شود. آیین‌نامه اجرایی این ماده با پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه کشور به تصویب هیئت وزیران می‌رسد:</p> <ol style="list-style-type: none">۱. استاندار (رئیس)۲. رئیس سازمان برنامه و بودجه استان (دبیر)۳. رئیس واحد استانی وزارتخانه‌های دارای واحد استانی (یک نفر)۴. رئیس سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان۵. مدیرکل حفاظت محیط زیست استان۶. فرمانداران (حسب مورد)۷. فرمانده سپاه استان۸. دو نفر از نمایندگان مردم استان در مجلس شورای اسلامی به انتخاب مجلس شورای اسلامی (به‌عنوان ناظر)۹. مدیرکل صدا و سیما استان
۴۰	قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور	ماده ۳۲ بند پ	شهرستان‌هایی که نرخ بیکاری آنها بالاتر از میانگین نرخ بیکاری کشور می‌باشد به‌عنوان مناطق غیربرخوردار از اشتغال تعریف می‌شوند. این مناطق با پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه کشور و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و تصویب هیئت

ردیف	عنوان	شماره	متن
		جزء ۱	وزیران در سال اول و نیز ششم هر دهه تعیین می‌شود. شاخص‌های مناطق و شهرستان‌های غیربرخوردار از اشتغال موضوع این جزء با پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه کشور به تصویب هیئت وزیران می‌رسد
۴۱	قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور	ماده ۳۲ بند ت	«دولت مکلف است سه درصد (۳٪) از درآمد حاصل از صادرات نفت خام و گاز طبیعی را به ترتیب یک‌سوم به استان‌های نفت‌خیز و گازخیز که سهم هر استان براساس سهم آن استان در ارزش صادرات نفت خام و خالص صادرات گاز طبیعی تعیین می‌گردد و دوسوم به شهرستان‌های مناطق کمتر توسعه یافته که براساس شاخص‌های توسعه‌نیافتگی به تفکیک شهرستان توسط سازمان برنامه و بودجه کشور تعیین می‌شود، جهت اجرای برنامه عمرانی بودجه‌های سنواتی اختصاص دهد».
۴۲	قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور	ماده ۵۲	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است جهت توسعه اشتغال خرد و خانگی مددجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی، مبالغی از تسهیلات قرض‌الحسنه بانکی و رشد آن را که در قوانین بودجه سنواتی تعیین می‌شود، در اختیار این دستگاه‌ها قرار دهد تا به نسبت شصت درصد (۶۰٪) کمیته امداد و چهل درصد (۴۰٪) سازمان بهزیستی به افراد مشمول تحت پوشش پرداخت شود.
۴۳	قانون برنامه و بودجه کشور	ماده ۱ بند ۵ و ۱۱	بند ۵ - بودجه عمومی دولت - منظور بودجه ای است که در آن برای اجرای برنامه سالانه منابع مالی لازم پیش‌بینی و اعتبارات جاری و عمرانی دستگاه‌های اجرایی تعیین می‌شود. بند ۱۱ - دستگاه اجرایی - منظور وزارتخانه، نیروها و سازمان‌های تابعه ارتش شاهنشاهی، استانداری یا فرمانداری کل، شهرداری و مؤسسه وابسته به شهرداری، مؤسسه دولتی، مؤسسه وابسته به دولت، شرکت دولتی، مؤسسه عمومی عام‌المنفعه و مؤسسه اعتباری تخصصی است که عهده‌دار اجرای قسمتی از برنامه سالانه بشود.
۴۴	قانون برنامه و بودجه کشور	ماده ۳۰	کلیه اعتبارات جاری و عمرانی که در بودجه عمومی دولت به تصویب می‌رسد براساس گزارش‌های اجرایی بودجه و پیشرفت عملیات در دوره‌های معین شده توسط کمیته‌ای مرکب از نمایندگان وزارت دارایی و سازمان تخصیص داده می‌شود. نحوه تخصیص اعتبارات فوق‌الذکر و دوره‌های آن به‌موجب آیین‌نامه‌ای خواهد بود که بنا به پیشنهاد وزارت دارایی و سازمان به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.
۴۵	قانون برنامه و بودجه کشور	ماده ۳۲	وجوهی که از محل اعتبارات عمرانی جهت اجرای طرح‌های عمرانی انتفاعی به دستگاه‌های اجرایی مربوط پرداخت می‌شود به‌صورت وام خواهد بود. دستگاهی که بدین ترتیب وام دریافت می‌کند مکلف است اصل و بهره متعلق را طبق قرارداد منعقد با وزارت دارایی در سررسید مقرر به خزانه بپردازد.



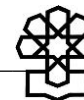
ردیف	عنوان	شماره	متن
۴۶	قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور	ماده ۴	<p>به منظور ساماندهی و استفاده مطلوب از امکانات شرکت‌های دولتی و افزایش بازدهی و بهره‌وری و اداره مطلوب شرکت‌هایی که ضروری است در بخش دولتی باقی بمانند و نیز فراهم کردن زمینه واگذاری شرکت‌هایی که ادامه فعالیت آنها در بخش دولتی غیرضروری است به بخش غیردولتی، به دولت اجازه داده می‌شود نسبت به واگذاری، انحلال، ادغام و تجدید سازمان شرکت‌های دولتی، اصلاح و تصویب اساسنامه شرکت‌ها، تصویب آیین‌نامه‌های مالی و معاملاتی، تصویب آیین‌نامه‌های استخدامی و بیمه، با رعایت مقررات و قوانین مربوط و جابه‌جایی و انتقال وظایف، نیروی انسانی، سهام و دارایی‌های شرکت‌های دولتی و شرکت‌های وابسته به آنها با رعایت موارد ذیل اقدام کند:</p> <p>الف (اصلاحی ۰۴،۳۰، ۱۳۸۱)) کلیه امور مربوط به سیاست‌گذاری و اعمال وظایف حاکمیت دولت از شرکت‌های دولتی منفک و به وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی تخصصی ذی‌ربط محول می‌گردد.</p> <p>ب (اصلاحی ۰۴،۳۰، ۱۳۸۱) - شرکت‌های دولتی حداکثر تا پایان سال چهارم برنامه در قالب شرکت‌های مادر تخصصی سازماندهی شده و زیر نظر مجمع عمومی در چارچوب اساسنامه شرکت اداره خواهند شد. این گونه شرکت‌ها از نظر سیاست‌ها و برنامه‌های بخشی تابع ضوابط و مقررات وزارتخانه‌های تخصصی مربوطه خواهند بود. حق مالکیت دولت در این گونه شرکت‌ها (به استثنای شرکت‌هایی که ریاست مجمع آنها با رئیس‌جمهور است) از طریق وزارت امور اقتصادی و دارایی یا سازمان مالکیت شرکت‌های دولتی که به استناد این قانون زیر نظر رئیس‌جمهور تشکیل خواهد شد (به تشخیص دولت) اعمال خواهد شد. دولت مکلف است نسبت به اصلاح اساسنامه این گروه شرکت‌ها به نحو مقتضی اقدام قانونی نماید. بار مالی احتمالی تشکیل سازمان مذکور از ردیف‌های متمرکز در اختیار رئیس‌جمهور تأمین می‌گردد. کلیه شرکت‌هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام بوده و یا دارای قانون خاص هستند، مشمول این ماده می‌باشند.</p> <p>تبصره ۱ - تشکیل شرکت‌های دولتی صرفاً با تصویب مجلس شورای اسلامی مجاز است.</p> <p>تبصره ۲ - مشارکت و سرمایه‌گذاری شرکت‌های دولتی به استثنای بانک‌ها، شرکت‌های بیمه و مؤسسات اعتباری در سایر شرکت‌های دولتی موضوع این ماده مستلزم کسب مجوز از هیئت وزیران است.</p> <p>تبصره ۳ - دولت موظف است کلیه دفاتر و شعبات شرکت‌های دولتی مستقر در خارج از کشور را منحل نماید. موارد ضروری بنا به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان برنامه و بودجه و سازمان امور اداری و استخدامی به تصویب شورای عالی اداری خواهد رسید.</p> <p>تبصره ۴ - برای تشخیص ضرورت باقی ماندن برخی شرکت‌های دولتی در بخش دولتی، این شرکت‌ها باید دارای فعالیت در یکی از دو مورد زیر باشند تا ضرورت ادامه فعالیت با سرمایه دولتی برای آنها ایجاد گردد:</p> <p>تبصره ۵ - اساسنامه سازمان مالکیت شرکت‌های دولتی حداکثر ظرف مدت سه ماه با پیشنهاد دولت به تصویب کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی خواهد رسید.</p>

ردیف	عنوان	شماره	متن
			<p>۱. فعالیت‌هایی که به‌طور طبیعی در آنها انحصار وجود دارد.</p> <p>۲. فعالیت‌هایی که بخش غیردولتی انگیزه‌ای برای وارد شدن به آن فعالیت‌ها ندارد.</p> <p>ج) شرکت‌های دولتی که با تصویب هیئت وزیران مشمول واگذاری از طریق مزایده یا بورس به بخش غیردولتی می‌شوند از تاریخ تصویب، مشمول مقررات عمومی حاکم بر شرکت‌های دولتی نخواهند بود و در چارچوب قانون تجارت اداره می‌شوند.</p> <p>د) مأموریت کارکنان شرکت‌های دولتی و شرکت‌های موضوع بند «ج» به وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی در قالب آیین‌نامه‌ای خواهد بود که به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.</p> <p>هـ) نقل و انتقال سهام در ارتباط با اجرای این ماده (ناشی از ادغام، انحلال و تجدید سازمان) از پرداخت مالیات معاف است.</p> <p>و) انجام هرگونه فعالیت تجاری و غیر آنکه در اساسنامه شرکت‌های دولتی پیش‌بینی نشده باشد ممنوع است.</p> <p>ز) دولت موظف است نسبت به بازنگری مقررات روابط کار اقدام نموده و حداکثر ظرف ۶ ماه اقدامات قانونی لازم معمول نماید.</p> <p>ح) آیین‌نامه‌های اجرایی این ماده به پیشنهاد مشترک سازمان برنامه و بودجه، سازمان امور اداری و استخدامی کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.</p>
۴۷	قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور	ماده ۳۲	<p>اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای جدید صرفاً براساس گزارش‌های توجیهی فنی، اقتصادی و زیست‌محیطی تأیید شده برای یک‌بار و به قیمت ثابت سالی که طرح مورد نظر برای اولین بار در لایحه بودجه سالانه منظور می‌گردد، به تفکیک سال‌های برنامه چهارم و سال‌های بعد به تصویب مجلس شورای اسلامی می‌رسد. سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور موظف است اعتبارات مورد نیاز سال‌های باقی‌مانده برنامه چهارم را با اعمال تغییر نرخ‌های ابلاغی خود محاسبه نموده و برحسب برنامه -دستگاه در لوایح بودجه سالانه کل کشور منظور نماید. مبادله موافقتنامه شرح عملیات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه ای انتفاعی و غیرانتفاعی مشتمل بر اهداف طرح، شرح عملیات اجرایی، اعتبارات مصوب، پیشرفت فیزیکی و مشخصات فنی فقط برای یک‌بار در دوران برنامه انجام می‌پذیرد. این موافقتنامه‌ها برای دوران برنامه چهارم معتبر و ملاک عمل خواهند بود. موافقتنامه‌هایی که برای انطباق میزان اعتبارات سالانه طرح‌ها با قوانین بودجه سنواتی مبادله می‌شوند جنبه اصلاحیه داشته و نباید موجب افزایش اهداف و تعداد پروژه‌های طرح شوند. موارد استثنا که منجر به افزایش حجم عملیات و یا تعداد پروژه‌ها می‌گردد مشابه طرح‌های جدید تلقی می‌گردند. مبادله موافقتنامه طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای صرفاً نظامی بخش دفاع تابع دستورالعمل خاصی است که به پیشنهاد مشترک ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور به تأیید</p>



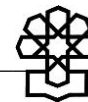
ردیف	عنوان	شماره	متن
			فرماندهی کل نیروهای مسلح خواهد رسید. آیین‌نامه اجرایی این ماده شامل چگونگی ابلاغ و تخصیص اعتبارات طرح‌های ملی و نحوه اعمال مفاد این ماده برای اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه ای استانی با پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.
۴۸	قانون برنامه پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور	ماده ۳۸ بند د	حق بیمه پایه سلامت خانوار به شرح زیر، سهمی از درآمد سرپرست خانوار خواهد بود: ۱. خانوارهای روستاییان و عشایر و اقشار نیازمند تحت پوشش نهادهای حمایتی و مؤسسات خیریه معادل پنج درصد (۵٪) حداقل حقوق و دستمزد مشمولان قانون کار در سال‌های اول، دوم و سوم برنامه و شش درصد (۶٪) حداقل حقوق و دستمزد مشمولان قانون کار در سال‌های چهارم و پنجم برنامه صددرصد (۱۰۰٪) حق بیمه اقشار نیازمند از بودجه عمومی دولت تأمین می‌شود. ۲. خانوارهای کارکنان کشوری و لشکری شاغل و بازنشسته معادل پنج درصد (۵٪) حقوق و مزایای مستمر در سال‌های اول، دوم و سوم برنامه و شش درصد (۶٪) حقوق و مزایای مستمر در سال‌های چهارم و پنجم برنامه مشروط بر اینکه حداکثر آن از دو برابر حق بیمه مشمولین جزء «۱» این بند تجاوز نکند. بخشی از حق بیمه مشمولین این جزء از بودجه عمومی دولت تأمین خواهد شد. ۳. مشمولین تأمین اجتماعی مطابق قانون تأمین اجتماعی ۴. سهم خانوارهای سایر اقشار متناسب با گروه‌های درآمدی به پیشنهاد شورای عالی بیمه سلامت و تصویب هیئت وزیران تبصره - دستگاه‌های اجرایی مکلفند حق بیمه پایه سلامت سهم کارمندان، بازنشستگان و موظفین را از حقوق ماهانه کسر و حداکثر ظرف مدت یک ماه به حساب سازمان بیمه سلامت ایران واریز نمایند .
۴۹	قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور	ماده ۴ بند الف	جهت گیری‌ها و سیاست‌های لازم برای تجهیز منابع مالی مورد نیاز سرمایه‌گذاری از جمله تأمین منابع مالی خارجی تا متوسط سالانه سی میلیارد دلار از خطوط اعتباری بانک‌های خارجی در قالب تأمین مالی خارجی (فاینانس) خودگردان با اولویت تأمین مالی اسلامی، پانزده میلیارد (۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) دلار به شکل سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی و بیست میلیارد (۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) دلار قراردادهای مشارکتی خارجی تبصره - استفاده دستگاه‌های اجرایی از تسهیلات مالی خارجی با اولویت تأمین مالی اسلامی در طول اجرای قانون برنامه ششم در قالب قوانین بودجه سنواتی مجاز است .
۵۰	قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور	ماده ۵ بند الف	دستگاه‌های اجرایی و نیروهای مسلح مکلفند برای محور قرار دادن رشد بهره‌وری در اقتصاد، ضمن اجرایی نمودن چرخه مدیریت بهره‌وری در مجموعه خود، تمهیدات لازم را برای عملیاتی نمودن این چرخه در واحدهای تحت تولیت خود با هماهنگی سازمان ملی بهره‌وری ایران فراهم نموده و گزارش سالانه آن را به سازمان ملی بهره‌وری ایران ارائه نمایند.

ردیف	عنوان	شماره	متن
			دستگاه‌های اجرایی مکلفند در ۶ ماه نخست اجرای قانون برنامه، برنامه‌های عملیاتی خود برای ارتقای بهره‌وری از طریق تسهیل و تشویق فعالیت‌های غیردولتی در حوزه‌های مربوطه را به تأیید سازمان ملی بهره‌وری رسانده و این سازمان نیز حداکثر ظرف مدت یک‌سال مجموعه اقدامات مذکور را به تصویب هیئت وزیران برساند. تبصره - این حکم در خصوص نیروهای مسلح با اذن فرمانده کل قوا از طریق ستاد کل نیروهای مسلح اجرا می‌شود.
۵۱	قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور	ماده ۶ بند الف	برقراری هرگونه تخفیف، ترجیح یا معافیت مالیاتی جدید طی سال‌های اجرای قانون برنامه ممنوع است
۵۲	قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور	ماده ۶ بند ب	عوارض موضوع ماده (۳۸) قانون مالیات بر ارزش‌افزوده مصوب ۱۳۸۷/۲/۱۷ و بندهای آن و نیز عوارض آلاینده‌گی موضوع تبصره «۱» ماده مذکور و عوارض ارزش‌افزوده گاز طبیعی و عوارض شماره‌گذاری خودروها به‌شرح زیر در مورد بندهای «الف»، «ب» و «ج» ماده مذکور توسط سازمان امور مالیاتی کشور توزیع می‌گردد: ۱. عوارض وصولی بند «الف» ماده (۳۸) قانون مالیات بر ارزش‌افزوده، با رعایت ترتیبات قانونی و پس از کسر وجوه مقرر در قانون مذکور و واریز به حساب تمرکز وجوه آن استان نزد خزانه‌داری کل کشور از طریق حساب رابطی که بنا به درخواست سازمان امور مالیاتی کشور توسط خزانه‌داری کل کشور افتتاح می‌گردد، به نسبت هفتاددرصد (۷۰٪) شهرها و سی‌درصد (۳۰٪) روستاها و مناطق عشایری و براساس شاخص جمعیت به حساب شهرداری‌ها و دهیاری‌ها واریز می‌گردد. سهم روستاهای فاقد دهیاری و مناطق عشایری به حساب فرمانداری‌های شهرستان مربوط واریز می‌گردد تا با مشارکت بنیاد مسکن انقلاب اسلامی در همان روستاها و مناطق عشایری هزینه شود. تبصره- عوارض وصولی موضوع این جزء نیاز به طی مراحل تخصیص نداشته و حداکثر تا پانزدهم ماه بعد با تخصیص صددرصد (۱۰۰٪) به حساب شهرداری‌ها و دهیاری‌ها واریز می‌گردد. ۲. عوارض موضوع بندهای «ب»، «ج» و «د» ماده (۳۸) قانون مالیات بر ارزش‌افزوده و همچنین عوارض ارزش‌افزوده گاز طبیعی موضوع قانون مذکور و عوارض شماره‌گذاری خودروهای موضوع بند «ج» ماده (۴۳) قانون مذکور به حساب تمرکز وجوه به‌نام سازمان امور مالیاتی کشور نزد خزانه‌داری کل کشور واریز می‌شود. وجوه مذکور حداکثر تا پانزدهم ماه بعد به نسبت دوازدهدرصد (۱۲٪) سهم کلانشهرها، پنجاه‌وسه‌درصد (۵۳٪) سایر شهرها و سی‌وپنج‌درصد (۳۵٪) روستاها و مناطق عشایری براساس شاخص‌هایی که به موجب دستورالعملی که توسط سازمان و وزارت کشور ابلاغ می‌شود، محاسبه و بین تمام شهرداری‌ها و دهیاری‌ها و مناطق عشایری توزیع می‌گردد. سهم روستاهای فاقد دهیاری و مناطق عشایری، به حساب فرمانداری شهرستان مربوطه واریز خواهد شد تا حسب مقررات و مصوبات کمیته‌های برنامه‌ریزی شهرستان صرف امور عمران و آبادانی همان روستاها و مناطق عشایری شود. همچنین سی‌درصد (۳۰٪) عوارض ارزش‌افزوده موضوع این جزء دریافتی از واحدهای تولیدی مستقر در شهرک‌ها و نواحی صنعتی شهرستان‌ها برای تأمین زیرساخت‌ها و ارائه



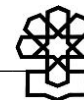
ردیف	عنوان	شماره	متن
			<p>خدمات در آنها و تکمیل طرح‌های (پروژه‌های) نیمه‌تمام شهرک‌ها و نواحی صنعتی استان، در اختیار شرکت شهرک‌های صنعتی استان قرار می‌گیرد. این سهم از مبلغ مربوط به شهرهای استان به نسبت کسر می‌گردد.</p> <p>تبصره- پنج‌درصد (۵٪) از مبلغ موضوع سهم سی‌درصد (٪) شهرک‌های استان جهت ارائه خدمات مربوطه در همان شهرک‌ها در اختیار شرکت‌های خدماتی موضوع قانون نحوه واگذاری، مالکیت و اداره امور شهرک‌های صنعتی مصوب ۱۳۸۷/۲/۳۱ قرار می‌گیرد. شرکت شهرک‌های صنعتی و نواحی صنعتی غیردولتی نیز مشمول این حکم هستند.</p> <p>در طول برنامه ششم جزء «۲» بند «ب» این ماده در بخش مغایرت بر تبصره‌های «۱» و «۲» ماده (۳۹) قانون مالیات بر ارزش‌افزوده حاکم است.</p> <p>۳- عوارض آلاینده‌ی واحدهای تولیدی موضوع تبصره «۱» ماده (۳۸) قانون مالیات بر ارزش‌افزوده در هر شهرستان به نسبت جمعیت بین شهرداری‌ها، دهیاری‌ها و فرمانداری‌ها (برای روستاهای فاقد دهیاری و مناطق عشایری) همان شهرستان توزیع می‌گردد. در صورتی که آلودگی واحدهای بزرگ تولیدی (پنجاه نفر و بیشتر) به بیش از یک شهرستان در یک استان سرایت کند، عوارض آلودگی براساس سیاست‌های اعلامی سازمان به نسبت تأثیرگذاری، در کمیته‌ای مرکب از رئیس سازمان استان و فرمانداران شهرستان‌های ذی‌ربط، مدیرکل محیط زیست و مدیرکل امور مالیاتی استان بین شهرستان‌های متأثر توزیع می‌شود.</p> <p>تبصره- در صورتی که شهرستان‌های متأثر از آلودگی در دو یا چند استان واقع شده باشند، اعضای کمیته توزیع کننده عوارض آلودگی واحدهای بزرگ (پنجاه نفر و بیشتر) متشکل از نماینده سازمان، رؤسای سازمان‌های ذی‌ربط، نماینده سازمان حفاظت محیط زیست و نماینده ادارات کل امور مالیاتی استان‌های مربوطه براساس سیاست‌های اعلامی سازمان اقدام به توزیع عوارض آلودگی خواهند کرد.</p>
۵۳	قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور	ماده ۷ بند ب جزء ۱	<p>سهم صندوق توسعه ملی از منابع حاصل از صادرات نفت، میعانات گازی و خالص صادرات گاز در سال اول اجرای قانون برنامه سی درصد (۳۰٪) تعیین می‌شود و سالانه حداقل دو واحد درصد به این سهم اضافه می‌شود. بانک مرکزی مکلف است در طول سال و متناسب با وصول منابع بلافاصله نسبت به واریز این وجوه و سهم چهاردهونیم درصد (۵/۱۴٪) شرکت ملی نفت ایران از کل صادرات نفت و میعانات گازی و همچنین سهم سه درصد (۳٪) مناطق نفت‌خیز، گازخیز و توسعه نیافته اقدام کند و از محل باقی‌مانده سهم بودجه عمومی دولت از منابع موضوع این جزء در سقف جدول شماره ۴ این قانون تعیین و به حساب درآمد عمومی نزد خزانه داری کل کشور واریز و مابقی را به حساب ذخیره ارزی واریز نماید.</p>
۵۴	قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور	ماده ۷ بند پ	<p>دولت موظف است از سال اول اجرای قانون برنامه، سالانه اعتبارات بیست‌درصد (۲۰٪) دستگاه‌های اجرایی مندرج در قوانین بودجه سنواتی را به‌صورت بودجه‌ریزی بر مبنای عملکرد تنظیم نماید؛ به‌نحوی که در سال پایانی اجرای قانون برنامه، صددرصد (۱۰۰٪) دستگاه‌ها، دارای بودجه مبتنی بر عملکرد باشند. مفاد این بند شامل مدارس دولتی نمی‌شود.</p>

ردیف	عنوان	شماره	متن
۵۵	قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور	ماده ۸ بند ت جزء ۱	حفظ شاخص نسبت بدهی دولت و شرکت‌های دولتی به تولید ناخالص داخلی (G.D.P) در سطح حداکثر چهل درصد (۴۰٪)
۵۶	قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور	ماده ۱۲	الف) دولت مکلف است در طول اجرای قانون برنامه در قالب بودجه سنواتی نسبت به تأدیه بدهی حسابرسی شده خود به سازمان تأمین اجتماعی از محل سهام قابل واگذاری دولت در قالب قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی و اصلاحات بعدی آن، املاک مازاد بر نیاز دستگاه‌های اجرایی، تأدیه نقدی در بودجه سنواتی، اوراق بهادار قانونی و امتیازات مورد توافق اقدام کند. این بند شامل دستگاه‌های زیر نظر مقام معظم رهبری و قوای مقننه و قضائیه و نهادهای عمومی غیردولتی نمی‌شود. تبصره- در اجرای حکم این بند باید سالانه حداقل ده درصد (۱۰٪) بدهی دولت به سازمان تأمین اجتماعی تسویه گردد و هرگونه تعهد جدید برای سازمان تأمین اجتماعی باید در قانون بودجه همان سال پیش‌بینی و تأمین شود. ب) سازمان تأمین اجتماعی موظف است مطابق قوانین مربوطه در طول اجرای قانون برنامه، حقوق بازنشستگان و مستمری‌بگیران را متناسب‌سازی نماید. بند «ب» ماده (۱۲) در طول اجرای قانون برنامه بر قانون راجع به تعیین حداکثر حقوق بازنشستگی و وظیفه کارکنان دولت و مشمولان صندوق تأمین اجتماعی مصوب ۳۰/ ۳/ ۱۳۶۱ و قانون نظام هماهنگ حقوق بازنشستگی و وظیفه مصوب ۲۳/ ۶/ ۱۳۷۳ حاکم است. پ) مؤسسه صندوق حمایت و بازنشستگی کارکنان فولاد با کلیه وظایف، اختیارات، تعهدات و دارایی‌ها - از جمله اموال منقول و غیرمنقول، سهام، امتیازات، موجودی، اسناد و اوراق با حفظ هویت مستقل به وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی انتقال می‌یابد. حداکثر طی مدت سه سال، کلیه تعهدات حال و آتی صندوق - به میزانی که براساس مطالعات محاسبه بیمه‌ای برای تعیین ارزش فعلی تعهدات آتی (اکچوئری) که حداکثر ظرف مدت سه ماه به تأیید سازمان حسابرسی کشور می‌رسد و مورد تأیید سازمان قرار می‌گیرد - با منابع حاصل از واگذاری سهام، سهم‌الشکره، اموال شرکت‌ها، امتیازات، حقوق بهره‌برداری از معادن و حقوق مالی دولت و سایر منابع حسب مورد از طریق سازمان خصوصی‌سازی و خزانه‌داری کل کشور پرداخت خواهد شد. میزان واگذاری‌ها هر ساله در بودجه‌های سالانه پادار خواهد گردید.
۵۷	قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور	ماده ۱۵	ماده ۱۵- ترکیب اعضای شورای پول و اعتبار به شرح زیر تعیین می‌گردد: - وزیر امور اقتصادی و دارایی یا معاون وی - رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران - رئیس سازمان یا معاون وی



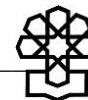
ردیف	عنوان	شماره	متن
			<p>- دو تن از وزرا به انتخاب هیئت وزیران</p> <p>- وزیر صنعت، معدن و تجارت</p> <p>- دو نفر کارشناس و متخصص پولی و بانکی به پیشنهاد رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و تأیید رئیس جمهور</p> <p>- دادستان کل کشور یا معاون وی</p> <p>- رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران</p> <p>- رئیس اتاق تعاون</p> <p>- نمایندگان کمیسیون‌های اقتصادی و برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی (هرکدام یک نفر) به‌عنوان ناظر با انتخاب مجلس</p> <p>تبصره ۱- ریاست شورا برعهده رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران خواهد بود.</p>
۵۸	قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور	ماده ۲۵ بند الف	<p>ماده (۲۵)-</p> <p>الف) به‌منظور مردمی‌شدن و گسترش سهم بخش خصوصی و تعاونی در اقتصاد و به‌منظور افزایش بهره‌وری و ارتقای سطح کیفی خدمات و مدیریت بهینه هزینه، به تمامی دستگاه‌های اجرایی که عهده‌دار وظایف اجتماعی، فرهنگی و خدماتی هستند (از قبیل واحدهای بهداشتی و درمانی، مراکز بهزیستی و توان‌بخشی، مراکز آموزشی، فرهنگی، هنری و ورزشی و مراکز ارائه‌دهنده خدمات و نهادهای کشاورزی و دامپروری) اجازه داده می‌شود در چارچوب استانداردهای کیفی خدمات که توسط دستگاه ذی‌ربط تعیین می‌گردد، نسبت به خرید خدمات از بخش خصوصی و تعاونی (به‌جای تولید خدمات) اقدام نمایند. در اجرای این بند، واگذاری مدارس دولتی ممنوع است.</p>
۵۹	قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور	ماده ۲۸ بند الف	<p>در راستای اصلاح نظام اداری، موضوع «صرفه‌جویی در هزینه‌های عمومی کشور با تأکید بر تحول اساسی در ساختارها، منطقی‌سازی اندازه دولت و حذف دستگاه‌های موازی و غیرضرور و هزینه‌های زائد»، اقدامات زیر انجام می‌شود:</p> <p>الف) کاهش حجم، اندازه و ساختار مجموع دستگاه‌های اجرایی به‌استثنای مدارس دولتی در طول اجرای قانون برنامه، حداقل به میزان پانزده درصد (۱۵٪) نسبت به وضع موجود (حداقل پنج درصد (۵٪) در پایان سال دوم) از طریق واگذاری واحدهای عملیاتی، خرید خدمات و مشارکت با بخش غیردولتی با اولویت تعاونی‌ها، حذف واحدهای غیرضرور، کاهش سطوح مدیریت، کاهش پست‌های سازمانی، انحلال و ادغام سازمان‌ها و مؤسسات و واگذاری برخی از وظایف دستگاه‌های اجرایی به شهرداری‌ها و دهیاری‌ها و بنیاد مسکن انقلاب اسلامی با تصویب شورای عالی اداری.</p>

ردیف	عنوان	شماره	متن
۶۰	قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور	ماده ۲۹	<p>دولت مکلف است طی سال اول اجرای قانون برنامه نسبت به راه‌اندازی سامانه ثبت حقوق و مزایا اقدام کند و امکان تجمیع کلیه پرداخت‌ها به مقامات، رؤسا، مدیران کلیه دستگاه‌های اجرایی شامل قوای سه‌گانه جمهوری اسلامی ایران اعم از وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و مؤسسات و دانشگاه‌ها، شرکت‌های دولتی، مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت، بانک‌ها و مؤسسات اعتباری دولتی، شرکت‌های بیمه دولتی، مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی (در مواردی که آن بنیادها و نهادهای از بودجه کل کشور استفاده می‌نمایند)، مؤسسات عمومی، بنیادها و نهادهای انقلاب اسلامی، مجلس شورای اسلامی، شورای نگهبان قانون اساسی، بنیادها و مؤسساتی که زیر نظر ولی فقیه اداره می‌شوند و همچنین دستگاه‌ها و واحدهایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است اعم از اینکه قانون خاص خود را داشته و یا از قوانین و مقررات عام تبعیت نمایند نظیر وزارت جهاد کشاورزی، شرکت ملی نفت ایران، شرکت ملی گاز ایران، شرکت ملی صنایع پتروشیمی ایران، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، سازمان بنادر و کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران، سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران، سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران و شرکت‌های تابعه آنها، ستاد اجرایی و قرارگاه‌های سازندگی و اشخاص حقوقی وابسته به آنها را فراهم نماید، به نحوی که میزان ناخالص پرداختی به هریک از افراد فوق مشخص شود و امکان دسترسی برای نهادهای نظارتی و عموم مردم فراهم شود. وزارت اطلاعات، نیروهای مسلح و سازمان انرژی اتمی ایران از شمول این حکم مستثنی هستند. اجرای این حکم در خصوص بنگاههای اقتصادی متعلق به وزارت اطلاعات، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح تنها با مصوبه شورای عالی امنیت ملی مجاز خواهد بود. دستگاه‌های مشمول این ماده مکلفند حقوق، فوق‌العاده‌ها، هزینه‌ها، کمک هزینه‌ها، کارانه، پرداخت‌های غیرماهانه و مزایای ناخالص پرداختی ماهانه اعم از مستمر و غیرمستمر، نقدی و غیرنقدی (معادل ریالی آن) و سایر مزایا به مقامات، رؤسا، مدیران موضوع این ماده را از هر محل (از جمله اعتبارات خارج از شمول قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱، درآمدهای اختصاصی، اعتبارات متفرقه، اعتبارات کمک‌های رفاهی، اعتبارات بودجه عمومی و منابع عمومی و همچنین اعتبارات موضوع ماده (۲۱۷) قانون مالیات‌های مستقیم با اصلاحات و الحاقات بعدی مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۳، تبصره «۱» ماده (۳۹) قانون مالیات بر ارزش افزوده، مواد (۱۶۰) تا (۱۶۲) قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۹۰/۸/۲۲ و یا اعتبارات خاص ناشی از واگذاری و فروش شرکت‌ها در سازمان خصوصی‌سازی، اعتبارات مربوط به ردیف‌های کمک به اشخاص حقیقی و حقوقی و سایر درآمدها و موارد مشابه)، منحصراً در فیش حقوقی منعکس و پس از ثبت در سامانه فوق، پرداخت کنند، به نحوی که میزان هرگونه ناخالص پرداختی ماهانه به هریک از افراد مذکور بلافاصله در سامانه اطلاعاتی هر دستگاه مشخص باشد.</p> <p>تبصره ۱- کلیه اشخاص حقوقی مشمول این ماده مکلفند از تاریخ ۱۳۸۸/۱/۱ اطلاعات مربوط به مقامات، رؤسا، مدیران موضوع این ماده را به دیوان محاسبات کشور و سازمان بازرسی کل کشور ارائه دهند. مستنکف از ارائه اسناد و اطلاعات</p>



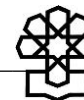
ردیف	عنوان	شماره	متن
			<p>مورد درخواست به انقصال موقت از خدمات دولتی و عمومی از سه ماه تا یک سال به تشخیص مراجع قضایی محکوم می‌شود. دیوان محاسبات کشور و سازمان بازرسی کل کشور مکلفند طبق وظایف و اختیارات قانونی خود اطلاعات مربوط به پرداخت‌های مذکور را در اسرع وقت به‌منظور بازگرداندن وجوه پرداخت شده رسیدگی نمایند و در صورتی که مبالغی برخلاف قوانین به افراد موضوع این ماده پرداخت شده باشد، اقدامات قانونی لازم را به‌عمل آورند.</p> <p>تبصره ۲- حسابرسان و بازرسان قانونی از جمله سازمان حسابرسی و جامعه حسابداران رسمی کشور مکلفند در حین انجام وظایف قانونی موارد مندرج در این ماده را کنترل و ضمن درج مراتب در گزارش‌های حسابرسی و بازرسی قانونی، تخلفات صورت گرفته را در اسرع وقت به مراجع ذیصلاح (اعضای مجمع عمومی، هیئت‌های تخلفات اداری، مرجع قضایی، سازمان بازرسی کل کشور و دیوان محاسبات کشور) اعلام نمایند.</p> <p>تبصره ۳- دولت مکلف است طی سال اول اجرای قانون برنامه سازوکارهای مناسب در نظامات پرداخت حقوق و مزایا و نظام مالیاتی را به‌نحوی مدون نماید که اختلاف حقوق و مزایای بین مقامات، رؤسا، مدیران و کارکنان موضوع این ماده در مشاغل مشابه و شرایط مشابه در هر صورت از بیست درصد (۲۰٪) تجاوز نکند و در مسیر تصمیم‌گیری قانونی قرار دهد.</p>
۶۱	قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور	ماده ۳۹ تبصره ۱	دولت مکلف است سهم سازمان هدفمند کردن یارانه‌ها از دریافتی‌ها را هر ساله در ردیف منابع بودجه عمومی (شماره ۲۱۰۱۰۲) و مصارف مرتبط با آن را در ردیف‌های مستقل و جداگانه در ارقام بودجه عمومی درج کند.
۶۲	قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور	ماده ۴۸ بند الف	کلیه طرح‌های جمع‌آوری، مهار، کنترل و بهره‌برداری از گازهای همراه تولید و مشعل در کلیه میادین نفتی و تأسیسات صنعت نفت را با تعیین نرخ عادلانه خوراک آنها ظرف مدت حداکثر سه ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون از طریق فراخوان به مردم و بخش غیردولتی واگذار نماید به‌گونه‌ای که تا پایان برنامه حداقل نود درصد (۹۰٪) گازهای مشعل مهار و کنترل شده باشد.
۶۳	قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور	ماده ۵۵	هزینه خدمات مدیریت طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای شرکت ساخت و توسعه زیربناهای حمل‌ونقل کشور، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، شرکت مجری ساختمان‌ها و تأسیسات دولتی و عمومی، شرکت سهامی توسعه منابع آب و نیروی ایران و شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی تا دوونیم درصد (۲/۵٪) عملکرد تخصیص اعتبارات ذی‌ربط با احتساب کل وجه دریافتی از بودجه عمومی دولت اعم از وجوه نقد، اسناد خزانه، اوراق مشارکت و سایر اوراق بهادار تعیین و توسط سازمان در اختیار بنیاد و شرکت‌های مذکور قرار می‌گیرد.
۶۴	قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور	ماده ۶۴ بند ب	کلیه دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و دستگاه‌های موضوع ماده (۵۰) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۱) مصوب ۱۳۸۴/۸/۱۵ مکلفند علاوه بر اعتبارات پژوهشی که ذیل دستگاه در قوانین بودجه سالانه منظور شده است، یک درصد (۱٪) از اعتبارات تخصیص یافته هزینه‌ای به‌استثنای فصول (۱) و (۶) و در مورد شرکت‌های دولتی از هزینه‌های غیرعملیاتی را برای امور پژوهشی و توسعه فناوری هزینه کنند.

ردیف	عنوان	شماره	متن
۶۵	قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور	ماده ۷۲ بند ب	وزارت صنعت، معدن و تجارت از ابتدای سال ۱۳۹۶ موظف است: ۱- قیمت خرده‌فروشی انواع سیگار و محصولات دخانی مآخذ محاسبه مالیات موضوع این ماده را به مراجع ذی‌ربط و برای درج بر روی پاکت محصول اعلام نماید. ۲- امکان دسترسی برخط سازمان امور مالیاتی کشور به سامانه (سیستم) اطلاعاتی واردات، تولید و توزیع سیگار و انواع محصولات دخانی را فراهم نماید. حکم بند «ب» ماده (۷۳) این قانون در موارد مغایرت بر سایر مواد حاکم است.
۶۶	قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور	ماده ۸۹	الف) بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است در طول اجرای قانون برنامه، سالانه نسبت به ارائه تسهیلات مسکن فقط یک‌بار با سود حداکثر چهاردرصد (۴٪) به تعداد پنجاه هزار نفر به رزمندگان دارای حداقل ۶ ماه سابقه حضور در جبهه و آزادگان با حداقل سه ماه اسارت که فاقد مسکن ملکی می‌باشند و تاکنون مسکن، زمین یا تسهیلات مسکن دریافت ننموده‌اند از طریق بانک‌های عامل اقدام نماید. مابه‌التفاوت سود مذکور تا سقف نرخ مصوب شورای پول و اعتبار مطابق بودجه سنواتی توسط دولت تأمین و به بانک‌های عامل پرداخت می‌شود (تعیین اولویت و نحوه معرفی افراد واجدالشرایط به موجب دستورالعمل ستاد کل نیروهای مسلح خواهد بود). ب) تبصره ذیل به ماده (۳ مکرر) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران الحاق می‌گردد: تبصره- ایثارگران در پرداخت هزینه‌های حق‌الثبت و حقوق دولتی مربوط به خرید و فروش، ترهین اسناد مالکیت تسهیلات وام خرید یا ساخت مسکن از هفتاد درصد (۷۰٪) معافیت برخوردار می‌باشند. پ) دولت (بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران) موظف است همه ساله حداقل ده‌درصد (۱۰٪) منابع قرض‌الحسنه تمامی بانک‌ها و مؤسسات پولی و اعتباری دولتی را در چارچوب بودجه سنواتی جهت اشتغال ایثارگران از طریق صندوق اشتغال و کارآفرینی ایثارگران اختصاص دهد. ت) دولت موظف است در اجرای مواد (۳) و (۳ مکرر) فصل دوم قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران و اصلاحات بعدی آن حداکثر تا پایان خردادماه هر سال شرایط پرداخت تسهیلات مسکن ارزاقیمت به ایثارگران را مطابق بودجه سنواتی ابلاغ نماید. ث) ماده‌واحد اصلاح ماده (۸) قانون ساماندهی و حمایت از تولید و عرضه مسکن مصوب ۱۳۸۹/۹/۲۸ به شرح ذیل اصلاح می‌گردد: بعد از عبارت «از طریق مزایده عمومی» عبارت «با اولویت ایثارگران و فرزندان شهدا» اضافه می‌گردد.
۶۷	قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور	ماده ۱۱۰	دولت مکلف است هر سال در بودجه سنواتی، کمک هزینه مسکن کارکنان نیروهای مسلح (نظامی و انتظامی) ساکن در خانه‌های سازمانی را پس از کسر از دریافتی آنان به حساب مخصوصی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز کند و معادل وجوه



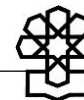
ردیف	عنوان	شماره	متن
			واریز شده به حساب ردیف‌های بودجه‌های نیروهای مسلح را برای تأمین هزینه‌های تعمیر و نگهداری خانه‌های سازمانی در طول اجرای این قانون پیش‌بینی و واریز نماید.
۶۸	قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور	ماده ۱۲۲	قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۹۵/ ۱۱/ ۱۰ و قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۳/ ۱۲/ ۴ و ماده (۶۶) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/ ۶/ ۱ با اصلاحات و الحاقات بعدی به‌عنوان بخشی از این قانون در طول اجرای قانون برنامه حاکم بوده و با لحاظ موارد زیر اعمال می‌گردد: الف) بر احکام این قانون، حکم ماده (۱۰) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور مصوب سال ۱۳۹۵ حاکم است. ب) حکم ماده (۱۶۰) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور در طول اجرای قانون برنامه ششم توسعه بر قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۶۶/ ۱۲/ ۳ با اصلاحات و الحاقات بعدی آن حاکم است .
۶۹	قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور	ماده ۱۲۳	سیاست‌های کلی برنامه ششم و سایر سیاست‌های کلی ابلاغی مقام معظم رهبری لازم‌الاجراست.
۷۰	قانون برنامه پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور	ماده ۲۱۵	پیشنهاد طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای جدید در لوائح بودجه سنواتی با رعایت موارد زیر امکانپذیر است: الف) عناوین، اهداف کمی و اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای جدید با رعایت مواد (۲۲) و (۲۳) قانون برنامه و بودجه براساس گزارش توجیهی فنی (حجم کار، زمانبندی اجرا)، اقتصادی، مالی و زیست‌محیطی و رعایت پدافند غیرعامل ازسوی مشاور و دستگاه اجرایی پس از تأیید معاونت برای یک بار و به قیمت ثابت سالی که طرح‌های مورد نظر برای اولین بار در لایحه بودجه سالانه منظور می‌گردد به تفکیک سال‌های برنامه و سال‌های بعد به تصویب مجلس شورای اسلامی می‌رسد. تبصره - سازمان حفاظت محیط‌زیست موظف است استانداردهای زیست‌محیطی را در ۶ ماهه اول سال اول برنامه به معاونت جهت ابلاغ به دستگاه‌های اجرایی و شرکت‌های مهندسی مشاور به‌منظور رعایت مفاد آن در طراحی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای خود اعلام نماید. ب) مبادله موافقتنامه‌های طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مشتمل بر اهداف طرح، شرح عملیات، اعتبارات مصوب، پیشرفت فیزیکی و مشخصات فنی مورد نیاز فقط یک بار در دوران برنامه انجام می‌پذیرد این موافقتنامه‌ها برای دوران برنامه معتبر و ملاک عمل خواهد بود. اطلاعات ضروری درخصوص موارد فوق در اصلاحیه موافقتنامه‌ها نیز درج می‌گردد. تبصره - اعتبارات مورد نیاز طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برای سال‌های باقی‌مانده اجرای طرح در برنامه با اعمال ضرایب تعدیل محتمل محاسبه و توسط معاونت منظور می‌شود. ج) موافقتنامه‌هایی که برای انطباق میزان اعتبارات سالانه طرح‌ها با قوانین بودجه سنواتی مبادله می‌گردند جنبه اصلاحی

ردیف	عنوان	شماره	متن
			<p>داشته و نباید موجب افزایش اهداف و تعداد پروژه‌های طرح شوند. موارد استثنا که منجر به تغییر حجم عملیات یا تعداد پروژه‌ها می‌شوند با پیشنهاد دستگاه اجرایی ذی‌ربط و تأیید معاونت و تصویب هیئت وزیران با رعایت مفاد بند «الف» این ماده بلامانع است.</p> <p>د) مبادله موافقتنامه‌های طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای محرمانه و بخش دفاع تابع دستورالعملی است که به پیشنهاد وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و معاونت به تأیید هیئت وزیران می‌رسد.</p> <p>ه) معاونت موظف است خلاصه‌ای از جمع‌بندی گزارش‌های توجیهی طرح‌هایی که از منابع عمومی تأمین مالی می‌شود، به‌استثنای طرح‌های دفاعی و امنیتی را یک سال پس از تصویب از طریق وب‌گاه معاونت در دسترس عموم کارشناسان و پژوهشگران قرار دهد.</p> <p>و) تصویب طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای جدید در هر فصل توسط معاونت، منوط به تأمین اعتبار کامل برای طرح‌های مزبور است به طوری که اعتبار سال اول اجرای طرح جدید از نسبت کل اعتبار مورد نیاز به مدت زمان اجرای طرح (برحسب سال) کمتر نگردد. اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در ابتدای برنامه با در نظر گرفتن پیش‌بینی نرخ تورم در دوران برنامه برآورد می‌گردد و اعتبارات پیش‌بینی‌شده اصلاح و یا تغییر طرح برای هر فصل و دستگاه تا پایان سال آخر برنامه فقط در حد انحراف نرخ تورم واقعی از نرخ پیش‌بینی شده مجاز است.</p>
۷۱	قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم قانون اساسی	ماده ۳ تبصره ۲	<p>فعالیت‌های حوزه‌های سلامت، آموزش و تحقیقات و فرهنگ مشمول این قانون نیست و هرگونه توسعه توسط بخش‌های دولتی و غیردولتی و همچنین هرگونه واگذاری به بخش غیردولتی در این حوزه‌ها مطابق لایحه‌ای خواهد بود که ظرف مدت یک‌سال از ابلاغ این قانون به تصویب مجلس شورای اسلامی می‌رسد.</p>
۷۲	قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم قانون اساسی	ماده ۲۱	<p>قیمتگذاری و زمانبندی مناسب واگذاری بنگاه‌های دولتی متناسب با روش و گستره هر بازار مطابق بندهای زیر خواهد بود:</p> <p>الف) در مورد واگذاری از طریق عرضه عمومی سهام، قیمتگذاری عرضه اولین بسته از سهام هر شرکت، اندازه بسته سهام، روش انتخاب مشتریان استراتژیک و متقاضی خرید سهام کنترلی و مدیریتی، زمان مناسب عرضه سهام حسب مورد پس از انجام مطالعات کارشناسی با پیشنهاد سازمان خصوصی‌سازی و تصویب هیئت واگذاری تعیین خواهد شد. در عرضه عمومی سهام رعایت قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۸۴/۹/۱ - الزامی است.</p> <p>ب) در مورد فروش دارایی‌ها، قراردادهای اجاره و پیمان مدیریت، تعیین قیمت فروش دارایی‌ها، تعیین میزان مال الاجاره و حق الزحمه پیمان مدیریت و سایر شرایط لازم برای واگذاری مبتنی بر ارزیابی فنی و مالی حسب مورد باید در چارچوب قانون مناقصات و معاملات دولتی به پیشنهاد سازمان خصوصی‌سازی و تصویب هیئت واگذاری باشد.</p> <p>تبصره - مزایده یک مرحله‌ای و دو مرحله‌ای در چارچوب قانون مناقصات مصوب ۱۳۸۳ مجلس شورای اسلامی قابل اجراست در صورت تغییر برگزاری مزایده با احکام این قانون، قوانین و مقررات ناظر بر معاملات دولتی مجری است.</p>



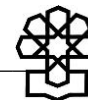
ردیف	عنوان	شماره	متن
۷۳	قانون محاسبات عمومی کشور	ماده ۱	بودجه کل کشور برنامه مالی دولت است که برای یکسال مالی تهیه و حاوی پیش‌بینی درآمدها و سایر منابع تأمین اعتبار و برآورد هزینه‌ها برای انجام عملیاتی که منجر به نیل سیاست‌ها و هدف‌های قانونی می‌شود، بوده و از سه قسمت به شرح زیر تشکیل می‌شود: ۱. بودجه عمومی دولت که شامل اجزاء زیر است: الف) پیش‌بینی دریافت‌ها و منابع تأمین اعتبار که به‌طور مستقیم و یا غیرمستقیم در سال مالی قانون بودجه به‌وسیله دستگاه‌ها از طریق حساب‌های خزانه داری کل اخذ می‌گردد. ب) پیش‌بینی پرداخت‌هایی که از محل درآمدهای عمومی و یا اختصاصی برای اعتبارات جاری عمرانی و اختصاصی دستگاه‌های اجرایی می‌تواند در سال مالی مربوط انجام دهد. ۲. بودجه شرکت‌های دولتی و بانک‌ها شامل پیش‌بینی درآمدها و سایر منابع تأمین اعتبار. ۳. بودجه مؤسساتی که تحت عنوانی غیر از عناوین فوق در بودجه کل کشور منظور می‌شود.
۷۴	قانون محاسبات عمومی کشور	ماده ۴	شرکت دولتی واحد سازمانی مشخصی است که با اجازه قانون به‌صورت شرکت ایجاد شود و یا به حکم قانون و یا دادگاه صالح ملی شده و یا مصادره شده و به‌عنوان شرکت دولتی شناخته شده باشد و بیش از ۵۰ درصد سرمایه آن متعلق به دولت باشد. هر شرکت تجاری که از طریق سرمایه‌گذاری شرکت‌های دولتی ایجاد شود، مادام که بیش از پنجاه درصد سهام آن متعلق به شرکت‌های دولتی است، شرکت دولتی تلقی می‌شود.
۷۵	قانون محاسبات عمومی کشور	ماده ۳۷	پیش‌بینی درآمد و یا سایر منابع تأمین اعتبار در بودجه کل کشور مجوزی برای وصول از اشخاص تلقی نمی‌گردد و در هر مورد احتیاج به مجوز قانونی دارد مسئولیت حصول صحیح بموقع درآمدها به‌عهده رؤسای دستگاه‌های اجرایی مربوط می‌باشد.
۷۶	قانون محاسبات عمومی کشور	ماده ۶۳	کلیه اعتبارات جاری و عمرانی (سرمایه‌گذاری ثابت) منظور در قانون بودجه کل کشور تا آخر سال مالی، قابل تعهد و پرداخت است و مانده وجوه اعتبارات مصرف نشده هر سال باید حداکثر تا پایان فروردین‌ماه سال بعد به خزانه برگشت داده شود. تعهداتی که تا آخر سال مالی مربوط با رعایت مقررات در حدود اعتبار مصوب ایجاد شده و پرداخت نشده باشد، در سال‌های بعد به شرح زیر قابل پرداخت خواهد بود: ۱-.....
۷۷	قانون محاسبات عمومی کشور	ماده ۶۴ تبصره ۱	اعتبارات مصوب از محل درآمدهای اختصاصی تا آخر سال مالی در حدود وصولی درآمدهای مربوط قابل تعهد و پرداخت می‌باشد و مانده وجوه اعتبارات از محل درآمد اختصاصی مصرف نشده هر سال باید تا پایان فروردین‌ماه سال بعد به خزانه برگشت داده شود تا به حساب درآمد عمومی کشور منظور گردد. تعهداتی که تا آخر سال مالی با رعایت مقررات در حدود اعتبار مصوب و درآمدهای وصولی مربوط ایجاد شده و پرداخت نشده باشد، در سال‌های بعد از محل اعتبار موضوع بند

ردیف	عنوان	شماره	متن
			«۱» ماده (۶۳) این قانون قابل پرداخت خواهد بود. تبصره «۱»- هر مبلغ از درآمدهای اختصاصی موضوع این ماده که زائد بر میزان پیش‌بینی شده در بودجه‌های مصوب مربوط وصول شود، قابل‌مصرف نبوده و باید به حساب درآمد عمومی کشور واریز گردد.
۷۸	قانون محاسبات عمومی کشور	ماده ۹۸	شرکت‌های دولتی مکلفند ترازنامه و حساب سود و زیان خود را بلافاصله پس از تصویب مجمع عمومی مربوط برای درج در صورت‌حساب عملکرد سالانه بودجه کل کشور به وزارت امور اقتصادی و دارایی ارسال نمایند.
۷۹	قانون محاسبات عمومی کشور	ماده ۱۰۳	وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است صورت‌حساب عملکرد هر سال مالی را حداکثر تا پایان آذرماه سال بعد طبق تقسیمات و عناوین درآمد و سایر منابع تأمین اعتبار و اعتبارات مندرج در قانون بودجه سال مربوط تهیه و همراه با صورت‌گردش نقدی خزانه حاوی اطلاعات زیر: الف) صورت‌حساب دریافت‌های خزانه شامل: ۱. موجودی اول سال خزانه ۲. درآمدهای وصولی سال مالی مربوط ۳. سایر منابع تأمین اعتبار ۴. واریز پیش‌پرداخت‌های سال‌های قبل ب) صورت‌حساب پرداخت‌های خزانه شامل: ۱. پرداختی از محل اعتبارات و سایر منابع تأمین اعتبار منظور در قانون بودجه سال مربوط. ۲. پیش‌پرداخت‌ها. ۳. پیش‌پرداخت‌های سال‌های قبل که به پای اعتبارات مصوب سال مالی منظور شده است. ۴. موجودی آخر سال. ۵. به‌طور هم‌زمان یک نسخه به دیوان محاسبات کشور و یک نسخه به هیئت وزیران تسلیم نماید.
۸۰	قانون محاسبات عمومی کشور	ماده ۱۱۵	فروش اموال غیرمنقول وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی که مازاد بر نیاز تشخیص داده شود به‌استثنای اموال غیرمنقول مشروحه زیر: ۱. اموال غیرمنقولی که از نفایس ملی باشد. ۲. تأسیسات و استحکامات نظامی و کارخانجات اسلحه و مهمات‌سازی ۳. آثار و بناهای تاریخی ۴. اموال غیرمنقول که در رابطه با مصالح و منافع ملی در تصرف دولت باشد که فروش آنها ممنوع می‌باشد بنا به پیشنهاد وزیر مربوط با تصویب هیئت وزیران و با رعایت سایر مقررات مربوط مجاز می‌باشد وجوه حاصل از فروش این



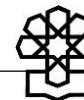
ردیف	عنوان	شماره	متن
			قبیل اموال باید به حساب درآمد عمومی کشور واریز شود. تبصره ۱ -در مورد مؤسسات دولتی که زیر نظر هیچ‌یک از وزارتخانه‌ها نیستند و به‌طور مستقل اداره می‌شوند پیشنهاد فروش اموال غیرمنقول مربوط در اجرای این ماده از طرف بالاترین مقام اجرایی مؤسسات مذکور به‌عمل خواهد آمد. تبصره ۲ -فروش اموال غیرمنقول شرکت‌های دولتی بجز اموال غیرمنقول مستثنا شده در این ماده با تصویب مجمع عمومی آنها مجاز می‌باشد.
۸۱	قانون محاسبات عمومی کشور	ماده ۱۳۰	از تاریخ تصویب این قانون ایجاد یا تشکیل سازمان دولتی با توجه به مواد (۲)، (۳) و (۴) این قانون منحصراً به‌صورت وزارتخانه یا مؤسسه دولتی یا شرکت دولتی مجاز خواهد بود. کلیه مؤسسات انتفاعی و بازرگانی وابسته به دولت و سایر دستگاه‌های دولتی که به‌صورتی غیر از وزارتخانه یا مؤسسه دولتی یا شرکت دولتی ایجاد شده و اداره می‌شوند مکلفند حداکثر ظرف مدت یک‌سال از تاریخ اجرای این قانون با رعایت مقررات مربوط وضع خود را با یکی از سه وضع حقوقی فوق تطبیق دهند والا با انقضای این فرصت مؤسسه دولتی محسوب و تابع مقررات این قانون در مورد مؤسسات دولتی خواهند بود.
۸۲	قانون مدیریت خدمات کشوری	ماده ۴	شرکت دولتی: بنگاه اقتصادی است که به موجب قانون برای انجام قسمتی از تصدی‌های دولت به موجب سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم قانون اساسی، ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری جزء وظایف دولت محسوب می‌گردد، ایجاد و بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) سرمایه و سهام آن متعلق به دولت می‌باشد. هر شرکت تجاری که از طریق سرمایه‌گذاری وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی و شرکت‌های دولتی منفرداً یا مشترکاً ایجاد شده مادام که بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) سهام آنها منفرداً یا مشترکاً متعلق به واحدهای سازمانی فوق‌الذکر باشد شرکت دولتی است.
۸۳	قانون مدیریت خدمات کشوری	ماده ۱۰۲	کارمندان می‌توانند در صورت تمایل به‌جای سازمان تأمین اجتماعی یا سازمان بازنشستگی کشوری مشمول مقررات یکی دیگر از صندوق‌های بیمه‌ای قرار گیرند. در این صورت سهم کارفرمایی دولت برای خدمات تأمین اجتماعی حداکثر به میزان سهم کارفرمایی مقررات قانون تأمین اجتماعی می‌باشد و مابه‌التفاوت توسط کارمندان پرداخت می‌گردد. این قبیل کارمندان از لحاظ بازنشستگی، وظیفه، از کارافتادگی و نظایر آن مشمول مقررات صندوقی که انتخاب کرده‌اند می‌باشند. تغییر صندوق در طول مدت قرارداد فقط یک‌بار امکانپذیر می‌باشد. تبصره - آیین‌نامه اجرایی نحوه تغییر صندوق‌ها با پیشنهاد سازمان به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.
۸۴	قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت	ماده ۲	به مجامع عمومی یا شوراهای عالی شرکت‌های دولتی موضوع ماده (۴) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱/۶/۱۳۶۶ و سایر شرکت‌هایی که بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) سرمایه و یا سهام آنها منفرداً یا مشترکاً متعلق به وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی، شرکت‌های دولتی (به‌استثنای بانک‌ها و مؤسسات اعتباری و شرکت‌های بیمه) و همچنین سایر شرکت‌های دولتی که شمول قوانین و مقررات عمومی بر آنها مستلزم ذکر نام یا تصریح نام است از جمله شرکت ملی نفت

ردیف	عنوان	شماره	متن
			<p>ایران و شرکت‌های تابعه و وابسته به وزارت نفت و شرکت‌های تابعه آنها و سازمان صنایع ملی ایران و شرکت‌های تابعه و مرکز تهیه و توزیع کالا که بودجه آنها در قوانین بودجه سنواتی درج می‌گردد، اجازه داده می‌شود با کسب نظر از سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، ارقام مربوط به بودجه مندرج در قوانین مزبور را براساس سیاست‌های دولت، یا تصمیماتی که طبق اساسنامه یا قانون تشکیل شرکت‌ها و مؤسسات مذکور، مجاز به اتخاذ آن هستند، یا در صورت فراهم شدن موجبات افزایش تولید یا دیگر فعالیت‌های اصلی شرکت یا بنابر مقتضیات ناشی از نوسان قیمت‌ها، یا به‌تبع دیگر تحولات اقتصادی و مالی، با رعایت مقررات اساسنامه مورد عمل تغییر دهند مشروط به اینکه این تغییر:</p> <p>اولاً موجب کاهش ارقام مالیات و سود سهام دولت و همچنین بازپرداخت وام‌های داخلی و خارجی از جمله وام موضوع ماده (۳۲) قانون برنامه و بودجه مصوب ۱۳۵۱/ ۱۲/ ۵ مندرج در بودجه مصوب (یا اصلاحی احتمالی) نشود.</p> <p>ثانیاً میزان استفاده شرکت از محل بودجه عمومی دولت را افزایش ندهد. ثالثاً میزان تسهیلات قابل دریافت از سیستم بانکی کشور افزایش نیابد. مجامع عمومی یا شوراهای عالی شرکت‌های موضوع این ماده، در موقع رسیدگی و تصویب صورت‌های مالی موظفند گزارش تطبیق عملیات شرکت با بودجه مصوب را که با توجه به هدف‌های کمی توسط شرکت یا مؤسسه انتفاعی تهیه می‌شود و پس از رسیدگی و اظهار نظر روشن و صریح بازرس قانونی در باب انطباق عملیات اجرایی با هدف‌ها و هزینه‌های مصوب شرکت به مجمع عمومی یا شورای عالی ارائه می‌گردد ارزیابی کنند و تصمیمات مقتضی اتخاذ نمایند.</p> <p>رؤسای شوراهای عالی و مجامع عمومی شرکت‌های دولتی مسئول اجرای این ماده خواهند بود. آخرین زمان مجاز برای اصلاح بودجه توسط شرکت‌های دولتی موضوع این ماده تا پانزدهم آبان‌ماه هر سال تعیین می‌شود.</p> <p>تبصره -در اجرای تبصره «۲» ماده (۴) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، دولت مجاز است حداکثر تا بیست درصد (۲۰٪) برای شرکت‌های دولتی موضوع این ماده مجوز مشارکت و سرمایه‌گذاری صادر نماید.</p>
۸۵	قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت	ماده ۱۰	<p>به دولت اجازه داده می‌شود برای پیش‌آگاهی‌ها، پیشگیری، امداد رسانی، بازسازی و نوسازی مناطق آسیب‌دیده از حوادث غیرمترقبه از جمله سیل، زلزله، سرمازدگی، تگرگ، طوفان، پیشروی آب دریا، آفت‌های فراگیر محصولات کشاورزی و اپیدمی‌های دامی، اعتبار مورد نیاز را در لوائح بودجه سالانه منظور نماید. سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارت کشور با هماهنگی دستگاه‌های ذی‌ربط کمک‌های بلاعوض را برای پرداخت خسارت‌دیدگان به طریقی تعیین می‌کنند که سهم اعتبار اقدامات بیمه در جبران خسارت ناشی از حوادث غیرمترقبه یاد شده نسبت به کمک‌های بلاعوض، سالانه افزایش یابد و با پوشش بیمه‌ای کامل به‌تدریج کمک‌های بلاعوض حذف شوند.</p> <p>به دولت اجازه داده می‌شود در صورت وقوع حوادث غیرمترقبه از جمله خشکسالی، سیل و مانند آنها تا معادل یک درصد</p>



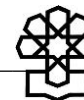
ردیف	عنوان	شماره	متن
			(۱)٪ از بودجه عمومی هر سال را از محل افزایش تنخواه‌گردان خزانه موضوع ماده (۱) این قانون تأمین و هزینه نماید. تنخواه مذکور حداکثر تا پایان همان سال از محل صرفه‌جویی در اعتبارات عمومی و یا اصلاح بودجه سالانه تسویه خواهد شد. آیین‌نامه اجرایی این ماده بنا به پیشنهاد مشترک سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارت کشور به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.
۸۶	قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت	ماده ۷۹	افزایش اعتبار هزینه هریک از برنامه‌ها و فصول هزینه وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی منظور در قوانین بودجه سالانه، از محل کاهش دیگر برنامه‌ها و فصول هزینه دستگاه ذی‌ربط، مشروط به آنکه در جمع اعتبارات هزینه‌ای آن دستگاه تغییری حاصل نشود حداکثر تا سی درصد (۳۰٪) به پیشنهاد بالاترین مقام دستگاه اجرایی و تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مجاز می‌باشد دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی وابسته به وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی کماکان بودجه خود را در قالب برنامه و طرح، تنظیم و اجرا می‌نمایند و تخصیص دریافت می‌کنند و تابع قانون تشکیل هیئت امنای دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی مصوب سال ۱۳۶۷ شورای عالی انقلاب فرهنگی و قانون نحوه انجام امور مالی و معاملاتی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی مصوب ۱۸/ ۱۰/ ۱۳۶۹ مجلس شورای اسلامی و آیین‌نامه‌های مربوطه می‌باشند تأمین و پرداخت کسور بازنشستگی سهم دولت از شمول محدودیتهای این ماده مستثنی می‌باشد. در اجرای ماده (۱۱) اساسنامه سازمان بازنشستگی کشوری مصوب ۸/ ۳/ ۱۳۵۴، خزانه مکلف است به تقاضای سازمان مذکور، کسور مربوط به هر دوره را از تخصیص اعتبار آن دوره برداشت و به صندوق بازنشستگی کشوری پرداخت نماید.
۸۷	قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۱)	ماده ۴۴	کلیه دستگاه‌های ملی و استانی مذکور در ماده (۱۶۰) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مکلفند کلیه مراکز جانبی از قبیل مراکز آموزشی، رفاهی، تفریحی، آموزشی و ورزشی که برای استفاده کارکنان و خانواده آنها در اختیار دارند را به طریق خودگردان درآمد - هزینه‌ای اداره نمایند به نحوی که برای اداره و نگهداری این مراکز هیچ‌گونه هزینه‌ای (اعم از هزینه پرسنلی، اداری، تجهیزاتی، مواد مصرفی و نظایر آن) بر دولت تحمیل نگردد. استفاده از اعتبارات خارج از شمول قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱/ ۶/ ۱۳۶۶ نیز برای این امور ممنوع می‌باشد.
۸۸	قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۱)	ماده ۴۶	به دستگاه‌های اجرایی مذکور در ماده (۱۶۰) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می‌شود به‌منظور ارتقای کیفیت خدمات و کاهش اعتبارات هزینه‌ای، نسبت به خرید خدمات، برای انجام مأموریت‌ها و وظایف قانونی غیرحاکمیتی خود از بخش غیردولتی به شرطی که متضمن اخذ هزینه اضافه از مردم نگردد، اقدام نمایند. آیین‌نامه اجرایی این ماده بنا به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

ردیف	عنوان	شماره	متن
۸۹	قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)	ماده ۱ بند ب	وزارت نفت از طریق شرکت دولتی اصلی تابعه ذی‌ربط، مکلف است دریافتی‌های حاصل از صادرات نفت خام و میعانات گازی اعم از صادرات هر سال و سال‌های قبل به هر صورت را پس از کسر بازپرداخت تعهدات بیع متقابل به‌عنوان علی‌الحساب پرداخت‌های موضوع این ماده بلافاصله از طریق حساب‌های مورد تأیید بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به حساب‌های مربوط در خزانه‌داری کل کشور واریز نماید
۹۰	قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)	ماده ۱۲	به هریک از وزارتخانه‌های نفت و نیرو از طریق شرکت‌های تابعه ذی‌ربط اجازه داده می‌شود مبلغی را که طبق قوانین بودجه سنواتی در قبوض گاز و برق برای هر واحد مسکونی و تجاری تعیین می‌گردد، اخذ و صرفاً جهت بیمه خسارات مالی و جانی اعم از فوت و نقص عضو و جبران هزینه‌های پزشکی ناشی از انفجار، آتش‌سوزی و مسمومیت مشترکان شهری و روستایی و سکونتگاهی عشایری گاز و برق از طریق شرکت‌های بیمه با برگزاری مناقصه اقدام کنند.
۹۱	قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)	ماده ۲۶ تبصره بند ۴	در ماده‌واحد قانون اصلاح مواد (۶۳) و (۶۴) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۵/ ۱۲/ ۱۳۷۹ عبارت «در مورد اعتبارات هزینه‌ای تا پایان سال مالی و اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای تا پایان فروردین‌ماه سال بعد توسط خزانه‌داری کل کشور در اختیار دستگاه‌های اجرایی قرار گرفته باشند» جایگزین عبارت «و تا پایان سال مالی توسط خزانه‌داری کل کشور در اختیار ذی‌حسابی دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط قرار گرفته باشند» می‌شود.
۹۲	قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)	ماده ۲۸ بند م	به دولت اجازه داده می‌شود به‌منظور پیش‌آگاهی، پیشگیری، امدادسانی، بازسازی و نوسازی مناطق آسیب‌دیده از حوادث غیرمترقبه از جمله سیل، زلزله، سرمازدگی، تگرگ، طوفان، آتش‌سوزی، گردوغبار، پیشروی آب دریا، آفت‌های فراگیر محصولات کشاورزی و بیماری‌های همه‌گیر انسانی و دامی و حیات وحش و مدیریت خشکسالی، تنخواه‌گردان موضوع ماده (۱۰) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰ را به سه درصد (۳٪) و اعتبارات موضوع ماده (۱۲) قانون تشکیل سازمان مدیریت بحران کشور مصوب ۱۳۸۷ را به دو درصد (۲٪) افزایش دهد. اعتبارات مذکور با پیشنهاد وزارت کشور و تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور (ظرف مدت ده روز) و تصویب هیئت وزیران قابل هزینه است. از ابتدای سال ۱۳۹۵ بخشی از اعتبارات مذکور به‌ترتیب و میزانی که در قوانین بودجه سنواتی تعیین می‌شود به‌صورت هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای به جمعیت هلال احمر و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اختصاص می‌یابد تا در جهت آمادگی و مقابله با حوادث و سوانح هزینه گردد.
۹۳	قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)	ماده ۶۵	دولت مکلف است تا پایان تکالیف تعیین شده ذیل علاوه‌بر دریافت نرخ گاز، به ازای مصرف هر متر مکعب گاز طبیعی ده درصد (۱۰٪) بهای گاز مصرفی به‌استثنای خوراک پتروشیمی‌ها را به‌عنوان عوارض از مشترکان دریافت و به حساب خزانه‌داری کل کشور واریز کند. الف) هشتاد درصد (۸۰٪) وجوه دریافتی صرفاً برای احداث تأسیسات و خطوط لوله گازسانی به شهرها و روستاها، با اولویت مناطق سردسیر، نفت‌خیز، گازخیز و استان‌هایی که برخوردار از آنها از گاز کمتر از متوسط کشور است، توسط



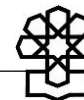
ردیف	عنوان	شماره	متن
			وزارت نفت از طریق شرکت دولتی تابعه ذی‌ربط هزینه می‌شود. تبصره - وزارت نفت از طریق شرکت دولتی تابعه ذی‌ربط مکلف است خسارات وارده به معابر عمومی روستاها ناشی از عملیات گازرسانی را از محل منابع این بند جبران نماید. ب) بیست درصد (۲۰٪) از منابع مذکور به تأمین و استانداردسازی سامانه گرمایشی و سرمایشی مدارس با اولویت مدارس روستاها، تجهیزات آموزشی و کمک آموزشی مدارس و هنرستان‌ها در قالب ردیف مشخص در قوانین بودجه سنواتی و با مبادله موافقتنامه با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور اختصاص می‌یابد. تبصره - منابع مذکور به‌عنوان درآمد شرکت تابعه ذی‌ربط وزارت نفت محسوب نمی‌شود و مشمول مالیات نیست.
۹۴	قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)	ماده ۷۸	به‌منظور برقراری عدالت آموزشی و اجرای اصل سی‌ام قانون اساسی و تجهیز کلیه آموزشگاه‌های آموزش و پرورش با اولویت مناطق محروم و روستاها، آستان قدس رضوی و آن دسته از مؤسسات و بنگاه‌های اقتصادی زیرمجموعه نیروهای مسلح و ستاد اجرایی فرمان امام و سایر دستگاه‌های اجرایی که تا زمان تصویب این قانون مالیات پرداخت نکرده‌اند، به‌استثنای مواردی که اذن ولی‌فقیه وجود دارد موظف به پرداخت مالیات مستقیم و مالیات بر ارزش‌افزوده می‌باشند، منابع حاصله صرفاً جهت توسعه عدالت آموزشی در اختیار وزارت آموزش و پرورش قرار می‌گیرد تا براساس آیین‌نامه‌ای که به این منظور تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد، هزینه نماید.
۹۵	قانون اساسنامه شرکت ملی نفت ایران	ماده ۷۱	کلیه درآمدهای حاصل از فروش مایعات گازی، نفت، گوگرد و سایر مشتقات نفتی و سایر درآمدهای شرکت از جمله درآمدهای حاصل از حمل‌ونقل هر نوع مواد نفتی در داخل و خارج از کشور، سرمایه‌گذاری‌های مستقل و مشترک و درآمد و سود حاصل از آنها، انتقال (ترانزیت)، مبادله و معاوضه (سواپ) نفت خام و فراورده‌ها، سود سهام شرکت‌های فرعی تابعه، سود سپرده ارزی، اجاره و فروش اموال، درآمد شرکت محسوب و در دفاتر شرکت ثبت و وجوه حاصله به حساب‌های بانکی شرکت، که به تأیید خزانه‌داری کل کشور رسیده است، واریز می‌شود.
۹۶	قانون اصلاح الگوی مصرف انرژی	ماده ۱۸	در اجرای قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان، وزارت راه و شهرسازی موظف است آیین‌نامه‌های صرفه‌جویی مصرف انرژی در ساختمان‌ها را با جهت‌گیری به سوی ساختمان سبز و همچنین شهرسازی را منطبق بر الگوی مذکور با همکاری وزارتخانه‌های نفت، نیرو، کشور و معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور ظرف یک‌سال بعد از تصویب این قانون تهیه و به تصویب هیئت وزیران برساند. آیین‌نامه‌های اجرایی شامل معیارها و مشخصات فنی مصرف انرژی ساختمان سبز حداکثر ظرف ۶ ماه پس از تصویب این قانون به‌گونه‌ای که تمامی ضوابط خاص در طراحی و ساخت از دیدگاه مدیریت انرژی و محیط زیست از جمله کاهش آلودگی و نیاز به کمترین حد انرژی‌های تجدیدناپذیر در آنها لحاظ شده باشد، در کارگروه موضوع ماده (۱۱) این قانون تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

ردیف	عنوان	شماره	متن
۹۷	قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی	ماده ۹ تبصره ۲	با تصویب این قانون، انتقال قطعی مالکیت دولت در واگذاری اراضی ملی، دولتی و موات به متقاضیانی که از تاریخ ابلاغ این قانون به بعد شروع به تشکیل پرونده درخواست اراضی می‌نمایند ممنوع بوده و قوانین مغایر لغو می‌گردد لکن صدور سند مالکیت اعیانی احداثی پیش‌بینی شده در طرح مصوب و پس از اجرای کامل طرح و تأیید هیئت نظارت مندرج در قانون اصلاح ماده (۳۳) اصلاحی قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع کشور مصوب ۱۳۸۶/۴/۹ مجمع تشخیص مصلحت نظام، بلامانع بوده و بهره‌برداری از اراضی مذکور به صورت اجاره، حق بهره‌برداری و یا حق انتفاع و در قالب طرح مصوب، مجاز می‌باشد.
۹۸	قانون ایجاد تسهیلات برای توسعه طرح‌های فاضلاب و بازسازی شبکه‌های آب	تبصره ۳	تا زمان تشکیل شورای اسلامی شهر اجازه داده می‌شود هیئتی مرکب از استاندار، رئیس سازمان برنامه و بودجه استان، مدیرعامل آب و فاضلاب استان و یک یا دو نفر از نمایندگان مردم استان در مجلس شورای اسلامی به انتخاب مجلس (به‌عنوان ناظر)، راهکارهای مشارکت مالی مردم و سایر بخش‌ها و ایجاد تسهیلات برای اجرای طرح‌های آب و فاضلاب شهرها را براساس پیشنهاد شرکت آب و فاضلاب استان بررسی و تأیید نموده تا پس از تصویب وزیر نیرو توسط شرکت‌های آب و فاضلاب به اجرا درآید.
۹۹	قانون بازار اوراق بهادار	ماده ۱ بند ۲۴	اوراق بهادار: هر نوع ورقه یا مستندی است که متضمن حقوق مالی قابل نقل و انتقال برای مالک عین و یا منفعت آن باشد. شورا، اوراق بهادار قابل معامله را تعیین و اعلام خواهد کرد. مفهوم ابزار مالی و اوراق بهادار در متن این قانون، معادل هم در نظر گرفته شده است.
۱۰۰	قانون برگزاری مناقصات	ماده ۱	کاربرد الف) این قانون به‌منظور تعیین روش و مراحل برگزاری مناقصات به تصویب می‌رسد و تنها در معاملاتی که با رعایت این قانون انجام می‌شود، کاربرد دارد. ب) قوای سه‌گانه جمهوری اسلامی ایران اعم از وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و مؤسسات و شرکت‌های دولتی، مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت، بانک‌ها و مؤسسات اعتباری دولتی، شرکت‌های بیمه دولتی، مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی. (در مواردی که آن بنیادها و نهادها از بودجه کل کشور استفاده می‌نمایند)، مؤسسات عمومی، بنیادها و نهادهای انقلاب اسلامی، شورای نگهبان قانون اساسی و همچنین دستگاه‌ها و واحدهایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است، اعم از این که قانون خاص خود را داشته و یا از قوانین و مقررات عام تبعیت نمایند نظیر وزارت جهاد کشاورزی، شرکت ملی نفت ایران، شرکت ملی گاز ایران، شرکت ملی صنایع پتروشیمی ایران، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، سازمان بنادر و کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران، سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران، سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران و شرکت‌های تابعه آنها موظفند در برگزاری مناقصه مقررات این قانون را رعایت کنند. تبصره - نیروهای مسلح، تابع مقررات و ضوابط خاص خود بوده و از شمول این قانون مستثنا هستند.



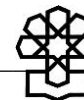
ردیف	عنوان	شماره	متن
۱۰۱	قانون تأسیس بیمه مرکزی ایران و بیمه گری	ماده ۶	بیمه مرکزی ایران دارای ارکان زیر است: ۱. مجمع عمومی ۲. شورای عالی بیمه ۳. هیئت عامل ۴. بازرسان.
۱۰۲	قانون تشکیل سازمان مدیریت بحران کشور	ماده ۱۲	اصلاحی (۱۳۹۳/۱۲/۴) - به دولت اجازه داده می شود در صورت وقوع حوادث طبیعی و سوانح پیش بینی نشده معادل دو درصد (۰/۲٪) از بودجه عمومی هر سال را از محل افزایش تنخواه گردان خزانه تأمین کند تا به صورت اعتبارات خارج از شمول با پیشنهاد شورای عالی و تأیید رئیس جمهور هزینه گردد.
۱۰۳	قانون توزیع عادلانه آب	ماده ۳۳ بند ب	در مواردی که استحصال آب به وسیله دولت انجام نمی پذیرد دولت می تواند به ازای نظارت و خدماتی که انجام می دهد با توجه به شرایط اقتصادی و اجتماعی هر منطقه در صورت لزوم عوارضی را تعیین و از مصرف کننده وصول نماید.
۱۰۴	قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست	ماده ۳	شورای عالی حفاظت محیط زیست علاوه بر وظایف و اختیاراتی که در قانون شکار و صید برای شورای عالی شکاربانی و نظارت بر صید مقرر بوده دارای وظایف و اختیارات زیر است: الف) تعیین مناطقی تحت عنوان پارک ملی، آثار طبیعی ملی، پناهگاه حیات وحش منطقه حفاظت شده و تصویب حدود دقیق این مناطق با رعایت نکات زیر: ۱. مفاد ماده (۲۷) قانون شکار و صید مصوب خردادماه ۱۳۴۶ همچنین قوانین و مقررات مربوط به سازمان جنگل ها و مراتع. ۲. کسب موافقت وزیر کشاورزی و منابع طبیعی در مورد مناطقی که با اجازه یا توسط سازمان جنگل ها و مراتع کشور در آنها طرح جنگلداری یا مرتع داری به موقع عمل گذارده شده یا می شود. ۳. کسب موافقت وزیر اقتصاد در مورد مناطقی که طرح های اکتشاف و بهره برداری از مواد معدنی طبق قوانین مربوط اجرا می گردد. صدور هر گونه پروانه اکتشاف و بهره برداری از مواد معدنی برای مناطقی که تحت عنوان پارک ملی - آثار طبیعی ملی، پناهگاه حیات وحش و منطقه حفاظت شده تعیین گردیده اند موکول به موافقت شورای عالی محیط زیست می باشد. تبصره -تعریف مناطق و تعیین ضوابط و مقررات مربوط به مناطق مذکور در این بند بموجب آئیننامه اجرایی این قانون خواهد بود. ب -تعیین انواع و مدت اعتبار و بهای پروانه های موضوع ماده ۸ این قانون. ج -موافقت با اعطاء جایزه باشخاص طبق آئین نامه اجرایی این قانون

ردیف	عنوان	شماره	متن
۱۰۵	قانون حمایت از صنعت برق کشور	ماده ۵	دولت موظف است برای تأمین بخشی از منابع لازم جهت اجرای طرح‌های توسعه و نگهداری شبکه‌های روستایی و تولید برق تجدیدپذیر و پاک عوارض مصرف هر کیلو وات ساعت برق را در بودجه سالانه پیش‌بینی نماید. وجوه حاصل شده به حساب شرکت توانیر نزد خزانه‌داری کل کشور واریز و صد درصد (۱۰۰٪) آن صرفاً بابت کمک به اجرای طرح‌های مذکور هزینه می‌شود.
۱۰۶	قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی	ماده ۸	هرگاه ظرف مهلت چهارماه از تاریخ ابلاغ قبض جریمه متخلف جریمه مربوطه را پرداخت ننماید ازسوی راهنمایی و رانندگی اخطاریه کتبی با مهلت یک ماهه مبنی بر پرداخت جریمه به وی ابلاغ می‌گردد. در صورت پایان مهلت و عدم پرداخت، ضمن ضبط گواهینامه، پلاک وسیله نقلیه تا زمان پرداخت جریمه در سامانه راهنمایی و رانندگی توقیف خواهد شد. تبصره - در صورتی که مبلغ جریمه خودرویی به ده میلیون (۱۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال برسد راهنمایی و رانندگی موظف است مراتب را به مالک خودرو اعلام و چنانچه ظرف مهلت یک ماه از تاریخ ابلاغ، مالک خودرو نسبت به پرداخت جریمه یا اعتراض به واحد مندرج در ماده (۵) این قانون اقدام ننماید، راهنمایی و رانندگی مکلف به توقیف خودرو تا پرداخت جریمه می‌باشد. در صورت اعتراض، واحد مزبور موظف است درخصوص این موارد ظرف یک هفته تعیین تکلیف نماید.
۱۰۷	قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور	ماده ۲۶	کلیه معاملات ثانویه اوراق مشارکت و سایر اوراق بهادار اسلامی (صکوک) از قبیل اوراق مرابحه و اسناد خزانه اسلامی صرفاً از طریق بورس یا بازار خارج از بورس موضوع قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران انجام می‌شود. اوراق مرابحه، اوراق بهادار قابل نقل و انتقالی است که نشان‌دهنده مالکیت مشاع دارنده آن در دارایی مالی ناشی از فروش کالا، یا خدمتی است که نقل و انتقال آن شرعاً جایز بوده و براساس قرارداد مرابحه حاصل شده است. تبصره ۱ - انتشار اوراق مشارکت قابل بازخرید قبل از سررسید توسط بانک‌های دولتی و خرید اوراق مشارکت منتشر شده توسط سایر بانک‌ها (اعم از دولتی و خصوصی) به‌وسیله بانک‌های دولتی ممنوع است. تبصره ۲ - انتشار اوراق بهادار قابل بازخرید قبل از سررسید توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران که با هدف مدیریت نظام پولی کشور انجام می‌شود، مجاز است.
۱۰۸	قانون رفع موانع تولید و رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور	ماده ۳۵	الحاقت و اصلاحات زیر در قانون معادن مصوب ۱۳۷۷/۳/۲۳ و اصلاحات بعدی آن انجام می‌شود: الف) چهار تبصره به شرح زیر به‌عنوان تبصره های «۸»، «۹»، «۱۰» و «۱۱» به ماده (۱۴) قانون اضافه می‌شود: تبصره ۸ - مواد خام معدنی در صورت صادرات به خارج مشمول معافیت مالیات از صادرات نمی‌شوند. تبصره ۹ - دولت اجازه قیمتگذاری مواد معدنی غیرانحصاری که در بازار رقابتی تولید و عرضه می‌شود را نداشته و ملاک تعیین قیمت عرضه و تقاضا خواهد بود. تبصره ۱۰ - بهره‌برداران معدنی که جهت پژوهش‌های کاربردی به‌منظور ارتقای بهره‌وری، فناوری، بهینه‌سازی مصرف انرژی یا تولید علم در حوزه معدن و فرآوری مواد معدنی با تأیید وزارت صنعت،



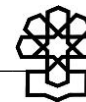
ردیف	عنوان	شماره	متن
			<p>معدن و تجارت اقدام به انعقاد قرارداد با دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی عالی و پژوهشی (دارای دانشجو در مقاطع تحصیلی تکمیلی) می‌کنند از پرداخت حقوق دولتی معادن تا ده درصد (۱۰٪) و حداکثر پنجاه میلیارد ریال در هر سال معاف می‌باشند.</p> <p>آیین نامه اجرایی این تبصره حداکثر ظرف مدت سه ماه از تاریخ ابلاغ آن توسط وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت و علوم، تحقیقات و فناوری به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.</p> <p>تبصره ۱۱ - مصادیق مواد معدنی خام مشمول تبصره «۸» این ماده با پیشنهاد شورای عالی معادن و تصویب شورای اقتصاد تعیین و ابلاغ می‌شود.</p> <p>ب) در تبصره «۵» ماده (۱۴) قانون پس از عبارت «بهره‌برداری بهینه» عبارت «و فرآوری» اضافه می‌شود.</p> <p>پ) در صدر ماده (۱۴) قانون، عبارت «به تشخیص وزارت صنعت، معدن و تجارت» با عبارت «با پیشنهاد وزارت صنعت، معدن و تجارت و تصویب شورای عالی معادن» جایگزین می‌گردد.</p> <p>ت) یک ماده به شرح زیر به‌عنوان ماده (۳۵) به قانون معادن الحاق می‌شود و شماره ماده (۳۵) به (۳۶) اصلاح می‌گردد:</p> <p>ماده ۳۵ - وزارت صنعت، معدن و تجارت و سازمان‌های تابعه و وابسته به آن از جمله سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران و شرکت‌های تابعه و وابسته به آن مکلفند طبق قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم قانون اساسی، استخراج و فروش معادن متعلق به خود را از طریق مزایده عمومی به بخش خصوصی یا تعاونی واگذار نمایند. عواید حاصل از واگذاری استخراج و فروش این‌گونه معادن پس از واریز به خزانه‌داری کل کشور با رعایت قانون مذکور در قالب بودجه‌های سنواتی از طریق سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران و شرکت‌های تابعه صرف زیرساخت معادن، اکتشاف، تحقیقات فرآورده‌های مواد معدنی و پژوهش‌های کاربردی برای مواد معدنی و تکمیلی طرح‌های نیمه‌تمام معدنی و کمک به بخش فناوری (تکنولوژی) در بخش معدن می‌شود. فروش مواد معدنی مذکور قبل از واگذاری استخراج و فروش صرفاً از طریق بورس کالا یا مزایده مجاز است.</p> <p>تبصره - معادن جدید که توسط سازمان‌های مذکور کشف می‌شوند پس از اخذ گواهی کشف طبق سازوکار فوق باید واگذار شوند.</p>
۱۰۹	قانون مالیات بر ارزش افزوده	ماده ۴۵	<p>به دولت اجازه داده می‌شود بابت خروج هر مسافر از مرزهای هوایی دویست و پنجاه هزار (۲۵۰,۰۰۰) ریال و از مرزهای دریایی و زمینی مبلغ پنجاه هزار (۵۰,۰۰۰) ریال از مسافران دریافت و به حساب درآمد عمومی (نزد خزانه‌داری کل کشور) واریز نماید. تغییرات این مبالغ هر سه سال یک‌بار با توجه به نرخ تورم با تصویب هیئت وزیران تعیین می‌گردد.</p>
۱۱۰	قانون نفت	ماده ۴	<p>وزارت نفت برای انجام عملیات نفتی و بهره‌برداری در سراسر کشور و فلات قاره و دریاها می‌تواند شرکت‌هایی را تأسیس نماید. اساسنامه‌های شرکت‌های نفت و گاز و پتروشیمی پس از تصویب مجلس شورای اسلامی به مورد اجرا گذارده</p>

ردیف	عنوان	شماره	متن
			خواهد شد. تصویب اساسنامه‌های سایر شرکت‌ها با هیئت وزیران خواهد بود
۱۱۱	قانون هدفمندکردن یارانه‌ها	ماده ۷ بند الف	یارانه در قالب پرداخت نقدی و غیرنقدی با لحاظ میزان درآمد خانوار نسبت به کلیه خانوارهای کشور به سرپرست خانوار پرداخت شود.
۱۱۲	قانون هدفمندکردن یارانه‌ها	ماده ۱۲	دولت مکلف است تمام منابع حاصل از اجرای این قانون را به حساب خاصی به نام هدفمندسازی یارانه‌ها نزد خزانه‌داری کل واریز کند. صد درصد (۱۰۰٪) وجوه واریزی در قالب قوانین بودجه سنوایی برای موارد پیش‌بینی شده در مواد (۷)، (۸) و (۱۱) این قانون اختصاص خواهد یافت.
۱۱۳	قانون هدفمندکردن یارانه‌ها	ماده ۸	دولت مکلف است سی درصد (۳۰٪) خالص وجوه حاصل از اجراء این قانون را برای پرداخت کمک‌های بلاعوض، یا یارانه سود تسهیلات و یا وجوه اداره شده برای اجرای موارد زیر هزینه کند: الف) بهینه‌سازی مصرف انرژی در واحدهای تولیدی، خدماتی و مسکونی و تشویق به صرفه‌جویی و رعایت الگوی مصرف که توسط دستگاه اجرایی ذی‌ربط معرفی می‌شود. ب) اصلاح ساختار فناوری واحدهای تولیدی در جهت افزایش بهره‌وری انرژی، آب و توسعه تولید برق از منابع تجدیدپذیر. ج) جبران بخشی از زیان شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات آب و فاضلاب، برق، گاز طبیعی و فرآورده‌های نفتی و شهرداری‌ها و دهیاری‌ها ناشی از اجرای این قانون. د) گسترش و بهبود حمل‌ونقل عمومی در چارچوب قانون توسعه حمل‌ونقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت و پرداخت حداکثر تا سقف اعتبارات ماده (۹) قانون مذکور. ه) حمایت از تولیدکنندگان بخش کشاورزی و صنعتی. و) حمایت از تولید نان صنعتی. ز) حمایت از توسعه صادرات غیرنفتی. ح) توسعه خدمات الکترونیکی تعاملی با هدف حذف و یا کاهش رفت‌وآمدهای غیرضرور.
۱۱۴	قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین	ماده ۸۴	به وزارت جهاد سازندگی اجازه داده می‌شود: با توجه به عناوین طرح‌هایی که طبق قسمت اخیر ماده (۸۴) قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین باید از محل اعتبار موضوع ماده مذکور اجرا شود. منظور از عبارت «وزارت جهاد سازندگی» مندرج در ماده یاد شده، «وزارت جهاد سازندگی و مؤسسات و سازمان‌های تابعه وزارت مزبور که اجرای طرح‌های مذکور [برعهده آنها قرار می‌گیرد]، می‌باشد. ۱. اراضی موضوع ماده (۳۱) این‌نامه اجرایی قانون اصلاحی لایحه قانونی واگذاری و احیای اراضی در حکومت جمهوری اسلامی ایران مصوب ۳۱/ ۲/ ۱۳۵۹ شوراى انقلاب که با رعایت ضوابط واگذار شده یا می‌شود را پس از



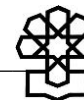
ردیف	عنوان	شماره	متن
			<p>بهره‌برداری با اعمال حداکثر تا پنجاه درصد (۵۰٪) تخفیف نسبت به قیمت ارزیابی روز به فروش رسانده و درآمد حاصله را به حساب درآمد عمومی کشور واریز نماید.</p> <p>۲. اراضی موضوع ماده (۳۲) آیین‌نامه اجرایی لایحه قانونی اصلاح لایحه قانونی واگذاری و احیای اراضی در حکومت جمهوری اسلامی ایران مصوب ۳۱/۲/۱۳۵۹ شورای انقلاب که با رعایت ضوابط واگذار شده یا می‌شود را پس از بهره‌برداری با اعمال حداکثر تا پنجاه درصد (۵۰٪) تخفیف نسبت به قیمت ارزیابی روز به فروش رسانده و درآمد حاصله را به حساب درآمد عمومی کشور واریز نماید. اراضی موضوع ماده (۳۲) آیین‌نامه اجرایی لایحه قانونی اصلاح لایحه قانونی واگذاری و احیای اراضی در حکومت جمهوری اسلامی ایران مصوب ۳۱/۲/۱۳۵۹ شورای انقلاب که براساس طرح مصوب و درخواست کتبی جهت احداث طرح‌های مسکونی روستایی در اختیار بنیاد مسکن انقلاب اسلامی قرار خواهد گرفت پس از انجام طرح و طی تشریفات ثبتی توسط بنیاد مذکور بدون اخذ وجه به‌وسیله وزارت جهاد سازندگی به بنیاد مسکن واگذار می‌گردد.</p> <p>۳. درآمد حاصل از فروش اراضی تخصیص یافته به منظور اجرای طرح‌های موضوع تبصره ماده (۳۴) قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع کشور که بر مبنای ارزش معاملاتی و مشروط به اجرای طرح دریافت می‌گردد به حساب درآمد عمومی کشور واریز نماید.</p> <p>۴. درآمد حاصل از طرح‌های مرتع‌داری و بهره‌برداری از جنگل‌ها که در اجرای ماده (۳) قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع کشور استحصال می‌گردد به حساب درآمد عمومی کشور واریز نماید. معادل صد درصد (۱۰۰٪) درآمد حاصل از اجرای بندهای «۱» تا «۴» مذکور، جهت اجرای طرح‌های توسعه و احیای منابع طبیعی و آبخیزداری، تحقیقات منابع طبیعی و امور دام، طرح‌های امور دام و طیور و هزینه‌های اجرای این ماده از محل اعتباری که همه‌ساله به همین منظور در قانون بودجه کل کشور منظور می‌شود در اختیار وزارت جهاد سازندگی قرار می‌گیرد.</p> <p>۵. در راستای ایجاد تعادل دام در مرتع، به وزارت جهاد کشاورزی و دستگاه‌های تابعه اجازه داده می‌شود از محل صدور و یا تجدید سالانه پروانه چرای دام در مراتع، مبلغی را معادل یک در هزار ارزش متوسط هر واحد دامی دریافت و به حساب درآمد عمومی (نزد خزانه‌داری کل) واریز نماید.</p> <p>تبصره ۱ - تعلیف دام در جنگل‌ها، مراتع و آبخیزها مستلزم اخذ پروانه چرا می‌باشد و پروانه‌های صادره در صورتی دارای اعتبار است که صاحب پروانه به شغل دامداری مشغول بوده و امتیاز پروانه چرای دریافتی را بدون اخذ مجوز قانونی به غیر واگذار نکرده باشد. مرجع اعطای مجوز، ابطال و انتقال پروانه چرا، سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری و ادارات تابعه در استان‌های کشور می‌باشد.</p> <p>آیین‌نامه اجرایی این قانون ظرف ۶ ماه پس از تصویب با پیشنهاد وزارت جهاد کشاورزی به تصویب هیئت وزیران خواهد</p>

ردیف	عنوان	شماره	متن
			رسید. تبصره ۲ - چرای دام در مراتع بدون پروانه چرا و یا مازاد بر ظرفیت تعیین شده در پروانه جرم محسوب می‌شود و مستلزم پرداخت معادل بیست درصد (۲۰٪) ارزش متوسط واحد دامی در سال خواهد بود که پس از وصول باید به حساب درآمد عمومی (نزد خزانه‌داری کل) واریز شود .
۱۱۵	قانون بودجه سال ۱۳۷۳ کل کشور	تبصره ۵۴	الف) - به وزارت جهاد سازندگی اجازه داده می‌شود: ۱. اراضی موضوع لایحه قانونی اصلاح قانون نحوه واگذاری و احیای اراضی و آیین‌نامه اجرایی مربوطه مصوب سال ۱۳۵۹ شورای انقلاب که به تعاونی‌های مشاع واگذار شده یا می‌شود را بر مبنای بیست و پنج درصد (۲۵٪) قیمت ارزیابی روز طی اقساط (حداکثر پنج‌ساله) به فروش رسانده و درآمد حاصله را به حساب درآمد عمومی کشور نزد خزانه‌داری کل موضوع ردیف شماره ۴۲۳۸۰۰ قسمت سوم این قانون واریز نماید و معادل پنجاه درصد (۵۰٪) درآمد حاصل این بند تا سقف بیست و پنج میلیارد (۲۵۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال پس از حصول به نسبت به ردیف‌های مربوط به طرح‌های عمرانی وزارت کشاورزی اضافه گردد. ۲. از هر کیلو گندم خریداری شده در سال ۱۳۷۳ به میزان ۲ ریال (یک ریال از کشاورز و یک ریال از محل صرفه‌جویی هزینه‌های جنبی خرید گندم) کسر و به حساب درآمد عمومی کشور نزد خزانه‌داری کل موضوع ردیف شماره ۵۹۴۸۴۰ قسمت سوم این قانون واریز نماید. معادل صد درصد (۱۰۰٪) از مبالغ واریز شده فوق از محل ردیف ۵۰۳۲۱۲ قسمت چهارم این قانون در اختیار سازمان تعاون روستایی کشور قرار می‌گیرد تا در جهت احداث سیلو و انبارهای چندمنظوره هزینه گردد. ۳. درآمدهای حاصله از اجرای قانون اصلاح ماده (۳۴) قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع کشور را به حساب درآمد عمومی، ردیف شماره ۴۲۴۱۰۰ قسمت سوم این قانون واریز نماید. ۴. به‌ازای مجوز صادرات هر رأس گوسفند و بز در سال ۱۳۷۳ تا سقف یک میلیون رأس که پنجاه درصد (۵۰٪) آن را گوسفند و پنجاه درصد (۵۰٪) را بز تشکیل دهد مبلغ چهل هزار (۴۰۰۰۰) ریال اخذ و درآمد حاصله به حساب درآمد عمومی ردیف شماره ۵۹۴۹۰۰ قسمت سوم این قانون واریز نماید. ۵. معادل پنجاه درصد (۵۰٪) از درآمدهای بندهای «۱» و «۲» و «۳» و «۴» قسمت الف تا سقف پنجاه میلیارد (۵۰۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال به نسبت پس از حصول درآمدهای مربوط به ردیف‌های طرح‌های عمرانی وزارت جهاد سازندگی اختصاص یابد. ب) به وزارت کشاورزی اجازه داده می‌شود: ۱. اراضی موضوع لایحه قانونی اصلاح قانون نحوه واگذاری و احیای اراضی و آیین‌نامه اجرایی مربوطه مصوب سال ۱۳۵۹



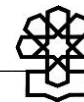
ردیف	عنوان	شماره	متن
			<p>شورای انقلاب که به تعاونی‌های مشاع واگذار شده یا می‌شود را بر مبنای بیست و پنج درصد (۲۵٪) قیمت ارزیابی روز طی اقساط (حداکثر پنج ساله) به فروش رسانده و درآمد حاصله را به حساب درآمد عمومی کشور نزد خزانه‌داری کل موضوع ردیف شماره ۴۲۴۲۰۰ قسمت سوم این قانون واریز نماید و معادل پنجاه درصد (۵۰٪) درآمد حاصل از این بند تا سقف بیست و پنج میلیارد (۲۵۰۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال پس از حصول به نسبت به ردیف‌های مربوط به طرح‌های عمرانی وزارت کشاورزی اضافه گردد.</p> <p>۲. از هر کیلو گندم خریداری شده در سال ۱۳۷۳ به میزان ۲ ریال (یک ریال از کشاورز و یک ریال از محل صرفه‌جویی هزینه‌های جنبی خرید گندم) کسر و به حساب درآمد عمومی کشور نزد خزانه‌داری کل موضوع ردیف شماره ۵۹۵۰۰۰ قسمت سوم این قانون واریز نماید. معادل صد درصد (۱۰۰٪) از مبالغ واریز شده فوق از محل ردیف ۵۰۳۲۲۰ قسمت چهارم این قانون در اختیار سازمان تعاون روستایی کشور قرار می‌گیرد تا در جهت احداث سیلو و انبارهای چند منظوره هزینه گردد.</p>
۱۱۶	قانون بودجه سال ۱۳۹۶ کل کشور	بند ب تبصره ۵	<p>به دولت اجازه داده می‌شود تا مبلغ دویست هزار میلیارد (۲۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال اوراق مالی اسلامی (اسناد، مشارکت و صکوک) به صورت ریالی و ارزی منتشر و منابع حاصل را به ردیف شماره ۳۱۰۱۰۸ جدول شماره ۵ این قانون واریز کند. منابع واریزی به طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای نیمه‌تمام و طرح‌های ساماندهی دانشگاه‌ها مندرج در پیوست شماره ۱ این قانون اختصاص می‌یابد تا بر اساس موافقتنامه متبادله با سازمان برنامه و بودجه کشور هزینه شود.</p>
۱۱۷	قانون بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور	تبصره ۱۸ بند الف	<p>با هدف اجرای برنامه اشتغال گسترده و مولد با تأکید بر اشتغال جوانان، دانش‌آموختگان دانشگاهی، زنان و اشتغال حمایتی، به دولت اجازه داده می‌شود علاوه بر اعتبار ردیف ۶۱ - ۵۵۰۰۰۰ جدول شماره (۹) این قانون، بیست درصد (۲۰٪) از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای این قانون از طریق ردیف ۵۵۰۰۰۰ در قالب کمک‌های فنی و اعتباری، بارانه سود تسهیلات و کمک‌های بلاعوض با ترکیب منابع موضوع ماده (۵۲) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) و همچنین تسهیلات بانکی برای حمایت از طرح‌های تولیدی اشتغال‌زا با اولویت بازسازی و نوسازی صنایع، تکمیل و راه اندازی طرح‌های کشاورزی، صنعتی و معدنی نیمه‌تمام بخش خصوصی با پیشرفت فیزیکی بالای شصت درصد (۶۰٪)، اجرای طرح (پروژه)‌های صنایع کوچک و حمایت از خوشه‌های صنعتی، بافت‌های فرسوده و طرح‌های حمل‌ونقل عمومی و ریلی، کارورزی جوانان و طرح‌های اشتغال‌زایی مناطق مرزی نظیر کوله‌بران، گردشگری، صنایع دستی و میراث فرهنگی هزینه نماید. اعتبارات موضوع این بند بر اساس شاخص‌هایی که به پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه کشور به تصویب هیئت وزیران می‌رسد در اختیار استان قرار می‌گیرد. اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استانی کسر شده موضوع این بند باید در همان استان یا شهرستان هزینه گردد به نحوی که اعتبارات در نظر گرفته شده</p>

ردیف	عنوان	شماره	متن
			آنها کاهش پیدا نکند. عبارت «یک درصد (۱٪)» مندرج در تبصره «۲» ماده (۵۲) قانون مذکور به عبارت «یک واحد درصد» اصلاح می‌شود. ۱. به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می‌شود از طریق بانک‌های عامل، معادل منابع موضوع بند «الف» و این جزء به طرح‌های توسعه تولید و اشتغال موضوع این حکم، تسهیلات اعطا نماید. ۲. سازوکارهای اجرایی و نظارتی این بند مطابق آیین‌نامه اجرایی با پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه کشور و با همکاری وزارتخانه‌های تعاون، کار و رفاه اجتماعی، صنعت، معدن و تجارت، امور اقتصادی و دارایی، کشور و جهاد کشاورزی و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.
۱۱۸	قانون بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور	صدر تبصره ۱۹	در اجرای ماده (۲۷) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) به دولت اجازه داده می‌شود با رعایت قوانین و مقررات از جمله قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم قانون اساسی و قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی مصوب ۴/ ۳/ ۱۳۸۱ با اصلاحات و الحاقات بعدی به منظور جلب مشارکت هر چه بیشتر بخش خصوصی و تعاونی در اجرای طرح‌ها و پروژه‌های منتخب جدید و نیمه‌تمام (با اولویت طرح‌های نیمه‌تمام) و بهره‌برداری طرح‌ها و پروژه‌های تکمیل شده یا در حال بهره‌برداری، در قالب سازوکار مشارکت عمومی - خصوصی، نسبت به انعقاد انواع قرارداد (از جمله واگذاری، مشارکت، ساخت و بهره‌برداری یا برون‌سپاری) با بخش خصوصی و تعاونی اقدام و تمام یا بخشی از وظایف و مسئولیت‌های خود در تأمین کالاها و خدمات در حوزه‌هایی از قبیل پدیدآوری، طراحی، ساخت، تجهیز، نوسازی، بهره‌برداری و تعمیر و نگهداری را در چارچوب مقررات ذیل به بخش خصوصی و تعاونی واگذار نماید:
۱۱۹	قانون بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور	تبصره ۱۹ بند ۵	تعهدات دولت برای قراردادهای منعقد شده در سال ۱۳۹۷، در سال‌های آتی نیز لازم‌الاجراست.
۱۲۰	قانون بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور	تبصره ۲ بند الف جزء ۲	بدهی دولت به بخش‌های خصوصی و تعاونی و نهادهای عمومی غیردولتی از محل واگذاری اموال و دارایی‌های متعلق به دولت و مؤسسات و شرکت‌های دولتی به استثنای موارد مصادیق مندرج در اصل هشتادوسوم قانون اساسی و مشمول واگذاری موضوع قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم قانون اساسی مصوب ۲۵/ ۳/ ۱۳۸۷ با اصلاحات و الحاقات بعدی از طریق جدول شماره ۱۸ این قانون قابل پرداخت است.
۱۲۱	قانون بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور	تبصره ۵ بند م جزء ۳	به وزارت امور اقتصادی و دارایی اجازه داده می‌شود نسبت به تأسیس نهادهای واسط با مدیریت و مالکیت دولت یا استفاده از نهادهای واسط موضوع قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید با انتقال مالکیت، برای انتشار اوراق بهادار (ارزی - ریالی) اقدام کند. معاملات بین ارکان انتشار و دریافت‌ها و پرداخت‌های مربوط به انتشار اوراق موضوع این بند، صرفنظر از استفاده یا عدم استفاده از نهادهای واسط، مشمول معافیت‌ها و مستثنیات حکم ماده (۱۴) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور می‌شود.



ردیف	عنوان	شماره	متن
۱۲۲	قانون بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور	تبصره ۱۱ بند ز	دولت مکلف است اقساط جریمه غیبت از خدمت وظیفه عمومی افرادی را که تا پایان سال ۱۳۹۷ متقاضی پرداخت اقساطی این جریمه‌ها بوده اند تا پایان سال ۱۳۹۸ وصول و به حساب خزانه واریز کند. افرادی که تا پایان سال ۱۳۹۸ نسبت به تسویه اقساط خود اقدام نکنند مشمول غایب محسوب و به خدمت وظیفه عمومی اعزام می‌شوند.
۱۲۳	قانون بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور	تبصره ۲ بند ج	«ج» ... سازمان برنامه و بودجه کشور موظف است اطلاعات مربوط به کلیه شرکت‌هایی را که مجموع سهام دولت و شرکت‌های دولتی در آنها کمتر از پنجاه درصد (۵۰٪) است، به تفکیک میزان سهام، مبلغ سود واریزی و اطلاعات عملکردی به صورت مستقل در پیوست ذی‌ربط لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور درج و ارائه کند.
۱۲۴	قانون بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور	تبصره ۲ بند و	در اجرای ماده (۱۲) قانون برنامه ششم توسعه و با رعایت قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم قانون اساسی، دولت مکلف است جهت رد بدهی خود به سازمان‌های تأمین اجتماعی و تأمین اجتماعی نیروهای مسلح پس از اقدام لازم در اجرای جزء «۲-۱» بند «و» تبصره «۵» این قانون، نسبت به تأدیه بدهی‌ها در سقف پانصد هزار میلیارد (۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال با احتساب عملکرد جزء مذکور در مقاطع سه‌ماهه، از طرق مختلف از جمله روش‌های زیر اقدام کند به نحوی که تا پایان سال ۱۳۹۹ این مطالبات تأدیه شود: ۱. ارائه حق امتیاز و واگذاری سهام و حقوق مالکانه ناشی از آن که به تأیید هیئت وزیران می‌رسد در چارچوب قوانین و مقررات پس از محاسبات دقیق کارشناسی توسط کارشناسان خبره و مورد وثوق ۲. تأمین خوراک و انرژی با قیمت ترجیحی برای مصرف جاری کلیه واحدهای تولیدی مرتبط با سازمان تأمین اجتماعی ۳. واگذاری طرح‌ها و زیرطرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و طرح‌های سرمایه‌گذاری متعلق به دولت و شرکت‌های دولتی ۴. واگذاری خانه‌های سازمانی دولتی که باید مطابق قوانین و مقررات واگذار شود. سازمان‌های تأمین اجتماعی و تأمین اجتماعی نیروهای مسلح مکلفند سی درصد (۳۰٪) از منابع ناشی از این بند را در جهت متناسب‌سازی حقوق بازنشستگان و مستمری‌بگیران در سال ۱۳۹۹ مطابق با مقررات مربوطه هزینه و به صورت سه‌ماهه به آنها پرداخت و در حساب‌های فی‌مابین منظور نمایند. مسئولیت اجرای این حکم به‌عهده وزیر امور اقتصادی و دارایی است. وزیر امور اقتصادی و دارایی مکلف است با استفاده از سازوکار پیش‌بینی شده در اصل یکصدوسی‌وهشتم قانون اساسی اقدامات لازم مربوط به اجرای این بند را به عمل آورد.
۱۲۵	قانون بودجه سال ۱۹۹۹ کل کشور	تبصره ۵ بند ش	«اوراق مالی اسلامی»، اوراقی است که منطبق بر قوانین و مقررات بوده و در چارچوب عقود اسلامی منتشر می‌شود.
۱۲۶	قانون بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور	تبصره ۱۴ بند الف	الف) ... ۱. دولت موظف است با استفاده از کلیه بانک‌های اطلاعاتی در اختیار، نسبت به شناسایی و حذف سه دهک بالای درآمدی از فهرست یارانه‌بگیران اقدام کند.

ردیف	عنوان	شماره	متن
۱۲۷	قانون بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور	تبصره ۱۹ بند ۳	دولت می‌تواند در احداث، توسعه و بهره برداری از طرح‌های حوزه سلامت، آموزش و تحقیقات و فرهنگ موضوع تبصره «۲» بند «ج» ماده (۳) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم قانون اساسی در قالب ماده (۲۷) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) از ظرفیت این تبصره با رعایت قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم قانون اساسی استفاده کند.
۱۲۸	قانون بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور	تبصره ۱۹ بند ۴	شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان تا سقف ده درصد (۱۰٪) از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان را برای طرح‌های جدید استانی اختصاص دهد و برای طرح‌های جدید بیش از سقف تعیین شده صرفاً در قالب ماده (۲۷) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مجاز می‌باشد. خرید محصول طرح‌های مشارکتی از محل اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و هزینه‌های استان طرح‌های استانی مصوب شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان امکانپذیر می‌باشد.
۱۲۹	قانون بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور	تبصره ۱۹ بند ۵	بهای محصول طرح (پروژه) در قرارداد مشارکت از شمول تعرفه‌گذاری مندرج در قوانین و مقررات عام و خاص مستثناست. در صورت تعیین قیمت تکلیفی، دخالت در نظام تعرفه‌گذاری و یا جلوگیری از دریافت تعرفه برای بهای محصول طرح (پروژه)، مابه‌التفاوت قیمت محصول محاسبه شده بر مبنای روش‌های تأمین مالی در چارچوب قوانین و مقررات با تصویب کارگروه‌های تعریف شده در دستورالعمل ماده (۲۷) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) و قیمت تکلیفی پرداخت یا روش‌های تأمین مالی مذکور اصلاح می‌شود.
۱۳۰	قانون بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور	تبصره ۱۹ بند ۸	دستگاه اجرایی مجاز است هزینه مطالعات و تهیه گزارش‌های مورد نیاز برای فراخوان و ظرفیت‌سازی توسعه مشارکت را از محل اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و سایر منابع خود تأمین کند و همچنین مجاز است بخشی از هزینه‌های آماده‌سازی طرح (پروژه) برای فراخوان مشارکت را در اسناد فراخوان اعلام نماید تا سرمایه‌گذار در الگوی مالی خود، لحاظ و پرداخت کند.
۱۳۱	قانون بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور	تبصره ۱۹ بند ۹	تغییر کاربری اصلی طرح (پروژه)هایی که با تغییر شرایط، توجیه اولیه خود را از دست داده‌اند با اخذ موافقت سازمان برنامه و بودجه کشور و رعایت مقررات ذی‌ربط امکانپذیر می‌باشد.
۱۳۲	قانون بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور	تبصره ۱۹ بند ۱۰	دستگاه اجرایی ملی مجاز است برای طرح (پروژه)های ملی یا ملی استانی شده که در موقعیت جغرافیایی یک استان واقع شده‌اند با درخواست استاندار، وظایف و اختیارات فرایند اجرایی مشارکت عمومی - خصوصی طرح (پروژه) اعم از فرایند ارجاع کار و انعقاد قرارداد را به دستگاه اجرایی تابع استانی تفویض کند. استاندار، راهبردی اجرای مشارکت عمومی - خصوصی طرح (پروژه)های مذکور را بر عهده دارد. آیین‌نامه اجرایی این تبصره توسط سازمان برنامه و بودجه کشور تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.



ردیف	عنوان	شماره	متن
۱۳۳	اساسنامه صندوق بیمه محصولات کشاورزی	ماده ۶	حدود عملیات صندوق به شرح زیر می‌باشد: ۱. بررسی و تحقیق در مورد مختصات اقتصادی، اجتماعی، کشاورزی و فنی مناطق مختلف کشور. ۲. بررسی و تحقیق تطبیقی در مورد روش‌های بیمه کشاورزی در دنیا با توجه به نظام بهره‌برداری، هدف‌ها و سیاست‌های کشاورزی ایران جهت اتخاذ تصمیم در مورد برقراری مناسب‌ترین نوع بیمه کشاورزی با توجه به نظام اقتصادی و اجتماعی و برنامه بخش کشاورزی. ۳. بررسی و مطالعه طرح‌های کاهش‌دهنده خسارات ناشی از خطرات تحت پوشش بیمه و پیشنهاد آن به دولت جهت هماهنگ کردن آنها با طرح‌های مربوط به عملیات زیربنایی و همچنین راهنمایی و ارشاد تولیدکنندگان به منظور خود پیشگیری در مقابل خطرات و در نتیجه کاهش خسارات وارده به محصولات کشاورزی. ...

منابع و مأخذ

۱. قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران.
۲. لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور.
۳. قانون برنامه و بودجه مصوب ۱۳۵۱.
۴. قانون بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور.
۵. قانون محاسبات عمومی کل کشور.
۶. قانون برنامه ششم توسعه.
۷. قانون‌های الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۱) و (۲).
۸. قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور.
۹. قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی.
۱۰. سیاست‌های کلی نظام.



مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۷۳۸۰

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور ۵۵. از منظر حقوق عمومی (تبصره‌ها، جداول، پیوست‌ها)

نام دفتر: مطالعات حقوقی (گروه حقوق عمومی)

تهیه و تدوین کنندگان: محمدبرزگر خسروی، یحیی مزروعی، ابوالفضل درویشوند، علی عبدالاحد

همکاران: علی دهقان بنادکی، امین پژمان

ناظران علمی: حجت‌الاسلام جلیل محبی، مهدی عبدالملکی

ویراستار تخصصی: _____

ویراستار ادبی: _____

واژه‌های کلیدی:

۱. بودجه
۲. برنامه ششم
۳. حقوق عمومی
۴. قانون اساسی
۵. سیاست‌های کلی



تاریخ انتشار: ۱۳۹۹/۱۱/۸